Željko Rudolf Pavličić

Blaženi čista srca

ŽELJKO RUDOLF PAVLIČIĆ

BLAŽENI ČISTA SRCA

Za izdavača:
Željko R. Pavličić

Tisak:
Domaća radinost "Verhas" - Pavićeva 30 - Đakovo

Dosad izašlo od istog autora:

1. Obrazložena pokornost - Rasprodano
2. Predbračna čistoća - Rasprodano
3. Ljudska riječ o Božjoj riječi - Rasprodano
4. Porođaj, pobačaj, pilula - Rasprodano
5. Dođi duše presveti - Rasprodano
6. Ispovijed: Odakle? Kako? Zašto? - I., II., III. izdanje - Rasprodano
7. Sv. pričest - Kruh života - Rasprodano
8. Stvoritelj vidljivog i nevidljivog svijeta - Rasprodano
9. Četvrta zapovijed - Rasprodano
10. Dužnosti odgoja - Rasprodano
11. Roditelji odgojitelji - Rasprodano
12. Ispovijed: Odakle? Kako? Zašto? - IV. izdanje - manja naklada
13. Muško i žensko stvori ih- Rasprodano
14. Alojzije iz Slavonije - Rasprodano
15. Razapeta domovina - manja naklada
16. Blaženi čista srca - Problem čistoće prije stupanja u brak, u braku.

Narudžbe: Željko R. Pavličić, Strossmayerov trg 5.
54400 Đakovo, Telefon (054) 843-138.

Sadržaj

Predgovor

"Blaženi, čista srca, jer oni će Boga gledati"! Gledanje Boga, ili "blaženo gledanje" je smisao ljudskog postojanja na zemlji. Gospodin Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku, sebi slična, kako čitamo u sv. Pismu. No poznato je da slika pripada svojem vlasniku. Tek ako bi bila tako okaljana da se ne može na njoj prepoznati njezin pralik, gubi svoju vrijednost i ne može je Gospodar s radošću uzeti sebi, on je odbacuje.

To Spasitelj i naglašava kada nabraja one koji će biti blaženi - u kraljevstvu Božjem. Nabrajajući osam blaženstava, izričito Isus spominje nagradu blaženog gledanja, onima koji su čista srca. Znamo odgovor na staro pitanje: zašto smo na svijetu: Da Boga upoznamo, njega ljubimo, njemu služimo i tako u nebo dođemo. Da netko zavrijedi Boga u vječnosti gledati, mora ga bezuvjetno dok boravi na zemlji upoznati. Vidjeti ga očima vjere. Vidjeti ga kroz istine njegova kraljevstva. No tko to može? I najbistrije mladenačke oči ne mogu vidjeti najveću ljepotu, ako su pune blata. Niti uši s najistančanijim sluhom, ne mogu čuti ni najljepšu glazbu, ako su kalom začepljene. Iz najljepših ustiju i iza bisernih zubi, teći će samo nečistoća, ako je srce puno prljavštine i mulja.

Stoga možemo i kraj vlastite spoznaje i iskustva, shvatiti riječi Apostola: "Zemaljski, tjelesni čovjek, ne shvaća nebeske stvari". Ako ih pak ne shvaća, ne može za njima težiti, niti ih ikada dostići. To je baš danas nesreća u koju je upao gotovo cijeli ljudski rod, a što je najžalosnije, dobar dio današnje mladeži. Ne samo materijalizmom, nego i nemoralom čovjek je našeg vremena tako zaslijepljen, da je izgubio i svijest o svojem dostojanstvu, božanskom porijeku, pa stoga i težnju da živi u skladu sa svojim dostojanstvom i teži za ispunjenjem svojega određenja: poznavanja Boga i posjedovanje Boga u blaženom gledanju.

Radi nevjerojatnog širenja vala panseksualizma, posebno nakon zloglasne seksualne revolucije, i predbračni život mladih, i bračni život oženjenih, utapa se u kalu bestidnosti koja se širi posebno filmovima, televizijom, razbludnom glazbom, nametljivom golotinjom, plesovima i zabavama koje intelektualnom i moralnom bijedom otupljuju ljudsku sposobnost shvaćanja i upoznavanja pravih vrijednota, kako u mladenačkom životu, tako i u bračnim obavezama i dužnostima.

Današnji čovjek teško prihvaća savjete, pouke, a još manje opomene, pogotovo kada se to čuje s ustiju propovjednika. Nastojao sam radi toga, kroz cijelu knjigu, svaku tvrdnju potkrijepiti izjavama, dokazima, tumačenjem priznatih djelatnika na području pedagogoije, psihologije, sociologije i dakako seksologije. Veoma je utješno da se najpoznatija imena na svim nabrojenim područjima s mnogo zadivljujućeg žara zalažu za povratak svih slojeva društva, a posebno drage mladeži, moralnom, čovjeka dostojnom životu. Nadam se da će obilje građe poslužiti ponajprije braći svećenicima u njihovom propovjedničkom i pedagoškom radu, a vjernicima u njihovom razmišljanju.

Đakovo, na Čistu srijedu 1993. godine

Autor

Himna čistoći

O kako je lijep čisti naraštaj!
Mio je Bogu i ljudima!
Besmrtna je uspomena njegova!

Luči neba, zvijezde sjajne,
Svemir cijeli, njegove tajne
Do dna srca ljudskog sižu,
Ljepotom ga svojom dižu,
Sve do Stvorca vječnoga!
Ta ljepota tamni, blijedi,
Ako li se usporedi
S dušom čistom Božjeg čeda
Uzdignutog iznad reda
Naravnog u božanski!
Što je ljepše od vrhunca
Snježnog, - što u sjaju sunca,
Sav se bijeli, sav se cakli,
Ko anđeli du su takli
Bijeli, gora vrhunce!
Mrak je prije, već bjelina,
Sva čistoća tih visina,
Kada uz nju duša čista
U ljepoti svoj zablista -
Slična Bogu, Stvorcu svom!
Izvor čisti što žubori
O ljepoti vječnoj zbori,
O krasoti onoj pjeva,
Iznad svega što odsjava:
O ljepoti Stvorčevoj!
Al' još više od potoka
Iza čistog dječjeg oka,
Ljepota se vječna skriva,
Nevidljivog slika živa
Stvoritelja dobroga!
O, kako je lijep i mio
Vjek naraštaj čisti bio
Ljudima i Vječnim Biću!
Uspomena čistom žiću
Ostati će besmrtna!

Ž.R. Pavličić
Vrbanja 1966. g.

Blaženi čista srca

Adam Smith, jedan od najvećih znanstvenih radnika na polju naučne ekonomike, izjavio je jednom prilikom: "Kada su prvi muž i prva žena izagnani iz raja zemaljskog, nestalo je zauvijek prave sreće i zadovoljstva na zemlji. Patnje svake vrste, rad koji čovjeka lomi, bolesti i bijeda, postale su baština cijelog ljudskog roda. Bog je ipak ostavio čovjeku jedan kutak sreće: život u braku!"

Da je tomu tako, očito je iz same ustanove ženidbe, zajednice muža i žene, koje Bog stvori "na svoju sliku, sebi slične". Razmišljajući o sreći muža i žene, bezuvjetno je potrebno imati na umu Stvoriteljev plan s tim bićem, koje Bog opetovano proglašuje "sebi sličnim." Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori!" (Post. 1,27.). Prije stvaranja Bog kaže: "Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična" (Post 1,26.), da to nakon stvaranja ponovno naglasi.

Ubrzo nakon toga čitamo: "Ovo je povijest Adamova roda. Kad je Bog stvorio čovjeka, napravio ga je na priliku svoju; stvorio je muško i žensko". (Post.5,1-2). To božansko porijeklo i sličnost potvrđuje se, dakle, i nakon nesretnog pada prvih ljudi. Grijeh ih je osiromašio i duhovno i tjelesno, ali njihovo dostojanstvo, Bogu sličnih bića, nije nestalo.

Tu vrijednost stvorenja, stvorena po Božjem planu, Bog i nakon istrijebljenja ljudskog roda, za vrijeme Noe pravednoga, unatoč teškoj kazni, nije zanijekao. Posebnom brigom ističe veličinu ljudskog bića i težinu grijeha protiv njegova života: "Tko prolije krv čovjekovu, njegovu će krv čovjek proliti! Jer na sliku Božju stvoren je čovjek!" Potom slijedi: "A vi, plodite se i množite, i zemlju napunite i podložite je sebi!" (Post 9,6-7)".

Kao što se u svim navedenim retcima ističe izvanredno čovjekovo podrijetlo, tako se ponavlja i Božja naredba u vezi s planom koji Bog ima sa čovjekom i ženom. "Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite". (Post 1,28), čitamo što Stvoritelj u času stvaranja govori prvom paru. Nakon velikog vremenskog razmaka između stvaranja i općeg potopa, i nakon "razočaranja" nad čovjekom ("Jahve se pokaja i u svom srcu ražalosti što je učinio čovjeka na zemlji - Post 6,6), Bog unatoč tome želi da se produži opstanak čovjeka na zemlji izričući naredbu: "A vi, plodite se i množite i zemlju napunite i podložite je sebi" (Post 9,7).

Opstanak ljudske vrste osiguran je Božjom namisli da prvom čovjeku poda družicu sličnu njemu, stvorenom na sliku Božju: "Nije dobro da čovjek bude sam: načinit ću mu pomoć kao što je on". (Post 2,18). Nakon izvještaja o stvaranju od zemlje "svih životinja u polju i svih ptica u zraku", (Post 2,19), naglašava se, da se "ne nađe pomoć slična njemu". Od rebra Adamova Jahve, Bog, napravi ženu, pa je dovede čovjeku". (Post 2,22). Kada ju je čovjek ugladao progovara: "Evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega. Ženom neka se zove, od čovjeka kad je uzeta". (Post 2,23).

Čovjek stvoren od Boga na njegovu sliku, prepoznaje u ženi učinjenoj od njegova tijela, "pomoć sličnu sebi" - tako učinjenoj po Božjem planu. Bilo o kojem vidu čovjekova opstanka govorili, posebno pak o njegovoj ženidbi, treba imati neprestano na umu, da su čovjek i žena slika Božja, te da mogu biti sretni samo onda, ako se neprestano upriličuju toj slici, svojim cjelokupnim životom. Da je, pak, Bog neizmjerni duh, u to vjeruju kako praljudi, tako nebrojene generacije pripadnika ljudskog roda kroz tisućljeća, bez razlike kojoj religiji pripadali. Biblija u izvještaju o stvaranju čovjeka govori o tijelu načinjenom od zemlje, praha zemaljskog, i o duši koja nije toga, materijalnog porijekla. Po njoj je čovjek Bogu sličan, i, ako želi biti sretan, mora svoju dušu brižljivo čuvati u toj sličnosti svojem prauzoru. Kakova je nesreća stigla praroditelje kada su se usudili suprotstaviti svojem Stvoritelju, težeći da budu "kao bogovi", ne po slici koja - izvire iz Stvoriteljeve dobrote, nego težeći da budu po veličini slični njemu - očito je iz biblijskog izveštaja o padu i kazni koja slijedi nakon toga pada. To bi bio grijeh izopačenog duha stvorenja u odnosu prema Stvoritelju.

Sveto Pismo govori o ljudskom tijelu. I njega je, kao i dušu, stvorio Bog. No, ono je stvoreno od zemlje, baš kao i tjelesa "svih životinja u polju i svih ptica u zraku", pa će se po izrečenoj kazni prvim ljudima, nakon smrti čovjekove, "u zemlju vratiti - ta iz zemlje si uzet bio - prah si i u prah ćeš se i vratiti" (Post 3,19)."

Kazna općeg potopa je uslijedila, prema Božjoj riječi, jer je čovjek stvoren na sliku Božju po svojoj duši, okrenuo se službi tijelu na taj način da je Gospodin presudio: "Neće moj duh u čovjeku ostati dovijeka; čovjek je tjelesan..." (Post 6,4). Iz toga razloga Stvoritelj svojem najodličnijem stvorenju na zemlji, skraćuje život. Zanimljivo je istaknuti, kako Bog pri stvaranju, u izvještaju za svaki dan stvaranja se to ponavlja, izražava zadovoljstvo svojim djelom: "I vidje Bog da je dobro".

Međutim, izvještaj o potopu na koji se Bog odlučio: "Jer je pokvarenost čovjeka na zemlji velika i kako je svaka pomisao u njegovoj pameti uvijek samo zloća, Jahve se pokaja i u svom srcu ražalosti što je stvorio čovjeka na zemlji." Stoga slijedi zaključak "ljude koje sam stvorio izbrisat ću s lica zemlje..." (Post 6,7).

Kazna je zaista velika, jer je i opačina najvišeg stupnja: izopačena slika Božja u čovjeku. Ljudski duh, Bogu sličan, zapostavljen tijelu, po kojem je čovjek sličan svim ostalim nerazumnim životinjama od zemlje učinjenim. Sveti pisci Novoga Saveza uspoređuju pokvarene ljude, sa nerazumnim životinjama. I sam Isus usporedit će ih sa svinjama, nečistim životinjama. Čovjek mora, za svoju osobnu sreću, neprestano imati na umu, kako čistoću duše, tako i tijela - da bude sretan. Posebno je to važno u bračnom životu, u kojem služba Bogu u tijelu, mora pratiti službu u duhu, kako to ističe Apostol: "Proslavite Boga u tjelesima vašim".

Uz već navedene dijelove Božjeg plana u stvaranju čovjeka, i u nastavljanju njegova života, važno je spomenuti sve ono što Bog, imajući čovjekovu sreću pred očima, naglašava u vezi s njegovim tjelesnim životom. "Plodite se i množite se", ponavlja Biblija Božju naredbu. "Neposredno prije toga bilježi sv. Pismo: "I blagoslovi ih Bog". Istina, to se isto ponavlja kod stvaranja životinja, no samo kod čovjeka se naglašava: "Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uz svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo". (Post 2,24).

Sreća čovjekova je tako zamišljena, a zamisao je to Stvoritelja, da čovjek slijedi njegov poziv utisnut u njegovo, čovjekovo biće, po kojem će naći sreću u međusobnoj ljubavi i ljubavi prema potomsvu koje će iz te ljubavi proizaći. Ne govori se o ljudima i ženama, niti o čovjeku i ženama, nego o čovjeku i ženi. Jednoženstvo od početka. Kod mnogih životinjskih vrsta, koje žive u čoporu, jedan mužjak okuplja čopor ženki. Kod čovjeka je potpuno druga slika. I to davno unatrag. Velebno dijelo "Historija čovječanstva" koje je nakon rata izdano pod zaštitom Ujedinjenih Nacija, u prvoj knjizi od ukupno dvadeset svezaka, a koja nosi naslov "Prethistorija", na više mjesta govori o monogamnim brakovima, o strogim seksualnim propisima, kao i o strahu od rodoskvrnuća u prvim zajednicama.

Da je tomu tako, najočitije je iz Isusovih riječi, kojima on najodlučnije odbija rastavu braka i ponovno sklapanje druge ženidbe. Na prigovor svojih protivnika kako je "Mojsije u stanovitim slučajevima to dopustio", slijedi odgovor, da je to bilo radi "njihovih okorjelih srdaca". Potom dodaje: "Ali u početku nije bilo tako". Razlog je za to jasan i neopoziv: "Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja". Učeni egzegete, tumači svetog Pisma, iznose tvrdnju, potkrepljenu riječima svetog Pisma, da su ljudi u Izraelu smatrali odabir ženidbene družice uplivom Božjim, što ne izgleda nimalo nevjerojatno kada znamo da je on začetnik braka, zajedničkog života muža i žene, koji moraju biti jedno drugom pomoć, slični Bogu, koji im želi po tom zajedničkom životu osigurati i međusobni sretni život i sreću u njihovoj djeci.

Govoriti danas o takvom braku između muža i žene, koji je neraskidiv sve do smrti jednoga ili drugoga, što se spominje u obredu vjenčanja i u onim zajednicama gdje se tolerira rastava braka, nije lagano, to više što broj rastava braka raste neprestano iz godine u godinu, tako da je u SAD već dostigla brojku od 60 posto. Neki se plaše da je sama ustanova braka u krizi, da joj prijeti propast. Može li se danas očekivati od onih koji sklapaju ženidbu, da će doista, u skladu s javno danim obećanjem, zaista u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti, sve do smrti, ustrajati u zajedničkom životu. Možemo s potpunom sigurnošću u to povjerovati, jer je napokon u mnogim zemljama daleko više onih koji zaista održe dano međusobno obećanje trajnog zajedničkog života. Moguće je to, a to je mnogima poznato, ako muž i žena i pri sklapanju braka, i u životu nakon braka, imaju pred očima one momente, koje smo već spomenuli, a koji su istaknuti jasno i nedvojbeno u Bibliji. Čovjek i žena su bića Bogu slična, njihova je najveća vrijednost što su djeca Božja i baštinici kraljevstva Božjeg, stvoreni jedno za drugo radi međusobne pomoći u svakom pogledu, a njihov zajednički život mora uroditi dragocjenim plodom, zdravim i brojnim potomstvom. Svi podaci iz stručnih knjiga koje se bave brakom, kao i iz sudskih dvorana, svjedoče o tome kako raspad pojedinih brakova rezultira iz nedostatka onih uvjeta koji su potrebni za trajan i sretan brak, od Boga određen da usreći muža i ženu.

Spomenuli smo te uvjete. Za vjernika nije nikakova teškoća da ih i shvati i prihvati, no mi ćemo pokušati slijediti dragocjene pouke i rezultate do kojih su došli znanstvenici, naročito zadnjih godina, a koji samo potvrđuju ono što vjera uči i zahtjeva.

Blaženi čista srca - Čistoća prije braka, uvjet za sretan i stabilan brak.

Predbračni život - nevinost.

Pod tim naslovom je jedan tjednik u nas prije nekoliko godina, iznio plodove znanstvenog istraživanja, često spominjanog u našoj i svjetskoj publicistici, dra A. Charlesa Kinseya, koji je na temelju ispitivanja skoro 19 tisuća muževa i žena, vršeći i kontroverzne pokuse, napisao dvije knjige: "Seksualno ponašanje muškaraca", te potom knjigu istog naslova o ponašanju žena. Izazvao je brojne rasprave i kritike, no upravo zato je od izvanredne važnosti ono što bilježi naš tjednik:

"Dr. Kinsey i njegovi suradnici su sabrali mišljenja različitih istraživača koji su ispitivali problematiku spolnog života. Dr Kinsey je sve razloge stručnjaka koji su *protiv predbračnih odnosa* svrstao u deset točaka, i to:

1) Partnerima prijeti opasnost zaraze spolnim bolestima.

2) Partnerima prijeti opasnost od neželjenog začeća. U tom slučaju može doći do sklapanja nepoželjne bračne veze zbog trudnoće. S druge strane, ako se izvrši nasilan kriminalni pobačaj, ženi prijete brojne posljedice.

3) Nepovoljni uvjeti u kojima najčešće egsistira predbračni odnos, mogu štetno djelovati na razvoj i život čovjeka.

4) Uvjerenje da je odnos prije braka nemoralan ponekad negativno djeluje na partnere zbog kršenja moralnih principa.

5) Predbračni odnosi često uvjetuju osjećaj krivnje u ženskog partnera zbog gubitka nevinosti i posljedica koje ono može imati za brak. U nekih ljudi osjećaj krivnje nastaje i zbog javnog mišljenja, a kasnije se može pojaviti zbog predbračnog odnosa koji ima loš utjecaj na odnose u braku.

6) Osjećaj krivnje prate mnogi oblici straha. Žena je u prvom redu u strahu da muškarac ne izgubi poštovanje prema njoj i da ne odustane od ženidbe. Zatim postoji strah od neugodnosti društvenog karaktera ako se za odnos sazna, te od zakonskih poteškoća i represalija.

7) Predbračni odnos nosi opasnost da jedan partner podcijeni trajne bračne veze i da potisne želju za sklapanjem braka. Također postoji opasnost da se partner nakon odnosa ne osjeti obaveznim da uzme partnericu za ženu, pa čak i da dođe do raskida prijateljstva koje je do tada postojalo među njima.

8) Prijeti i opasnost da partner ili partnerica i nakon sklapanja braka nastavi vanbračne odnose sa trećim osobama, što sigurno katastrofalno utječe na sklad u braku.

9) Ženi prijeti opasnost da postane frigidna nakon sklapanja bračne veze zbog duševne traume koju je doživjela prilikom predbračnog odnosa.

10) Mnogi autori napokon smatraju da suzdržavanje prije sklapanja braka (suzdržavanje od spolnih odnosa) pogoduje duševnom i fizičkom razvitku pojedinaca. Ima i stručnjaka, doduše rijetkih, koji smatraju da odnos prije braka nije štetan".

Sve te činjenice, do kojih je došao dr Kinsey, i njegovi suradnici, a do kojih su došli opsežnim i dugotrajnim istraživanjima, kao i sakupljanjem podataka stručnjaka na području seksualnog života, takova su karaktera i takove važnosti, da je ime dra Kinseya ušlo u mnoge, pa i naše, Leksikone i Enciklopedije (Hrv. Leksikon, Hrv. Enciklopedija - Hrv. Leksikografskog zavoda). Iz svega je toga nadvojbeno dokazano kako je s jedne strane predbračni život štetan za "duševni i fizički razvoj pojedinca", a s druge strane da je katastrofalan obzirom na čvrstoću ženidbenih zajednica. Netko reče kako je raspušteni život prije braka, veoma loš kapital za brak - do kakove se konstatacije došlo na temelju životnog iskustva. Stručnjaci su, pak, sve razloge za to zaodjeli u cijeli niz znanstvenih konstatacija. Ne zaboravimo, da to ne pišu moralisti, nego liječnici - istraživači. Kako je, da opet naglasimo, brak ustanova koja bi morala donijeti svakom ženidbenom kontrahentu trajnu sreću kroz cijeli život, u analizama brojnih mišljenja, liječnika, seksologa, psihologa i sociologa, nastojati ćemo sve ovo navedeno potkrijepiti snažnim argumentima.

Predbračni život i brak.

Ovaj puta navodimo mišljenje našeg liječnika dra Kremera, koji isto govori o istom predmetu, postavljajući kao temeljni uvjet za sretan i trajan život u braku, suzdržavanje prije sklapanja braka.

Međutim, liječnik koji je u našem tisku često donosio izvanredne članke, postavlja obavezu suzdržljivog života kako za djevojke, tako i za mladiće. On veli:

"Zanimljivo je da većina ljudi ima različita mjerila za mladiće i djevojke što se tiče odnosa prije stupanja u brak. Djevojke najčešće odgajamo da budu skromne, nevine i vjerne, a nagrada će za takav život doći u braku. Mladićima, doduše, preporučujemo iste vrijednosti, no pri tome zaključujemo : "Napokon muškarac je muškarac, pa neka radi što hoće..."

I on citira dra Kinseya koji je ispitivao stav muškarca prema ženidbi s obzirom na predbračni život žene. Rezultat: 41 posto muškaraca izjavilo je da se neće oženiti ženom koja je imala predbračni život..."

"S druge strane, u jednoj anketi je 70 posto iskusnijih bračnih dugova izjavilo da predbračni život štetno djeluje na brak. Mladi muškarci su u tom pitanju liberalniji, no i među njima samo 50 posto tvrdi da je za bračnu zajednicu dobro ako je djevojka imala odnos prije braka". Moramo zapamtiti da su to, istina, podaci podosta godina unatrag, ali isto tako da se radi o zemljama gdje je moral naglašeno nizak. Isto tako je potrebno podvući, da se muškarci, koji teoretski zastupaju slobodu prije braka, dakako u vlastitom interesu, potpuno drugačije vladaju kada se odluče na sklapanje braka s konkretnom osobom. Najbolje o tom svjedoči ponižavajuća činjenica da su mnogi tražili liječničko svjedočanstvo o nevinosti, dakako djevojke prije sklapanja braka, kao i o izvođenju operacije liječnika šarlatana, da se fingira tjelesna nepovredivost.

Odgajamo li se za monogamni brak?

Ista tema, isti zaključci, i to ovaj puta od liječnika seksologa i psihologa koji predaje na sveučilištu. On nemilosrdno žigoše dvostruki moral na koji su vezani mladić i djevojka po "javnom mišljenju". Protivnik je moralne raspuštenosti, te mnogo i često piše - svojevremeno - po dnevnim novinama i raznim tjednicima. Njegovi su pogledi na taj problem veoma rezolutni ili bolje reći veoma oštri. U članku pod gornjim naslovom piše taj znanstveni radnik: "Jedinstvo seksualnog morala narušeno je formulom "muškom je sve dozvoljeno". Otuda većina današnjih mladića stupa u "monogamni brak" (kao zvanični oblik spolne zajednice), poslije višegodišnjeg "poligamijskog ludovanja", poslije bezumnog rasipanja svoje seksualne snage, u suludom iživljavanju svoje seksualnosti, čini mi se iz straha da joj nešto ne "izmakne" i ne "promakne". Za njih monogamni brak (jednoženstveni) pretstavlja "mirnu luku" u kojoj će se njihov brod života usidriti zasluženo ili nezasluženo, poslije doživljenih bura i pretrpljenih brodoloma, ali s mogućnošću da iz njih mogu povremeno ipak isploviti. Među spolovima je nastalo čudno uravnotežavanje: žene ne nastoje da takve predbračne slobode i raspusništvo uskrate muškarcima, nego se bore da se brana podigne i ispred njih. I tako je danas predbračna sloboda i kod mladića i kod djevojaka mnogo veća, pa se o toj opakoj "uravnilovki" slobodnog seksualnog iživljavanja mora voditi računa prilikom kodifikacije porodičnog i bračnog prava, jer poslije takvog intenzivnog obostranog predbračnog poligamijskog (s više partnera) života, nastaju nedogledne i neprebrodne poteškoće u ostvarivanju stvarno monogamnog braka.

U svakom slučaju takvo antimonogamsko ponašanje ne može osigurati pravilno odgajanje za monogamni brak. Logika stvari nalaže, dakle, da se prije braka ne može živjeti bez kontrole, bez ikakovih obzira i obaveza, gotovo raspusnički. Monogamni brak ne treba da bude prazna fraza i pusta formalnost, on treba da bude stvarni početak punog, zdravog života, a nikako jadno dokrajčivanje istrošenog i proigranog života do braka. Naročito ne smije biti odmaralište za posustale i oporavilište za postradale". Rekosmo da se radi o sveučilišnom profesoru, seksologu, psihologu, javnom radniku, koji se često javljao u dnevnom tisku i napisao cijeli niz knjiga o problemima seksualnog života.

Već smo istaknuli kakav brak mora biti, da usreći čovjeka, da bude za muža i ženu kutak raja na zemlji. Da se radi o ženidbenoj vezi jednog muža sa jednom ženom, o vezi koja mora biti trajna. Po uhodanoj već formuli do smrti jednog ili drugog. Ili prema biblijskoj naredbi - "što Bog združi čovjek neka ne rastavlja". Liječnik na upravo potresan način izriče tu istinu činjenicama koje su tako bjelodane da ih je nemoguće oboriti. On govori o nužnoj propasti braka, o nemogućnosti monogamnog braka, kod onih koji se odaju "poligamnom ludovanju", "suludom iživljavanju" prije braka i "poligamijskom životu" što stvara "nepremostive poteškoće u ostvarivanju monogamnog braka".

Monogamni je brak obavezan za sve građane u cijelom civiliziranom svijetu. To su prihvatile i mnoge muslimanske zemlje, unatoč tome što je po njihovom vjerskom učenju dozvoljen brak s više žena. Već stoljećima unatrag je poligamija, brak s više žena, smatran krivičnim djelom, koje su

državne vlasti strogo kažnjavale. Stoga je pisanje znanstvenika, koji predbračni poligamijski život proglašava upravo uzrokom propasti monogamnog braka, a to piše služeći se veoma teškim riječima, tako očito da se čovjek pita koji je uzrok da se o tome tako rijetko piše. Zahtjevi vjere, kao i zahtjevi nauke, ovdje su potpuno identični, jer i vjera i nauka traže predbračnu suzdržljivost iz jednog jedinog razloga, da se mladić i djevojka, nakon čistog suzdržljivog života, fizički i psihički sačuvani (dr Kinsey) združe u zdravu i za pravu ljubav sposobnu bračnu zajednicu. Suprotnost tome je jedino zajednica koja znači "dokrajčivanje istrošenog i proigranog života", ili kako liječnik veli "odmaralište za posustale i oporavilište za postradale".

Povezujući izjave nekoliko stručnjaka na polju čovjekove seksualnosti, otkrivamo apsolutnu podudarnost o potrebi suzdržljivog života prije braka, kao uvjeta za mladenački "duševni i fizički razvoj", kao i uspjeli brak u koji ulaze duševno i tjelesno zdravi i sačuvani.

Jedan težak problem. Osvrt na problem predbračnih odnosa.

Već spomenuti znanstveni radnik, sveučilišni profesor, čije je svjedočenje to vrijednije, jer ne spada među vjernike Crkve koja je veoma zahtjevna u pitanju morala, pa tako i mladenačkog morala, vraća se uvijek iznova problemu mladih: životu prije sklapanja braka, koji ako ga mladi provode "bez kontrole, bez obaveza i obzira", iskrivljuje njihovu osobu i čini ih doslovno nesposobnim za monogamni brak u obliku i trajan u životu. Nemoralni život dehumanizira pojedinca, razara njegovu ličnost, i čini ga nesposobnim da zaista ljubi u najplemenitijem smislu te riječi kako je shvaća i vjerski moral i zdrava etika.

Evo njegovih misli: "Svakom mora biti jasno, da tjelesni, spolni čin ostavlja u duševnom životu pojedinca tragove, nekada čak duboke i dugotrajne. O tim se tragovima, nažalost, ne vodi dovoljno računa (ili se u pravilu ne vodi nikakva računa). Onaj koji je jednom tjelesno pripao drugom spolu, ne može izbrisati svaku uspomenu na to. Po tom se čovjek razlikuje od životinje. On i u najsirovijem spolnom susretu, poklanja i ne znajući, od svoje ličnosti. Ako čula lagano zaboravljaju, duša ne zaboravlja. Otuda onaj koji ima odnose s različitim osobama, nemilice razjedinjuju svoju ličnost, te neće biti nikada u mogućnosti da tu svoju ličnost pokloni u potpunosti onoj osobi koju kasnije izabere za bračnog partnera... Sve zlo, dakle, dolazi od toga što se vjeruje da tjelesni odnos ne ostavlja nikakove tragove u našoj duši. Međutim čovjek svaki dodir tijela plaća manjim ili većim duševnim bolom. Zato učestali odnosi ne obogaćuju nego osiromašuju duševne vrijednote čovjeka, pa se može desiti da se uvježbani tjelesni sladokusci brzo svedu na duševne invalide i siromahe. Rasipanje tog duševnog potencijala neminovno dovodi do nesposobnosti stvarnog voljenja, kada se takav rasipnik na kraju odluči na "ljubav" i brak..."

Evo još jednog decizivnog svjedočenja o katastrofalnom utjecaju nemoralnog života mladog bića. Uz osudu radi rasipništva ljudskih vrijednota i osiromašenja u duševnom području, te moralnom invaliditetu, što je bez obzira na budući brak tragedija za mlado biće, opet se niječe mogućnost da takove osobe ljube u pravom smislu riječi, kao i to da ljube jednu osobu kada se napokon odluče na brak. Tako osobna nesreća razorene ličnosti postaje dio nesreće koju takova osoba unosi u bračnu zajednicu. Liječnik pokušava, a to i uspijeva, pronaći uzroke takova nemoralnog i neodgovornog ponašanja mladih te piše:

"Pravilnom riješenju problema predbračnih odnosa, stoje danas na putu dvije vrlo nepovoljne okolnosti: s jedne strane prerano buđenje seksualnog nagona putem hipererotizacije, a s druge strane pomicanje unatrag roka za osposobljavanje za brak. Jasnije rečeno: dok omladina počinje pokazivati interes za seksualnost još od 15. godine (pa i ranije), stupajući čak i vrlo rano u tjelesne odnose, dotle sve kasnije postaju sposobni za sklapanje braka. Drugim riječima: granice seksualnog sazrijevanja se pomiču sve više naprijed, a granice osposobljavanja za brak sve više unazad. Omladina je, dakle, izložena opasnosti da upada u sve prostraniji vacuum svog normalnog življenja, koje svoj ishod, ali ne i uspjeh najlakše nalazi u predbračnim odnosima. Omladini je taj put najlakši, ali isto tako najnesretniji u svakom pogledu.

Što društvo ne uspjeva da te granice (sazrijevanja i sposobnosti za sklapanje braka) približi i postavi na prikladnija mjesta, *nije razlog da se omladini dopusti ili čak preporuči potpuna sloboda spolnih odnosa*, najmanje kada nije za to ni tjelesno dorasla. Ograničenja moraju postojati, iako omladina ne voli mnogo restrikcija."

Liječnik govori o padu morala, a što se tiče predbračnih odnosa, čak i kod veoma mladih, pronalazi i krivca: hipererotizacija. O tome će biti govora u kasnijim razmatranjima, a sada tek želimo naglasiti potrebu ozbiljnog nastojanja ponajprije roditelja, da se mladi s jedne strane nastoje sačuvati od moralnog izobličenja preko TV, kina, tiska, neumjerenih zabava, a s druge strane da nasuprot restrikcijama, ograničavanju "prava" mladih postoji samo jedna mogućnost: propali život onih za koje su baš roditelji u prvom redu odgovorni.

U nastavku članka profesor čini jednu distinkciju govoreći o predbračnim i prije bračnim odnosima. On veli: "Predbračni odnosi su prijevremeni, privremeni i slučajni, iz objesti, lakomislenosti ili moralne zapuštenosti, dok prijebračni odnosi nastaju pred brakom, na osnovu već stabiliziranih osjećaja koji po pravilu vode u brak. Svakako da se takovi odnosi ne mogu odobravati iz već navedenih razloga, jer lako odvode u seksualnu anarhiju i razgrađivanje bračnog sistema".

Dajući negativne ocjene slobodnom životu, koji je plod "objesti, lakomislenosti ili zapuštenosti", pisac ponovo podvlači štetnost takova života, ni više ni manje, nego li po sam bračni sistem.

Ukroćeni nagon

Upravo taj izraz isti pisac upotrebljava u daljnjem razmatranju o štetnosti predbračnih odnosa. Doslovno tvrdi ovako: "Čovjek nije spol samo po svojim spolnim organima, nego svojom cjelokupnom tjelesnom i duševnom organizacijom. Težnja je svih mojih članaka, da se divljanje nagonskog spriječi, i da se seksualni nagon ukroti i očovječi u punom smislu te riječi... Nikada se neću složiti sa shvaćanjem, da je "samo seksualno iskustvo prije braka znak oslobođenja kako ženskog, tako i muškog spola, i kao takav važan uslov za zdrav brak, za novi vid monogamije. Teško je, zaista, usvojiti tvrdnju da se monogamija može stabilizirati i usavršiti putem "probne poligamije".

Ove riječi i sa stanovišta kršćanskog morala i psihološkog odnosa prema braku, ne mogu biti bolje izražene niti sa vjerskog stanovišta. Liječnik završava članak dramatičnim pitanjem: "Kuda bi nas to odvelo"? Kako je članak pisan prije poprilično godina, stanje u svijetu danas, pokazuje kamo nas je to stvarno dovelo. Rasap brakova je često tako ozbiljno tretiran u dnevnom tisku i uopće u publicistici, da, kako netko reče "izgleda da je cijeli svijet u razvodu". Brakovi se rasipaju, jer, kako to uporno naglašavaju i liječnici i sociolozi zajedno s psiholozima, jer je predživot ženidbenih kandidata takav da se na njemu ni na koji načine ne može zasnovati pošteni brak. Kako ćemo moći uočiti na temelju raznih podataka, veliki broj mladih gubi interes za brak radi prezasićenosti slobodnog života i širokih mogućnosti, radi pada moralne svijesti, da se iživljavaju i mimo braka, kako se to doslovno navodi. S druge strane, lagano napuštanje bračnih zajednica, ima uzrok u istoj nevolji. U SAD na primjer 77 posto rastavljenih izjavljuje da im brak nije donio "ništa novoga", budući da su sve već prije ženidbe iskusili. To naglašava i dr Kinsey, kako smo već naveli, da, naime, predbračni odnosi uzrokuju "podcjenjivanje bračne veze kao i potiskivanje želje da se brak sklopi". Dodajmo tome još jednu opomenu, o opasnosti da nakon slobodnog života prije braka, jedno ili drugo nastavi živjeti po staroj praksi - predbračnoj, s više osoba. Jer se radi o nadasve važnoj temi, donijeti ćemo još nekoliko svjedočanstava onih najpozvanijih.

Istine i zablude o seksu

Američki seksolog dr Sylvanus Dewel u časopisu Look svojevremeno je pisao u obliku dijaloga o nekim istinama i zabludama sa područja seksualnog života. Ponajprije se navodi krivo tumačenje pod nazivom zabluda, a onda slijedi ispravan odgovor pod nazivom - istina.

Zabluda: Praktično je nemoguće da mlada osoba izbjegne seksualne odnose prije braka.

Istina: Predbračno održavanje seksualnih odnosa je ipak bilo izuzetak kroz dugi vremenski period. Postoje dakako vremenske i geografske varijacije, ali mogu na temelju 36 studija o tom pitanju ustvrditi slijedeće: Najveći postotak predbračne nevinosti među muškarcima iznosio je 68 posto, a najniži 27 posto. Najniži postotak nevinosti prije braka u žena iznosio je 53 posto, a najviši 93 posto. Predbračna nevinost najčešća je među Jevrejima, katolicima i protestantima..." Ovdje bismo mogli podvući jednu činjenicu. Brojke svakako variraju i obzirom na vjeru i obzirom na kraj u kojem anketirani žive. No samo osciliranje moralnog stanja kod mladih i odraslih, dokazuje da čovjek može biti bolji, odnosno gorji u pogledu morala, ili da ono što i zahtjevaju liječnici, živi odgovorno, obazrivo i suzdržljivo.

Zabluda: Djevojka koja se ne podaje svojem mladiću, izlaže se opasnosti da ga izgubi.

Istina: Djevojka koja se podaje umanjuje, a ne kao što se misli, povećava izglede za brak, ili da naglasimo za dobar brak. Evo razloga:

1) Mladići često obećavaju brak jedino u svrhu da ostvare ono što žele. Ako im djevojka popusti, oni se često time hvale svojim prijateljima i na taj način umanjuju šanse djevojke da je drugi požele za svojeg bračnog partnera.

2) I sam mladić se može zapitati da li je djevojka koja mu je popustila pogodna za brak: "Ako je meni popustila, koliki je broj onih kojima također nije pružila otpor?"

3) Ljubav koju mladić i djevojka osjećaju jedno prema dugome može da bude samo seksualna želja. Ako pak oboje postignu ono što žele, zbog čega je onda potrebno stupati u brak?

4) Mladić možda želi da se oženi, ali se plaši bračne odgovornosti. Sve dok datum vjenčanja leži u neodređenoj budućnosti on može da ostane zainteresiran. Ako pak održava seksualne odnose, tada se pred njim nalazi realna perspektiva trudnoće njegove djevojke - zbog koje može biti prisiljen da stupi u brak za koji nije on spreman. Nije isključeno da zbog toga donese odluku da prekine, dok još može, svaku vezu.

5) Uspostavljanje seksualnih odnosa ne raspaljuje još više ljubav. Naprotiv ono može dovesti do ohlađivanja.

Zabluda: Seksualna ograničenja znače veliki nedostatak za neudate žene.

Istina: Prema rezultatima dugogodišnjih studija dra Kinseya, samo je mali postotak žena tako seksualno snažnih, da bi nedostatak seksualnih odnosa pretstavljao za njih nešto neprijatno. Slijedi umno tumačenje te konstatacije: "Većina žena ne osjeća veliku potrebu za seksualnim odnosima - naravno, ako njihovo veliko seksualno iskustvo u njima nije probudilo želje. Ono što u stvari vole i žele - to je drugarstvo i ljubav. Seksualni odnosi koji ne mogu pružiti sigurnost koju danas obično donosi brak, mogu u ženi još više pojačati glad za seksom, nego inače."

Komentar: Tome izvještaju možemo dodati izvještaj dvadesetak godina mlađi, u kojem se govori, opet na temelju dugog istraživanja, da djevojka koja je sačuvana od negativnih utjecaja u pogledu seksualnog života, nema naročitih poteškoća u nastojanju da sačuva nevinost. Sve češće se ističe i činjenica da visoki postotak žena ne osjeća u braku ništa, niti se naročito u tom pogledu angažira, pa da su uza sve to sretne, jer doživljavaju brak u prvom redu kao ljubav prema mužu u gornjem smislu: drugarstvo, zaštita nježnost.

Zabluda: Inteligentna mladež u stanju je da zaštiti sebe od spolnih bolesti i neželjene trudnoće.

Istina: spolne bolesti i neželjena trudnoća mnogo su češće nego se to obično misli. Usprkos velikom napretku u medicinskoj nauci, spolne bolesti u SAD su po redu druga najraširenija bolest u SAD i u neprestanom su porastu". Možemo tome dodati, da se broj zaraženih za petnaest godina skoro udeseterostručio, da su uzročnici tih bolesti postali resistentni na antibiotike, pa je došlo do novih bolesti ukrštanjem raznih bakcila, kao i da je broj trudnoća, čak i kod tinejdžerki višestruko porastao - nakon ovog izvještaja, kao i broj pobačaja kod mladih koji je samo u SAD premašio 500.000 pobačaja godišnje.

Predbračni odnosi: riječ ginekologa

I ovo svjedočanstvo ginekologa, kao i već navedenih liječnika, potpuno je u skladu s onim što smo već naveli. Predbračni su odnosi štetni kako za život pojedinca prije braka, tako i za stabilnost i uspješnost bračne zajednice. Evo njegovih riječi: "Iskustvo liječnika potvrđuje da predbračni život iskrivljuje psihu žene, kao uostalom i muškarca. Da li takva žena može kasnije biti odana supruga?... Međutim, znatan postotak žena koje su prije braka imale "burnu prošlost", sklone su da i u braku nastave takav život. Osim toga, predbračni život sa svim svojim posljedicama, prije svega nasilnim prekidanjem trudnoće, može ženu onesposobiti da kasnije u braku postane majka.

Za mlade ljude je bolje da se uzdrže od seksualnih odnosa... seksualna suzdržljivost ne ostavlja tragove na fizičkom i psihičkom biću..."

"Muškarci nisu sposobni niti pripravljeni za predbračne odnose u punom smislu riječi. Oni se osjećaju potpuno neodgovorni i tako postupaju. Vrlo su rijetko spremni da sa ženom dijele odgovornost i posljedice predbračnog života. Najčešće, oni napuštaju djevojku, kada joj je najteže - kada postane trudna". Dr.D.M.

Upravo na liječnički način "dijagnoza" za predbračni život - negativna. Kod svih liječnika. Naglasimo da je to sve iz dnevnog tiska sakupljeno kroz dugi vremenski period, dok je vladao i u školi i u tisku kao i u javnom životu marksistički pogled na svijet. Ovaj liječnik više govori o opasnostima po psihu djevojke, za razliku ostalih koji se više osvrću na život mladića. No, naglašava se veoma velika opasnost za njih i njihov budući bračni život. Teške su riječi kako takav život "iskrivljuje psihu i mladića i djevojke", kao i stalno naglašavana opasnost od takova raspuštenog života i nakon sklapanja braka. Da se to izbjegne i teške posljedice otklone, potrebno je pratiti život mladih, i imati na umu neke važne činjenice u doba njihova sazrijevanja. Evo opet misli profesora i seksologa, kojega smo u više navrata spominjali, a koji je uživao veliki ugled radi svojeg znanstvenog rada.

Moralno sazrijevanje čovjeka

"Nikada se dostatno ne ističe važnost moralnog sazrijevanja čovjeka kao misaonog bića, kada se radi o njegovom seksualnom životu i pravilnom odnosu prema jedinici suprotnog spola, kao i prema društvu u cjelini. Pubertet se često previše vezuje za tjelesno formiranje, što je suviše usko u vezi s njegovim sazrijevanjem na seksualnom području, zaboravljajući da seksualnost obuhvaća i svu njegovu misaonost.

U svakom slučaju tjelesno i duševno zrela jedinka nije samim tim i etički zrela. (U smislu moralnosti). Proces spolnog sazrijevanja nedvojbeno mora obuhvatiti i sve ono što čovjeka čini socijalnim bićem, u toliko prije što taj posljednji proces (moralnog sazrijevanja) u spolnom formiranju čovjeka dolazi po pravilu kasnije, nekad vrlo kasno, a ponekad i potpuno izostaje, bilo što se po konstituciji ne može uopće javiti, bilo što se pogrešnim odgajanjem javljanje takove (moralne) zrelosti suzbija i sprečava. U tom smislu jedinka je moralno zaostala, zakržljala, pa čak i potpuno u tom vidu slijepa. Zato u tim slučajevima nije pretjerano govoriti o moralnom infantilizmu kojim se mogu objasniti mnoge nenormalne pojave u odnosu spolova..."

"Među dokazima za moralnu nedozrelost, pravi infantilizam, najviše se ističe napuštanje voljene djevojke od koje je na vrlo vješt način izmamljen pristanak, tobože kao "dokaz ljubavi", na predbračne onose. Kako se brzo zaboravljaju dane obaveze, i kako se lako rasplinjavaju lijepa sanjarenja. Pokajanje je vrlo rijetko, a cinizam je do krajnjih granica raznovrstan. To se naročito ističe ako je kod djevojke u pitanju nevinost."

"Nepromišljeno i lako sklapanje braka" nastavlja profesor "i njegovo još lakše raskidanje isto tako govore o moralnoj nedozrelosti mnogih mladih supružnika. Njihov moralni potencijal, angažiran u toj zajednici, minimalan je i nije dovoljan da ženidbenu zajednicu sačuva, kada se oboje zasiti tjelesnih odnosa... Ipak uza sve to, najveći je stupanj amoralnosti kada muškarac bez trunka grižnje savjesti napušta svoju "voljenu djevojku" koja je na putu da postane majka".

Već smo istaknuli u više navrata kako je visok postotak raspalih brakova jedan od najvećih problema današnjice. Očito je da je svaki brak koji se raspada prava tragedija za muža kao i za ženu, no najteže žrtve takovih neuspjelih brakova su nevina djeca, koja upadaju u najteže nevolje u svakom pogledu, bez ikakove svoje krivnje, i nose te patnje kroz cijeli svoj život kao nepodnošljivi teret. Jedini su krivci za njihovu nesreću njihovi roditelji koji nisu uspjeli ostvariti sretni brak. Nisu, pak to uspjeli, jer su ušli u brak, nabrojimo izjave stručnjaka, moralno nedozreli, s bogatim predbračnim iskustvom, uslijed čega su bili opet moralno uzdrmani, bez osjećaja odgovornosti ili pak samo zato da "poprave" zlo radi neželjene trudnoće djevojke. Sve su to pojmovi koje uporno ponavljaju seksolozi, psiholozi i sociolozi, i to na temelju dugotrajnih opsežnih istraživanja. Mi bismo sa vjerskog stanovišta kratko rezimirali: Život bez morala prije braka, protivan Božjim planovima o braku između jednog muža i jedne žene, ne može uzrokovati sretan brak, koji bi morao biti ustanova ljubavi i vjernosti i izvor trajne sreće. Naš bi narod rekao: "Bestidan život prije braka, loš kapital za brak."

Život suzdržljivosti - nevinost.

Iz svega dosada navedenog, a na temelju znanstvenih otkrića i to onih najnovijih, proizlazi da je za osobnu sreću pojedinca prije ženidbe, kao i za pravu sreću u ženidbi, potrebna suzdržljivost u seksualnom životu. Čak i liječnici se ne ustručavaju dati joj ime kojim se služi Crkva: nevinost.

Nevinost i poštenje.

Baš pod tim naslovom piše liječnica, asistentica na jednom od naših sveučilišta. Potrebu samoodricanja u svrhu čuvanja nevinosti ovako obrazlaže: "Razumije se kada tzv. sloboda postane razuzdanost, onda nastaju problemi. U vezi s tim treba reći da čovjek kao razumno biće mora sebe kontrolirati i često ograničavati, jer je čovjekova odlika da ne postupa nagonski, kao što to biva kod životinja, nego je u interesu njegove čovječnosti potrebno da obuzdava seksualni nagon." - Poseban komentar nije potreban, jer je svakom zrelom čovjeku jasno što je seksualni nagon kod životinje, a što je kod čovjeka. Netko reče: Uvreda je za životinju reći - ovaj je čovjek pokvaren kao životinja. Svaka životinja slijedeći nagon za održavanjem vrste utisnut u njezinu narav u određeno vrijeme osniva svoje gnijezdo, ili duplje, iznese svoj porod, da onda, kao kod ptica npr., i mužjak i ženka sudjeluju u podizanju potomstva. Kod čovjeka, naprotiv, nema određenog vremena u tom smislu, tako da onaj koji se na području seksualnog života ne kontrolira, samo o tome misli, samo takove razgovore vodi, čita takove knjige, gleda takove slike i filmove, pjeva i sluša takove pjesme. Svakako da seksualna aktivnost nije najveća odlika razumnog bića - čovjeka, tako da oni kojima je to prva, često i jedina briga, čak i predmet hvalisanja, zaista sami sebe snizuju ispod razine nerazumnih bića. To su plodovi i lošeg odgoja, kako veli stručnjak, a svi znamo i koliko ulogu igra u tome hipererotizacija preko TV, filmova, pornografskog tiska, bestidnih zabava a u najnovije vrijeme naročito preko video aparata preko kojih je moguće u privatnom posjedu sebi i svojoj okolini nanijeti najteže, često neizlječive rane na duši u intelektualnom i moralnom pogledu.

Nemoral - kriminal, nevinost - krepost.

Govor je o pojmovima kojima se operira u duhovnom životu. No ovdje ih rabi opet jedan od poznatih naših liječnika. (Dr Kerep). Njegovo je razmišljanje itekako obrazloženo, slijedeće:

"Civilizirani čovjek naučen je kontrolirati svoje prirodne nagone za samoodržanjem (glad, žeđ i sl.). Međutim, spolni nagon kod čovjeka nije samo puki nagon kao kod životinje, jer je priroda čovjeka uvijek pod nadzorom svijesti. Stoga spolni odnos nije samo običan događaj, nego je on čin za koji smo u pravom smislu riječi odgovorni. Stoga je čisti nagon za spajanjem - tjelesnim - s osobama suprotnog spola u biti nemoralan, i uvijek ukazuje na poremećaj u duševnom i osjećajnom životu. Prema opažanjima mnogih učenjaka, takav se nagon nalazi u nezrelih ljudi, duševnih bolesnika i kriminalaca.

Spolni je nagon pod nadzorom viših živčanih središta na tri različita načina:

Ponajprije u određenim ga uvjetima usmjerava naša svijest pa govorimo o supresiji.

Drugi je oblik usmjerenja spolnog nagona nadzor podsvijesti i ako ta vrsta nadzora postane stalnom, govorimo o represiji.

Treći je oblik reguliranja spolnog nagona dobrovoljno suzdržavanje od spolnih odnosa, pa tada govorimo o "celibatu" ili "kreposti"... Pojavu kreposti viđamo u osobama koje su se posvetile nekoj važnoj životnoj zadaći, ili u svećenika nekih religija".

Dr Kerep, dosada možda najoštrije, osuđuje udovoljavanje spolnom nagonu samo radi nagona. Veli da je takav čin u biti nemoralan. (Kako ga napokon ocjenjuju ne samo kršćanske i mnoge druge vjerske zajednice, nego i ljudi visoke etike). On iznosi mišljenje "mnogih učenjaka, prema kojima se takav nagon nalazi u nezrelih ljudi, duševnih bolesnika i kriminalaca". Veoma teška osuda, koju potvrđuju nebrojeni primjeri ne samo iz svakidašnjeg života - hvalisanje sirovih mladića zavođenjem djevojaka - nego i toliki primjeri od prastarih vremena do danas, koji su ljude takovog morala ili bolje reći nemorala, označili kao kriminalce svoje vrste (Herod, Henrik VIII, Zola, Nietsche, itd.).

Liječnik govori o različitim načinima "reguliranja" spolnog nagona, o kontroliranju nagona, te samim tim podvlači oštru razliku između čovjeka i životinje koja nije u stanju na tom području pokazati ikakovo odricanje". Nije li zaključak obzirom na čovjeka, koji nije u stanju da se kontrolira u tom vidu krajnje ponižavajući?

Nevinost nije opasnost.

"Budite bez brige. Nevinost ne pretstavlja nikakvu opasnost i ne stavlja one koji tako žive ni pred kakova nepremostiva iskušenja". To je zaključak na kraju opširnog članka, koji donosi franc. tjednik "Constelation", a pod naslovom "Žena nije muškarac". Cijeli je članak posvećen potrebi

nevinosti koja svakoj djevojci osigurava i osobno dostojanstvo i sređeno psihofizičko stanje. Tu možemo čitati cijeli niz argumenata u korist nevinosti, a protiv slobodnog načina života žene.

"Danas veliki broj žena smatra da pripada slobodnoj generaciji za koju fizička ljubav pretstavlja pitanje osobnog izbora, čin koji se vrši ili odbija po vlastitoj željici, bez obzira na moralna gledišta. U nekim slučajevima ovakav stav dovodi do jake nesigurnosti koja se završava nervnom depresijom. Ima nečeg lažnog u načinu na koji neki "slobodoumnici" pristupaju ovom pitanju. Sve se odigrava kao da su muškarac i žena po svojoj suštini stvoreni od istog materijala i da žive pod istim uslovima. To nije točno.

Uloga muškarca se svodi na jednu radnju: na oplođivanje. Uloga žene, koja traje mnogo duže, trostruka je: prvo nastupa "želja puti", zatim trudnoća i porođaj, i na trećem mjestu dojenje. Kada je za muškarca, prema tome sve završeno, za ženu tek počinje.

Izgleda da se u našem društvu smatra da se taj ciklus žene može zakočiti i zaustaviti po želji, što je dakako sa prirodnog stanovišta nemoguće, i kao da se sve može opet svesti na prvotnu fazu po vlastitoj želji. Baš u toj nemogućnosti treba tražiti problem jedne vrste muškog gledišta. Tjerati stvari do krajnosti, dovelo bi do iščezavanja ljudske rase. Na ovoj teškoj zabludi (poistovjećivanju muškarca i žene), velikim se djelom zasnivaju naša moderna gledišta...

Ljubav izvan braka stvara za ženu najvarljivije situacije do kojih slabost srca može dovesti djevojku. Ona je zarobljenik baš onda, kad smatra da se oslobodila. To je stvar koju većina onih koji se bave ovim problemom nisu u stanju da razlikuju. Mnogo manje pažnje posvećuju razočarenjima neudane žene - "slobodne" - nego iskušenjima, koja ni izdaleka nisu tako ozbiljna, kod djevojaka koje su nevinost sačuvale.

Zbog svoje fiziološke konstrukcije, neudane žene koje žele da ostvare svoje seksualne potrebe izvan braka, izlažu se ozbiljnom stradanju. Prihvatiti neizbježno svladavanje i lišavanje, uspjeti da se nagon svlada, znak je ujedno duhovne ravnoteže i zrelosti. Zadovoljiti jednu želju koja se može lako izbjeći, djetinjasto je i neozbiljno."

Nakon ovog izlaganja, potpuno nam je jasan zaključak koji smo na početku naveli: "Nevinost ne pretstavlja nikakovu opasnost i ne stavlja one koji tako žive ni pred kakva nepremostiva iskušenja..." Pa odlučan savjet: "Za mladu djevojku postoje dva zdrava rješenja kad se nađe pred mladim muškarcem koji je progoni svojim željama: da se za njega uda, ili mu sasvim jednostavno kaže: NE!".

Savjet predsjednika djevojkama. Predsjednik SAD Ronald Regan, razgovarao je jednom prilikom s novinarima, koji su mu postavili pitanje: "Što biste vi kao predsjednik SAD rekli o prijedlogu da se čak i maloljetnicama u školama preporuče sredstva kontracepcije?". - Odgovor je uslijedio posve kratak i odlučan: "Ja bih djevojkama jednostavno preporučio: "Recite mu jednostavno: Ne!"

Bio to političar, liječnik, ili tko mu drago, ako stvarno osjeća za mlade i želi im dobro, a ima iole naobrazbe i poštenja, ne može ništa drugo niti preporučiti. Razlozi su brojni i od presudne su važnosti. Djevojka, prema riječima stručnjaka, koja ne želi prihvatiti neizbježno odricanje, izlaže se ozbiljnom stradanju. Prihvati li i uspije da se svlada, pokazuje istovremeno da posjeduju duhovnu ravnotežu i zrelost. Opet - obzirom na brak kojemu se sve nadaju, može li duhovno neuravnotežena i nezrela osoba donijeti odabranom mladiću kao miraz išta osim brojnih nevolja. Već smo imali prilike čuti o svim nedaćama koje su razlog raspalih brakova, a uzrok im je u takvim djevojkama s jedne strane, i u mladićima koji nisu isto tako zreli, niti su sposobni prihvatiti bitne obaveze bračnog druga.

Djevojka i ljubav. Još jedan savjet iste vrste na istom području. U pitanju je opet nevinost djevojke. Poznati francuski psiholog i seksolog Yves Montaigne daje kratak savjet djevojkama koje se nalaze u dilemama u njihovom seksualnom životu: "Kada se djevojkama savjetuje da budu nevine, to ne znači da se pada pod utjecaj zastarjelih predrasuda, nego da je to pametan stav prema najdubljim težnjama žene."

Već nekoliko godina probijaju nam uši govoreći o opasnostima uzdržavanja u seksualnom životu i različitih zabrana u tom pogledu. "Uzdržavanje" mladih djevojaka je tema o kojoj se naveliko raspredalo, kako sa strane psihologa, tako i sa strane mladića željnih uspjeha. Izvjestan broj djevojaka pod utjecajem pseudonaučnog (lažno naučnog) nagađanja koje se danas vodi na ovom području, ne treba mnogo uvjeravati da stupe u odnos koji one smatraju "normalnim" i koji ih uvrštava među "napredne duhove".

U jednom od članaka smo citirali stručnjaka koji tvrdi, a na tom polju ima nesumnjivo iskustvo, da takve djevojke koje smatraju da su tjelesni odnosi samo pitanje njezine voljice, tvrdi da takve djevojke njihov krivi stav "dovodi do jake nesigurnosti koja završava nervnom depresijom". Nije niti čudo, jer imaju često prilike čuti i od mladića kojima popuštaju, da nisu sigurni kandidati za solidan i trajan brak. Do kakovih promjena dolazi u biću slobodne djevojke, piše i jedan primarijus. Evo što on tvrdi:

Promjene u biću.

"U procesu odgajanja mi moramo razvijati kult nevinosti kod naših djevojaka. Nije to nikakva srednjovjekovna zabluda, to je nešto što je sasvim normalno i prirodno. U tom su jedinstveni i porodica i škola. Predbračni život je slab kapital za brak - običava se reći. Nije tu u pitanju jedna fizička ili fiziološka promjena, nego se uvijek radi o cijeloj ličnosti. Seksualni život unosi afektivne i socijalne promjene u ženskom biću. I to nije srednjevjekovna zabluda, nego sušta stvarnost i istina".

Iz pisanja psihologa je jasno da je to promjena bića i to na gore s jedne strane, a s druge da je to negativna promjena u cijelom biću djevojke koja se odlučuje na takav život. Jasno je da to zapaža i njezina okolina, pa i mladići koji traže solidnu partnericu za brak, pa se nije čuditi da takovim djevojkama prijeti opasnost da izgube šanse za bilo kakav brak, da nađu bilo koga za bilo kakav brak, ili da tajeći svoj predživot uđu na nečastan način u brak sa ozbiljnom opasnošću da taj brak propadne.

Spolnost, ljubav, erotika. Već spomenuti liječnik dr Kremer u više navrata govori o potrebi solidnog predbračnog života. Govoreći o spolnosti kao takovoj, tumači u čemu se ona sastoji i kakav odnos prema njoj moraju gajiti mladi: "Spolnost u osnovi obuhvaća nagon za održavanjem vrste, a ljubav uz želju vezanu za neku osobu, označava istodobno i krajnji cilj izgradnje potpune ličnosti. Erotika, naprotiv, nije dio akta održanja vrste. Razbuktana i sa svih strana potpirivana, erotika teži da spolnost, nagone i strasti, podredi nebiološkom korišćenju, zadovoljstvu radi zadovoljstva. Stoga mnogi mladi ljudi ne stvaraju svoj tip žene prem vlastitoj želji, nego ga primaju izvana, sanjaju san koji nije njihov".

Mogli bismo reći, a kada se probude iz sna koji je uvijek lažan, slijedi gorko razočaranje, i propast cilja prema kojem i priroda, i kod mnogih plemenito shvaćanje životnog smisla, vuku mlada bića. Takav slobodan život potpirivan erotikom, koja napada na sve strane mladež, kako tvrde sociolozi, spolnost, nagoni i strasti, kako tvrdi liječnik, potiskuju biološki cilj ljubavi. Rečeno strogo naučno, a da nije potrebno istaći da uz to potpuno iskrivljuju samu ljudsku ličnost.

Kada učiti, a kada ljubiti? Izvanredan članak profesora, doktora nauka, dra Predraga Kerosa. On piše stručno, poziva se na najnovija otkrića u želji da pomogne mladima.

"Najnovija istraživanja" veli on, "u svijetu i u nas, pokazuju da neka naša dosadašnja stajališta o omladini, njezinom razvitku, pa i ljubavnom životu, treba mijenjati. Za omladinu je najvjerojatnije najnepopularnija tvrdnja da s osamnaest godina mladić i djevojka još nisu posve zreli. Zato i u toj dobi još uvijek treba učiti kako živjeti, pa i kako treba ljubiti.

Nasuprot tome često se doima da mladi ljudi između 16 i 18 godina života, sami sebe najbolje razumiju: život, potrebe i ljubav. Činjenica je, međutim, da je mladost čovjeka najdulja u usporedbi s ostalim sisavcima, i "zato ona mora neizbježno biti pripremno razdoblje učenja", ističe češki znanstvenik prof. Svatopluk Štur.

Suvremeni učenjaci govore o tri temeljna razdoblja sazrijevanja. Prvo je između treće i šeste godine, drugo između dvanaeste i šesnaeste godine, treće je razdoblje vrlo različno u pojedinih osoba i počinje oko 21, a završava oko 28 godine, a prema nekim učenjacima čak i u tridesetoj godini života.

Nakon nemirnog razdoblja puberteta slijedi između 18 i 21 godine života mirno, tzv. latentno razdoblje, što je osobito prikladno za studij i školovanje. No, najčešće u 21. godini života počinje tzv. treći pubertet u kojem se na temelju individualnih sposobnosti, konačno oblikuje ljudsko biće. Tek u tom razdoblju završava potpuno naš tjelesni razvitak. No najvažnije je da se baš tada odvija završna borba za intelektualnim, moralnim i karakterološkim sazrijevanjem...

Većina stručnjaka se slažu da preuranjeni spolni odnosi mogu osobito štetno djelovati i remetiti razdoblje mladenačkog sazrijevanja, jer preuranjeni spolni život, kao i eventualna preuranjena trudnoća kod djevojaka, prekidaju pravilnost razvoja, pa ga štaviše, mogu potpuno zakočiti. Znamenit stručnjak prof. Smoling ističe: "Pubertet je tek djelomična zrelost i preuranjena spolna aktivnost može ometati potpuni duševni razvitak", a prof. Bretšnajder piše: "Prijevremeni spolni odnosi troše

snage, što potom nedostaju duševnom sazrijevanju čovjeka i njegovoj stručnoj izobrazbi. Tako nastaje osiromašenje interesa i duševnog života. Mjesto zaključka navodimo riječi istaknutog učenjaka prof. Negoluana: "Biološko sazrijevanje nastupa prije moralnog. Zato što se prije pojavi spolna aktivnost, to se ona izrazitije očituje u svojoj nespretnosti, besciljnosti, pa i protusocijalno".

Možda je u tom prikazu najozbiljnije, da ne kažemo i najpotresnije, što se kod mladih, koji se sve ranije upuštaju u predbračne odnose, po riječima mnogih stručnjaka ometa normalno sazrijevanje u fiziološkom smislu, ali još daleko više, što se podvlači, u intelektualnom dozrijevanju, što se odražava na izostanku solidne stručne izobrazbe. No najteža je dijagnoza - "osiromašenje interesa i duševnog života". Mogli bismo zaključiti - totalni krah. Nameću nam se riječi sveuč. profesora, seksologa, koji govori, o jedinkama moralno zakržljalim, infantilnim, siromašnim duhovnim vrijednotama, kratko veli: duševnim bogaljima i siromasima. Obzirom na stanje koje sada vlada u svijetu, moramo podsjetiti na njegovu opomenu, kako se mladima, iako oni ne vole restrikcije, moraju osigurati kočnice. U protivnom slučaju, eto cijele bujice nevolja, koje sve više i više povlače mladež u život nedostojan čovjeka, koji opet vodi u brakove bez ikakova izgleda za sretnu budućnost.

Predbračna čistoća ili mnogostruka bijeda.

Impotencija - frigidnost.

Pod tim naslovom jedan naš tjednik prenosi podatke iz svjetskog tiska u kojem se opširno i argumentirano govori o tragičnom stanju među muškom i ženskom omladinom u Velikoj Britaniji. Iako je stvar diskretne naravi, iznosimo radi važnosti toga problema doslovno članak:

"U Velikoj Britaniji zavladala je prava groznica u potrazi za lijekovima protiv spolne nemoći... Od dvije Engleskinje, jedna je frigidna. To je alarmantni podatak. Što onda reći o muškarcima, od kojih prema nekim pouzdanim podatcima čitavih 60 procenata nisu seksualno normalni, a dvadeset posto nisu uopće sposobni tjelesno, odnosno seksualno".

Seksualnost je dar Stvoritelja, i oni koji tu sposobnost ne posjeduju lišeni su odlike muškarca odnosno žene, po crkvenim i svjetovnim propisima ne mogu sklopiti niti brak. Dakako da je to po kazivanju stručnjaka uz ostale nevolje koje stižu mlade nakon slobodnog života, jedna od najvećih nedaća koja je ponižavajuća za svako ljudsko biće.

Stanje u SAD

Nekako u isto vrijeme, kada je izašao gornji članak, talijanski tjednik "Stampa" donosi podatke o tom pitanju s posebnim obzirom na stanje u SAD i veli: "Profesor Moony, sav očajan, izjavljuje da u San Franciscu 40 posto mladih pokazuje ravnodušnost prema seksualnom životu, ili barem prema normalnom, heteroseksualnom životu, dok profesor Nino Bolognesi, stručnjak za medicinsku genetiku, stručnjak za porodiljstvo i ginekolog, koji proučava probleme seksualnog ponašanja, kaže: "Točno je da je primjećeno kako se kod sve većeg broja ljudi smanjuje uopće interes za normalni seksualni život".

Jedan i drugi podatak se označuje kao zabrinjavajući, a neke liječnike čak tjera u očaj. I to baš vrhunske stručnjake, jer se radi o najozbiljnijem iskrivljavanju i ogoljavanju ljudske naravi, kako i sami vele. Uz to se ističe, posebno za SAD i Italiju, kako je u zadnjih 25 godina znatno opala moć plodnosti kod muškaraca. Da je i to porazno, pa i katastrofalno kako za pojedince, tako i za etničke zajednice, nije potrebno naglašavati. Sve se to dovodi u vezu sa ozloglašenom seksualnom revolucijom, koja je srušila mnoge barijere, i lišila spasonosnih "kočnica" na području seksualnog života kako mladih, tako i bračnih drugova.

Tko je krivac?

U svakoj nesreći prvo je pitanje: tko ju je skrivio. Tko je skrivio takovo stanje u svijetu, da očajavaju, zovu na uzbunu liječnici, posebno seksolozi, psiholozi i sociolozi.

Primjetili smo da cijeli niz liječnika zahtjeva predbračnu suzdržljivost kao obavezu i za mladića i za djevojku. Druga je konstatacija da je nevolja u tome, što djevojke, umjesto da se bore da se ta obaveza nametne i mladićima, traže takovo lišavanje obaveza i za sebe. Žele da se i njima zajamči "slobodni život". Davno je prošlo vrijeme kada je vrijedila poslovica, koja je pozivala na oprez djevojke, pred pustopašnim mladićima: "Bjež'te cure, idu momci!". Naprotiv, već se podugo u stilu

crnog humora naglašava druga verzija poziva na opreznost: "Bjež'te momci, idu cure!" Da je tomu tako, moguće je zamjetiti i kod ponašanja mladih na ulici, sve više u filmovim koji u tom smislu formiraju nazore mladih, i opet na temelju jadikovki onih koji su sve više zabrinuti radi ozbiljnog pada morala kod ženske mladeži, i to već od tinejdžerskih dana. O toj temi govori slijedeći prikaz.

Zavedeni pa napušteni.

"Jedna anketa u SAD pokazala je da o vanbračnoj vezi daleko više vode računa mladi očevi, nego mlade majke. Isto tako da oni u više slučajeva osjećaju dužnost da zakonski poprave svoju "pogrešku". Pod gornjim naslovom su se nedavno pojavili mnogi članci u SAD u kojima je odmah uslijedilo ovakovo objašnjenje:

"Nemojte misliti da se radi o pogreški u naslovu i da bi trebalo stajati: Zavedene pa napuštene. Nikako. Jer, uobičajeno je da se govori o djevojkama - majkama, da se o njima i njihovim problemima naširoko diskutira, i da se poziva društvo da nešto učini za te jadne djevojke koje su zavedene pa napuštene. Međutim, o jednom problemu dosada ne samo da se nije diskutiralo već on kao takav nije ni spominjan; a to je problem dječaka - očeva.

Dr Waren Ness govori: "Sproveli smo anketu i ispitali samo 20.000 mladića iz svih staleža, u razdoblju od 15 do 25 godina, i dobili smo zaista zanimljive, da ne kažem zaprepašćujuće rezultate! Prema ovoj studiji proizlazi, između ostalog, da veliki broj neoženjenih mladih očeva Amerike pretstavljaju mladići od sedamnaest do dvadeset i dvije godine. Ovo je prema riječima dra Nessa prava nesreća, jer je još prije nekoliko godina ovaj postotak išao u korist starijih mladića...

Šezdeset posto ispitanih dječaka i mladića izjavilo je da se osjećaju ne samo moralno odgovornim, nego da su spremni oženiti djevojku koja je u "neprilici". Zanimljiv je daljnji podatak da je, koliko do braka ne dođe, isključiva krivica djevojaka koje ne samo da odbijaju bračnu vezu, već se ne smatraju toliko odgovornim za ono što su zajednički učinili..."

"Bar što se tiče američkog društva", kaže dalje dr. Ness, "činjenica je da se danas mladići pokazuju odgovornijim kada je u pitanju dolazak djeteta na svijet. Doktorica Luns tvrdi da se u 40 posto slučajeva dječaci ne bi odlučili na taj čin, da nisu bili izazvani od strane svojih mladih, često nedoraslih, partnerki. I što je još najvažnije, djevojke su poslije toga bile mnogo indiferentnije, pa čak i u slučajevima kada su ostale u drugom stanju.

Bilo je slučajeva, prema podatcima iz ankete, u kojima su mladići insistirali na braku, i to ne samo zbog osjećaja odgovornosti, nego i iz emotivnih razloga, što su djevojke uglavnom odbijale. Čudno je to reći, a možda i paradoksalno, da su mnogi dječaci - očevi smatrali kako su prevareni i napušteni. Mnogi su čak naveli da su bili zavedeni pa napušteni... O ovom se problemu ozbiljno diskutira, jer se broj vanbračne djece u SAD naročito maloljetnih roditelja, iz dana u dan neprestano povećava."

Povjesničari često ističu da su pojedine zajednice, pa i veliki imperiji počeli naglo propadati, kad su žene izgubile svoje dostojanstvo, odnosno kada je opao moral kod mladih i u braku. Zadnjih nekoliko desetaka godina se veoma često o tome piše i poziva na uzbunu. Može li se smatrati normalnim i korisnim za potomstvo, ako, kako kažu sociolozi, "djeca rađaju djecu". U Švedskoj je nakon ratnih godina bilo svako deseto dijete vanbračno, da već prije dvadesetak godina svako treće dijete biva rođeno izvan braka. U Velikoj Britaniji je u nekim regijama, u pojedinim godinama rođeno više vanbračne djece, nego djece iz zakonitih brakova. Možemo li u vidu toga svega govoriti o sretnom životu nedoraslih majki i očeva a još više njihove djece. Njima je prema toliko isticanim pravilima psihologije za razvoj u punu ličnost potreban otac kao i majka. Živjeti će i razvijati se lišeni toga, a bez ikakove svoje krivnje. Zahvaljujući svojim nedozrelim roditeljima i to fizički, psihički i moralno nedozrelim.

Ne možemo prešutjeti jedno zlo koje proizlazi iz neodgovornog predbračnog života mladih, a to je pobačaj.

Pobačaj kao posljedica predbračnog života mladih

"Da curice ne postanu trudnice" - tako je intoniran članak u kojem se govori o tragediji djevojčica koje nakon lakomislenog upuštanja u "slobodni život", završavaju na ginekološkom stolu, opskrbljene dozvolom za nasilan prekid trudnoće. Pisac članka priča: "Tko bi ga očekivao (ginekološki stol) u pričicama o divnim, nezaboravnim prvim školskim ljubavima. Jedna od anketiranih

djevojčica priča kako se je u 14 godini zaljubila u nekog Danijela i sa suzama u očima veli: "Kad bi on znao da sam pobacila njegovo dijete u 14 godini, mislim da bi me ubio". - Koliko kontradikcija u - pravo tragičnih dimenzija, kako u postupku mladih, tako u optužbi mladih koji nisu prvi krivci. Jedna daje izjavu (17-godišnjakinja): "Najbolje da se svaka djevojka s malo pameti pobrine za sebe, a ne da svašta stvaraju... A onda se deru, plaču, abortiraju..."

Ksenija (16 g): "Mama veli da su dečki užasni... zgraža se nad životom današnje mladeži... To nam govore i profači (profesori)... Otišla sam i liječnici... Pitala me je koliko imam godina, pa onda: da li sam uopće razmišljala. To je na mene najozbiljnije djelovala. Izgubila sam volju za to..."

Pa i morala je izgubiti volju, kada je čula pametnu liječnicu, poštene profesore i brižnu majku. No koliko ih ima takovih? - pita se komentator.

Pobačaja više nego poroda. Podatak je iz ne tako blize 1985. godine. Registriranih pobačaja ima danas više nego (ikada) prije, jer na svaki normalni porod dolazi po jedan pobačaj. Budući da se jedan dio pobačaja obavlja ilegalno, mimo bolnica, praktički ima više pobačaja nego poroda... Podatak posebno zabrinjava kada je riječ o mladim djevojkama, zbog negativnog utjecaja pobačaja na buduću sposobnost rađanja. (Opasnost od neplodnosti) (Vjesnik 7 dana, 15. 2. 1985.). O kakovim se brojkama radi obzirom na djevojke? Neki podaci o pobačajima u 1984 godini. U toj je godini izvršeno 58 tisuća pobačaja. Obzirom na dob onih koji su se na to odlučile, stanje je ovako:

6 posto adolescentkinje

28 posto ostale djevojke... prema čemu ispada više od trećine pobačaja u toj godini otpada na djevojke razne dobi.

Maloljetnice i pobačaj

"Statistika tvrdi da u SAD svaki dan ostane 3000 maloljetnica u drugom stanju. Pedeset posto će legalno ili ilegalno abortirati. Ako izvršimo račun onda dobijemo za cijelu godinu 547.000 pobačaja kod maloljetnica. Podatci za grad New York još su šokantniji: trideset posto maloljetnica koje izvrše pobačaj, ne rade to prvi puta, nego drugi ili čak treći put. Put do kakve tragedije? Dječaci se već u 12 godini bez ikakovih problema upuštaju u avanture". (Slobodna Dalmacija 5. 5. 1987.).

Kratka vijest o strahovitoj nesreći u toj velikoj zemlji. I obzirom na moralno stanje već kod djece, kao i na tragične posljedice takova razvratnog života. Što se tiče morala, kakove se ličnosti mogu razviti od 12 godišnjaka s takovim iskustvom? Najprije okaljane duše, a onda krvlju okaljana savjest.

Eksplozija pobačaja - udio djevojaka

"Neželjena djeca, plaćaju životom. Pedeset posto pobačaja odnosi se na djevojke... "Kao krivce i sudionike u tom zločinu nitko ne spominje muškarce, koji su najčešće i inicijatori predbračnog života, a isto tako prvi zagovornici pobačaja, koji sa svim posljedicama fizičkim i psihičkim padaju na leda "voljene" djevojke. Uz članak se vidi slika iz osječke bolnice, gdje žene čekaju na red za pobačaj. Novinar veli: svaki dan se izvrši najmanje 15 pobačaja. Pomnožimo to s brojem dana u godini, pa će užas biti potpun. To je podatak za 1989. godinu, za grad Osijek.

Podatci za Zagreb. Dr D. Štampar u članku "prevelik broj pobačaja" piše: "Naš zakon omogućuje svakoj punoljetnoj ženi da do desetog tjedna trudnoće odluči o sudbini čeda. Zahvaljujući tome u našoj se zemlji (bivšoj državi) svake godine izvrši u bolnicama oko 400.000 pobačaja i nekoliko tisuća ilegalnih - izvan bolnica. Zabrinjava naročito stalno povećanje broja vrlo mladih djevojaka, pa i djevojčica, koje traže pobačaj... Prema službenim podacima, samo u Zagrebu je u jednoj godini (1984) oko 2.800 djevojaka mlađih od dvadeset godina prekinulo trudnoću. Nema točnih podataka za cijelu državu koliko maloljetnica uz pristanak roditelja učine pobačaj, ali stručnjaci upozoravaju da su granice puberteta kod djevojaka sve niže i one danas sve ranije stupaju u intimne odnose" (Vikend, 7. 4. 1985.) ·

"Stručnjaci upozoravaju" veli liječnica. Riječi stručnjaka, kako neprestano pratimo, upozoravaju na brojne fizičke, psihičke, socijalne opasnosti od predbračnog života. Mnogi su veoma drastični u izrazima, a drugi iznose veoma drastične podatke i brojke o teškim posljedicama takova života. Svi međutim ističu nebrigu roditelja. Prema ovom članku, njihova je briga samo u tome, da svojoj maloljetnoj djeci dopuste prekid trudnoće. U vezi s tim mogli smo pročitati jednu izjavu: "Neželjena trudnoća, njezino prekidanje, kao i rađanje, izazivaju mnogo jače potrese u psihi maloljetnica nego

kod odraslih žena..." To je mnogima jasno, no koliko je roditelja u prvom redu, koji ozbiljno nastoje oko toga da ne dođe do neželjene trudnoće i preranog rađanja, umjesto da nesreću svojeg djeteta uvećaju dozvolom za pobačaj?

Još jedan podatak. Jedan od brojnih. Spomenuta je brojka pobačene djece u jednoj godini: 400.000. U jednoj godini prošle decenije, spomenuto je 379.000 pobačaja izvedenih u bivšoj državi. Prava je tragedija u tome, što je prema novinskom izvještaju, polovica pobačaja, posebno kada se radi o djevojkama, počevši od postabortivnih nevolja, pa sve do sterilnosti, mora se zgroziti nad tom činjenicom. Čitamo neshvatljivo bestidne savjete od kontracepcije, pa sve do pobačaja, a osim liječnika, seksologa i ginekologa, nitko nema ništa reći o prevenciji, koja je u tom slučaju u savjetu: djevojke, maloljetnice i vi druge, čuvajte se predbračnih odnosa, koji vas i ponižavaju i onečovječuju, prema riječima stručnjaka - i seksologa i psihologa i sociologa. Na slogan "Da nam curice ne postanu trudnice" mogli bismo kratko odgovoriti: "Neka nam curice ne budu bludnice, pa neće biti ni trudnice." Čuli smo da tako misle i poglavari država, a čuti ćemo što o tome misle mladi, koji su i te kako pozvani da govore o sebi i svojem društvu.

O čemu sanjaju djevojke?

"Kao i uvijek, one sanjaju o svemu, svaka na svoj način. No, često ih hvata vrtoglavica od sloboda koje su osvojile njihove majke i starije sestre." Tako u uvodu o spomenutom predmetu piše ugledni tjednik L'Express, prije nekoliko godina. Anketirane gimnazijalke i ostale djevojke iznose svoja razmišljanja:

"Olivija, gimnazijalka iz Pariza kaže: "Volim biti u društvu, poći u kino pomalo učiti, pomalo se nateže s roditeljima, a onda ispričavajući se odgovara na pitanje o mladićima: "Što se tiče toga nisam vezana ni na koga i uskoro i ne mislim..."

Kao i Corine, učenica trećeg razreda gimnazije i Olivija sebe zamišlja u crkvi u bijelom velu, dok odzvanja "Svadbeni marš". Ove dvije, kako i mnoge druge od anketiranih uglavnom odgovaraju isto: "Veselim se mladosti. Ljubav, posao, djeca" - na to još ne mislim.

Potresna je izjava Anne Sofie, a novinar L'Expressa tvrdi da tako kažu sve djevojke. Ona s ozbiljnim izražajem lica odgovara: "Ne mogu ni pomisliti da živim u nekoj slobodnoj vezi. Dosada nikada nisam imala dečka. Ne želim da se prevarim". Zaključuje kao i sve ostale: "Treba biti siguran, ne upuštati se, olako kao roditelji, koji su danas zbunjeni zbog svojih razvoda, kajanja i grižnje savjesti". - Kako mudro i plemenito! Kako ponižavajuće za njihove roditelj koji su stasali za vrijeme zloglasne seksualne revolucije. Moći ćemo doći do sličnog dojma, kada je nakon viktorijanske strogosti, došlo do "raspada moralnog sistema" pa su mladi razrogačenih očijhu gledali što im stvaraju roditelji, da bi onda i oni utonuli u vrtlog sveopćeg nemorala.

Novinar tjednika završava krasnom konstatacijom po pariške djevojke: "Djevojke su u većini postale individualisti... U ovom kontekstu za njih je porodica kao i zlato, sigurna valuta kojoj se uvijek vraća" (Netko je rekao da je obitelj zatvorena školjka, ali školjka od zlata) - "Prije nekoliko godina (u jeku seks. revolucije) bile su u modi komune, život u dvoje, putovanja u Nepal i gajenje ovaca u komunama. Sada, za većinu djevojaka važan je povratak u gnijezdo. Domaći okovi na koje je još veliki Nobelovac Mauriac ukazivao, ponovno su postali sigurna čahura. Roditelji imaju svojih mana, ali su im se prilagodili... Ova generacija pomalo skuplja snagu. Da bi buduća generacija bila jača!"

Prava oda mladeži velegrada s lošom moralnom denominacijom. Koliko zanosa i čistoće mladenačke s jedne strane, a koliko gotovo neshvatljive, za naše vrijeme, plemenitosti i jakosti. No vidjeti ćemo da nisu osamljene u svojoj djevojačkoj ljepoti.

Dojmovi iz Italije

"Imala je 19 godina, piše naš novinar. Pozvao sam je na šetnju... Pitali smo mamu..." "Znate, gospodine," počela je ona, "poznajemo se samo desetak dana, ali isto bih vam rekla da vas poznajem i deset mjeseci, pa da ste i odavde... šetati se može, ali... Te smo večeri šetali u troje..."

Čovjeku odmah sine pred očima mnoštvo mama u nas, koje su došle u gradska naselja, ubrzo se prilagodile "gradskom shvaćanju", te bez ikakove brige i maloljetne i punoljetne kćerke puštaju bez nadzora do kasnih ili ranih sati da lunjaju putovima koji vode u - bespuće. Nije čudo da pola pobačaja u ovoj zemlji otpada na kćeri takovih majki. Za razliku od onih u Italiji.

Rim i nevinost. I ovo je vijest iz Italije, i to iz njezinog glavnog grada: "Rim je ljepši nego na dopisnici..." Žene su elegantno odjevene, ali nepristupačne do oltara..." Kako je zadnjih godina, ne znamo. No jedno znamo: dali su bolje i za brak poželjnije one koji su "pristupačne" i prije oltara. Svaki normalni čovjek, može dati jednostavni odgovor.

Misterija.

Kakova? "Mladi ljudi iako po dobi bezbrižni, počinju reagirati već na samu riječ "sloboda". Postoje interesantni znaci da će budućnost biti obilježena zaokretom ka strožijim moralnim standardima. Mi smo jednostavno siti seksa, seksa i seksa. Dosta nam je seksa.

"Seks mi je bio nekada prijatan, ali kada pomislim na budućnost, plašim se. Što će biti sa svima nama koji smo vodili takav život, kada dođemo u starije godine? Mora da je lijepo imati sređen život i nekoga ko će te željno očekivati". (Pariz - 23 godišnja prodavačica). - Očito je da ona takvog nekog nema. Nu, boji se i sama da li će ga imati ikada.

"U jednom eksperimentu u SAD učenjaci su izložili grupu studenata dugotrajnoj "dijeti" pornografije. Poslije nekog vremena studenti su izgubili svaki interes za seks i prestali odgovarati na pornografski stimulans. Zaključak: Slično će se desiti sa ostalom omladinom, ako se primjeni isti postupak". - Naš zaključak: Moralni život je moguć samo kod onih koji su sposobni da sebi nametnu "dijetu" od svih vrsta pornografije koja se nudi u filmovima, časopisima, plesovima, videotrakama i slično": Liječnici i psiholozi ističu da neće biti potrebno tiskati opet knjige o raskoraku između djece i roditelja" - završava ovaj članak o mladima i njihovom odricanju. Nešto izdvojeno i veoma značajno, i to kada se radi o najobrazovanijem dijelu mladih, nalazimo u razmaku od nekoliko godina, u izvještajima iz SAD-a, zemlje raznih sloboda i raznih opačina. Baš ta činjenica da se američki studenti od takova života distanciraju, karakteristična je za tu vrstu mladeži - naobrazovaniji i najpametniji.

Čedni - stidljivi, studenti.

Studenti slobodnih moralnih shvaćanja u stvari pretstavljaju manjinu u Sjedinjenim Američkim Državama!

"I pored toga što se u redovima američkih studenata osjeća tendencija oslobađanja bilo kakovog moralnog kompleksa, u suštini - samo neznatan procenat od 7 milijuna američkih studenata živi - nemoralno".

Znamo tko su studenti: budući liječnici, inženjeri, pravnici, profesori itd. Posebno je utješno, da ti budući intelektualni vode svoje nacije, odbijaju nemoral i to baš u godinama kada je ostala mladež toliko angažirana u raznim pojavama koje otkrivaju slab moral kod dobrog dijela mladih. Na taj način pokazuju i intelektualnu i moralnu zrelost. Što se pak tiče nagovještaja o "oslobađanju od moralnog kompleksa, unatoč neznatnom broju nemoralu predanih", jasno pokazuje kako je ta "prognoza" bez temelja, izvještaj jedne ankete, punih pet godina nakon gore spomenutog.

Mladi na stari način.

"Među američkim studentima sprovedena je opširna anketa koja je trebala utvrditi njihove sklonosti i ideale. Rezultati su bili zapanjujući:

Većina je studenata izjavila da se slaže s roditeljima, da se ne drogira, da ne želi živjeti vanbračno - prije ženidbe.

"Ništa neobično", izjavila je američki sociolog Sonja Friedmann u časopisu "National Inqueier" povodom ove ankete. "Većina je Amerikanaca u svojoj podsvijesti ostala vjerna tradicionalnim i puritanskim vrijednostima".

Kratka ali veoma sadržajna poruka. Tradicionalnim i puritanskim vrijednotama se u običnom govoru označuje sklosnost moralu u braka. Poznato je koliko je javnih, političkih ličnosti moralo odstupiti sa svojeg položaja, jer su umjesto "puritanstva", čistunstva, upali u nemoral koji ih je stojao i položaja i časti u društvu. Novinar veli da je "opsežna anketa" među studentima "zapanjila" svojim rezultatima. Takova je reakcija normalna kod onih koji nemaju dovoljno intelektualnih moći niti osjećaja za moralni život. Koji se i po inteligenciji distanciraju od onih najpametnijih. Treba li, napokon, tumačiti što je dostojnije čovjeka, razvrat ili moralni život. Sređeni brakovi ili rasap brakova?

Puritanizam ili "čistunstvo" na Balkanu.

Radi se o anketi među studentima na ovim prostorima, i to u onim krajevima gdje nije bilo vjerske pouke desetke godina, pa se njihov moralni stav može pripisati njima kao njihovo osobno dostignuće.

Institut za socijalnu medicinu, statistiku i istraživanja u zdravstvu donosi ovaj rezultat svoje ankete:

"Od 860 anketiranih studenata medicine od druge do pete godine, znači više od polovine, napunilo je dvadeset četiri godine; 41,9 posto kaže da još nije imalo seksualne odnose. Podatak koji posve ozbiljno potkapa naše opće uvjerenje, da "oni to rade sve ranije"... Studentica više od polovine, 55,3 posto, tvrdi da je sačuvalo nevinost...

"Za anketirane studentice medicinskog fakulteta karakteristični su "čistunstvo", moralizatorski stavovi: gotovo polovica studentica se zalaže za cenzuru seksualnih scena u sredstvima masovnih medija, dvije trećine studentica smatra da su seksualne igre među djecom škodljive, dok isto mišljenje dijeli polovica njihovih kolega...

"Treba napomenuti da su studenti "odslušali" relevantne predmete, kao pedijatriju i psihijatriju. Veliki dio studentica odgovorilo je potvrdno: "suviše seksualne slobode može da potkopa temelje civiliziranog društva."

"Anketirani studenti i studentice pokazali su složnost u načinu odgovaranja, a to je jasno svjedočanstvo o njihovim patrijarhalnim stavovima koji potvrđuju da su "dobri" sinovi i kćeri svojih patrijarhalnih roditelja". - Nazivi i pojmovi: "čistunstvo" i "patrijarhalno" označavaju, kako nam je poznato, poimanje kod ljudi, ovdje mladih, o vrijednotama moralnog života obzirom na predbračni i bračni život. Radi se o obrazovanoj mladeži pa i o onima koji su već pred krajem studija, i to studija medicine, koji su "odslušali pedijatriju i psihijatriju" a pristalice su strogog morala, ili bolje reći: naprosto morala. Jer, može li obrazovan čovjek, mladić i djevojka, obratno misliti: da su naime "seksualne igre" djece nešto dobro ili da je seksualna sloboda, nemoral, nešto pozitivno, ili da to "učvršćuje temelje civiliziranog društva"? Sarkastični ton novinara koji donosi odgovore anketiranih, pokazuje svu bijedu marksističkog rezoniranja i sumanutog odnosa prema stvarnim vrijednotama.

Mladima u onim krajevima gdje se vjeronauk predaje kroz cijelu osmoljetku, pa i kasnije u srednjoj školi, ostaje na razmišljenje i zaključivanje njihovih kolega i kolegica, njihovo čistunstvo i patrijarhalnost. Ako još tomu dodamo i puritanizam 7 milijuna američkih studenata, onda će slika biti još očitija. Kao i sva tragedija onog dijela mladih, koji na predavanju vjeronauka postavljaju pitanje "Zašto je Crkva tako stroga u seksu?"

Anketa među našim srednjoškolcima.

Evo nešto s našeg područja. Radi se o anketi koju je naš jedan tjednik prije nekoliko godina proveo među gimnazijalcima i pripadnicima ostalih srednjih škola. Odgovori su više nego značajni:

"Seksualni život prije braka ne odobrava 32 posto srednjoškolaca, no petina je odgovora neutralnih, što ne znači odobravanje, dok su neki zaobišli pitanje." - Tako novinar, a onda slijede odgovori onih koji su protiv slobodnog života:

"Prijebračni život smatram jedinim uzrokom rastava današnjih brakova - djevojka 18. g."

"Seksualni život je vrhunac ljubavi, koji otada opada" - djevojka 18.g.

"To je nemoralno prema budućem suprugu" - djevojka 17. g.

"Prijebračni život, seksualni odnosi, donose duševnu krizu, nervozu i strepnju". - djevojka 18.g.

"Ako prije braka počnemo, što će nas još privlačiti u braku?" - djevojka 18. g.

"Ako se to dogodi prije braka, iz takove preuranjene veze neće nikada nastati čvrsti brak." - djevojka 18. godina.

Nešto više od 43 posto mladića i djevojaka nemaju odnose... Evo njihovih izjava:

"Rado se zabavljam s momcima... ali ne dopuštam ono što ne spada u ljubav, nego u brak".

Njezin 18 godišnji kolega kaže: "Ako nas nauka uči da čovjek može obuzdati nagon, zašto da ga ne obuzdavamo?

Novi val. Govor je o reakciji mladih na sve veće širenje nemorala u svim područjima života. Novinar bilježi slijedeće:

"U Miamiju (SAD) su se formirale grupe mladih čuvara morala, koje su se pretvorile u pohod protiv nemorala. Organizator te akcije bio je Mike Levesky. On se udružio s prijateljima i roditeljima i pozvao ih da se bore za pristojnost.

Na velikom stadiju u Miamiju okupilo se oko 30.000 mladih koji su nosili zastave. Umjesto urnebesnih povika, čuli su se trezveni govori. Mladi ljudi iz deset gradova spontano su se prijavili da se bore protiv golotinje i pornografije. Predsjednik SAD je poslao organizatoru čestitke s riječima ohrabrenja. Tako u SAD počinje novi val renesanse morala u vrijeme kada se na pozornicama i kinima mogu kvadratnim kilometrima mjeriti nepristojnosti svih vrsta.

John O'Hara, predsjednik tamošnjeg vatrogasnog društva stavio je organizatorima svoj biro na raspolaganje - "organizaciji borbe za pristojnost." Za predsjednika izabran je Fra Garten, vođa tinejdžera koji je izjavio: "Nećemo više trpjeti prljavštinu koju stvara čovjek. Podići ćemo na noge 130.000 mladih ljudi da bismo pokazali kako još ima mladih koje oduševljava pristojni život." - Ovdje je komentar suvišan.

Bez predbračnih odnosa.

"Kinezi nemaju poteškoća sa seksualnim odgojem svoje omladine, jer kod njih nisu uobičajena nikakova predbračna iskustva. Oni su i inače vrlo stidljivi pa se tijelo ne otkriva niti u liječničkoj ordinaciji. Liječnik sluša srce i pluća svojih pacijenata preko košulje, a ne tako davno, čak se i akupunktura vršila preko odijela". (Dr. Steinberger).

Nitko ne bi tražio, obzirom na medicinu takovu obzirnost, ali svakako stidljivost Kineza je bezuvjetno, nasuprot bestidnosti stare Evrope i uopće bijele rase, bogata pouka za one koji još nisu stid izgubili. A i za one druge.

Amerikanke na kineskom selu.

"Dugo smo razgovarale sa Cang, našim vodičem, koja je bila funkcioner u Savezu žena... Prema njoj narod Kine ne poznaje predbračnog odnosa, seksa, ni prostitucije, pa niti seksualnog obrazovanja u školama. Pa ipak, rekla je Cang, kada dosegnu 25 godinu, oni sve znaju. I nema potrebe da stiču seksualna iskustva prije braka..."

Ja sam za sebe ustanovila da u Kini možete zaboraviti seks. Tamo nema komercijalnog iskorištavanja seksa s ciljem da se proda sapun, parfum ili alkohol, bezalkoholno piće ili automobil. Uniseks nošnje također su prigušivale seksualnost i na neki zanimljivi način vas navode da se usredotočite na karakter pojedinog Kineza bez obzira na njegov lik ili njezin izgled. Da se ipak bave seksom na neki način, očito je po tome da se svake godine rodi 18 milijuna malih Kineza. Bez pouka i propagande seksa. No seks u Kini ne zauzima prvo mjesto među najvažnijim stvarima. Njemu bi se moglo dati sedmo mjesto.

Kad smo upitale Cang zašto država ne podučava građane o seksualnom životu, ona je samo slegnula ramenima. Nije imala šta reći. Jednostavno je to kao dva puta dva: Od muža i žene očekuje se da do prve bračne noći budu nevini... Mi se ženimo da bismo imali djecu... Moj muž i ja zajednički radimo i veoma smo zaposleni... Naša pitanja o ženidbi, seksu i djeci, činila su im se čudna. Neki su Kinezi mislili da smo obuzeti seksom...". Vidimo iz toga piskaranja, da se nisu niti prevarili. Niti pretjerani govor o seksu, niti komercijalizacija seksa, niti sumanute reklame i za normalnog čovjeka neshvatljivo povezivanje s golotinjom, nisu nerazumljive samo za Kineze, nego i za normalne ljude. A što se tiče predbračnog života i stidljivosti Kineza, kao i nevinosti do braka, vrlo je korisno usporediti izjave liječnika i u svijetu i u nas o neodzrelosti, nesazrelosti, seksualnosti s oznakom kriminala i psihički bolesnog stanja, pa ćemo dobiti jasnu sliku o nečijoj sreći i nečijoj nesreći - i bijedi.

Pametna mladež i seks

Članak iz "Poleta" - omladinskog lista za starog režima. Govore mladi.

1) Seks? To me ne zanima previše... Još nisam našla mladića... a zašto bih se upustila ovako, bez veze u sve to... jednom sam skoro popustila, ali onda mi se sve zgadilo... bolje je da čekam muža..."

2) Glupost. Djevojka mora ući čista u brak, i ja ću ući. Uopće me te stvari ne zanimaju. Mi smo još premlade za te stvari, a to će ionako doći s vremenom. I s mužem, naravno..." Sjećamo se izjava

raznih psihologa. Djevojka koja nije razdražena slobodnim životom, bez poteškoće može ostati čista. Kao i ova pametna, koja glupošću naziva ono drugo.

3) Seks? Ja nisam još nikada ni pokušala, iako sam hodala s nekoliko mladića". Uvijek kada bismo načeli tu temu, ja bih smjesta prekinula. Ne znam, jednostavno nisam mogla sebe zamisliti... Mislim da to neću moći nikada učiniti prije braka, jer to je tako, tako..."

4) U stvari, osjećam da to nije baš lijepo, što ponešto dopustim mladiću - ne ono najgore, ali sam već odlučila da ću i s tim ubrzo raskrstiti... Pametne djevojke, pametno zaključuju i pametno se ponašaju. Počujmo one druge, kako se one osvrću na svoj život slobode i što osjećaju.

Jedna žalopojka.

"Imam 19 a on 25 godina. Volimo se godinu dana. Bila sam sretna sve do dana kada sam mu prvi puta popustila. I dalje se volimo, ali se neprestano svađamo. Predbacuje mi da sam ga varala i izgubila nevinost s drugima. Izgubila sam osam kilograma i dobila čir na dvanaestercu, liječnik veli od napetosti. Ne mogu više da podnesem svađu i njegovo vrijeđanje. Više mi ne vjeruje, a ja sam mu vjerna... Bojim se da je sujeta kod njega jača od ljubavi..." Pada nam na pamet ono što govori sveuč. profesor o cinizmu prema djevojkama, pogotovo onima koje su izgubile nevinost nakon "vješto izmamljenog pristanka". Priča se uvijek ponavlja: Plaća za popuštanje su žalost, očaj i zapuštenost.

Još jedna tužaljka. Završila sam srednju školu, vanredno studiram i radim. Imam 24 godine. Zabavljala sam se s mladićem 4 godine. U početku mu nisam ništa dozvoljavala, a s vremenom sam shvatila da sam odrasla djevojka, ekonomski nezavisna, a da ga volim, i da je normalno da idemo u ljubavi sve do kraja. Kada je saznao da sam u drugom stanju, naprosto je nesto iz našega grada. Bio je to za mene udarac, ali sam tek tada shvatila da sam bila u velikoj zabludi, i da sam svoju iluziju o ljubavi skupo platila... Saznanje o mojoj trudnoći dovela je do pakla u mojoj porodici. Majka je plakala, otac prijetio i napadao čas mene, a čas majku. Sada motre svaki moj korak i ne dopuštaju mi da se vratim među ljude i zaboravim što me je zadesilo. Majka me čak znade zaključati kada prijateljice dođu po mene da idemo u kino. Što da radim? Ovakav je život za mene neodrživ".

Radi se o djevojci koja ima 24 godine, koja je svršila školu, ekonomski je nezavisna, i već radi. Zašto takav očaj? - Jer se ispunilo ono, što seksolozi ističu, da su muškarci redovno nedozreli, nespremni da dijele brige s djevojkom, a najveću bijedu, i infantilizam pokazuju kada djevojku koju "vole", napuste radi toga što je zanijela. Makar se radi ne samo o njezinom, nego i njegovom djetetu. Ovakove su pojave rijetke i u životinjskom carstvu. Tragedija koja se uvijek ponavlja, jer djevojke prosuđuju muškarca po svojem mjerilu, dok psiholozi lijepo pričaju: djevojka, žena nije muškarac. Pakao koji nastaje i u porodici, a još više u duši djevojke, plod je takove "zablude", kako kaže sama "odrasla i nezavisna djevojka".

Odgovor na ultimatum

Tragedija ove dvije djevojke je česti završetak neurednih odnosa između mladića i djevojke, i to onda kada ona, uzdajući se u svoju "zrelost", godine, ekonomsku nezavisnost, popusti pred navaljivanjem beskarakternog mladića, koji joj često i pristupa s najnečasnijim nakanama, ili nečasno postupi kada djevojka zapadne u nepriliku. Već smo čuli niz savjeta koje ljudi znanosti upućuju i djevojkama i mladićima kako se moraju ponašati obzirom na predbračni život, da se moraju "kontrolirati", jer je to u skladu s njihovim ljudskim dostojanstvom. Teško je uočiti, a o tme se rijetko (ili nikada) ne može čitati, da su se mladi pokajali, koji su takove savjete prihvatili i prema njima uredili svoj život. Navodimo primjer jedne 18 godišnjakinje, koja je od psihologa savjet tražila i primila. "Svog mladića" piše 18 godišnja djevojka, "poznajem nekoliko tjedana. Njemu je 19 godina, a meni 18. Neki dan mi je postavio ultimatum: ili ću s njim stupiti u odnose, ili me on odmah ostavlja. Nesretna sam, pa Vas pitam što da radim? Što da mu odgovorim?"

Odgovor psihologa:

"Bez razmišljanja ti odmah ostavi njega. Taj mladić očito ne misli na tebe i tvoje želje, nego sve podređuje svojim hirovima, ili bolje reći neljudskim željama... Razmisli samo, kakav bi on bio tek "prijatelj", kada bi vaša veza nešto duže potrajala?"

Kratko i jasno. Da li se može govoriti o zrelosti, osjećaju odgovornosti ili formiranom karakteru kod mladića, koji na takav način ucjenjuje djevojku koju je tek upoznao. Seksolog u članku koji smo citirali govori o vješto izmamljenom pristanku, nakon kojega slijedi cinizam i napuštanje. Ovdje se

radi o ucjeni neljudskog karaktera. Kakav je završetak takovih prijateljstava, čuli smo u netom navedenim tužaljkama dvije djevojke. Evo još jednog dokaza o nesreći lakovjernih djevojaka, i to sa područja bivšeg SSSR-a koji je bio sve prije nego sklon moraliziranju.

Ljubav danas - u Rusiji.

"Kod mnogih omladinaca ljubav danas prolazi prema principu "Plivaj moj čamčiću mali, kamo te nose nemirni vali". A kada taj čamac napune valovi, ili kada se nasuče, pa čak možda i razbije u komade - počinju suze, jauci, uzdisaji. Ljubav ne biva uvijek bez stradanja, ali i stradanje mora biti dostojanstveno, plemenito, a ne da čovjeka vuče iz blata u kal.

Osjećam se neugodno kada vidim mladića i djevojku na ulici zagrljene i ne napušta me pomisao da iznositi intimne osjećaje pred oči javnosti, pogotovo ulice - znači te osjećaje ponižavati, umanjivati ih, potcjenjivati i izdavati ih. Pojavljuju se nužno sumnje: da li ti mladi ljudi stvarno duboko osjećaju, ili je to samo bijedna demonstracija međusobnih odnosa spolova, za što ti mladi misle da je to ljubav.

Ne želim prorokovati kakav će biti ritual ljubavi u skoroj budućnosti, ali mi je savršeno jasno jedno: neurednost i lakoća u spolnim odnosima ne čine čovjeka slobodnijim, sretnijim i zdravijim, već ga troše, iscrpljuju, prigušuju mu psihu i unakazuju ga". - Vjerno prenosimo članak sovjetskog književnika Viktora Morozova koji je napisao u časopisu sovjetske omladine "Komsomoljskaja pravda". Na pitanje, i to veoma ozbiljno, ili čak presudno, koje je postavio pred mladež prije skoro tri desetljeća, mi možemo odgovoriti sa svom žalošću gorkim činjenicama. Rusija, donedavno SSSR, prema svjedočanstvu službenih statistika, postala je zemlja sa najviše pobačaja u svijetu, s najvećim brojem rastava braka - u nekim regijama čak 75 posto, i sa veoma velikim brojem kriminalaca među mladima. Iz toga je očito da neuredni život mladih prije braka, nije pridonio sreći nacije.

Žena nije muškarac.

Ovaj naslov smo uzeli iz članka svjetskog tjednika "Constellation". Upotrijebiti ćemo ga kao razjašnjenje kako i zašto dolazi do neurednog predbračnog života, koji kako vidjesmo uzrokuje i osobnu tragediju pojedinca i zajedničku nesreću u kasnijem bračnom životu.

Djevojke naprosto, uvijek iznova, stradaju i gube šansu za skladan brak, jer muškarce koji im se približavaju s manje ili više nečasnim namjerama, prosuđuju prema sebi. Prosuđuju ih po svojim, ženi svojstvenim mjerilima, što je fatalno u svakom pogledu. "Sve se odigrava, u životu mladih na polju seksualnosti, kao da su "muškarac i žena po svojoj suštini od istog materijala i da žive pod istim uslovima". - Tako doslovno stoji u spomenutom članku.

Jedan kršćanski orjentirani pisac veli: "Muž i žena su stvoreni potpuno različni. Cijelo njihovo biće, njihov karakter i način mišljenja su tako različiti, da bi čovjek mogao reći, da muškarac ima drugačiju dušu nego žena". No odmah to ispravlja i veli: "Ona u pitanjima u kojima odlučuje samo hladan razum, logika, na neki način zaostaje za mužem" (ne po "pameti" nego po načinu reagiranja). Događa se da se sud njezinog razuma brzo poremeti i mijenja, kada je potresu osjećaji srca. Zato žena često pokazuje malo ili gotovo nikakvog interesa za teoretska razmatranja, za čistu logiku, za misli bez osjećaja, koje nemaju nikakova dodira s praktičnim životom. Zato su ove vlastitosti i karakteristike muža daleko od nje, jer se ne odazivlju njezinu srcu..." (Hardy Schilgen).

Ističući tu razliku, pisac odlučno veli: "U poredbi muževih i ženinih vlastitosti, nije moguće odrediti kome pripada prednost... No kada bi se našao muškarac, koji bi ženu manje cijenio zato što na sebi zapaža sposobnosti kojih njegova žena nema, on bi time dokazo da nije sposoban shvatiti ženine duševne prednosti".

Iz ove ocjene, međutim, lagano će biti zaključiti s koliko mudrosti i opreza mora djevojka prihvaćati mladića koji joj pristupa, kako i ona mora njega prosuditi ne samo naprosto radi vrednovanja kao ličnosti, nego i stoga da može donijeti zrelu odluku: da li uopće s njim kontaktirati, i na kakav način s njime saobraćati. Posebno, ako prosudi da bi on bio vrijedan njezine posebne pažnje kao mogući kandidat za ozbiljni brak. Poslušajmo i u tom području odlučna mišljenja stručnjaka.

Muškarci i žene - Prijateljstvo? - Prijateljstva između muškaraca i žena nema! To ne postoji! Čim se oni iole žele sastajati, zabavljati, biti zajedno, oni se i seksualno privlače... Govoriti o braku kao emotivnoj zajednici bez seksualnog je nemoguće, isto tako govoriti o emotivnom prijateljstvu

bez seksualne primjese. To su dva lica iste stvari". I to piše liječnik, seksolog. (Dr. M. Košiček). Mogli bismo dodati, da to i nije ponižavajuće niti za jedno niti za drugo, jer je i sa vjerskog stanovišta sigurno da je Stvoritelj tu vrstu privlačnosti stavio u narav muškarca i žene. Jedno je samo potrebno: imati tu činjenicu na umu i svoj cjelokupni odnos prema drugom spolu, konstantno usklađivati pod tim vidom. Jer međusobna privlačnost, težnja za zbliženjem, osmišljena je i jedino dopuštena za vjernika, u zakonitoj zajednici - braku. Podsjetimo i opet na sva znanstvena otkrića u vezi sa čovjekovom spolnošću, koja, gotovo kao i vjerske uredbe, savjetuju, preporučuju i zahtjevaju predbračno uzdržavanje i kao uvjet za zdravi fizički i psihički razvoj, i ulazak u sretan brak. Da se to ostvari, traži se izgrađeni karakter, ali i svijest o potrebi opreza u cijelom mladenačkom životu. Stari su to kratko definirali. "Mladić i djevojka, vatra i slama". Apsolutno je sigurno da netko ne može neprestano gurati slamu u vatru i vikati da ne želi izazvati požar. Poznavati sebe, i poznavati se međusobno, znači sačuvati se od gorkih razočaranja i često potpuno promašenog života.

Što želi mladić, a što djevojka.

Govori seksolog i psiholog: "Mladić želi odnos radi fizičkog zadovoljstva, težnje za sticanjem muškosti i zavodničkih sposobnosti, a tek na trećem mjestu dolazi ljubav (ako uopće dolazi)".

Djevojka, daje svoj pristanak samo da bi popuštanjem osvojila muškarca, iako duševna veza još nije dovoljno jaka. Ona želi na taj način osigurati vezu s onim koga voli, i svoj utjecaj na muškarca. Ona vjeruje samo u to da će na taj način pojačati međusobnu ljubav, dok joj je fizičko zadovoljstvo sporedna stvar. Ovi tako oprečni stavovi ne pružaju, međutim jamstvo, da će se poznanstvo održati i produbiti. Osjećaj krivnje, nesigurnosti i neshvaćenosti, dovodi do prekida, ili kasnije u braku uzrokuje razmirice, sukobe i raskid".

Tvrdnje koje smo već naveli. No ova, izražena na tako otvoren i jasan način, je od sudbonosne važnosti za sve djevojke, jer nedaće prije braka, kao i raspad braka, redovno na njezina pleća svaljuju daleko teži teret nego na muškarca. Ako djevojka nema pred očima činjenicu, kako je muškarac, potpuno obratno od nje, željan najprije najgrubljeg fizičkog kontakta, da svoje "pobjede" shvaća kao neke trofeje, gotovo kao lovac koji urezuje na svoju pušku toliko zareza koliko je dotukao životinja, ako svoju sujetu pothranjuje na tuđem poniženju, a ljubav dolazi tek kao eventualnost, onda će, dok je vremena znati donijeti jedino valjan zaključak, kako je rečeno: Ili udaja ili: NE!

Protiv mješanja spolova. RIJAD - Saudijski kralj Fahd Ben Abdel Aziz odlučio je da zabrani "miješanje" muškaraca i žena na radnom mjestu, s obzirom na to što je, prema shvaćanju saudijske vlade u suprotnosti s islamskim zakonima i sa saudijskim običajima. Prema pisanju saudijskog lista "Al Džazire", zabrana je objavljena, pošto se dogodilo da su neke vladine institucije zatražile dozvolu da otvore takva radna mjest na kojima bi moglo doći do nedozvoljenog "miješanja spolova".

Izgleda veoma konzervatino i natražnjački, no jedno je sigurno: Mnogi muškarci na radnom mjestu, prema brojnim anketama, napastuju žene, vladaju se prema njima bestidno, a veoma je česta pojava ucjenjivanja na seksualnom području, bilo da neka žena bude primljena na posao, bilo da postigne viši rang na društvenoj ljestvici. O tome ćemo donijeti više dokaza iz svjetskog tiska. Ništa manje ne zaprepašćuje činjenica, da ne mali broj žena napastuje muškarce na radnom mjestu.

Eksperiment. "Neobičan pokus, jedinstven u svijetu, provodi se u glavnom gradu Meksika. Na jednoj od tri linije podzemne željeznice, muškarci se za vrijeme gužve vraćanja s posla, ne mogu više voziti u istim vagonima sa ženama. Takova je odluka donesena zbog nemilih situacija koje se događaju u prenatrpanim vagonima, štipanje žena, i na druge nepristojne načine iskorištavanja gužve... Nakon kratkog vremena, zapazilo se mnogo pozitivnih reakcija na tu odluku, dakako ženskih. Studentica Arrieta Patricia piše: "Bilo je krajnje vrijeme da se takova akcija poduzme. Dosta nam je bestidnog natezanja i prostota kojima smo izložene u pretrpanim vagonima podzemne željeznice".

Psiholozi govoreći o ljudskoj rasi, za muškarce upotrebljavaju izraz "animalan" - što znači životinjski. Da ne bi krivo ocjenili taj oštar izraz, moramo se sjetiti životinjskog svijeta, u kojem mužjak u pravilu počinje seksualnu igru, često na veoma grub način, gonjen "životinjskim" instinktom. Toga mora biti svjestan i mladić, s obavezom da svoje "instinkte" svjesno obuzdava, kao i djevojka, žena, da s tom animalnošću neprestano i ozbiljno računa. Sjetimo se znanstvenih tvrdnja o prvotnim i drugotnim željama muškaraca u odnosu prema ženskim osobama, kao i potpuno obratnog stava, želja i nakana ženskog spola.

Samozaštita.

U svrhu zaštite od "neljudski" odgojenih "ljudi", ženski svijet je u svim slojevima i svim vremenima pronalazio samozaštitu i aktivnu i pasivnu. Borbu i bijeg. Evo nekoliko sličica o tome.

Opasni odjevni predmeti. Žene jednog plemena u Senegalu imaju zaista neobičan ukus u odijevanju. Za vrijeme različitih plemenskih svečanosti nose na glavi šešire, koji su u stvari košnice za pčele. Takovi šeširi ne djeluju baš privlačno. Mnogi muškarci ih veoma brižljivo izbjegavaju, što je i svrha takove mode, kažu žene u Senegalu.

Djevojka s udavom. Naslikana je u novinama. U povećoj torbi s patent - zatvaračem, pogotovo kada se nekamo kreće naveče, nosi sa sobom udava dugačkog preko dva metra. Svrha: samozaštita od napasnika.

Novi školski sistem. "Uveli su ga u nekim zemljama Latinske Amerike, a sastoji se u tom, da u višim razredima, posebno onim pred maturom, djevojke i mladići imaju odvojenu nastavu. Razlog? Ministarstvo prosvjete obrazlaže tu odluku konstatacijom, da su mnoge djevojke umjesto maturalne svjdodžbe stekle dijete."

Kriminalisti i samozaštita. Radi se o "kulturnom Zapadu". Cijeli niz policijskih ustanova tiskao je desetke tisuća letaka s uputom ženskom svijetu. Tu moženo čitati "upute" ovog sadržaja: "Ako vas koji muškarac napadne na osamljenom mjestu, vrištite, zovite u pomoć, nosite sa sobom pletaće igle, makar mali nož, ali s jakom oštricom, upotrijebite cipelu s metalnom petom, i tomu slično". Stravična slika stanja u zemljama, koje uče i sole pamet cijelom svijetu, šire kulturu u "zaostalim zemljama", dok npr. samo u SAD, prema podacima iz 1992. godine, 87.000 žena biva napastovano svake godine, desetci tisuća u Engleskoj, Italiji, itd. Kriminalisti tvrde da ih ima možda i deseterostruko više, ali se radi stida i neugodnih sudskih procedura, ustručavaju prijaviti takove napadaje.

Osramoćena veličina. Riječ je o Romanu Planskom, režiseru svjetskog glasa, koji je zatražio francusko državljanstvo, ali ga nije dobio. Pišu javno i to radi čega? Senator SAD Jean Colin kaže da je filmski režiser, "umjetnik" došao u Francusku i tu želi živjeti samo zato da bi izbjegao kaznu zbog zavođenja maloljetnica". - Sam naslov je jasan. Veličina, osramoćena, veličina jedne vrste i najveća bijeda za člana ljudske vrste. Zavođenje maloljetnica se u nekim zemljama veoma strogo kažnjava, negdje čak i smrtnom kaznom (SAD) ako je spojeno s otmicom. Tako i ova "veličina", može svakoj pametnoj djevojci biti primjer muškaračkog animalizma koji nema granica.

Nemili doček. Mladi Talijan Marco Gangeni nije ni slutio kakvu će nepriliku doživjeti, kada se nedavno sa svojom zaručnicom uputio na vjenčanje. Iz radnoznalog mnoštva koje je pred crkvom dočekalo mladence, odjednom su se izdvojile četiri djevojke i počele nemilosrdno pljuskati mladoženju. Bile su to četiri sestre jedne djevojke, koju je mladoženja zaveo s obećanjem braka, pa onda napustio. Sav raščupan i gorućih obraza, Mario je svoju blijedu i uplašenu zaručnicu jedva uspio dovesti pred oltar". - Konkretan primjer za tvrdnju liječnika, kako je takav tip neodgovoran, nedozreo, i spada među one koji traže odnose na način svojstven duševno zaostalim osobama i kriminalcima.

Slavni čovjek pred neslavnim djelom. "Još jedna osramoćena veličina." I ranije su se članovi najslavnije pop-grupe svih vremena "The Beatles" - Bitlsi, pojavljivali pre sudom (!), ali je povod pozivu što ga je Paul McCartney ovih dana uputio jedan zapadnoberlinski sud, zaista neobičan. Paul se tamo mora pojaviti radi testa krvi, odnosno medicinske provjere tvrdnje, tužbe jedne djevojke koja želi dokazati da je McCartney njezin otac - dakako nezakoniti. Još se ne zna da li je slavni glazbenik odgovorio na poziv suda, ali je pozitivno utvrđeno da se Bettina, djevojka koja ga tuži za očinstvo rodila devet mjeseci nakon što se Paul McCartney družio s njezinom majkom u Njemačkoj" - Dodajmo: i još se nešto zna, da su "slavni bitlsi" kako čujemo više puta bili pozivani na sud, što, kao i sve ono drugo, ni malo ne služi na čast ni "umjetnicima", ni njihovim naivnim "obožavateljima". Da ponovimo još jedan primjer animalizma, od kojih nisu lišeni niti "veliki" ljudi tipa Bitlsa.

Nagoni kod mladića i djevojke

O čemu je riječ? Pisac H. Schilgen koji je posebno pisao za mlade, svrstava nagone kod djevojke i mladića ovim redom.

Psiholozi vele:

a) duševni nagon, tj. želja ljubiti i biti ljubljen.

b) prirodni nagon koji je svojstven tijelu, a koji teži samo za tjelesnim, osjetilnim užicima.

c) nagon za razmnožavanjem, tj. težnja za vlastitim potomstvom.

Posljedica je zadaće što je ima muž u braku, da je u njega prirodni nagon snažno razvijen, dok taj nagon normalno razvijenoj djevojci i nepokvarenoj posve miruje. Ona redovno nema pojma o onome što mlada muškarca gdjekada tako strastveno muči, i ne sluti unutarnju žestinu nagona. Prirodni nagon može se i u djevojci probuditi i narasti do strašne sile. Znameniti autoriteti uvjeravaju da se to dešava samo pod utjecajem vanjskih faktora, kao npr. lektire, razgovora, kina, plesa, zavodnika i sl. Prema tome snosi strašnu odgovornost onaj koji zavede čistu djevojku, u njoj probudi strasti, otme joj djevojačko dostojanstvo i izvrgne je raznovrsnim strašnim posljedicama. Ali ništa manje nije odgovoran onaj, koji već palu djevojku gura u sve teže stanje, ispričavajući sama sebe da je ona ionako "posrnula".

Duševni je nagon u djevojke puno jače razvijen nego u muškarca. Normalna djevojka čezne za muškarcem odvažnim, jakim, poduzetnim mužem, kome će ona biti draga, u koga će se ugledati, pod čijom će se obranom sigurno osjećati, kraj koga će biti za cijeli život zaštićena. Njoj je samo oko toga stalo da je muž kao ravnopravnu drugaricu ljubi i s njom lijepo postupa." Kako smo već čuli riječi psihologa i seksologa, još nam postaje jasnije, kako je izvanredno velika razlika između djevojke i mladića. Za propast tolikih djevojaka kroz sva prošla vremena i danas, gotovo je jedina krivnja u tome, što su djevojke procjenjivale mladiće po svojim mjerilima, a mladići djevojke po samima sebi. Premnogo puta se moglo naći u raznim raspravama, svjetskoj literaturi i u svakidašnjem životu, kako veliki broj muškaraca duboko vjeruje da djevojka, kao i on, ima kao glavnu preokupaciju - ispunjenje seksualnih želja. Vidjesmo - apsolutno krivo. Tokom razmatranja moći ćemo uočiti, po svjedočenju stručnjaka na području seksualnog života, da i udane žene dobrim djelom to naročito ne očekuju, a velika većina od braka ništa fizički ne prima - dok ustrajno teži za jakom emotivnom vezom sa svojim bračnim drugom.

Što psiholozi savjetuju mladiću?

"Prirodni nagon, taj niski elemenat spolnog nagona, koji je tako snažno razvijen u mladića, nije kao životinjski nagon, koji je vezan na stalno određeno vrijeme i granice, on je oslobođen od svake unutarnje zapreke, te valja da njime upravlja i da ga obuzdava, duh čovjeka. Spolni nagon u mladića može da bude snažno podražen vanjskim sjetilnim utiscima. Cijeli lik osobe drugog spola: kosa, oči, lice, govor mogu na njega snažno utjecati. Odjevanje, nakit kose, pudranje, šminkanje, parfemi, pogledi, hod, cijelo vanjsko vladanje djevojke ima najčešće svrhu da se dopadne muškarcu i da ga pridobije... U naše vrijeme razdražuje se nagon nećudorednim razgovorima, knjigama, erotskim časopisima i slikama, filmovima, plesovima, nemoralnom glazbom, noćnim skitnjama. Na taj se način nagon uvijek iznova razdražuje, postaje sve buntovniji, te može kao svaka druga prirodna moć prouzročiti velike nevolje i mladiću i djevojci."

Potrebno je napomenuti potrebu svladavanja, psiholozi kažu samokontrole, i dodaju: potrebno je svladavanje, samokontrola do početka bračnog života, kao uvjet razvoja psihičkog i fizičkog, kao i uvjet sa sretan brak. Navesti ćemo na stranicama ovog spisa, što sve čine državne i školske vlasti, da se uklone svi ti negativni čimbenici koji toliko utječu na mladež u razvoju u negativnom smislu. No bez osobnog prihvaćanja tih smjernica i bez osobnog sudjelovanja neće doći ni do kakovih promjena. Stoga još jednom navodimo nekoliko ozbiljnih misli u cijelom svijetu priznatih autoriteta:

Erich Fromm, psihoanalitičar i filozof utvrdio je da pretjerana želja za seksualnim životom, pretstavlja tešku ovisnost poput alkoholizma ili uživanja droge, i tvrdi da je zloglasni Freud, koji je tvrdio da je udovoljavanje svih nagonskih želja uvjet za zdravlje i sreću, sasvim i nedvojbeno u krivu, nego da je obratno - suzdržljivost na tom polju jamstvo za zadovoljan i smiren život.

Roger Gould američki psihijatar veli: "Suzdržljivost je most prema dubinama ljudske duše. Nakon dnevnih napetosti, suzdržanost pridonosi zdravijem i trajnijem odnosu muškarca i žene, dok psiholog Gabrijelle Brown misli da će uzdržljivost uskoro postati stil života.

Tako sada imamo prilike konstatirati, da je odricanje, o kojemu je kroz stoljeća govorila Crkva, postalo glavna tema psihologa i seksologa koji su u potrazi za načinom kako bi se omladina u cijelom

svijetu izvukla iz veoma nesređenog života i kako bi prihvatila "novi stil života" - suzdržljivost, odricanje ili samokontrolu.

Vjera i nevinost

Namjerno smo stavili na početak knjige misli znanstvenika, pripadnika onih grana znanosti, koje govore o ljudskoj spolnosti kako sa stanovišta medicine, tako i psihologije i seksologije. Sada ćemo se okrenuti vjerskim zasadama, i iznijeti što više argumenata u korist istine, koja je dala ime ovoj knjizi, a koju je proklamirao Isus Krist u svojih "Osam blaženstava": "Blaženi čista srca, jer će Boga gledati". To je ispunjenje čovjekova određenja: Blaženo gledanje Boga. Već smo u uvodnim mislima to naglasili. Čovjek je slika Božja. Bog je neizmjerni duh. Sličan je Bogu onda, ako svoju dušu, po kojoj je sličan Bogu, čuva neprestano u pravoj sličnosti svojem prauzoru - Bogu Stvoritelju. Bogu koji je sama svetost i na kome nema nikakove sjene niti ljage bilo koje vrste. Mladež koja živi po toj Božjoj zamisli, njemu slična, obilježena je riječima Duha Svetoga: "Kako je lijep čist naraštaj, mio je Bogu i ljudima, besmrtna je uspomena njegova! Roditelji su sretni ako im se kaže da su im djeca slična. Pogotovo ako se radi ne samo o fizičkoj sličnosti, nego o raznim vrlinama. Takova dobra djeca, mila su i ostaloj rodbini, i svima s kojima se svakodnevno susreću. Znamo to i sami iz vlastitih spoznaja i iskustava.

Kako je lagano zaključiti, da je čista duša, posebna mladenačka mila i Bogu na čiju je sliku stvorena i ljudima, koji otkrivaju tu sličnost u mladim bićima. Njemački pjesnik Friedrich Schiller u svojoj pjesmi ističe baš tu misao:

"Htio bih da vidim tko može prkositi
Bajnom čaru čiste mladosti,
I amanetu čistoće i kreposti."

Svakako da je za vjernika najmjerodavnije svjedočanstvo koje daje Gospodin Isus. Što znači biti čist, rekao je u jednom razgovoru s učenicima. U perikopi koja nosi naslov "Djevičanstvo" nalazimo i objašnjenje što ta riječ znači. Nakon što je odlučno osudio preljub i protumačio obaveze muža i žene, i kao glavnu obavezu - život u zajednici bez prekida, njegovi su učenici zabrinuti rekli: "Ako tako stvar stoji između muža i žene, onda je bolje ne ženiti se". Krivo su shvatili Isusove riječi, zato on veli u nastavku: "Ne shvaćaju to svi, nego samo oni kojim je to dano.

"Ima ljudi koji su od rođenja nesposobni za ženidbu;
Ima takvih koje su ljudi učinili nesposobnima;
Ima takvih koji se odriču ženidbe radi kraljevstva nebeskog". Potom dodaje "Tko može shvatiti, neka shvati!" (Mt 19, 10-13).

Govor je o djevičanstvu kao i tumačenje u čemu se sastoji. Nije u stanju djevičanstva, onaj koji je lišen sposobnosti da živi tjelesnim životom, jer je takav rođen. Nije niti u djevičanstvu, čist, onaj kojemu su ljudi oduzeli nasilno sposobnost za takav tjelesni život. Oni su čisti, oni žive u djevičanstvu, koji se odriču tjelesnog života radi kraljevstva nebeskog. Radi se, dakle, o odricanju, o čemu je dosada bilo toliko govora. Na potpuno odricanje radi Božjih zakona, vezani su svi oni koji ne žive u ženidbenom vezu. Oni koji se kane oženiti - samo do ženidbe. I oni svojim svladavanjem svjedoče da se smatraju Božjim zakonom vezani na odricanje. Oni koji ostanu izvan braka cijeli život bilo iz kojeg razloga, dužni su se "odricati cijelog života" - makar inače željeli sklopiti brak u čemu nisu uspjeli. Oni koji se odriču ženidbe, bračnog života, rađanja vlastitog potomstva, da se mogu potpuno posvetiti širenju kraljevstva Božjeg, žive u punom smislu riječi u djevičanstvu.

Crkva to zahtjeva od svojih službenika, svećenika svih stupnjeva, te od onih koji su se dragovoljno opredjelili za "život savršenstva" u raznim muškim ili ženskim redovničkim zajednicama. U čemu je smisao neženstva, trajne čistoće, ili celibata, jasno je iz Kristovih riječi. Da se mogu što savršenije i potpunije posvetiti radu za kraljevstvo Božje, nerazdjeljeni između ljubavi u vlastitoj obitelji i ljubavi prema bližnjem. To s nekoliko snažnih riječi objašnjava sv. Pavao, apostol, kojega Isus naziva svojim "odabranim oruđem": "Oni koji žive po zemaljskoj naravi teže za zemaljskim stvarima, dok oni koji žive po Duhu, teže za onim što je Duhovo". (Rim 5,6). U Poslanici Korinćanima govori još jasnije o odličnosti djevičanstva: "S obzirom na djevice nemam nikakove zapovijedi, ali dajem savjet kao onaj koji zahvaljujući Božjem milosrđu, zaslužuje povjerenje. Prema tome držim

da je ovo zbog naredne nevolje dobro; to jest da je dobro za čovjeka da tako živi. Jesi li vezan za ženu? Ne traži rastave! Jesi li slobodan od žene? Ner traži žene! Međutim ako se i oženiš, ne griješiš; a ne griješi ni djevica ako se uda. Ali takvi će imati zemaljsku patnju, a ja bih vas htio od nje sačuvati" (1 Kor 7,25-28).

Apostol očito govori o slobodnom izboru za ženidbu ili za djevičanstvo. U čemu je, pak, prednost djevičanstva, neženstva piše: "Htio bi da budete bez brige. Neoženjeni se brine za gospodnje stvari, kako će ugoditi Gospodinu. A oženjeni se brine za svjetske stvari: kako će ugoditi ženi, te postaje razdijeljen. Također se neudana žena i djevica brine za Gospodnje stvari: da bude sveta tijelom i dušom. A udana se brine za svjetske stvari kako će ugoditi mužu. Ovo velim za vašu vlastitu korist. Ne da vam postavim zamku, već da vas navedem na ono što je časno i što stalno bez podjeljenosti veže uz Gospodina". (1 Kor 32-35)... U nastavku čitamo: "A onaj koji je čvrst u svojem srcu i u svojem je srcu odlučio sačuvati svoju djevicu (djevicom), iako nema za to nikakove nužde, i slobodan je da izvrši svoju volju, dobro čini". (1 Kor 7,37).

Dakako da je žena dužna, kao i muž, da jedno drugome "ugađaju", posvećuju brigu u svemu. Apostol to niti ne zabranjuje, ali je isto tako sigurno de neoženjeni i neudana pripadaju samo Gospodinu". Što ta znači jasno je iz crkvene i svjetovne povijesti, koja svjedoči o tolikim i duhovnim i materijalnim dobrima, kojima je čovječanstvo Crkva obasipala kroz dvadeset stoljeća na polju nauke, umjetnosti, a posebno u propovjedanju kršćanske vjere i morala, što i danas prihvaća oko milijardu i šesto milijuna ljudi i to najvećma u najkulturnijim krajevima svijeta. Što je pak crkva učinila na području brige za čovjeka, simolizira danas Majka Terezija, nositeljica Nobelove nagrade, Balzanove, visokih indijskih odlikovanja, kao i izborom za prvu ženu svijeta u jednom periodu. Briga za djecu, posebno napuštenu i siromašnu, briga za pedesetak tisuća gubavaca, pružanje skloništa i ishrane svima onima koje je društvo odbacilo i zapustilo, nije ništa drugo doli nastavak karitativnog djelovanja, koje Crkva prema naredbi Kristovoj vrši od prvih dana svojega opstanka. Nije li apostolski zbor ustanovio đakonat upravo zato, da ne zanemarujući duhovno djelovanje, ima glavnu brigu i za tjelesne potrebe najpotrebnijih. Treba li istaknuti što je Crkva u Hrvata preko svojih službenika i službenica učinila za prognane, osiromašene, bolesne, kroz sve vrijeme ovog rata. Bolnice, sirotišta i nahodišta "izum" su Crkve, a njih su osnivali, vodili i podržavali brojni crkveni redovi: kako rekosmo od prvih dana do danas.

Sve to ne bi bilo moguće, da nisu uvijek iznova, toliki mladići i djevojke, ostavili svjetovni život, odrekli se osobnog života, blagoslova obiteljskog života, sreće u vlastitoj djeci, da mognu vršiti herojska djela ljubavi zauzeti za tuđe obitelji, tuđu djecu, uvijek iznova bez razlike na vjersku ili nacionalnu pripadnost. Ispunjavali su to sve "radi Gospodina" kako veli Apostol, svjesni njegove zapovijedi: "Štogod ste učinili jednom od moje najmanje braće, meni ste učinili".

Jedan naš učenjak, priznati seksolog i psiholog s poštovanjem piše o celibatu, i veli da su to uz svećenike raznih religija prihvaćali kroz povijest mnogi ljudi "radi znanosti, umjetnosti, ili uopće rada na korist čovječanstvu".

Donosimo jedan primjer čovjeka o kojem se toliko pisalo zadnjih desetljeća kao o malo kome.

Učenjak i celibat. Jednom prilikom su upitali Nikolu Teslu za razlog zašto se nije oženio, i kako da ga nitko nikada nije uhvatio ni u kakovoj ljubavnoj avanturi. Odgovor je slijedeći:

"Odlučio sam svoj život posvetiti radu i nauci, i zato sam se odrekao i ljubavi i društva dobre žene, a i više od toga... Pronalazač ima tako tešku narav s toliko neobične strastvene osobitosti, da bi morao sve napustiti kad bi se posvetio ženi... Izumitelj koji bi zavolio ženu dao bi joj sve, a to znači uzeo bi sve od svojeg odabranog znanstvenog rada". Jednom je izjavio (vjerojatno pretjerujući): "Ja ne vjerujem da možete spomenuti mnogo velikih izuma koje su napravili oženjeni ljudi". Komentator nastavlja: "Iako se Tesla odrekao trajno životnog društva žene, to ne znači da nije znao što su to "prave žene". On veli: "Žene koje vidite kako šetaju Petom avenijom, postepeno gube osjećaj, osobito u funkciji žene koju smo dosad poznavali. One su čudna nova bića koja pokazuju snažna obilježja načina na koji žele dominirati svjetom". Mislio je na nastojanja da tjelesnim odlikama "osvajaju svijet".

Jednog je dana jedna od njegovih sekretarica došla u njegov ured odjevena po najnovijoj modi (nepristojno). On joj je rekao: "Gospođice, što to imate na sebi?" Želio sam da odnesete pismo jednom uglednom bankaru, i što bi on mislio da netko iz moje kancelarije dođe odjeven u takvu nakazu od haljine. Kako možete robovati modi? Vi ste pametna djevojka i imate ukusa... A sada,

gospodice, uzmite auto da vas svijet ne vidi, odvezite se kući, obucite se pristojno i vratite se što prije da odnesete pismo..."

Iako je mnogo ljudi kroz povijest svoj privatni, pa i obiteljski život zapostavilo nauci, malo je koji tako umno definirao potrebu neženstva, celibata, gotovo riječima sv. Pavla, kao ovaj znanstvenik: "Izumitelj koji bi zavolio neku ženu, dao bi joj sve, a to znači - uzeo bi sve od svog odabranog polja znanstvenog rada.". I da ponovimo riječi Apostola: "Neoženjeni se brine za Gospodnje stvari, a oženjeni se brine za svjetske stvari, te postaje razdijeljen". - Svakako, dakako više negoli učenjak radi nauke, Kristov učenik ili učenica ne smije biti "razdijeljen" radi kraljevstva nebeskog.

Iz svega ovoga je zamjetljivo da taj učenjak nije bio nastran u pogledu seksualnog života, nego da je bio snažna ličnost koja se svjesno odricala radi uspješnijeg rada na polju nauke. Otkuda ta snaga? U svojim uspomenama veliki hrvatski kipar Ivan Meštrović, koji se godinama poznavao s Teslom, pripovijeda kako ga je Tesla jednom prilikom upitao da li se moli. Meštrović je uzvratio: "Da li se ti mološ?" Odgovor je bio: "Do svoje pedesete godine molio sam svaki dan kraj kreveta na golim koljenima". "A sada?" - Sada molim drugačije i više". To je odgovor čovjeka koji je bio u stanju odricati se baš radi toga što je imao vjerski odgoj, i moralnu snagu koju pruža u najvišem dometu prava i proživljena vjera.

Život u celibatu. Pod tim naslovom jedan naš tjednik nabraja velike ljude koji su izabrali celibat: "Slavni Isaac Newton, "otac zakona gravitacije, umro je dao "djevac" što je slučaj i sa njemačkim filozofom Emmanelom Kantom". Nema znanstvene enciklopedije koja neće istaknuti da je "Isac Newton" najveći zvjezdoznanac svih vremena, a Kant jedan od najvećih mislilaca.

Pisac knjige "Čisto srce" nabraja cijeli niz onih koji su se iz uzvišenih razloga odrekli ženidbe: Platon, Descartes, Newton Leibnitz, Spinosa, Pascal, Kant, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Grillparzer, Fenelon, Beethowen... Prije nekoliko godina slavila se je tristogodišnjica rođenja trojice, koje veliki franc. tjednik "Paris Match" tom prilikom naziva najvećim umovima zadnjih nekoliko stoljeća. To su Pascal, Descartes i Leibnitz, a sva trojica su svoj život posvetili nauci. Najveći duhovi - najčišći duhovi. - Govoreći o njima iznosi otkrića nauke: "Već odavno se iznosilo da se uzdržavanjem tjelesnog nagona tijelo sve više smiruje, a svladani nagon nalazi svoj ekvivalenat na drugom polju života, u fizičkom, intelektualnom, unjetničkom, karitativnom i religioznom djelovanju". (Krsto Stošić: "Čisto srce").

Djevica prečista.

"Ne boj se, Marijo, jer si našla milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi Sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja". (Luka 1,30-33).

Kroz mnogo stoljeća očekivao je židovski narod obećanog Spasitelja. Njihova je žarka molitva kroz stoljeća navirala svima na usta: "Neka oblaci dažde Pravednika". Sada, kada je došao toliko očekivani čas, ona koju je Bog izabrao da se na njoj ispuni proročanstvo od mnogo stoljeća unatrag. "Evo, djevica će začeti i roditi Sina, i nadjenut će mu se ime Emanuel - što znači Bog s nama", ta odabranica Božja, za tu veliku ljubav koju joj pokazao Bog, ne pada odmah na koljena. Ona ima jedno pitanje koje je od presudne važnosti za njezino životno usmjerenje kao djevice koja se posvetila Bogu.

"Kako će to biti, kad ja muža ne poznajem". Nazaret je bio malo mjesto, a Marija je bila iz skromne priproste obitelji, no ona nije bila neuka seoska djevojčica, nego mudra djevica, koja znade da je materinstvo Božji dar, ali u braku. Djevica pak je uz službu Bogu, u svijetu zato da raduje roditelje, da bude ponos svojoj braći, da bude ukras svijetu. Da čistim duhom služi Bogu, a svojom čistoćom ukrašuje zemlju. Glasoviti otac Lombardi koji je nakon zadnjeg rata propovijedao o "boljem svijetu", rekao je među ostalim: "Djevojčica koja u dvanaestoj godini ne pozna tajnu života, nije sveta nego glupa". Oštre riječi koje se u nekom vidu mogu i danas primjeniti na ženski mladež, koja je s jedne strane obasipana najbestidnijim časopisima, knjigama, filmovima, a psiholozi tvrde da ne poznaju često osnovne stvari sa područja tjelesnog života.

Bog je baš stoga odabrao Mariju da bude majka njegovom Sinu, jer je njezino djevičanstvo i njezina čistoća bila odraz njezine duhovne zrelosti i dubine. Stoga joj anđeo i govori: "Zdravo milosti puna, Gospodin s Tobom".

Tek kada je dobila odgovor, da će ostati Djevica i u materinstvu, prihvaća poruku riječima: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi."

Začeće po Duhu Svetom ne znači ništa drugoga, doli da je Duh Sveti, Gospodin i životvorac, kako ga nazivamo, bio ona "stvaralačka Božja sila koja daje ljudski život ovom djetetu" (Egzegeta). Jedan od najvećih biologa našeg vremena, Jean Rostand, rekao je svojedobno da čovjek vjerojatno nikada neće moći prouzročiti nikakav oblik života. Taj je Duh životvorni dao moć ljudima moć očinstva i materinstva, i rijetki su oni koji nisu u stanju pokloniti život. Za nas, svakako nije nikakova teškoća prihvatiti tu istinu o začeću po Duhu Svetom, kao i činjenicu da je Bog izabrao nevinu djevicu za taj veliki dar. O tome govore i mnogi snažni duhovi Crkve.

Sveti Ambrozije: "Djevica bijaše ne samo tijelom nego i dušom, kloneći se svake hvalisave pritajenosti, koja bi pokvarila iskrenost njezinih prečistih čuvstava."

Sv. Bernardo: "Ako se Sin Božji imao roditi, bilo je najprikladnije da se rodi od Djevice: Djevica, ako je imala roditi, bilo je najprikladnije da rodi Boga". Marijino pitanje: Kako će to biti - ne poznajem muža - jasno pokazuje da je ona ne samo od začeća očišćena od ljage grijeha Božjom milošću nego da je i svjesnom i voljnom suradnjom ostala i milosti puna i Djevica prečista.

Dr Arnold Toynbee, povjesničar za kojega vele da je najveći nakon franc. revolucije, napisao je "Studiju o povijesti" u deset knjiga. On tvrdi: "Najveći događaj u povijesti ljudskog roda je Utjelovljenje Isusa Krista od Djevice Marije".

Josip prečisti.

U jednoj duhovnoj pjesmi slavi pjesnik Mariju, koja je svojim krilom obuhvatila onoga, koga ne mogu obuhvatiti nebo i zemlja. Za poočima i hranitelja, čuvara Marije i Isusa, prema sv. Evanđelju, Bog određuje sv. Josipa, za kojega veli da je "bio muž pravedan". Najviše svjedočanstvo u korist jednog ljudskog bića. Za koga Bog pravedni, kako kazujemo, tvrdi da je pravedan, jasno je kakove je duhovne veličine. Pjesma na čast sv. Josipu uz Marijinu veličinu, ističe i veličinu Josipa, jer je on iz ruku Djevice smio primiti "Vladara triju svjetova", da ga kroz svoj cijeli život "miluje hrani, steže u naručaj". Pa opet: "Onaj kom služi nebo (Isus) spremno vrši tvoje naredbe". Radi čega Bog odabire baš Josipa za tu veliku službu? Odgovor se, baš kao i za izbor Marije, može naći u retcima Evanđelja u pozivu koji mu Bog upućuje po anđelu:

"A rođenje Isusa Krista bijaše ovako: "Njegova Majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego će se oni sastati, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrgnuti sramoti, nego razmišljaše kako da je potajice otpusti". (Lk 2,18-20).

Josip je pravom zaručnika saznao da Marija nosi dijete pod srcem. Svakako da nije mogao bez pomoći odozgo shvatiti tajnu začeća po Duhu Svetom. On, je pak želio za životnu družicu djevojku čistu, netaknutu koja je sačuvala svoje djevičanstvo. On je muž u pravom smislu riječi. Tako ga naziva Evanđelje. Slikari ga prikazuju kao starca da na vanjski način označe djevičanski brak. Ne, Josip muž, želi osnovati pravi brak, roditi potomstvo iz kojega će možda, kako su se nadali Židovi, izići obećani Spasitelj.

Takvog Josipa, muža pravednog, sa visokim idealom osobne i bračne čistoće, Bog određuje da iz naručja Marijina prihvati njegova Sina, za kojeg mu Bog po anđelu objavljuje: "Josipe, nemoj se bojati uzeti k sebi Mariju ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će Sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus, jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih".

Da bi još više umirio čistu dušu Josipovu, dodaje anđeo tumačenje: "Sve se to dogodilo da se ispuni ono što je Gospodin rekao po proroku: "Evo, Djevica će začeti i roditi Sina..." Tu je još jedno odlikovanje za tu jaku i pravednu dušu, koja prva dobiva poruku o spasenju koje je došlo: "Ti ćeš mu nadjenuti ime Isus", veli anđeo, "jer će on spasiti narod od grijeha njegovih". Josip dakle prije svih drugih ljudi, saznaje da je to dijete, "Isus" što znači "Bog Spasitelj", onaj za kojim su čeznuli kroz vjekove oni koji su vapili za otkupljenjem. Tako se divno ostvarila istina zaodjenuta u misaone riječi: Djevičanski Spasitelj, Krist Gospodin, izabrao je djevičansku Majku - Mariju," i djevičanskog poočima i zaštitnika Josipa pravednog.

Djevičanstvo i ljudsko svjedočanstvo.

Stara misao: "Iza grijeha u raju zemaljskom, sve je izgubilo prvotnu ljepotu i potamnio je prvotni sjaj stvorenja. Od toga je izuzeta ljepota nebeskih zvijezda, koje ostadoše jednako sjajne, prekrasno cvijeće i nevine mladenačke oči."

Biskup Bonomelli: "Čistoća je obnova nevinog života Adamove obitelji na zemlji, najljepša slika samoga Boga".

Dr. F. Hettinger: "Mladost očuvana u čistoći, najveće je blago za cijeli svijet. Svoj skupocjeni balzam svoj miomiris, širi na svu silu duša. Čisto srce sposobno je za najuzvišeniju ljubav".

F. Wenzel: "Nema ništa ljepšeg od čiste dječje duše. Lijepo je jutrom i večerom sunce od kojeg se nebo rumeni i žari te pozlaćuje oblake i odjeva ih u grimiz. Divno je sunce kad u podne izlijeva more svoje svijetlosti. Lijep je sjaj mjeseca kad prosipa po okolini svoj čarobno svijetlo. Ali je ljepša duša, daleko više od svega drugog, koja je pred očima Božjim, koji sve vidi, sjajna u svojoj nevinosti, netaknuta dahom grijeha i sjeva sjajem posvećujuće milosti."

O. A. Doss: "Gledaj u sjajno oko nevinosti. Kakva ljepota, kakav sjaj! Ne sjaji tako nebo bez oblaka, nije tako bistar potok u proljeće u kojem treperi odraz zvijezda, ne blista tako dragi kamen u kruni kraljeva. Takvi bi bili samo anđeli, da su u ljudskom liku"

J.J. Roussea, filozof, pisac i čovjek najnižeg morala. Ipak piše: "Pokažite mi nevina mladića od 19 godina i evo me da ga proglasim najljepšim uresom ovoga svijeta!"

Lav Nikolajević Tolstoj: "Svatko od nas može prstom pokazati na stotine primjera, lijepih, čistih ljudskih duhova, koji nam dokazuju da je moguće sačuvati se i ne upadati u bludnost".

Narodna poslovica: "Djevojke su vrlo lijepa i vrlo dragocjena stvar. Zato se moraju čuvati pod ključem".

Tertulijan, stari kršćanski pisac: "Čistoća je cvijet navika, čast tjelesa, ljepota jednog i drugog spola."

Sv. Ciprijan, biskup i mučenik: "Čistoća ne treba uresa, ona je sama po sebi lijepa!"

Sv. Augustin, biskup, crkv. naučitelj: "Čistoća zauzima odlično mjesto među drugim krepostima. Ona nas odvaja od ljudi, vodi k nebu i Bogu na savršeniji život. O kako je krasno i sjajno pokoljenje čistih."

Čisto pokoljenje: "Njemu je najljepše priznanje sv. Pisma: "O kako je lijep čisti naraštaj. mio je Bogu i ljudima, besmrtna je uspomena njegova."

Sveti Ćiril, biskup, crkv. naučitelj: "Koji žive u čistoći, anđeli su koji hodaju po zemlji, i djevice koje imaju dio s Djevicom Marijom".

Sv. Ivan Vianney: "Čista je duša lijepa ruža, a tri božanske osobe silaze s neba da je miriše"... "Kao lijepa i čista golubica, koja izlazi iz vode i dolazi da raširi svoja krila povrh zemlje, silazi Duh Sveti počiva u čistoj duši kao na postelji ruža".

Sveti Grgur, papa: "Kako su lijepe ruke koje se nisu okaljale bludom, kako lijepe noge koje ne stupiše na put pokvarenosti, kako je lijepo obličje one duše koja odsjeva jednostavnošću, nepokvarenošću i nevinošću".

Sveta Katarina Sijenska. Djevica s posebnim darom mudrosti, koji je izvirao iz njezine čiste duše. Imala je veoma teške napasti protiv čistoće, pa je plakala sva prestrašena. Na ukazanju ona žalosno pita Spasitelja: "Gdje si bio Isuse kada su me mučile tako ružne misli?". On joj je odgovorio: "U tvom srcu, jer si se ti njima protivila, borila se i plakala. Dakle nisi htjela grijeh, pa nisi niti u njega upala". Njezin se otac veoma protivio njezinoj odluci da cijeli život živi u djevičanstvu. Sam je pripovijedao da je jednom prilikom vidio bijelu sjajnu golubicu nad njezinom glavom, i otada ju je ostavio na miru.

Jeremija, prorok: "Budite kao golubica koja se gnijezdi povrh ponora!"

Proroci: Ilija, Elizej, Danijel, Jeremija, pa sv. Ivan Krstitelj živjeli su cijeli život u djevičanstvu.

Sv. Atanazije, biskup: "Velika je krepost uzdržljivost, velika je krepost čistoća... O djevičanstvo dragocjeni biseru, blago neizmjerno, hrame Božji, prebivalište Duha Svetoga... Ti si radost proroka, ures apostola, život anđela, kruna pobjede svetih".

Sveti Metod, biskup Patare: "Ako hoćemo biti slični Bogu i Isusu, težimo za čistoćom. Samo savršena čistoća može nas podići do lica Božjeg". - Ovdje možemo ponoviti, kao i uz ostale snažne misli o čistoći, da je Bog neizmjerni i presveti Duh, koji je stvorio čovjeka na svoju sliku, baš po njegovom duhu. I samo ako čovjek trajno čuva čistu svoju dušu, može biti zaista sličan Bogu, kako on to i želi.

Sveti F. Saleški: "Nije lijepo što nije čisto, a čistoća je čovjeka djevičanstvo. Promisli kako je lijepa ona krepost koja čuva naše duše čiste kao ljiljan, blistave kao sunce, koja posvećuje naša tjelesa".

Bossuet, Veliki propovjednik: "Tko će iskazati ljepotu čista srca? Najsjajniji kristal, žeženo zlato, dijamant bez ljage i najčistiji izvor, ne može se usporediti s ljepotom čista srca. Bog se naslađuje da se u njemu ogleda kao u bistrom ogledalu. To je ogledalo blistavo kao sunce, zbog zraka milosti koje se na njega sipaju".

"Samo savršena čistoća može nas podići do Boga - govori sv. Metod biskup, a daje i savjet na koji to način postići: "Ako želimo biti slični Bogu i Isusu težimo za čistoćom". Potrebna je, kako više puta rekosmo, težnja za krepošću čistoće, ako želim biti ostvarena "slika Božja". Stvoreni smo, naime, na sliku Božju čitamo u Bibliji, a sve su religije, manje ili više, naglašavale da je čovjek stvoren od Boga - za Boga. Jer kamo će slika nego vlasniku, svojem praliku. Ipak treba naglasiti i ono drugo: da čovjek za svoj potpuni fizički i psihički razvoj, mora mladost provesti u "nevinosti". Ta je nevinost, opet po sudu poznavalaca čovjekova bića, potrebna i za sretan brak koji na taj način postaje "mali raj zemaljski".

Spomenusmo najvećeg povjesničara zadnjih stoljeća, dra A. Toynbeea, koji u svojim knjigama tvrdi da je Bog "vladajuća snaga u povijesti". Da je devetnaest starih civilizacija propalo, jer su prekršili moralne zakone koje je dao Bog, da ta "teodicejska drama" prijeti i današnjem naraštaju, a jedini joj je spas u povratku Isusu Kristu. Zašto? On veli: "Najveći događaj u povijesti ljudskog roda je utjelovljenje Isusa Krista od Djevice Marije. Znamo da je Isus Krist propovijedao kroz tri godine o kraljevstvu Oca svojega. Među one koji će ući u kraljevstvo Božje, ubraja čiste duše: "Blaženi čista srca jer oni će Boga gledati".

U proročkoj knjizi Novoga Saveza Isusov učenik, čisti Ivan, piše - u "Knjizi Otkrivenja", što mu je otkriveno iz tajni Božjega kraljevstva. Koga je tamo vidio?

"Potom sam imao ovo viđenje: Janje gdje stoji na Sionskoj gori i s njim stočetrdeset i četiri tisuće osoba koje su imale napisano "na svojim čelima" njegovo ime i ime njegova Oca. I čuh glas s neba "poput šuma velikih voda" i udaranja jakog groma. A glas koji sam čuo podsjećao je na svirače što sviraju na svojim citrama. Pjevali su nešto slično novoj pjesmi pred prijestoljem... Nitko nije mogao naučiti te pjesme, osim onih sto četrdeset četiri tisuće koji su otkupljeni sa zemlje. To su oni koji se nisu okaljali sa ženama. To su djevice (djevičanske duše). Ovi prate Janje kud god ono ide. Ovi su otkupljeni od ljudi kao prvenci Bogu i Janjetu"! (Otkr 14,1-8). To je ispunjenje toliko puta spomenutog obećanja: "Blaženi čista srca, jer oni će Boga gledati". Opet navodimo riječi velikog povjesničara, koji je napisao ukupno 53 knjige, da je smisao postojanja ljudskog roda na zemlji: postizavanje kraljevstva Božjeg. Krist je to obećao posebno čistima, koji ovdje žive onako kako mnogi ne žive, a zato u Božjem kraljevstvu pjevaju pjesmu" koju nitko drugi ne može pjevati".

Imali smo prilike toliko puta čuti, pa i u ovom spisu, o izvanredno snažnom tjelesnom nagonu, te o tolikim opasnostima koje danas prijete posebno mladima, da se taj nagon potencira raznim medijima, koji se služe svojim mogućnostima, čak i svjesno, da podilaze najnižim strastima čovjeka. Kako, dakle, sačuvati svoje dostojanstvo i po Božjim mjerilima, i po ljudskim mjerilima koja govore o ljudskom dostojanstvu? Kako se oduprijeti zlu nemorala koji to dostojanstvo snizuje ispod razine nerazumnih bića? O tome ćemo iznijeti obilje materijala, radi presudne važnosti teme kojoj je posvećena cijela knjiga.

Mentalna čistoća

Mens na latinskom jeziku označava ljudski duh. Već su stari pisci Rima postavili ideal za razumno biće - čovjeka. "Mens sana in corpore sano". "Zdrav duh u zdravom tijelu." Slušamo tumačenje znanstvenika, da čovjek kao plemenito biće, mora tjelesne porive, "kontrolirati" i podvrgnuti ih snazi duha. Nije potrebno ponoviti ono što svaki vjernik zna - da je odricanje u svakom vidu osnovica čestitog, kreposnog života, a naročito odricanje u pogledu tjelesnog nagona.

Apostol Pavao, izabranik Božji, ali i od bezvjeraca priznati veleum, nimalo se ne ustručava priznati, kako osjeća u sebi zakon tijela, kako tijelo ratuje protiv duha, a duh protiv tijela, ali on obuzdava svoje tijelo i drži ga u "razložitoj pokornosti". Riječ obuzdavanje, dolazi od uzde kojom čovjek obuzdava mnogo snažniju životinju, i sili ju da mu služi. Stari su mislioci rado rabili tu sliku. Tijelo, životinjski elemenat, duh ili duša - plemenitiji dio čovjeka. Pa i sama kršćanska filozofija nazivala je čovjeka "animal rationale", razumna životinja. Opširno smo naveli tumačenje Pavla Apostola, koji tako oštro razlikuje između "težnje tijela" i "težnje duha". O tome govori u više navrata i sam Isus: "Duh je koji oživljava, tijelo ne korist ništa", pa opet "duh je bodar, ali je tijelo slabo".

Unatoč toj činjenici, kako to navodi i Tolstoj, znamo mnoštvo ljudi koji su i htjeli i mogli uspostaviti mudru i pravednu ravnotežu između tijela i duha. To su uspjevale mnoge jake ličnosti, a naročito oni koji su snagom vjere, stalno imali na umu ispravan odnos duševnih i tjelesnih moći, te odricanje u jelu, piću, užicima, bolesnim težnjama za novcem ili vlašću, dosegli za mnoge neshvatljivu veličinu, i ostavili snažni primjer kreposnog, čovjeka, djeteta Božjeg, dostojnog života.

"Iz vaših srdaca izviru zle i preljubničke misli", opominje Gospodin. Srce se uzima ne samo kao središte čuvstvenog života, nego i simbol čovjekove cjelokupne nutarnjosti. Stoga mentalna, duhovna čistoća, označuje kontinuirano nastojanje da se iz duše uklanja brižljivo sve ono što je nečisto, neuredno, posebno u smislu nemorala, bestidnosti.

Po glasovitom psihijatru Kraft-Ebingu, čije se djelo (Psyhologija sexualis) i danas mnogo citira, svaki normalno razvijeni čovjek može živjeti čisto, a da u njegovom zdravstvenom životu zbog njegova čistog življenja ne nastane "ni najmanja promjena". To bi imao biti ustuk i Freudu i drugim seksolozima koji su učili da je svako suzdržavanje bilo kojeg nagona, pa tako i seksualnog - škodljivo. Mi, pak, spomenusmo liječnika naših dana koji govori odlučno, o potrebi svladavanja do braka, da ponovimo: "Nevinost ne pretstavlja nikakvu opasnost i ne stavlja one koji tako žive ni pred kakva nepremostiva iskušenja". (Constellation).

Liječnik, specijalista za živčane bolesti iz Zuricha u knjizi "Seksualna pitanja" jasno veli: "Mladić koji živi u redovitim prilikama, te uporno radi tjelesno i duševno, koji se uzdržava od hotimičnog podraživanja, a osobito od narkotičkih sredstava... takvom mladiću seksualno odricanje nije nemoguće... Nisam se nikada susreo s kakvom živčanom bolešću koja bi izvirala iz čistog života. Naprotiv sam naišao na nebrojeno mnoštvo živčanih bolesti koje su bile posljedica zaraznih spolnih bolesti i ostalog što izvire iz raskalašenog života. Uostalom moramo ostati kod toga da je čisti život mladića do ženidbe, ne samo ćudoredno i estetski, nego i zdravstveno najbolji." U tom smislu pišu, da spomenemo samo nekoliko: Dr. Bossier, Dr Herbst, Dr Surbled, Mantegazza, Eulenburg, Dr Stark, Kornig i toliki drugi. Tu dolaze i skupne izjave raznih liječničkih kongresa, medicinskih fakulteta, liječničkih društava, itd.

Ako se u tom popisu nađe koje ime iz nama ne tako blizog vremena, već smo donijeli obilje izjava liječnika, seksologa, psihologa i sociologa, čije su tvrdnje sakupljene sa stranica "socijalističke štampe" i to u jeku materijalističke borbe za "slobodni život", posebno kod mladeži. Imajući u vidu snagu spolnog nagona, koja je danas potsticana hiperseksualnim napadajima štiva, filma, televizije, sveopćeg promiskuiteta, treba uvijek iznova isticati ono, što i liječnici zovu "mentalna čistoća". Prvi čin odricanja, koji je temelj fizičke uzdržljivosti i čistog života uopće, je nutarnja čistoća, duhovna čistoća, o čemu opet navodimo misli stručnjaka.

Dr Herbst, liječnik svjetskog glasa piše: "Ne prouzrokuje li potpuno odricanje upravo toliko štete koliko i ćudoredni život? Najodlučnije moram naglasiti, kako je tvrdnja nenaučna i lažna. Potpuno spolno uzdržavanje ne prouzrokuje apsolutno nikakove štete. Tko drukčije tvrdi, nalazi se u zabludi ili traži plitku ispriku za svoje čine.

"Potpuno spolno uzdržavanje je moguće, samo ga treba provesti, ne samo tjelesno nego i duševno. Od takvih čina treba suzdržati ne samo tijelo, nego i maštu, fantaziju, misli..."

Narodno društvo mađarskih liječnica donosi zajedničku izjavu: "U ime kršćanskih liječnica, željeli bismo vam doviknuti, draga mladeži, da čujete vazda u cijelom vašem životu, unatoč lažnom došaptavanju, koje vas mami i koje vam laska: nije istina da čisti život ima bilo kakovih štetnih posljedica bilo u psihičkom ili fizičkom razvoju... Ako se pojave neka nervozna stanja ona nikada ne nastupaju u osobama koje imaju čistu maštu i koje se bave nečistim sanjarenjem, nego kod onih osoba koje lektirom, društvom, neurednim zabavama i sl. uzbuđuju maštu i živce, a čina se čuvaju samo zato jer se boje posljedica".

Sve je to sadržano u kratkim Isusovim riječima "Blaženi čista srca", kao i: "iz vaših srdaca izviru zle i preljubničke misli". Čuli smo već da djevojke normalno odgojene, mogu bez većih teškoća živjeti čisto, no i za njih vrijedi savjet vjere i znanosti - čuvanjem čiste mašte, izbjegavanjem nečistih misli. Što se tiče mladića, svi se slažu da je nagon muškarca mnogo snažniji ali smo isto tako čuli od brojnih stručnjaka, da uz potrebno odricanje i izbjegavanje svega što maštu raspaljuje, i oni mogu, a bez ikakove štete, živjeti čistim predbračnim životom.

U kršćanskom, vjerskom riječniku se govori o nečistim mislima, napastima, koje doživljava svaki čovjek. Mogli bismo čak reći, da to svaki čovjek - normalni osjeća. To bez ikakova ustručavanja priznaju i najveći sveci katoličke Crkve. Pavao apostol, kojega već spomenusmo, sv. Franjo Asiški, sv. Bernardo, sv. Alfonzo Liguorijski, crkveni učitelji, kao i toliki sveci, koji su za vrijeme napasti upotrebljavali najdrastičnija sredstva, pa i zadavanje boli, da bi suzbili tjelesni nagon, odstranili bestidne misli i sačuvali krepost čistoće, ne samo tjelesnu, nego i duševnu, ili kako liječnici vele - mentalnu. Tako se i vjera i znanost na istom području, tako važnom za ljudsko tjelesno i duševno zdravlje, u potpunosti slažu i u vrijednosti odricanja, kao i u načinu kako to postići. (Solidan rad, izbjegavanje svega što nadražuje maštu, kao i samoodgoj u vidu vlastitog karaktera).

Sveci i napasti.

Izaija prorok: "Operite se, budite čisti, uklonite zle misli svoje od mojih očiju". (Iz 1, 16).

Apostol Pavao: "Vjeran je Bog i neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod da je možete podnijeti". (1 Kor 10, 13).

Sv. Grgur, papa: "Nečistoća se upali u neopreznom srcu kao oganj u slami, i ako je odmah ne ugasiš, za kratko vrijeme nećeš oganj moći ugasiti". - Ističe se obaveza da se neuredne misli odmah na početku odstrane iz mašte, jer se u protivnom slučaju budi strast, koja se radi njezine jakosti više ne može nadvladati.

Sv. Franjo Asiški. Prema predaji, bogatog roda, vitez, lijep, pjevač, jahač, obljubljen u gradu, no ipak sve ostavlja, navlači haljinu od vreće učinjenu i odlazi u pustinju. No i tamo ima tako teške napasti, bestidne misli i želje, da se napokon baca u grm divljih ruža, pun trnja, i po njemu se valja dok se tijelo uslijed boli ne smiri. Sv. Ivan Klimakus tura prst u vatru, sv. Bernard skače u ledeno jezero, pojedini se sveci bičuju do krvi. Sve to samo zato da se riješe ružnih misli i želja. Svakako da to nismo obvezani činiti, niti bi to itko ikome preporučio. Sveci su iz straha pred grijehom, činili takove stvari koje običan čovjek može teško pojmiti. Nekome bi se to danas možda učinilo i ludo. No, čitajući izvještaje o nemoralu koji eskalira, o nemoralnom životu prije braka i u braku, o brojnim bolestima koje dolaze kao posljedica razvratnog života, lako ćemo zaključiti da je i to više nego ludo i opasno za pojedinca i zajednicu.

Opat Teodor. Neki mladi redovnik mu se žalio da se već osam godina bori neprestano protiv bestidnih poriva. On mu odgovori: "O moj brate, ti se tužiš zbog osam godina napasti, a ja sam u pustinji proveo 60 godina i u to vrijeme nije bio nijedan dan da nisam osjetio svoje strasti". - Dakako i svladao ih.

Sv. Alfonzo Liguorij. Biskup i crkveni Naučitelj, bez ikakova ustručavanja priznaje da je u 88 godini osjetio neuredne porive, ali ih i svladao. Bio je normalan, krepkog zdravlja, u dubokoj starosti osjećao je svoje tijelo, ali ga i "Obuzdavao i držao u razložitoj pokornosti" kako veli Apostol.

Sv. Jeronim: Jedan od najvećih svetaca Crkve. Preveo cijelo sv. Pismo. Da se ukloni napastima grada, otišao u pustinju u okolici Betlehema. Gruvao se kamenom u prsa u znak pokore. I on veli: "Koliko puta u ovoj samoći, nesmiljenoj od žarka sunca prikazaše mi se u mašti tjelesni užitci. Koliko puta su mi nečiste misli kaljale i smetale moju maštu. Moje je tijelo suho poput suha drveta, opasan sam pokorničkom haljinom od devine dlake... Ležao sam na zemlji, jeo sam sirovu travu i pio samo vodu. Od društva sam imao samo pustinjske zvijeri, a ipak su mi misli letile u nedostojno gradsko društvo. Post me je osušio i pobijelio, ali su me u srcu palile zle želje i u tom isušenom mesu palio me plamen nečistih želja. U tom žalosnom stanju bacao sam se pred noge Raspetoga i kvasio ih svojim suzama, te sam nadvladao svaki puta pobude svojega tijela, postom od mnogih sedmica. Često puta sam danju i noću vičući i vapijući u prisutnosti Božjoj, udarajući se u prsa kamenom, dok nije napast popustila. Bog mi je svjedok, poslije tolikih suza i molitava, napokon sam osjetio mir vrlo sladak, tako živo veselje, da mi se činilo da sam u društvu anđela". - S jedne strane javno priznanje o teškim

neurednim napastima, a s druge strane potresno svjedočanstvo o borbi protiv nagona. Ovdje je zaista na mjestu ona usporedba o zdravom duhu u zdravom tijelu, kao i uspjelo vodstvo duha nad vlastitim tijelom.

Čistoća jezika

"Čega je puno srce, o tome govore usta". Ova svetopisamska izreka, govori o logičnom nastavku onoga o čemu smo netom razmišljali. Ako su blaženi oni koji su čista srca - iz njihove nutrine, naime, ne može proizaći nikakovo zlo, isto tako su nosioci zla oni, koji svoju nutarnju nečistoću iznose pred druge bestidnim govorom: izrazima, riječima, razgovorima, šalama. Grijesi jezika. Za tu vrstu grijeha Biblija ima tešku osudu: "Usta su bludnika grob otvoren, iz njeg dopire zadah smrti".

Origen, pisac prvih kršćanskih vremena, daje tumačenje te rečenice: "Svaki grob pokriva odvratnost lešine u raspadanju, ali strašniji su od toga grešnici prljavog jezika, jer oni nisu grob zatvoreni, nego otvoreni". Kako je neugodno razgovarati s čovjekom iz čijih ustiju se osjeća zadah. No to nije nikakovo moralno zlo. Liječnici tumače da se radi o bolesti zuba ili želuca. No, kakovo gađenje obuzima svakog poštenog čovjeka kada je prisiljen slušati moralnu trulež koja dopire iz ustiju bestidnika.

Stari poganski filozof je dao savjet nekom prostaku: "Ako hoćeš hodati kao čovjek na dvije noge onda i govori kao čovjek. Ako hoćeš roktati, onda se spusti na sve četiri, da svako vidi izdaleka da dolazi svinja". Veoma teške riječi, ali za veoma težak prijestup.

Za drugog atenskog filozofa pričaju kako je na glavnom trgu čuo nekog mladića kako prostački govori. Upitao ga je kako se zove i gdje mu je kuća. Potom se zaputio u njegovu kuću, pozvao oca toga mladića i snažno ga udario po obrazu. Sav zaprepašten pita ga ugledni građanin zašto ga je udario. Mudrac mu reče: "Tvoj sin na javnom mjestu bestidno govori". Čovjek ga začuđen upita: "Pa zar mene radi sina udaraš?" Filozof ga tada još jednom udari, jače nego prvi puta, što je imalo reći: Zar ne znaš da si ti kao roditelj kriv za bestidni govor svojega sina?

Kada se govori o lošem moralnom stanju mladih, što se pogoršava iz dana u dan, onda se ističe da je razvrat kod mladih, predbračni život i drugi moralni prekršaj, plod lošeg mladenačkog društva. Prve, naime, informacije o seksualnom životu, kako se spominje u raznima anketama, mladi u prelaznoj dobi dobivaju u društvu u kojem se kreću. Mladići, posebno oni stariji, koji nisu niti sami sazreli u pogledu potrebne moralne svijesti, svojim izjavama o spolnosti, cinizmom u odnosu prema osobama drugog spola, stvaraju u duši mlađih od sebe, potpuno iskrivljene, da ne kažemo zločinačke pojmove o tjelesnom životu.

Počevši od bestidnih razgovora o spolnom životu, koji uništavaju u duši mladeži plemenito i uzvišeno poimanje o nagonu kojemu je Stvoritelj dao tako uzvišenu svrhu, pa sve do direktnog poučavanja o seksualnim opačinama, ljudska riječ ima fatalan utjecaj na razvoj pojedinca. Postaje uzrokom razvrata i moralne dekadence u svim vremenskim razdobljima, a posebno danas.

A. Weiss u svojoj knjizi "Umjetnost šutnje" kaže: "Mislimo da šutjeti u bestidnom društvu nije teško. Dapače, bestidni govor protivan ljudskom osjećaju časti izaziva često crvenilo i na obrazima mladića, jer poštenoj duši odvratna je nepoštena riječ. Pričaju za vojskovođu i vladara Aleksandra Makednoskog, koji je u ranoj mladosti živio karakternim životom, da je jednoga dana primio izvještaj nekog svojeg generala, kojemu je ovaj dodao nekoliko bestidnih aluzija. Aleksandar je crven od plemenite srdžbe poderao pismo i povikao: "Šta ovaj bestidnik zna loše o meni, da mi se usudi tako prostački pisati?"

Sv. Alojzije Gonzaga, sin markgrofa čuje kako neki 70 godišnji starac bestidno razgovara. Odlučno mu reče: "Zar se ne stidite u toj starosti pred mladim ljudima voditi takove razgovore?" - Sv. Stanislav Kostka, također grofovskog porijekla, za vrijeme objeda, kada bi padale bestidne šale, znao se sav zacrveniti i pasti u nesvijest. Njegov bi otac stoga znao goste upozoriti: "Molim vas ne govorite bestidno, moj Stanko to ne može podnijeti".

Sv. Bernardin Sijenski znao je pljusnuti one koji su se usudili pred njim prostački govoriti, tako da su građani upozoravali na njegovu prisutnost, ako bi tkogod pokušao biti prost.

Patrijarha carigradski sv. Ivan Zlatousti često je govorio: "Predragi pazimo brižno sami na sebe, i ako bi htjeli nešto nečisto reći, pomislimo na naše dostojanstvo kod stola Gospodinova". Podsjećao

ih ja, naime, da na jezik primaju Tijelo Kristovo, pa ga stoga ne smiju onečistiti. Naš svijet ima u tom smislu jednu pjesmicu oštrih riječi:

"Psuje, laje, laje psuje
I sve sveto pogrđuje,
I to baš na ona usta,
Na koja se pričešćuje!

I u slavonskoj kao i u bosanskoj Posavini izraz "lajati" znači prostački govoriti. Mogli bismo reći, da je to u neku ruku uvreda za psa, čovjekova prijatelja, jer on svojim lajanjem čuva čast i život gospodara, dok prostak svojim "lajanjem" obeščašćuje svoj jezik i svoja usta, i vrijeđa svojega Boga.

Koga se treba bojati?

Nije tomu tako davno, da je "Vjesnik" donio interview s iskusnom liječnicom na psihijatriji u Zagrebu. Bio je govor o radu s bolesnicima koji se liječe na psihijatrijskom odjelu. Pitali su je da li se ne boji raditi s takvom vrstom bolesnika. Uslijedio je odgovor: "Ne treba se bojati duševno bolesnih koji se liječe po bolnicama, nego neodgojenih, vulgarnih i nasilnih ljudi, koji nemaju nikakvu psihijatrijsku dijagnozu". O kakvim se to ljudima radi? Ugledna liječnica govori: "Nikada se nisam bojala duševnog bolesnika, ali sam u više navrata bila prestrašena od vulgarnih, bahatih i naglih mladića - djece, kada sam se uobičajenim javnim prijevozom vraćala kući iz grada. Bila sam čak zbunjena kada su dva dječaka s nepunih 16 godina u toku vožnje duž jedne autobusne stanice 84 puta razgovarajući međusobno, koristili prostački glagol, odnosno muške i ženske spolne organe. Bila sam zbunjena i prestrašena zato jer sam se ja - ne oni - osjećala izgubljena i izvan svake stvarnosti, primorana s ostalim u autobusu slušati neki posve nepoznati jezik, to dvoje djece".

To zlo je tako eskaliralo, da ga zapažamo svuda, od školskih dvorišta i javnih prevoznih sredstava, pa sve do raznih "uglova" gdje se mladi sastaju. Nedavno napisa neki novinar: "Što bi rekli Matoš, Šenoa, Novak ili neki drugi hrvatski pisac, kada bi ustali iz groba i čuli šta je hrvatska mladež učinila od hrvatskog jezika?"

Kineski književnici i evropska prostota

"Izgleda da kineski književnici humor i šale smatraju nepristojnim". Tako piše jedan književnik s istočnog kraja zemlje. "Jedan naš drug uzalud je pokušavao da ih nasmije spominjući žene i nepristojnosti u vezi s njima. Oni su šutjeli, ponekad su glasno izražavali svoje čuđenje, njihova su lica postajala sve ozbiljnija i hladnija. Pa smo i mi zašutjeli". - Tako "književnik". Čudi se što se Kinezi čude njihovoj nepristojnosti. No uspjeli su Kinezi u jednom: da im zatvore usta.

Stari Rimljani i nepristojno ponašanje.

Nakon iskopavanja Pompeja i Herkulanuma, dva grada koje je pokopao vulkan pepelom i lavom, mnogo je toga otkriveno u vezi sa životom Rimljana koji su živjeli u prvom stoljeću poslije Krista. U jednoj, potpuno sačuvanoj dvorani za goste, našli su natpis: "Ne pripovjedaj za vrijeme jela nepristojne šale!" - Kratko i rječito.

Veliki glumac i veliki muž.

"Čujte me djeco. Ja sam glumac od desete godine. Slušao sam svakakove vrste ljudi i svakakove šale. Ponosan sam da nisam još nikada izrekao niti jednu jedinu nepristojnu riječ. Ja znam, djeco, svakakovih šala i masnih i nepristojnih. Čuo sam ih mnogo u svojem dugom životu. Ali ja sam davno stvorio čvrstu odluku, da nikada neću izgovoriti ni šalu ni vic, ako nije takav, da bi mi bilo drago da me čuje i rođena majka". - Tako je glasoviti glumac i komičar Joe Brown rekao američkim vojnicima, koji su za vrijeme pretstave zatražili da im ispriča koju "masnu".

Par mjeseci iza toga, dobio je Brown pismo od jedne majke koja mu zahvaljuje na krasnoj pouci koju je dao njezinom sinu, i koja mu se duboko urezala u dušu. Bila je to majka jednog od vojnika koji su slušali Joe Browna. Već nekoliko godina, imamo priliku gledati na našoj televiziji, cijeli niz "šaljivih" serijala. Koliko je to tragično, najbolje se vidi iz toga, kako publika koja je prisutna, reagira na svaku i najmanju bestidnost razvratnim smjehom koji mnogo govori o njihovom moralnom stanju. Najgore je pak to, što se zamjećuje tokom prikazivanja da su to mladenački glasovi. Nekada se reklo za prostačke riječi da su to "kočijaški izrazi". Danas su takovi izrazi svojina onih koji pripadaju

"umjetničkim krugovima", a zapravo su širitelji gorjeg zadaha od onoga što je dopirao iz kočijaških staja.

Ne spada u pristojno društvo

Glasovita glumica Diana Dors, zadobila je ozbiljan udarac svojem ugledu. Toga su dana na televiziji prikazivali varijetetski program za englesku kraljevsku obitelj. Poslije toga bili su prestavljeni kraljevskoj porodici, kraljici i vojvodi o Edinburgha, i to svi oni koji su glumili osim Diane Dors. Novine pišu da je to bilo s razlogom. Tih je dana glumica dala jednim novinama svoj interviw, pa se pri tom tako bestidno izražavala, da joj je dvorski majordomus radi toga zabranio ulaz u kraljevski dvor. Dakako po nalogu same kraljice." - Takovu zabranu bi svaki otac i svaka majka morali znati postaviti svojoj djeci, bilo da se radi o besramnom društvu, bestidnim filmovima i svemu onome što mladenačkim ušima otkriva svijet nemorala bilo koje vrste.

Što roditelji ne bi smjeli. Ne samo da bi roditelji morali brižno paziti na utjecaj što se putem bestidnih razgovora uvlači u duše njihove djece, nego bi u prvom redu morali paziti da oni sami ne govore pred njima ono što nije su skladu s njihovim roditeljskim autoritetom i osjećajem za pristojnost. Jedan liječnik, profesor i seksolog, tvrdi za kraj u kojem živi slijedeće: "Prvi učitelji prostote su roditelji, ukućani, bliža okolina starijih, od kojih djeca nauče prve prostačke riječi i izraze. Naše psovke" nastavlja liječnik dalje, "ne sastoje se samo od pojedinih riječi i izraza, nego od cijelih rečenica sastavljenih od prostačkih riječi, u kojima dijete prima "prvu seksualnu pouku". U tom vidu lako ćemo razumjeti grčkog mudraca, koji je ocu prostaka opalio pljusku.

Danas smo došli do toga stupnja bestidnosti, da se u kućama, na ulicama na samo gradova nego i sela, čuju najodvratnije psovke, rečenice, kojima čak i žene i starice obasiplju djecu, ili unučad u času srdžbe. I upravo, kako kaže liječnica psihijatar, vrijeđaju i svoje ženstvo i materinstvo i dostojanstvo oca i majke. Prvi učitelji prostote, kakve katastrofe!

Dante i prostak

Jedan od najvećih pjesnika svih vremena. Napisao je tri spjeva: Nebo, Čistilište i Pakao. U spjevu o paklu Dante riše sliku pakla i njegovih stanovnika.

"Negdje pri dnu pakla ugleda jednog poznatog mladića... Hvalio se za života da mu nije nijedna djevojka izmakla. Vino, pjesme, žene, ni o čem drugom nije ni mislio ni govorio.

Sada je u paklu. Velika zmija omotala se oko njega. Otimlje joj se ali uzalud. Steže mu grudi da mu pucaju. On jauče, ali badava... Proklinje i majku koja ga je rodila... Pomodrio, zapjenio se, oči mu se iskolačile. Sve je uzalud, zmija ga i dalje steže. Mladić stane moliti: Pusti me bar sada kad si me tako iznakazila". Ona odgovara: "Neću te pustiti dok ne postaneš kao ja!" "Kada će to biti?" - pita nesretnik. "Kada staneš kao ja po blatu puzati". Zmija se zvala Bludnost.

To je viđenje pjesnika, ali ima još jedno viđenje koje je od Boga. Apostol Pavao poručuje: "Nemojte se varati, Bog se ne da ismjehivati! Ni bludnici, ni preljubnici, ni muškološci neće ući u kraljevstvo nebesko. Nije teško zaključiti, da se do bludnosti, preljuba i ostalih moralnih zala ne može doći drugačije, doli komunikacijom, razgovorima s ostalim oko sebe. Stara riječ veli: "Nitko ne ide u pakao sam, odvuče ga zao drug." Mahatma Gandhi, veliki vođa indijskog naroda, pošao je svojevremeno da za svoj indijski narod nađe vjeru koja bi više odgovarala od njihove poganske. Bio je u Evropi, upoznao kršćanstvo. Svidjela mu se nauka, ali se sablaznio nad nemoralom bijelih kršćana - i ostao u staroj vjeri. On veli: "Sačuvaj me Bože, da umrljam svoja usta nečistim riječima. Bolje bi mi bilo da zanijemim!"

Božja riječ, o ljudskim riječima.

"Ta usta govore onim čega je srce puno. Dobar čovjek iz dobre riznice iznosi dobro, a zao čovjek iz zle riznice iznosi zlo. Ja vam kažem da će ljudi za svaku nekorisnu riječ što je izreknu, polagati račun na sudnji dan"! (Mt 12, 35-37). - To govori Sin Božji, i poziva se na konačni sud, o kojem često govori. I ljudi zlo sude o onima koji govore suvišne i beskorisne stvari. Pokazuju se naime u jadnoj slici. Kako je pak lako shvatiti da će morati svatko položiti račun za ono zlo što je iz svoje riznice, duše, iznosio pred svoju okolinu. Posebno, kako smo čuli, kada se radi o roditeljima ili najbližoj okolini u kojoj djeca, mladi, rastu i razvijaju se.

Što onečišćuje čovjeka? Opet govori Krist Gospodin. Ljudi se brižljivo čuvaju da ne onečiste ruke, lice ili drugi dio tijela, pa čak brižljivo paze na svoje odijelo, na svoj dom i sve što im pripada. Isus naglašava koje je "onečišćavanje" najozbiljnije i najopasnije:

"Ono što izlazi iz usta, što izlazi iz srca, to onečisti čovjeka. Iz srca naime izlaze zle misli, ubojstva, preljubi, bludnost... to onečisti čovjeka" (Mt 15, 18). Zato je prisutnost takovih onečišćenih, koji prijete svojoj okolini za sve opasna, pa je treba izbjegavati. Apostol veli: "S bludnicima ni jesti ni piti". Svakako je još daleko opasnije s njima razgovarati, komunicirati.

To je pokazao svojim primjerom Spasitelj. Evanđelje pripovijeda kako je Poncije Pilat, ne "nalazeći na njemu nikakove krivice", poslao Isusa Herodu. "Herod se vrlo obradova" čitamo u Evanđelju, "kad opazi Isusa, jer je dugo vremena želio da ga vidi, budući da je o njemu više puta slušao, te se nadaše da će vidjeti gdje čini koje čudo. I postavi mu brojna pitanja, ali mu Isus ništa ne odgovori!" (Iv 23,8-10). - Isus je razgovarao i s vojnicima koji su došli da ga uhvate, s Judom koji ga izdade, s velikim svećenicima Anom i Kajfom, s razbojnikom na Križu - samo nije s Herodom, koji ga čak nije niti osudio, nego mu se "obradovao", mnogo ga ispitivao, i nikakov odgovor dobio. Jer "Herod je imao ženu svojega brata Filipa", radi opomene dao pogubiti Ivana Krstitelja. Sin Božji nema šta reći preljubniku i rodoskvrnitelju. On će takav savjet dati i svojim učenicima:

Kada ih šalje da propovjedaju "po svem svijetu" i "svakom stvorenju" jer je napokon "pošao u smrt za sve ljude", stavlja ipak jedno ograničenje. Nekima ne moraju ići niti im išta govoriti: "Ne bacajte biserja pred svinje i ne dajte svetinje psima". To je postala uzrečica koja znači da ljudima nečistog života ne vrijedi biserje vječnih istina nuditi, jer ih njihov život priječi da te istine shvate i prihvate.

Isus je uz ostala čudesa izgonio nečiste duhove iz opsjednutih. Takovo jedno izgonjenje spominje evanđelista Marko: "A nečisti bi duhovi uvijek kada su ga vidjeli padali ničice pred njim i vikali: "Ti si Sin Božji". A on im je strogo zabranjivao da ga ne očituju". (Mk 3,11). Bogu ne trebaju svjedočanstva niti nečistih duhova, niti nečistih ljudi. Herod nije bio bezvjerac, čak je ukrašavao hram u Jeruzalemu, ali njegov razbludni život uništio je sve njegove mogućnosti da se približi stvarno Bogu.

Apostol Pavao. Oruđe odabrano, kako ga Isus zove, uvijek se iznova vraća u svojim poslanicama, a ima ih 14, potrebi čistog života i to prije braka, u braku, kao i u udovištvu. Posebno se okomljuje na grijehe bludnosti o kojima govori često i sa svetom srdžbom. Evo nekoliko njegovih opomena i poziva da se svaki vjernik čuva za Boga čistih usana i čistog jezika.

"Uopće, neka nikakova ružna riječ ne izlazi iz vaših usta"! (Ef 4,18).

"Što se tiče bludnosti i svake vrste nečistoće, neka se i ne spominje među vama, kao što pristoji svetima. Ni prostaštvo, ni ludorije, ni dvosmislene šale... Jer ovo znajete: nijedan bludnik, nijedan nečisnik... nema dijela u Kristovom, Božjem kraljevstvu!" (Ef 5,3-6).

"Usmrtite, dakle, ono što je u vašim tijelima zemaljsko: bludnost, nečistoću, požudu... zbog kojih dolazi srdžba Božja... Ali sada također vi odbacite od sebe sve ovo: srdžbu, naglost, zlu volju... izbacite iz svojih usta psovku i sramotne riječi"! (Kol 3,5...10).

Čistoća očiju.

Stari su mudro rekli: "Oči su prozori duše". Kroz prozore dopiru sunčane zrake i raspršuju noćne tmine. No isto tako kroz njih se u kuću probijaju tama i noć. Spasitelj veli: "Ako je oko tvoje svijetlo, biti će svijetlo cijelo tvoje tijelo. Ako je pak oko tvoje tamno, biti će i cijelo tvoje tijelo u tami".

Davno prije Mojsija, kada još nije odjeknulo na Sinaju: Ne sagriješi bludno, prastari otac Job, bogat, ali pravedan i bogobojazan, govori: "Sklopio sam ugovor sa svojim očima, da neću pogledati djevice!" Razumljivo je da je takav čovjek, takove duhovne jakosti, mogao prihvatiti sve nevolje koje su ga stizale, a da nije uvrijedio svojega Boga. Čistoća je najdublji izvor snage.

Zato ćemo shvatiti Isusovu ozbiljnu riječ: "Čuli ste da je rečeno starima: "Ne čini preljuba!" A ja vam kažem da je svaki koji s požudom pogleda ženu - već u svom srcu - s njom učinio preljub". - I sada slijedi drastična naredba: "Ako te tvoje desno oko sablažnjava, iščupaj ga i baci ga od sebe, jer ti je bolje da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao!" Svakako da je to rekao u prenesenom smislu, ali je isto tako sigurno, da misli doslovno, kada govori o svršetku u propasti onih koji svojim očima kaljaju sebe i svoje bližnje.

Da to lakše shvatimo, navesti ćemo riječi modernog seksologa koji se s ogorčenjem obara na one koji kaljaju svojim pogledom tuđe dostojanstvo.

"Pogledajte modernog čovjeka kako stoji na rubu pločnika i mjeri od glave do pete žene koje prolaze. Kao da su one komad mesa, namjenjen za njihove najniže porive, pa makar i u željama, a kao da to nisu ljudska bića: nečija žena nečija majka, sestra ili naprosto časna građanka. Za njih ne postoji niti dostojanstvo poziva radnice, učenice, učiteljice ili liječnice. Sve njih takav razvratnik kalja svojim pogledom."

Noin sin Ham, nakon potopa koji je došao kao kazna za bludni život, brzo zaboravlja na težinu kazne koja je stigla sav ljudski rod, gleda svojeg oca otkrivena u snu, bez stida zove svoju braću i potiče ih da i oni kaljaju svoje oči na tijelu vlastitog oca. Plemenita braća s prijezirom odbijaju opakog brata, pokrivaju svojeg oca, brižljivo pazeći da ne okaljaju svojih očiju. Otac blagosliva čistu braću, a bestidnog Hama proklinje da bude "sluga svoje braće".

David, prorok, kralj, vojskovođa, gleda ženu na kupanju. "Opazi ženu gdje se kupa. Ta žena bijaše vrlo lijepa"... Usplamti požudom, zavede ženu svojeg vjernog časnika, a da grijeh prikrije, daje ga podmuklo pogubiti a ženu prisvoji sebi. Bestidni pogled, bludni čin, pa onda prolijevanje nevine krvi.

Nepobjedivi kralj. Govor je o perzijskom kralju Kiru, koji je osvojio mnoge zemlje, a za koga i Biblija nalazi lijepih riječi. Nakon jedne pobjede u ratu, vodili su u pobjedničkoj povorci zarobljene i pobijeđene neprijatelje. Kralj je sjedio na prijestolju i promatrao bogatstvo koje ja zadobio. Tada su ga upozorili da dolazi među ostalima, žena pobjeđenog kralja, koja je bila na glasu sa svoje ljepote. No kralj plaštem pokrije lice i oči. Kada su ga začuđeni pitali zašto, on im je rekao: "Neću da mene, koji sam pobjedio tolike vojske i kraljeve, pobijedi jedna slaba žena!"

Veliki državnik grčki Periklo, rekao je Sofoklu: "Vojskovođa mora imati ne samo čiste ruke, nego i čiste oči!"

Mahatma Gandhi, veoma plemeniti vođa velikog indijskog naroda govorio bi: "Sačuvaj me, Bože, da s požudom pogledam one, koje bi mi trebale biti kao sestre!" Bolje bi mi bilo da ostanem mrtav!" Tako uzvišene misli od jednog "poganina" kako to znaju reći kršćani. Pa i oni koji su svojim neurednim životom tog plemenitog čovjeka odbili od kršćanstva.

Gandhi i sljepilo. Sljepoća je svakako jedna od najvećih nesreća koje mogu zadesiti čovjeka. Tko bi ikada poželio da bude slijep? I to je učinio veliki čovjek kojeg opet spominjemo, M. Gandhi: "Sačuvaj me, Gospodine, da gledam stvari koje pobuđuju ružne misli. Bolje bi mi bilo da sam slijep!" Taj je čovjek nikao iz velikog indijskog naroda koji nosi u sebi mnogo plemenitosti. Evo jedne uzrečice koja se spominje u njihovom govoru:

Od koga treba bježati? Od vola koji se bode, bježi deset koraka. Od konja koji se rita, bježi sto koraka. Od bijesna slona bježi tisuću koraka. Od pokvarena čovjeka bježi toliko daleko, da ga ne možeš ni vidjeti". - Ovaj savjet koji traži da oči krijemo od pokvarenjaka, veoma podsjeća na Apostolov savjet: "Sa bludnicima ni jesti ni piti"!

Sveci i čistoća očiju.

Sv. Bazilije: "Za nas su oči kao dvije ruke kojima hvatamo sve što nam se mili".

Sv. Efrem sirski: "Čovjek bestidna pogleda je kao jelen ranjen strijelicom. On je istina, utekao iz ruku lovca, ali smrt nosi u sebi, jer mu je usađena strijela. Isti svetac je stigao u grad na studij. Gledajući kroz prozor, u suprotnoj kući ugleda djevojku, koja mu bestidno dobaci: "Da li ti mladiću nešto nedostaje?" "Svakako", odgovori sveti mladić. "Nedostaje mi nekoliko cigala da zatvorim prozor prema tebi". Nabavio ih je i zazidao prozor.

Sv. Antonin: "Jedan jedini pogled dostatan je da te baci u pakao!"

Sv. Filip Neri: "Dok su svi prozori otvoreni (oči), može đavao ući, a onda će lako taj razbojnik ugrabiti biser kreposti".

Čiste oči i nečiste slike

Sv. Robert Belarmin, kardinal, došao je u posjete nekom uglednom plemiću i opazio na zidovima doma mnoge nepristojne slike. U šali, ali s ozbiljnim prizvukom savjetovao je gospodara kuće, da "obuče osobe na slikama" jer će se prehladiti.

Gospodar je razumio i zastorima dao pokriti slike s nepristojno odjevenim likovima.

Sv. Dominik Savio, učenik sv. Ivana don Bosca, umro je u petnaestoj godini života i proglašen svetim. Pokazao je izvanrednu zrelost i mudrost na mnogim područjima života. Jednoga je dana opazio da se njegovi mladi suučenici smiju nad nekim novinama. Prišao im je i ugledao cijeli niz bestidnih slika. Pograbi novine i razdere ih na komadiće. Tada reče svojim prijateljima: "Kolike zasljepljenosti. Gospodin nam je dao oči da gledamo ljepote ovoga svijeta koji je on stvorio, a vi se očima služite da se divite tim odvratnim slikama, koje je izmislila ljudska zloba na štetu naših duša. Zar ste zaboravili što ste toliko puta čuli u propovijedi i na vjeronauku? Da je dosta jedan jedini pogled da nam okalja dušu grijehom?

Dječaci odgovore: "Mi promatramo slike samo da se nasmijemo". Mladi svetac nastavi: "Da, i da sa smjehom otiđete u pakao. A da li bi se smijali i onda kad bi bili tako nesretni da tamo dođete?" Jedan od mladića se usprotivi: "Ja ne vidim u tim slikama nikakovo zlo!" - "To gore za tebe", reče mu Dominik, "to znači da su tvoje oči već navikle gledati takove stvari. To međutim tebe ne ispričava, nego naprotiv povećava tvoju krivnju radi iskrivljene savjesti!"

Kada su Dominika pitali zašto bojažljivo čuva oči, odgovorio je "Da mognem vidjeti lice Gospina, budem li dostojan doći u nebo". Nekom možda previše sladunjavo, no sigurno je da je ono suprotno nisko i odvratno.

Opomena sveca. Došavši u kuću uglednog građanina, ugledao je brojne slike među kojima je bilo nekoliko nepristojnih. Kada je domaćin izašao iz sobe, svetac sve nepristojne slike okrene naopako, objesi ih licem prema zidu, a druge je ostavio kako su i stajale. Kada se bogataš vratio natrag i ugledao slike u čudnom položaju, poviče začuđen i ljut "Zašto si neke slike ostavio na miru, a druge ne?" - Svetac odgovori: "One koje sam okrenuo ne daju mira onima koji ih gledaju, zato sam ih okrenuo zidu". Kada je opet pohodio tu kuću, opazi svetac da je domaćin sve "naopake" slike izbacio van.

Iz onoga što ćemo u nastavku iznijeti, opaziti ćemo da nisu samo sveci i kardinali protivnici bestidnih slika, nego da se i danas vodi pravi i trajni rat protiv njih, kao i da to vode baš oni najpametniji.

Umjetnost i "Umjetnost".

Pod izlikom umjetnosti, stvorene su mnoge slike i kipovi, koji svojom bestidnošću nanose štetu onima koji ih promatraju, a posebno mladeži. Andre Maurois, čovjek velike kulture, čuveni francuski romanopisac i biograf, o golotinji na slikama i kipovima kaže: "U djelima mnogih velikih umjetnika prikazano je ljudsko tijelo u njegovoj iskonskoj ljepoti. No kada goli kip ili slika miriše na zvijer, kao npr. kod nekih Courbetovih slika (radi se o poznatom franc. slikaru), ja takovu golotinju ne odobravam... Estetsko osjećanje, koje se sastoji u smirenosti, vedrini, uzdizanju, ne može se roditi, ako su osjetila suviše uzbuđena bestidnošću djela. Sjetite se Baudelaire-a koji veli: "Udovi nekog mučenika kojemu gule kožu, ili ljepota tijela plemenite slike, ako su zaista umjetnički naslikani, donose neku vrstu plemenitog užitka... onaj koji obratno čini, zaslužio je da ga nazovem krvnikom i razvratnikom".

Bestidni Picasso. Radi se o jednom od najpoznatijih slikara našeg vremena. No kao i njegov privatni život pun skandala, tako i njegovo umjetničko djelovanje, često je puta bilo podvrgnuto oštrim kritikama. Prije nekoliko godina, i svjetski i naš tisak izvjestio je o tome da je britanska policija zaplijenila 500 različitih knjiga, među njima one koje su "ukrašene" "glasovitim Picassom". Britanski sud je odlučio da sve knjige s Picassovim crtežima, i još 160 knjiga različitih slikara moraju biti spaljene, jer su ocjenjene kao pornografske, bestidne, u najgorem smislu riječi. Tako je "veliki Picasso" oglašen kao veliki bestidnik.

Opasna izložba. Jedan naš tjednik je svojedobno pod tim naslovom donio ovu vijest: "Na pritisak javnog mišljenja "uprava umjetničke galerije" u Marylandu, pristala je da za jednu učeničku

ekskurziju izmjeni u gradu Baltimoru raspored slika i kipova. Iz zbirke su za tu priliku isključene sve slike, koje bi mogle svojom golotinjom "opasno djelovati na mlade".

Nepristojno. Pod tim naslovom se navodi drugi slučaj istovjetan navedenom, koji se desio u Engleskoj. "Na umjetničkoj izložbi grada Bradforda u Engleskoj, izložena su 56 umjetnička djela i 3 slike koje su postale javni problem. Sve tri slike prikazuju osobe bez odjeće, što je mnoge smetalo. Cijeli niz građana tražio je i uspio u tome, da se te slike uklone sa izložbe. Neki su se opet tome usprotivili, ali je sam predsjednik umjetničkog savjeta grada ostao neumoljiv i rekao "slike o kojima se radi do krajnosti su nepristojne i ne mogu na izložbu!"

Direktor nad direktorima. Čudan naslov, ali s posebnom težinom. Radi se o "Vođi nacionalnog udruženja direktora škola u Engleskoj". Dakle prosvjetni radnik i to vrhunski. Evo kakovu je on izjavu dao u javnosti, imajući pred očim veliku štetu koju bestidne slike nanose učenicima u Velikoj Britaniji: "Školska djeca počinju konsumirati seksualnu hranu već u djetinjstvu, što ima strašne posljedice u učionici... Školska djeca više ne mogu ni da otiđu do prodavača novina, a da ne budu izložena najbestidnijim slikama sa drečavih korica porno-časopisa! "Kakova strašna izjava, o "strašnim posljedicama", koje najbolje poznaje onaj koji cijeli život provodi među školskom mladeži, pa tako dođe i sam do najozbiljnijih informacija o štetnosti porno-slika, a obilje informacija dobije i od svojih kolega diljem cijele Britanije, koji s njima surađuju.

Poslanica sv. Petra apostola.

"Oni" (bludnici), "smatraju uživanjem prolazno veselje. Prljava i nakazna stavorenje! Uživaju u svojim nasladama kad se goste s vama. Njihove su oči pune požude za preljubnicom i ne odustaju od grijeha... Prokleta stvorenja! Ostavili su pravi put i zastranili... govore bahate riječi te mame tjelesnim požudama i razuzdanošću one koji su tek izbjegli od onih koji žive u zabludi. Obećavaju im slobodu, a robuju sami propasti, jer pobjeđeni robuju pobjedniku. Ako se, naime, oni koji su pravom spoznajom izbjegli pokvarenosti svijeta, opet upletu u nju i ako ih ona nadvlada, tim njihovo posljednje stanje biva gore od predašnjeg... Na njima se događa što kaže istinita poslovica "Pas se vraća na svoju bljuvotinu", i "Okupana svinja se vraća u svoju kaljužu". (Pet. 2,4...22). - Veoma oštrim riječima prvak apostolski šiba grijeh bludnosti, čak one koji se odaju nečistoći, kao i Isus, uspoređuje sa psima i svinjama".

On izriče prijetnju takovima: "A spomenuti (bludnici) koji su utonuli u požudu počinjanja ružnih grijeha idu za tijelom i preziru Božje vrijednote... poput nerazumnih životinja koje su po prirodi određene za hvatanje i ubijanje... biti će uništeni kao i one..."

Ivan apostol. Prvi polazi u svojoj ranoj mladenačkoj dobi za Isusom. Blizak mu je od prvih dana, sve do križa pod kojim neustrašivo stoji. Sam za sebe kaže "učenik kojega je Isus ljubio". Kao i sve čiste duše, on je shvatio radosnu vijest, prigrlio svim srcem, i nakon Isusove smrti i uskrsnuća do duboke starosti širio Isusovu nauku.

U svojem dugom apostolskom nastojanju, otkrio je razloge radi kojih ljudi tu nauku ne prihvaćaju, kraj sve njezine ljepote i uvjerljivosti. On to i izražava kratko i sadržajno: "Ako tko ljubi svijet, u njemu nema ljubavi Očeve, jer ništa od onoga što je u svijetu - požuda tijela, požuda očiju, oholost zbog imetka - ne dolazi od Oca, nego od svijeta! A svijet sa svojom požudom prolazi; a tko vrši Božju volju ostaje zauvijek"! (1 Iv 2,15-17). I ovaj apostol, kao i Pavao i Petar, uvijek iznova postavlja kao glavnu zapreku spasenju krivi odnos prema tijelu. Požuda tijela. No tijelo umire, pa sa tijelom umire i požuda tijela, a tko vrši Božju volju, ostaje zauvijek. Velika prijetnja s jedne strane, ali i veliko obećanje s druge strane.

Knjiga najveći prijatelj - knjiga najveći neprijatelj

U velikom djelu: "Historija čovječanstva" koje se, sastoji od dvadeset knjiga, a sastavljeno je od najpriznatijih stručnjaka našeg stoljeća, izdano pod okriljem Ujedinjenih Nacija, sadržano je sve ono najvažnije, što se desilo čovjeku od njegovog opstanka na zemlji. Isto tako što je čovjek učinio kao razumno biće. Sve njegove tekovine, otkrića i dostignuća, od prethistorije do danas. Oni koji su zaduženi za povijest židovskog naroda, posebnu pažnju posvetili su religiji Izraelaca, te glavnom izvoru te vjere, sv. Pismu, Bibliji. O nastanku svetih knjiga, čitamo slijedeće: "Ne možemo posumnjati

u to, da se zaista pojavila skupina čestitih ljudi "koje je pozvao Bog". Neki nenadani i neočekivani čin neba (Karizma) natjerao ih je da odbace svakodnevnu djelatnost i postanu izvikivači poruke koju im je povjerio Bog; u trenucima kad bi se nalazili pod Božjim utjecajem, oni su je naprosto morali prenositi ljudima. Štaviše, iako proroci kao pojedinci nisu bili ljudi neke više inteligencije, i premda nisu posjedovali naročito veliko i široko obrazovanje... oni su izricali određene velike ideje koje će kasnije postati sastavni dio zajedničke baštine čitavog čovječanstva... Ispočetka su se zadovoljili da samo govore i propovijedaju... ali poslije su počeli pisati ili diktirati, pa su tako dali svijetu najuzvišenija pjesnička djela u kojima opća istina daleko nadilazi posebni sadržaj i danu situaciju koja je nadahnula njihovo stvaranje."

Govor je o prorocima, za koje učeni pisci najodlučnije kažu da nemaju nikakove veze sa vračima i gatarima starog vijeka. S druge strane jasno ističu kako nisu imali - sudeći po načinu pisanja, "niti višu inteligenciju, niti naročito široko i duboko obrazovanje", pa su ipak "izvikivali velike ideje, koje će postati dio baštine cijelog čovječanstva", a njihova djela se ubrajaju među "najuzvišenija pjesnička djela". - Uz to se naglašava obzirom na vrijeme i prilike kada su nastala, njihov univerzalni karakter - vrijede za sva vremena i situacije. Treba li uopće naglasiti, da sve te odlike izrečene o pisanju proroka, nemaju veze s naravnom mudrošću i obrazovanjem, pa mogu biti samo plod božanskog djelovanja. Na to se poziva i Isus, kada kori na Uskrs apostole, što nisu vjerovali prorocima, dok u nicejsko-carigradskom vjerovanju ispovijedamo istinu da je "Bog, Duh Sveti - govorio po prorocima".

To je Stari Savez. U Novom Savezu, kako veli Apostol, govori sam Bog. "Mnogo puta i na različite načine govorio je Bog po prorocima, a napokon po svojem Sinu". Nauka je Isusova zapisana u novozavjetnim knjigama, posebno u evanđeljima. Za Bibliju u cijelini piše Emmanuel Kant: "Biblija je knjiga takova sadržaja, da je to najbolji dokaz njezinog božanskog porijekla. U njoj se nalazi povijest svijeta, Povijest Božje providnosti od početka svijeta pa sve do uništenja svega stvorenoga".

Sv. Pismo nazivamo Objavom Božjom. Držeći se toga kaže jedan od najvećih pisaca svih vremena J. W. Goethe: "Objava Božja za kojom čeznemo nije tako lijepa nigdje, kao u Novom Savezu!" (iz knjige Faust). Što je Objava?

"Sveto Pismo zovemo i Objava. Objava je ulijevanje novih stvari u duše proroka i apostola. Nadahnuće Duha Svetoga pokretanje i vođenje pisca da napiše djelo u kojem će biti rečeno ono što želi Duh Sveti.

Učeni pisac veli: "Bog potiče pisca na pisanje i na njega djeluje dok sastavlja spise. To nam jamči da se tu zaista radi o Božjoj riječi, i da je prema tome isključena svaka zabluda. Bog tako pokreće svetog pisca i utječe na njega da on piše samo ono što Bog hoće". - Biblija nam je zato draga, jer iz nje saznajemo što Bog od nas hoće.

Naročito lijepo to tumači sv. Petar kada veli: "Potvrđena nam je proročka riječ, te dobro činite što uz nju pristajete... jer "nijedno se proroštvo Pisma ne može tumačiti svojevoljno, jer nikada proroštvo ne bi ljudskom voljom doneseno, nego su ljudi, Duhom Svetim poneseni, od Boga govorili". (2 Pt 1,19-21).

Svakako da za sv. Pismo Novog Saveza vrijedi sve ono što je napisano za knjige Starog Saveza, gdje je Bog govorio po prorocima, dok u Evanđelju govori Sin Božji, "kao onaj koji ima vlast" zaključili su oni koji su ga slušali. Mnogi su povjerovali i javno ispovjedali vjeru u njegovo božanstvo po samim njegovim riječima, a tako je to bivalo kroz stoljeća sve do danas.

U tom smislu piše Goethe, jedan od najvećih ljudi "od pera", koji može najbolje ocjeniti ono što je napisano. Evo njegova mišljenja: "Ja držim sva četiri Evanđelja skroz autentičnima, jer se u njima očituje odsjev veličanstva koji je proizlazio iz osobe Kristove i koji nosi na sebi onaj božanski biljeg, s kojim se je samo božanstvo odvajkada na zemlji pojavljivalo... Ja sagibam pred njim svoja koljena kao pred božanskom objavom vrhovnog ćudorednog principa... Makar duhovna kultura još toliko napredovala, makar se širile prirodne znanosti bez prestanka sve dublje i sve dalje, i makar se ljudski duh dizao koliko mu drago, on ipak neće moći nikada natkriliti veličanstva i moralne kulture kršćanstva, kakova se ona u Evanđelju sja i blista", (Razgovori s Eckermannom).

Gibier: "Kakva je knjiga Evanđelja? Nalazite da je od početka do kraja puna najljepših misli, uzvišenih izraza, koji su predmet uživanja i obrazovanim i neukim ljudima..."

Evanđelje je uzvišeno bez prekida... Uzvišena je povijest rođenja, djetinjstva, kreposti i čudesa Isusa Krista. Uzvišen je govor kojim se Isus obraćao mnoštvu; uzvišene su zapovijedi, prispodobe, savjeti, utjehe, koje neizmjerno nadilaze sva načela ljudske mudrosti... Usred ove svete povijesti,

beskrajno uzvišenije od svake druge, diže se lik Otkupiteljev iz kojega kao iz izvora izviru najljepše misli, najuzvišenije riječi... Isus Krist ispunjuje sobom Evanđelje..."

Napoleon, ratnik, vojničina, kada je došao k sebi nakon vojničkog života, za vrijeme svojeg zatočeništva na otoku sv. Helene, drži u ruci Evanđelje i govori svojim pratiocima: "Evo, dragi prijatelji, najuzvišenije knjige. Ne umara me što je svaki dan čitam. Činim to svaki dan sa sve većim zadovoljstvom. Ni u jednoj drugoj knjizi nema tako lijepih misli, tako snažnih moralnih pouka... Evanđelje ne samo da uspjeva zavladati duhom, nego još bolje osvaja i srce..."!

Evanđelje kao najdragocjenija knjiga Novog Saveza, i srce cjelokupne Biblije kroz dvadeset stoljeća pojavljuje se pred očima čovječanstva kao Božja knjiga, Božje pismo, Božja poruka. Ovih nekoliko izjava koje smo pročitali spadaju među one nebrojene u kojima su i sveci katoličke Crkve, i učenjaci kao i umjetnici nalazili odgovore na sva pitanja života, i nadahnuće za svoj nutarnji život. Zato govoreći o knjigama, koje bi morao imati svaki vjernik u svojoj kući, a koje će u dušu svakog člana obitelji unositi mir, sigurnost, treba bezuvjetno staviti sv. Pismo, posebno knjige Novoga Saveza, jer je to knjiga velike umjetničke vrijednosti, jer je najviše čitana i tiskana u svijetu otkako postoji tisak, a bezuvjetno i u prvom redu, jer je ona pisana Riječ Božja, koju su napisali ljudi nadahnuti Duhom Svetim.

O knjigama uopće.

Što se može čitati?", pitali su Henria Lavedana člana Francuske Akademije. "Sve što možeš čitati na glas!" - bio je odgovor. "Da li sam za se?" - bilo je drugo pitanje. I odgovor na nj: "NE! Nego pred svojom ženom i svojom kćerkom!"

Lacordaire, Jedan od najvećih propovjednika svojeg vremena govorio je često o vrijednosti i škodljivosti pojedinih knjiga: "Ne smijemo čitati ovdje na svijetu", rekao je jednom, "osim uzor djela. Za ostale knjige ne smijemo imati vremena. Pogotovu ne smijemo imati vremena za djela lažne ljudske mudrosti, koja iza lažnog cvijeća kriju užasnu pokvarenost!"

Knjiga, i uopće tisak, naziva se ne bez razloga jednom od najvećih sila u svijetu. "Tisak je sve! Kad imamo tisak, imati ćemo i sve ostalo!" Tako je izjavio Cremieux, čovjek koji je upoznao svu vrijednost i moć tiska. Mogli bismo reći da to pozna ne samo Cremieux, nego i sam vrag. Tako priča Krylov, ruski pisac iz 19-og stoljeća.

Jedna ozbiljna priča. Zle knjige - đavolski izum.

Ivan Krylov, u jednoj svojoj priči donosi slijedeće: Došla u pakao dva čovjeka. Razbojnik i pjesnik, koji je pisao bestidne pjesme. Razbojnik je za svoga života ubio stotinu osoba, i pod njegovim kotlom zapališe vragovi velik oganj. I pod pjesnikovim kotlom gorila je velika vatra, jer je svojim opakim pisanjem upropastio mnoge duše. Prošlo je sto godina, a pod kotlom razbojnika, ubojice, gorila je vatra jednakom snagom, dok pod kotao pokvarenog pjesnika vragovi navališe novu gomilu drva, raspirujući oganj sve više. Pjesnik je urlao od bjesa i boli i vikao, kako ni u paklu nema pravde. Jer razbojnika muče na isti način, a njegove muke su sve strašnije.

Jedan od đavola mu odgovori: "Razbojnik je ubio svoje žrtve i time je njegov zločin završen, pa mu je i kazna jednaka. Tvoje se knjige, međutim, uvijek iznova tiskaju, kvare se uvijek nove duše i stižu nama u pakao, pa će tvoje muke do kraja svijeta biti sve teže i teže. Tvoj se zločin neprestano nastavlja.

Papa Leon XIII, koji je u prošlom stoljeću mnogo godina upravljao Crkvom, s bolju je pratio koliku štetu donosi narodima opaki tisak, koji se sve više i više širio. Jednom je prilikom za žalošću izjavio: "Ne bi se prevario onaj tko bi pripisao zlom tisku ono silno zlo i jadno stanje u kojem se svijet danas nalazi"! To je bilo prije više od sto godina. Što bismo mogli danas reći, i kakova sve zla donose zle knjige, novine, časopisi, nastojati ćemo s obiljem podataka prikazati.

Zli pisci o zlim knjigama

Ovidije, poznati pisac staroga Rima koji je već bio u moralnoj dekadenci, razmišljajući na miru o knjigama koje je napisao, sam je povremeno odvraćao od čitanja vlastitih knjiga, čak i tvrdio da bi ih bilo najbolje baciti u vatru. Slične su izjave dali Tolstoj, George Sande, Klemens von Bretano i još nemali broj drugih. Evo pojedinačnih osuda samih pisaca.

Jean Jacques Rousseau, franc. pisac, živio neurednim životom, rodio izvan braka petero djece, sve ih dao u dom za nezbrinutu djecu, a za neke knjige, pisao je čak i o odgoju djece, dobio je visoka odlikovanja. No on veli o svojim knjigama ovo: "Kada se sjetim knjiga koje sam napisao, hvata me groza. Umjesto da poučavam, ja kvarim. Umjesto da dajem duhovnu hranu, ja trujem duše... I sa svim svojim lijepim riječima ja sam samo prosti zločinac". Gorje kritike nije mogao napisati niti najveći neprijatelj toga pisca. No njegova osuda je baš stoga i najuvjerljivija.

"Stid vas bilo!" Neka gospođa iz visokih krugova Pariza, pohvalila se jednom Rousseau-u: "Gospodina Rousseau, ja sam pročitala sve vaše romane!" Pisac je bez ustručavanja odgovorio: "Stidite se gospođo, nijedna poštena žena ne čita mojih romana!"

Giacomo Leopardi, talijanski pisac, književnik i pjesnik. Izgubio je vjeru čitajući s reda sve knjige iz knjižnice svojega oca. Posebno knjige bezbožnog Voltairea. Svojim je knjigama i on uništavao vjeru u dušama svojih čitatelja. Tako je u mjestu Sirakuzi djevojčica od 13 godina, koja je pripadala uglednoj obitelji, otišla izvan mjesta, polila se benzinom i zapalila. Nesretnicu su našli pougljenjenu. U oproštajnom pismu upućenom roditeljima ostavila je poruku: "Čitala sam Leopardija da je život beskorisna bijeda. Zašto da ga nastavim?" - Zadnjih godina smo mogli čitati da se Leopardi prije smrti obratio, no kolikim je dušama donio propast?

Wolfgang Goethe. Veliki pisac, ali i pisac koji je nekim svojim djelima unesrećio čitatelje, posebno mlade. U svojem ljubavnom romanu "Patnje mladog Werthera" je ljubav prikazao na taj način, da ih je nemali broj pred njegovim spomenikom sam sebi oduzeo život, s njegovom knjigom u ruci.

Joseph de Maistre: "Kada bi knjige mogle govoriti, otkrile bi mnoge grozne stvari o svom zlokobnom apostolatu kojeg su izvršile na dušama!"

Grofica Ida Hahn. Napisala je svu silu romana kojima je nanijela neiskazanu štetu onima koji su ih gutali. Poslije se sama zgrozila nad svojim pisanjem, i govorila je često, da bi joj najveću uslugu učinio onaj, koji bi sve njezine knjige uništio. Dakako, kada se knjige rašire po svijetu, tko ih može i sakupiti i uništiti?

Averhoe - arapski filozof. Videći kako se zle knjige šire u njegovom gradu žalosno je povikao: "Propade moj dragi grad Kordoba!"

Victor Hugo. Ubraja se među najveće francuske pisce. No i njegove knjige nisu bile sve u redu. Stoga i on veli: "Otvori li tvoja čista ruka bestidnu knjigu, osjetit ćeš kako Bog umire u tvojoj duši!"

Dobri ljudi o zlim knjigama.

Alban Stolz, švicarski pisac: "Na papiru i sa slovima, danas se međusobno bore pakao i nebo. Svaki novčić koji potrošiš na zle spise, daješ vragu kao jamčevinu za svoju dušu!"

Sv. Antun opat. Uzeo je u ruke neku knjigu, za koju nije znao da je opaka. Čim ju je počeo čitati, i opazio kakova je, baci je odmah u vatru s riječima: "Knjigo opasna i izdajnička, ja tebe bacam u vatru, da ti mene ne bi bacila u vječnu vatru!"

Sv. Alojzije Gonzaga. Zovu ga i anđeoski mladić. U kući svojega oca markgrofa našao je neku knjigu, i misleći da je dobra, počeo ju je čitati. No čim je vidio da knjiga nije dobra, bacio ju je u vatru, zatim oprao ruke, kao da ih je zablatio samim doticajem."

Poganski mudrac Seneka. Živio u doba najvećeg moralnog pada Rima. On, kao filozof kaže: "Ništa nije tako škodljivo za ćudorednost, kao što je sjediti u kazalištu i slušati djela pokvarenih pisaca. Ja sam se odatle vratio svaki puta manje čestit, požudniji, pače okrutniji i nečovječniji!"

Dobri dječak i opako štivo. Došao je u kiosk da kupi nešto za čitati. Prodavačica mu pokaže nekoliko brošurica i rekne: "Ovdje su knjižice koje smije svako vidjeti." Potom izvuče negdje ispod police još neke i kaže dječaku: "Ovdje su druge, za koje ne smiju znati roditelji". Dječak mirno odgovori: "Želim nabaviti samo one za koje smiju znati i otac i majka". - Mlado, a pametno, izloženo napasti, a odlučno, mogli bismo kratko zaključiti.

Smrtonosne knjige.

Mladi Gervasio Bondio osuđen je na kaznu smrti radi nekoliko teških zločina koje je počinio. U oproštajnom pismu je naveo: "Ja nisam sposoban da učim druge, ali mogu izjaviti da bez čitanja

zlih knjiga ne bi postao zločinac. Blago onome koji je pametniji od mene, pa znade izbjegavati zlo štivo."

Na stratištu, stojeći pred panjem gdje će mu odrubiti glavu reče: "Za koji čas pojaviti ću se pred Božjim sudištem. Mladići, naučite od mene - izbjegavajte opake knjige, slušajte roditelje i svećenike kad vas od njih odvraćaju, pa nećete doživjeti moju sudbinu!" U svim, naročito zapadnjačkim zemljama, porast kriminala među mladima, je upravo nevjerojatan. Dnevni tisak piše o mnogostrukim postotcima u odnosu na vrijeme prije zadnjeg rata. Poslušajmo što vele kriminalisti, koji po dužnosti prate sva ta zbivanja.

Kriminalisti o uzrocima kriminala.

U našoj zemlji prije više od dvadeset godine, sastali su se kriminalisti iz cijelog svijeta na službeni, internacionalni sastanak. Vijećalo se kako pomoći mladim kriminalcima, i koji su uzroci porasta kriminala među njima. Govorilo se o svim vrstama zločina: krađi, razbojstvu, nasilništvu, seksualnim nasiljima, prostituciji, drogi, alkoholizmu i slično. U svojim referatima iznijeli su ono, što su čuli od mladih zatvorenika, što ih je odvelo na put zla. Glavni su uzroci radi kojih su napustili pošteni život slijedeći: "Svi navode uglavnom kao glavni uzrok - čitanje kriminalnih romana, gledanje takvih filmova u kinu i na televiziji, međusobno zavođenje na zlo, a na pitanje istražitelja kako da ih roditelji nisu u tome spriječili, gotovo svi su naveli baš to kao glavni razlog: Nisu ih uopće nadzirali što gledaju, što čitaju, s kime se druže, kako provode slobodno vrijeme. Mogli bismo to nadopuniti onim što rimski pisac kaže:"

"Ništa nije tako škodljivo za pošteni život, kao sjediti u pozorištu (danas u kinu ili na televiziji) i slušati djela pokvarenih pisaca." O tom napadaju na savjest mladih, biti će još opširnih izvještaja.

Učenjak: Seksolog. čovjek koji je u svom životu slušao nebrojene ispovijesti mladih ljudi, piše o knjigama i čitanju slijedeće:

"Od najveće je važnosti pružiti mladima dobru knjigu, u kojoj će pored ostalih problema upoznati i problem spolnosti, njegovu bit i njegovo najbolje riješenje. Svakako da za maloljetne nisu knjige koje u potpunosti otkrivaju problem spolnosti... Tu vrijedi načelo "sve u svoje vrijeme i na svoje mjesto"... Može, naime, pisac u svojem književnom radu imati najplemenitiju odgojnu namjeru, a da ipak njegovo djelo odgojno djeluje negativno ako čitalac po svojem uzrastu (ili temperamentu) nije prikladan za taj način odgajanja". - Malo u kojem pedagoškom priručniku možemo naći takovih misli. Svaka knjiga nije za svakoga, niti za svako vrijeme. Sjetimo se knjiga i brošurica u kojima se pružao "seksualni odgoj", a način je bio takav da se moglo govoriti o razaranju morala i uništavanju onoga što je najplemenitije obzirom na čovjekovu spolnost.

Spomenuti učenjak s ogorčenjem se obara na takav način pisanja i odgajanja, i naziva takav način pisanja "genitalnom" umjesto "seksualnom" poukom. Govoriti o seksualnosti sirovo sa čisto fiziološkog stanovišta, znači mlade u najnježnijoj dobi dovesti do neželjenih i krivih spoznaja koje će ih gurnuti u rani seksualni život, sa najtežim posljedicama, kako već čusmo od raznih stručnjaka.

Liječnik i seksolog nastavlja dalje: "Lektira je jedan od najmoćnijih realizacijskih faktora naših društvenih vrijednosti. V. Štekl je rekao: "Knjige ne mogu nekoga učiniti dobrim ili zlim, ali mogu boljim ili gorim". Pa opet malo dalje: "Za one koji rastu dovoljno dobro je ono bolje. Žeđ za čitanjem s kojom djeca zakoračuju u carstvo riječi i misli, treba zadovoljavati samo onim što je najčistije i najzdravije..."

"Mnoge knjige na policama očeve biblioteke pretstavljaju za nedorasle pravu opasnost, i zato se pridružujem mišljenju da roditelji svoje biblioteke moraju držati pod ključem, ako nisu u stanju iz njih ukloniti knjige koje bi mogle na djecu štetno djelovati. Štekl s pravom primjećuje kako je besmisleno da dječaci od 12 godina čitaju cijelog Schillera i Goethea sa 14 godina postaju blazirani i pokazuju preranu zrelost koja mora čovjeka plašiti. Ja bih dodao da djecu u toj dobi romani Balzaca, Guy de Maupassanta, A. Francea, O. Vildea ili pjesme Baudelairea samo seksualno razdražuju, ali ne odgajaju. Kontrola dječje lektire je jedan od najvažnijih odgojnih poslova. "Reci mi što čitaš, pa ću ti reći kakav si" moglo bi se reći za to područje.

Odgajati književni ukus omladine u seksualnom pogledu, prije svega i naročito danas, znači obraniti ju od prljave lektire, koja je velika opasnost za njezin pravilni duševni razvoj. Problem pornografskih spisa je jedan od najopsežnijih i najtežih probelma u seksualnom odgoju... Pornografija obuhvaća djela kojima je jedini i isključivi cilj da nepristojnim načinom izazivaju i raspaljuju spolnu čulnost i požudu, imajući pred očima najčešće novac ili kakovu drugu osobnu korist.

Pornografija, sve vrste bestidnog pisanja, je djelo nemoralnih ljudi i njihovog izopačenog shvaćanja života.

Za procjenu književnog stvaranja treba imati na pameti da sve što je na području "lijepe književnosti" napisano, nije uvijek zaista lijepa književnost. Bestidni i pornografski spisi su daleko od lijepog, a oni su mnogo brojniji no što mi to obično mislimo... To su različite "intimne" biblioteke, uputstva kako se pišu ljubavna pisma ili kako se osvajaju žene, i sl. Tim nezdravim "književnim" proizvodima moramo dodati još razne šaljive listove obično ilustrirane nepristojnim crtežima, pa ćemo uvidjeti kakvom se nezdravom utjecaju na području lektire izlaže mladež i kakve pojave seksualni odgoj mora suzbijati". (Spolno saznanje - Dr. A.K. - sveuč. profesor).

Kada pročitamo ove retke, posve ćemo razumjeti jedan izvještaj iz socijalističkog tiska, kako je tom profesoru došao neki svećenik i čestitao mu na pisanju u čisto kršćanskom duhu. On piše i o opasnosti literature obzirom na sadržaj, kao i obzirom na godine čitatelja. Osuđuje pornografska djela kao jedno od najtežih problema u splnom odgoju. Zadužuje pak roditelje da brižljivo paze koje knjige i u kojoj dobi starosti će njihova djeca čitati.

Obilazeći domove vjernika svake godine, svećenik sa zaprepaštenjem može ustanoviti dvije žalosne pojave. Da su sobe mladih često oblijepljene najbestidnijim slikama, kakove se ne mogu nigdje na ulici vidjeti, a na stelažama se mogu naći knjige ili potpuno bezvrijedne, ili takove koje nisu niti za pristojne odrasle osobe, a nekmoli za mladež koja stasa.

Dnevni tisak, tjednici, magazini, ilsutrirani časopisi

U zadnjem smo članku donijeli opširni izvod iz knjige liječnika, seksologa koji govori o štetnom utjecaju knjige na mlade. Mnogi mladi nerado čitaju knjige, nego se neprestano odlučuju na kupovinu i čitanje raznih novina, tjednika, magazina, šaljivih listova i sl. Spomenuti je profesor o tome napisao jedan svoj doživljaj, koji na drastičan način osvjetljuje taj teški problem, o kojem će biti govora. On pripovijeda kako je njegov školski kolega, također profesor, za vrijeme poslijepodnevne kave, ispričao sav potresen što mu se tih dana desilo. Došao je iznenada kući, i začuo govor i smijeh, te dobacivanje najprostijih riječi, koje su dopirale iz sobe u predsoblje gdje se svlačio. Nekoliko je trenutaka zapanje slušao najprostije riječi koje su njegova dva sina studenta dobacivali jedan drugome. Ušao je unutra sav blijed, gledao sinove, a oni zbunjeno njega. Napustio je kuću, i kako je rekao prijatelju, dva tjedna ne razgovara sa sinovima, jer se oni stide njega, a on njih. Zatim je upitao prijatelja liječnika: "Kako se to moglo desiti? Ta ja sam ih lijepo odgajao, nikada nisu čuli od mene nijedne jedine proste riječi. Kako je došlo do toga. Ja se nikako ne mogu smiriti, na granici sam očaja, jer ne mogu više istim očima gledati svoju djecu u koje sam uložio toliko odgojiteljskog nastojanja?

Liječnik ga je pažljivo slušao, a onda iz hrpe novina koja je bila na stolu izvuče jedan primjerak i pokaže mu bestidnu sliku, i uz nju takav natpis. Uzme drugi tjednik, pa treći i tako redom. Bili su puni bestidnosti - a namjenjeni su bili baš mladima. Baci novine pred kolegu i zaključi: "Evo tko odgaja tvoju djecu. Pune su nam novine takvih prostota, njima se mladi naprosto kljukaju, pa čemu onda čuđenje i pitanje: odakle im to?"

Već smo čuli jadikovku predsjednika udruženja direktora škola u Velikoj Britaniji, kako se djecu više ne može poslati niti u kiosk po novine, jer se moraju tamo susresti s pornografskim časopisima. Zanimljivo je da isto misle, govore i pišu baš visoko obrazovani ljudi, seksolozi i prosvjetni radnici. Žalosno je i fatalno, da to ne čine roditelji, čija će djeca radi toga pretrpjeti veliku štetu, a roditelji veliko razočaranje u životu.

Dnevni tisak. Još jedan veoma ozbiljan članak na tu temu. "Dnevni tisak je jedan od osobito važnih odgojnih činilaca, naročito u području seksualnih manifestacija... Za mladež novine po svom sadržaju mogu pretstavljati u području spolnosti izvor najrazličitijih i vrlo snažnih utjecaja, većinom štetnih i negativnih... Dok dom i škola zahtijevaju jedno, novine uz kino dvorane, ne smiju pružati mladima drugo, sasvim suprotno, rušeći autoritet kućnog i školskog odgoja. Zar roditelji ne primjećuju, s kakvom nestrpljivošću očekuju njihova djeca novine i s kakvim interesom ih čitaju, da ne kažemo upravo "gutaju", naročito ono što se odnosi na ljubavne afere, zločine i razne nezdrave

senzacije. Zar ne shvaćaju da čitanje novina ostavlja duboki trag s velikim negativnim učinkom? To je pored mnogih drugih, jedan od onih neprimjetnih, nečujnih, ali vrlo snažnih odgojitelja sakrivenih u samoj kući, o kojima roditelji ne vode dovoljno računa, iako je njihov učinak mnogo značajniji, no što to na prvi pogled izgleda. U djelovanju tih negativnih činilaca roditelji ne vode dovoljno računa, iako je njihov učinak mnogo značajniji, no što to na prvi pogled izgleda. U djelovanju tih negativnih činilaca roditelji mogu naći odgovor i objašnjenje - uzalud traženo - za mnoge pojave u neželjenom ponašanju svoje djece, koje obično ne mogu objasniti ni kako su nastale ni kako se održavaju."

I ovaj članak, od različitog pisca, u različitom vremenu, doslovno na jednaki način govori o novinama, kao negativnom odgojitelju, koji u samoj kući ruši i autoritet roditelja i odgojitelja izvan doma. Jedan i drugi autor su ljudi s fakultetskom naobrazbom, zalaze u srž same stvari, dok roditelji koji su svaki dan s djecom, niti zapažaju problem, niti išta pokušavaju učiniti baš radi toga. A posljedice? Najrazličitiji utjecaji novina "većinom štetnih i negativnih".

Porno priče - za porno ljude. Da pojednostvnimo: bestidne priče za bestidne ljude.

"Rodio se novi monstrum nazvan industrija pornografije. Ona je monstrum, čudovište sa sto glava, koje postaje učitelj - trovač". Tako počinje jedan članak opet o istoj temi: bestidni tisak. I to za koga najopasniji?

"Pogledajte nevjerojatnu činjenicu: Najotpornijim čitaocima ozbiljnog tiska, posebno onog informativnog karaktera namjenjenog obrazovanijim i zrelijim čitaocima, njihovi listovi nikada nisu ni pomislili da im podmetnu pornografiju. Suprotno - mlade čitatelje bez obrazovanja i iskustva, sve te do stupidnosti bestidne novine, obasiplju pornografijom, preko seks-listića, slika i filmova. Visoki ideal moralnosti razumnog čovjeka, ruši se pornografskim tiskom, i čovjek gubi svoj plemeniti lik i pretvara se u čovjeka bludnika, razvratnika.

Putem popločenim pornografijom stižemo do pakla međuljudskog odnosa, To biva kada se putem novina, kina, unakazi lik žene, i čovjekov nagon razulari ispod granice životinjskog. Budućnost čovječanstva sve manje će ugrožavati, glad, bolesti i druge nevolje, a sve više nerazumjevanje i otuđenost. Kako? Ako se muškarac i žena ne nauče ljudski voljeti, naučiti će se dvostruko mrziti. Neće pak nitko naučiti ljudski voljeti, ako slijedi osnovnu poruku pornografije: zadovolji svojem tijelu, onaj drugi ili druga je ionako samo stvar, komad mesa, koji treba poslužiti tvojem zadovoljstvu". Pisac to pripisuje, negativnom utjecaju tiska: "tržišnom otrovu razaračke pornografije", kako on kaže.

Kino, odgojni faktor velikog značaja

Sam naslov dovoljno govori o problemu o kojem se toliko piše, odkada je film ugledao svijet. Liječnik, psiholog, sociolog i seksolog, s mnogo riječi nastoji taj problem osvjetliti sa svih strana, radi presudnog utjecaja na sve gledatelje i ljubitelje filmova, a posebno na djecu i odraslu mladež. Evo što veli:

"Uvršćujući kino u nosioce javne seksualne pedagogije, moramo naglasiti veliki odgojni utjecaj filma, koji je danas postao najpopularnija strast omladine. Nažalost taj utjecaj je veoma često negativan, da ne kažemo - pretežno. Posebno što se tiče problema spolnosti... Ako nije avanturistički i kriminalni, film je snažno obojen ili sav prožet erotikom koja seže u pornografiju. Pornografija je čak obavezni začin i mnogih socijalnih, povijesnih ili inače ozbiljnih filmova... Stvaraoci filmova uvijaju ih u erotski omot, što je za žaljenje. Duboke duševne potrese, najplemenitiju borbu sa savješću, visoko socijalne postupke junaka na filmskoj traci, često smjenjuju prizori golotinje bestidne igre, brlog sumnjivih lokala, bacanje u razvrat...

Reklame pojedinih filmova koriste se za prikazivanje najprivlačnijih scena u kojim erotsko igra glavnu ulogu... Najomiljenije riječi u tim reklamama su: "pikantni sadržaj", "intimne scene", "uzbudljivi ljubavni doživljaji", te prikazivanje razvrata.

Na kraju još jedna napomena. U kinu odgojno ne djeluje samo ono što se odigrava na ekranu, nego i ono što se odigrava među gledaocima u zamračenoj dvorani. Kino posjećuje jedna vsta osoba, koje film uopće ne zanima. Mrak kino dvorane veliki je zavodnik. Razumljivo je što su gradske vlasti u mnogim gradovima zabranile da se kino dvorane posve zamračuju za vrijeme prikazivanja filma. Na ponašanje gledatelja treba obratiti najveću pažnju i spriječiti im svaku nepristojnost.

Posebno moramo naglasiti izvanrednu štetnost pornografskih filmova, koji prikazuju najintimnije trenutke spolnog života. Prikazivanje takovih filmova je u svim kulturnim zemljama zabranjeno... Mislim da nije potrebno naglasiti kako su ti filmovi plod moralnih rugoba, iza kojih mnogo ne zaostaju niti ljubitelji takvih filmova". Tako liječnik, učenjak, sveučilišni profesor o problemu koji muči po cijelom svijetu i državne vlasti kao čuvare morala, i odgojitelje, a izgleda opet najmanje roditelje, jer bez njihove dozvole, ako imaju ikakova autoriteta u obitelji, ne mogu niti djeca, niti odrasla mladež, prisustvovati takvim prikazivanjima nemoralnih filmova. Već smo istaknuli kada je bilo govora o štetnosti lektire po mladež, da i kriminalisti ističu kako mladi priznaju, da su mnoge opačine naučili ponajprije gledajući filmove.

Opomena crkve. U jednom nagovoru roditeljima, papa Pijo XII, koji se odlikovao i krepošću i inteligencijom, rekao je roditeljima. "Roditelji vodite najozbiljnije računa o tome kakove filmove gledaju vaša djeca. Jedan nemoralni film može u dušama vaše djece srušiti ono što ste vi gradili kroz dvadeset godine". - Filmovi sa nemoralnim sadržajem koji prikazuju slobodni život mladih, kao i oni koji opravdavaju bračnu nevjeru ili rastavu braka, u stanju su zaista u dušama - koliko toliko odgojene mladeži - uzdrmati njihove poglede na život, ili čak izazvati krive pojmove o opravdanosti razvratonog života. Evo što govori o tome jedan psiholog, doktor nauka, koji je sve prije nego vjerski nastrojen.

Opomena psihologa. "Prema podacima UNESCO-a djeca i mladež čine i kod nas 70 % filmske publike. To je u ovoj zemlji tromilijunski auditorium osnovaca, ne računajući peto i šesto-godišnjake, koji već počinju odlaziti u kino, sami ili sa roditeljima i starijom braćom ili sestrama. Moramo naročito naglasiti da samo 6-10 % filmova prikazanih za godinu dana odgovara, uistinu, nevinim i nezaštićenim godinama.

Još početkom ovog stoljeća, pred prvi svjetski rat, zaratili su se pedagozi - teoretičari i nastavnici - praktičari oko odgojno obrazovnih prednosti filma. Njihove rasprave i danas su na istom nivou, iako su stasale nove generacije filmskih gledalaca, podizanih uz "pomoć" filmske industrije. Treba istaknuti, da u jednom našem velegradu, 96 % djece gleda filmove - na TV.

Te sve značajne brojke u vezi sa značajnim upozorenjima o štetnosti filma, morale bi izazvati najveću pažnju i brigu roditelja, bez kojih, kako rekosmo ni na TV ni u kinu djeca ne mogu upasti u najozbiljnije opasnosti od opakih djela filmske industrije.

Opasni dječji junaci. Čuli smo samo jednu opomenu crkvenog autoriteta, koji kratko, ali potresno ističe fatalni utjecaj opakog filma. Sada ćemo navesti cijeli niz tvrdnji stručnjaka, koji se bave tim problemom u plemenitoj brizi za male i mlade.

"Ima filmova koje bi trebalo zabraniti za mlade, jer netko tko gleda ozbiljno shvati neki detalj i poslije to isto radi", veli u jednoj anketi djevojčica od 12 godina. To dijete nije donijelo svoj sud na temelju proučavanja, nego iz svojeg djetinjeg iskustva. Iznijelo je ono, što je inače poznato s naučnog stanovišta, iskustva pedagoga, što pojedinci jasno ističu: "Djeca film doživljavaju isključivo identifikacijom sa junacima iz filma." To je konstatacija da tako kažemo, početnog znanja pedagoga koji želi govoriti o utjecaju filma na gledatelje, posebno djecu i mlade.

"Oni uče od junaka iz filma kako se oni ponašaju kada se npr. zaljube, imitiraju držanje, ponašanje, odijevanje filmskih junaka..." U kakovim sve okolnostima i s kakovom štetom ističe "zrela učenica" osmog razreda, kako to ističe uprava škole u kojoj je vršena anketa. "Nisam oduševljena tim filmovima, jer preuveličavaju prirodne pojave, odnose muškarac - žena, u prvom redu. Oni mogu kod nas probuditi niske nagone..." Zreliji sud, o najvećim opasnostima, ne može donijeti niti "zrela odrasla osoba", da se poslužimo pojmom o zrelosti suda.

Djevojčica od 13 godina piše: "Nije da mrzim sve filmove, ali u nekim ljubavnim filmovima ima toliko ljubavnih stvari, znate što mislim, da, ukoliko ih gledamo s roditeljima i jedni i drugi se moramo crveniti". Kako je to značajna zrelost, još ćemo bolje vidjeti, ako istaknemo jednu katastrofalnu nezrelost roditelja, na temelju iste ankete: "Istovremeno 70% roditelja u anketi izjavljuje da filmovi koje gledaju njihova djeca djeluju odgojno pozitivno". Bilo da se radi o nemaru i neznanju što djeca gledaju, bilo da se radi o niskom stupnju obrazovanja, a imajući u vidu što psiholog tvrdi da 6-10% filmova nije za djecu, moći ćemo razumjeti kako djeca dolaze u najteže situacije, posebno što se tiče moralnog odgoja. Krivnjom roditelja.

"Dijete koje ništa ne zna ni o normalnim seksualnim odnosima, dovedeno je često u situaciju, da radi nedostatka nadzora gleda kojekakove iskrivljene nemoralne manifestacije. Sociolog kulture drži da svako dijete isti film različito doživljava i veli: "Ne bi trebalo potcjenjivati utjecaj filma na

unutrašnji život djeteta. Scene nasilja i erotske scene mogu često imati veoma nepovoljne posljedice na djecu." Potom slijedi veoma ozbiljni zaključak: "Pošto su dobri dječji filmovi rijetkost, roditeljski savjeti kod djece nepopularni, a savjeti nastavnika nedovoljni, djeca po svojem izboru gledaju filmove "za odrasle", koji nepripremljenoj, nezreloj ličnosti nanose izvanredno mnogo štete". - Profesorica psihologije veli kratko: "Među filmovima za odrasle ima takvih, koji mogu biti štetni za intelektualni i psihički razvoj djeteta". Što se tiče intelektualnog razvoja, u cijelom se svijetu mnogo govori o zaglupljivanju obzirom na teme filma, kao i na pasivno promatranje često sate i sate na dan, a što se tiče psihičkog razvoja, već smo rekli da filmovi imaju veoma visoki ulog u razvoju nemorala, kriminala i opačina svake vrste.

Sukob sa životom. Govor je o nesretnom utjecaju filmova na gledatelje uopće, bez obzira na njihovu dob.

"Lakoća s kojom mnogi "pisci" i filmski "umjetnici" svlače muškarca i ženu u svojim "umjetničkim" djelima, ravna je opijumu koji drogira mase i stvara pogrešnu sliku stanja stvari u životu današnjeg čovjeka. Takovi se lažni umjetnici ponašaju kao da su dobili u nasljeđe ljudsko tijelo, pa ti pornografski trgovci ili poslovni ljudi sve to koriste za sticanje prljavog profita i nekog lažnog "mjesta" u društvu"... "Ogroman broj pobačaja u Francuskoj, kao i preko pedeset tisuća nezakonite djece koja se rađaju svake godine u toj zemlji, zatim prisilni brakovi za izbavljenje za počinjeni grijeh, veliki broj rastava, pored različitih neuroza i pravih porodičnih slomova..." Sve je to plod prema piscu članka, sveopćeg pada morala u čemu naročito sudjeluju nemoralni profiteri u tisku i filmskoj industriji. "Rezultati ovih ispitivanja", nastavlja pisac, "sakupljeni su u jednoj knjizi iz kojih proizlazi slijedeće:

"Mladi čitaju novine, slušaju kako se govori o piluli i raznim stimulativnim sredstvima, koje bezobzirni profiteri izbacuju na tržište, naprosto iz toga razloga, da mlade "ohrabre" na njihovom putu u slobodu, odnosno u nemoral sa svim gore spomenutim posljedicama. Pobačajima, vanbračnom djecom, pod pritiskom sklopljenim brakovima..."

Onaj koji se bavi promatranjem toga probleme, zadnjih je tridesetak godina mogao sastaviti pravu biblioteku raznih članaka, rasprava i izvještaja, koji su svjedoci prave tragedije nastale na području svih vidova života kao plod pornografskog booma, posebno na području tiska i filma.

Prostota je prosta. Francuski tjednik Courrier - Journal, bilježi jedan članak s posebnim upozorenjem na sve bestidniji rječnik koji osvaja sve šire područje, zahvaljujući rječniku u raznim filmovima. On piše: "Gledao sam nedavno jedan film koji je dobio četiri "Oscara". Priznata mu je, dakle, vrijednost. No nešto u tom filmu graniči sa sumanutošću. Prvih nekoliko minuta bio sam pogođen pravom poplavom vulgarnih izraza, da se naprosto nisam mogao uklopiti u smisao filma. Čemu u filmu prostačke riječi? Jasno mi je da neki ljudi ne mogu komunicirati bez "glagola", no mnogi su ozlojeđeni upotrebom takvih riječi, kojima se sigurno ne služe osobe s iole obrazovanja, a koje obeščašćuju jezik i osobu koja se tim služi. Nema nikakove sumnje da je vulgarno izražavanje pokušaj siromašnih pameću da izraze svoje misli. Čemu taj pokušaj da se standardni jezik zamjeni bolesnom sklonošću prljavim izrazima. Zar nije moguće prihvatiti spolnost u knjigama i na filmovima, a da se ne opisuje uličnim jezikom... Jezik je najtananije sredstvo kojim možemo izraziti i nježne ljudske osjećaje, i velike nade i najskrivenije misli. Blateći jezik, blatimo tako pogled na same sebe!"

Zoološki vrt u kino dvorani

Opet jedan obrazovani čovjek - psiholog. Donosi svoj sud o jednom filmu, u kojem se sve odigrava ispod razine animalizma. U roku od dva sata, sve se zbilo od upoznavanja, do onog najsirovijeg i najsurovijeg. Kritičar veli: "Gledao sam ono što se tako često može gledati: umjetnost oborena na nivo kuće grijeha. Pošao sam da gledam film još jednom, a samo zato da cijelo vrijeme pratim ponašanje gledatelja. U dvorani je vladao kaos. Prostački povici, najbestidniji pozivi, oponašanje životinjskih glasova. Izlazeći iz dvorane ja sam se pitao: šta drušvo ima od toga, kada nakon takvog filma razdražena i poživinčena gomila izlazi na ulicu?" - Mi bismo se upitali, a što imaju od toga u prvom redu sami gledatelji animalizirani na taj način, što imaju roditelji, i najbliža okolina, i svakako, što ima društvo u kojem žive?

Film i erotika. "Seks postaje kanal otuđenja i onečovječenja ljudskih odnosa. Stoga je jasno da je film s tom tematikom postao i veliki biznis i veliki kriminal. Snimanje porno filmova npr. s djecom, to je danas vrlo unosan posao, iako je u svim državama svijeta strogo zabranjen... Zaista čovjek zna

da temeljito zagaditi svoj vlastiti brlog". Zaključak kojem ne treba komentar. Uglavnom sve životinje, kao i ptice čuvaju čiste svoje nastambe. Jedini to čovjek ne čini, iako zna i može.

Problem televizije.

Opasnost od kino dvorana s lošim filmovima, kako smo čuli, naglašava se još od vremena prije prvog svjetskog rata. Ta je opasnost od zlih filmova otkrićem televizije poprimila mnogostruke oblike i načine time, što preko videa i televizije, film ulazi u svaku kuću, jer bez televizije je samo mali broj domaćinstava. Svu veličinu opasnosti od TV opisao je "Voda nacionalnog udruženja direktora škola u Engleskoj. On je to ovako formulirao:

"Filmovi u kinu, i još više na televiziji, kao i loše knjige, zavode školsku djecu, isključuju utjecaj roditelja i škole i prepuštaju djecu hirovima TV programa. Seks na televiziji i u filmovima vodi djecu na put naslade i stvara "promiskuozne Lolite" (naziv za mlade razvratnike). Neki televizijski programi stvaraju dojam da je predbračni seks zanimljiv i prihvatljiv, a da su stariji, koji mu se suprotstavljaju dosadni i nametljivi. Mračni filmovi često ilegano uvezeni, izopačuju dječju maštu..." Voda svih direktora škola u Engleskoj sigurno raspolaže obiljem materijala o toj temi. Dva su upravo potresna učinka televizije. Izopačuju dječju maštu, moralno ih kvare, i ujedno kidaju naravne i svakako nenadoknadive veze između roditelja kao odgojitelja, i njihove djece.

Jedna je anketa pokazala zastrašujuću sliku utjecaja televizije na djecu. Prilikom jedne ankete, koja je počela polušaljivim pitanjem: Koga više voliš TV ili mamu, TV ili tatu, odgovor je prestravio i iznenadio ispitivače. Naime, 56 % djece je izjavilo da više voli televizor nego tatu, dok su majke malo bolje prošle, jer je blizu 45 % djece izjavilo da vole više TV nego njih. Povežemo li to s tako negativnim utjecajem na djecu, neće biti teško shvatiti izjavu jednog od najuglednijih publicista, da je "televizija najveće zlo današnjice".

Van s televizorom. To je zaključio starac, koji je djeci svojih sinova koji su doselili u grad, nabavio TV aparat, da mogu pratiti školski program, a da ne moraju moljakati svoje sudrugove iz škole.

Jednog se dana vratio iz trgovine, i čuo objesni hihot iz sobe gdje je unučad ostavio kraj televizora. Na svoje najveće zaprepaštenje ugledao je na ekranu najbestidnije prizore. Isključio je aparat, otišao u drvarnicu po sjekiru i u neobuzdanom bjesu počeo udarati po televizoru. "Ucviljeni mališani" gorko su plakali, kao da im je ubio nekog najrođenijeg. Nastavak i završetak priče nije poznat, no valja istaknuti kako je velika šteta uništiti aparat koji može mnogo koristiti, nego treba paziti da on s onim što može veoma naškoditi, ne uništiti "psihu" djece, kako mnogi ističu.

Zaštita TV gledalaca. Atena - Pred zgradom grčke televizije, nedavno se zbio nesvakidašnji događaj. Oko šest tisuća Atenjana protestirajući protiv pornofilma koji je dan prije TV prikazivala u svom programu. Program je odmah prekinut, otpušteni su s posla svi urednici filmske redakcije, odgovorni za taj program". - Da su roditelji šutjeli, bestidnosti bi se nastavile, a ovako su stali kratkim procesom tomu na kraj.

Švedani i TV program. Ima već dvadesetak godina, kako se u Švedskoj desilo još nešto ozbiljnije. Na glavni trg Švedske metropole, došle su stotine građana, noseći svoje televizore. Nakon bučnog protesta radi pornografskog programa, pobacali su svoje aparate po cijelom trgu.

Zakon za zaštitu omladine. U Zapadnoj Njemačkoj, kao i u ostalim evropskim zemljama, poslijeratna generacija omladine pretstavlja ozbiljan problem. Mnogo se u cijelom svijetu raspravlja o pitanju utjecaja filma na omladinu te se došlo do zaključka da loši filmovi, kao i oni koje gledaju prerano da ih mognu razumjeti, veoma štetno djeluju na mlade. Zbog toga je u Njemačkoj izrađen projekt zakona za zaštitu omladine od lošeg utjecaja loših filmova." - No sve to neće koristiti, moramo dodati, ako roditelji, baš na televiziji, ne odluče provesti najozbiljniju zaštitu od loših filmova, pa i onih koji bi stariji mogli gledati, radi dobra svoje djece. Ne samo malih nego i onih u mladenačkoj dobi. Zaista djeluje krajnje neozbiljno, ako se neki filmovi zabranjuju za gledatelje ispod 16, odnosno 18 godina, a svakom je iskusnom čovjeku poznato da baš u tim, ili nakon tih godina, mladež je osjetljiva i lako se uzbuđuje gledajući filmove, čiji je sadržaj za "mlade" zabranjen. No nastojanje kulturnih država u Evropi, mora biti i te kako opomena za roditelje i poticaj na razmišljanje kako da oni učine sve da svoju vlastitu djecu zaštite od zla.

Bolnica za TV gledatelje. - U New Yorku postoje dva instituta za "bolesne od televizije". Pacijenti su djeca između osam i petnaest godina, kod koje je uslijed predugog sjedenja pred TV

ekranom došlo do raznih psihičkih poremećaja, te oštećenja vida i sluha". Zaista prava nesreća. No iz brojnih izvještaja, da opet naglasimo - puno je veća šteta i opasnije oštećenje u moralnom pogledu i za navedena godišta i za sva druga. Sve više se piše o šteti koju nanosi gledanje nemoralnih filmova preko TV i odraslim osobama.

Televizija i odrasli. Da loši program na televiziji može naškoditi, i to znatno mladima u razvoju, svakome je jasno. No sve više se u svjetskom tisku postavlja pitanje o štetnom utjecaju i na odrasle. Posebno se govori o utjecaju na muškarce, jer su osjetljiviji i lakše se uzbude gledajući razdražljive scene, u prvom redu pornografske. Ankete pokazuju kako radi toga trpe najviše žene, jer iskvarena mašta muškaraca, djeluje tako na njih, da oni od svojih žena traže najnedostojnije stvari, koje su "otkrili" u besramnim filmovima na primjeru propalih žena, ili zapravo - bestidnih glumica. Radi toga će znati bračni drugovi, na prikladan način, ponajprije dijalogom, raščistiti pitanje odabira programa, kao i izbjegavanje onoga što pristojna osoba ne može prihvatiti.

Oni su protiv. - London. Grupa građana koja sebe naziva braniteljima od manipulacije medijima, zatražila je od britanskog državanog tužioca da zabrani reklamiranje "zaštitnih sredstava protiv side". Oni su to i mudro obrazložili. Jer "zaštitnici mladeži" od moguće zaraze, rekoše roditelji, zapravo štite promiskuitet. Mogućnost raspuštenog života, bez neželjenih posljedica.

Turci i nemoral. Ankara - Tursko ministarstvo unutrašnjih poslova odlučilo je zabraniti prikazivanje video kaseta, u kojima je osnovna tema seks i nasilje" piše turski list "Hurijet". Prikazivanje tih kaseta označeno je kao propagiranje seksa, nasilje i bezvlašća... Upozorene su sve policijske stanice da sve proizvođače i kupce vode na popisu.

Indonezija i televizija. Od prvih dana nove godine televizija republike Indonezije drastično će smanjiti, a zatim i potpuno ukinuti emitiranje stranih televizijskih serija i filmova. To je odlučilo ministarstvo za informacije kako bi se u većoj mjeri njegovao program sa "zdravom odgojnom funkcijom". Opet briga države za odgoj svojih građana. Tako u dalekoj Indoneziji. A kod nas? Kod nas se je podosta o tome pisalo, a malo učinilo. Imali smo prilike i kod nas vidjeti uvezene serije, kao "Dinastija", pa sada "Santa Barbara" u kojima se prikazuje i nemoralni život mladih, i višestruke rastave brakova, pronalaženje - dakako nezakonite djece svaki čas - manipulacije - nečasne s novcem, beskrupulozni život najviših krugova, itd. Ako se katkada podvrgava kritici i prikazivanje crtića, kao jednog vida propagiranja nasilja, što reći o tim serijama. Mnoge od njih su označene kao humoristički no satkane su upravo od prikazivanja nemorala i prijebračnog i bračnog, prepune su, najbestidnijih aluzija, tako da se ti filmovi mogu mirne duše nazvati pornografskim u pravom smislu riječi. Filmovi koji su snimani s publikom, odražavaju najbolje kako "odgojno" djeluju, kada mladenački glasovi svaku i najmanju bestidnu aluziju poprate grohotom isto toliko bestidnim, koliko i sami filmovi. Tu bi se mogla primjeniti riječ seksologa, koji naziva iskvarenim i producente i njihovu publiku.

Televizija - najveće zlo civilizacije.

Stassbourg. - Direktor londonskog lista "Times" Gerald Long, iznenadio je sudionike godišnjeg sastanka "Međunarodnog instituta za komunikacije" u Strassbourgu, izjavivši da je televizija jedno od najvećih zala današnje civilizacije. Govoreći na tom sastanku Long je izjavio da je televizija daleko od toga da bi bila izvanredni instrument komunikacije kao što se obično misli i da je jedan od izvora bolesti modernog društva..." ("Times"). Više je nego znakovito da na sastanku u korist komunikacija, odnosno instrumenata komunikacija među koje se kao najutjecajniji ubraja televizija, tako ugledan čovjek govori protiv toga sredstva za komunikaciju, i progalašava ga najvećim zlom i uzrokom bolesti. Znamo i koje vrste, jer smo čuli već za prekid komunikacija između djece i roditelja, kao i između daka i škole, a kidanje bračnih veza se označuje nerijetko kao posljedica propagiranja rastave i glorificiranja bračne nevjere.

Da li film utječe i na roditelje? - Prilikom jedne ankete veći broj djevojaka govoreći o temi Film, TV i roditelji - ovako je sažeo svoje poglede na taj problem: "Na brakove ljudi u godinama, razorno djeluje gledanje kojekakovih bestidnih filmova, u kojima se pojavljuju više gole nego odjevene mlade lijepe žene." - Isto tako o toj temi često govore žene, pa i one starije dobi, koje s jedne strane radi toga negoduju, opominju muževe, a s druge napominju da im muževi baš takove filmove traže i gledaju...

Jedan psiholog govoreći o štetnom utjecaju kina i TV na mladež, naglašava da se veoma rijetko govori o lošem utjecaju takove "robe" na odrasle koji su već duže u braku. Pojedine se žene ogorčeno

žale na muževe, koji od njih traže najnedostojnije stvari, koje su vidjeli od nemoralnih žena u nemoralnim filmovima.

Smrt proizvođačima porno filmova.

Pakistanski filmski proizvođač Gul Akbar Kahn Afridi, objavio je na konferenciji za novinare u Peshavaru sveti rat (džihad) pornografiji. On je zatražio uvođenje smrtne kazne za proizvođače i distributere pornofilmova, "koji su za Pakistansko društvo opasniji od heroina i ilegalnog oružja". Što se tiče smrtne kazne, nije prihvatljiva sa stanovišta vjere, ali što se tiče opasnosti, veće nego od oružja, ne možemo nijekati. Jer takovi filmovi ratuju protiv morala i u miru i u ratu.

Porota: Kako televizija djeluje na našeg čovjeka, na formiranje njegovih stavova. TV - djetetu "vjeran drug"?

Utjecaj televizije na svkodnevni život ljudi, na uobličavanje njihovih stavova, mišljenja i poimanja uopće, a posebno njezin utjecaj na djecu i mladež, dovoljan su razlog da ne budemo ravnodušni prema programskom mediju koji nam televizija servira svaki dan. U kontekstu ovih razmišljanja o ulozi televizije u društvenom životu, htio bih prvenstveno ukazati na jedan bitan momenat njezinog djelovanja koji se odnosi nesumnjivo na značajan (da ne kažem odlučan) utjecaj maloga ekrana na oblikovanje svijesti i ponašanja djece i omladine, pogotovo u onim obiteljima u kojima zbog objektivnih razloga TV postaje vrlo rano "vjeran drug" i sugovornik djeteta.

Ta je uloga po mojem poimanju dvoznačna: Pozitivna i negativna. Što se tiče negativnih utjecaja televizija prisiljava na neki način djecu da se suoče sa činjenicama i pojavama kojima još nisu dorasli (npr. scene nasilja, strave, delikatni prizori iz seksualnog života i sl.)" - Malo gdje se može naći na tako lucidan način prikazana opasnost za djecu i mlade, kao u tih nekoliko riječi. Najozbiljnija je konstatacija da televizija "prisiljava" djecu da se suoče s čimbenicima kojima nisu dorasli. Ovo prisiljavanje je na svoj način zločin (u nekim zemljama su predviđene teške kazne) obzirom na veoma štetan učinak. S druge strane nepravda je prema cijelom auditoriju, koji je također prisiljen da gleda program koji je daleko ispod intelektualne i moralne razine dobrog djela pretplatnika TV. Najžalosnije je svakako što scene nasilja i nemorala vrlo rano nagrizaju moralni lik djeteta, pa i onih koji više nisu mladi, ali nisu u stanju prosuditi sadržaj pojedinih dijelova programa (npr. potsticanje direktno ili indirektno na rastavu braka, pobačaj, bračnu nevjeru ili predbračni život). Ništa manje nije opasno i nametanje raznih "muzičkih sastava" više stranih no domaćih, koji svojom do krajnosti neukusnom i bezvrijednom muzikom, ponašanjem i odijevanjem, ostavljaju na nedorasle lažnu sliku o vrijednotama života. Uz dreku i galamu, na raznim uvoznim kazetama, bez ikakova razumna razloga, djeci i mladima se prikazuju bestidne u odjevanju i ponašanju "zvijezde" sumnjive vrijednosti. Imati ćemo prilike slušati, kako je francuska vlada zabranila uvoz takovih nemoralnih video filmova koji se stalno vrte pred očima mladih i starih. Zaglupljuju jedne, a u ogorčenje bacaju druge.

Moralizatorski pokret.

Naslov koji govori o uspješnoj borbi protiv TV nasilja. Iz TV serije "Eastenders" koju emitira BBC izbačeno je cijelih nekoliko epizoda, na protest "Predsjednice društva slušača i gledalaca televizije". Zahvat je, kako veli članak, potpuno u skladu sa nastojanjem ministra prosvjete K. Bakera, koji je u britanskom Donjem Domu, digao glas protiv "Poplave nemorala u britanskom društvu".

Veoma ružna konstatacija na račun britanskog društva, a veoma mudro i uspješno nastojanje svih onih koji se bore protiv sramotne poplave nemorala.

Protiv pornografije. Radi se o borbi protiv pornografije u našim krajevima. Novinar izvještava: "Zenički ekolozi traže zabranu prodavanja pornografskih časopisa, osim u za to određenim kioscima. Među ostalim prihvaćen je prijedlog da se spriječi daljnje mentalno zagađivanje najmlađih... Traži se uz to zabrana redovnih projekcija filmova pornografskog sadržaja od 10 do 22 sata, te da se te projekcije vrše u kasnim večernjim satima". Veoma pametno i plemenito. Ako ekolozi nastoje spriječiti zagađivanje prirode u svim vidovima, može li biti prečeg posla od borbe protiv zagađivanja ljudskih duša, posebno mladih?

Utjecaj plesa i muzike na odgoj mladih

Poznato je da se ples kao sredstvo za pridobivanje i osvajanje spolova javlja vrlo često kod mnogih životinja, posebno ptica.

Ali i kod ljudi, suština gotovo svih plesnih igara je sadržana u namjeri da se muškarac i žena približe, da se učine privlačnim putem umiljavanja stavljajući osobe suprotnog spola u što bliži kontakt putem nadraživanja većeg broja osjetila (dodir, sluh, miris). Nije teško uvidjeti da nam analiza pojedinih vrsta plesova kod primitivnih naroda pokazuje čisto seksualni karakter pokreta pri plesu".

Tako započinje svoj članak već više puta spomenuti sveuč. profesor i seksolog, koji je u svojem dugom liječničkom i pedagoškom radu došao do mnogih dragocjenih spoznaja. On iznosi obilje podataka, kojima se ne može nitko protiviti, dobronamjeran i s barem nešto životnog iskustva:

"Kod kulturnih naroda seksualni karakter plesova je u pojedinim vremenima manje ili više prikriven pristojnim pokretima i držanjem plesača. Poslije vrlo gracioznog menueta, prepunog uzdržanosti u pokretu i izrazu, s igračima na posve pristojnom rastojanju, u dodiru samo vrhovima prstiju ili čak preko maramice, došao je valcer predajući ženu u vrtoglavi naručaj muškarca, da se napokon zadnjih godina, paralelno s razvojem jazz muzike uvuku izrazito strastvene igre raznih naziva, u kojima se muškarac, po ovlašćenju današnjeg shvaćanja, približava do krajnjih granica osobi s kojom pleše, noseći je, lomeći, gibajući se s njom u svim pravcima, a sve to uz omamljive zvuke muzike.

Zanimljivo je konstatirati da je sadašnje kulturne narode oduševila primitivna ritmika i muzika divljih naroda. Međutim, nije nam poznato koliko divljake oduševljava naša kulturna ritmika i muzika, i koliko su je oni dosada usvojili. Kakova paradoksa: kulturni narodi se u svojem "usavršavanju" napajaju primitivizmom. - Psiholog i sociolog nadalje spominje sirovu erotiku, grubu dinamiku izraženu u lomljenju ženskog tijela začinjenu sadističkim motivima mučenja i simbolima ubijanja i ljubomore. U toj igri je maksimalno izražen karakterističan odnos spolova: muškarac napada, nosi, osvaja, vodi, dok žena opčinjava, podaje se i trpi, ne odričući se da trpljenje sama izaziva".

Onaj tko se ne razumije u psihologiju plesa, može tu liječničku dijagnozu izrečenu modernim plesovima, veoma lako shvatiti ako makar katkada pogleda u filmu, na TV-u, svu tu divlju buku, nevjerojatne kretnje, sirovo i surovo ponašanje, pa da shvati svu opasnost za razvoj mladih koji srljaju u taj začarani krug, iz kojega se prema sudu pojedinih psihijatara ne mogu osloboditi bez psihijatrijskog zahvata. Barem kod nekih.

Netko je čak rekao, da je današnji ples "najveći podvođač" u ljubavnom životu ljudi". Teška riječ, ali sudeći po analizi stručnjaka, potpuno na mjestu. U nastavku se govori o utjecaju na one koji ostaju izvan same igre.

"Ples ne djeluje erotski samo na sudionike, nego i na gledatelje. Zato plesove rado posjećuju i oni, koji u njima ne učestvuju. Tako na javnim plesnim priredbama, vlada i u krugovima gledatelja kao i kod plesača, razdraženo stanje, koje se često još više podstiče uzimanjem alkohola.

Kako se interes za ples kod mladeži oba spola budi već u doba puberteta to svakom, naročito odgojitelju, mora biti jasno da ples sam po sebi može imati vrlo velikog značaja u seksualnom odgoju mladih. Zato je za nas problem javnih plesova od osobite važnosti i njima treba posvetiti naročitu pažnju". (Dr. A. K. sveuč. prof, seksolog, psiholog, sociolog).

Obzirom na činjenicu, da se ti "javni plesovi" održavaju preko cijele godine, često i u onima zabačenim mjestima i svaki dan kroz duže periode, prema opomeni liječnika, roditelji kao prvi odgojitelji, moraju shvatiti presudnu važnost njihovog sudjelovanja u odgoju mladih na tom području. Danas se može čuti izjava roditelja i to često: "Ovi mladi odlaze na ples u vrijeme kada smo se mi s plesa vraćali". Netko je kratko odgovorio: "A čija su to djeca, i tko su njihovi roditelji?"

Zabluda modernih plesača

"Stari plesovi su izumrli, naslijedili su ih novi... Partneri se ne dotiču, pa čak i ne razgovaraju. Čini se da je svaki od njih obuzet vlastitiom sujetom koju želi stresti najčudnijim pokretima. Ravnopravnost se očituje time, što je partner u plesu, kao i u životu nepotreban.

Poznati američki sociolog Frank Cissen veli: "Nalazimo mlade ljude koji se bore i bune protiv društvenih normi. Uspoređujući s vremenom jazza u društvu su vladale čvrste porodične, bračne, susjedske, nacionalne i druge veze. Omladina je znala da bi pobuna protiv tih vrijednosti unaprijed bila osuđena na propast. Danas su te veze oslabljene, a pobuna pojedinih mladih ljudi nije usmjerena protiv normi što su izgubile na značenju, nego na traženje novih društvenih oblika. Međutim, mnogi mladi ljudi tvrde da ne vjeruju ni u što, jer ne postoji ništa u što bi trebalo vjerovati".

Ne treba nas, stoga, čuditi to, što u anketi kojom se željelo istražiti što mladići i djevojke očekuju u svom lutanju, neki mladić je odgovorio: "Ljubav nije potrebna, tražim zdravi seks, Seks je osvajanje, ljubav je predaja, a ja se ne želim predati". - Nadati se je da ipak većina ne misli tako jer se takvo rezoniranje može označiti zločinačkim i obzirom na sudbinu zajednice i sudbinu partnera, posebno ženskih.

Mladići koji se unatoč tome iskreno zaljube, gdjekad gube u očima svojih kolega. "Gala" su mladići koji ne razgovaraju s djevojkama, osim ako im je potrebno zadovoljiti spolni nagon" - Sjećajući se čvrstih "obiteljskih" zajednica kod mnogih životinja, nameće se čovjeku opet misao da je to ispod animalizma. - "Nitko ne želi u vijeku modernog plesa odgovornost. Ljubav i brak povezani su s odgovornošću. Razumljivo je dakle da se stručnjaci sve češće susreću s problemom mladih žena koje muževe zapostavljaju, obitelj i veći dio prihoda troše na zabave i razna uživanja. Mnogi mladi ljudi, inače vrlo inteligentni, odbijaju raditi i učiti, te životare od pomoći roditelja ili žene. Mnoge žene žale se zbog nedostatka zanimanja svojih muževa za bračni život", ističe seksolog Irwin Stein.

Većina stručnjaka slaže se da je osamljenost temeljni razlog takvim negativnim društvenim stajalištima mladih ljudi. Poklonici modernih plesova izgledaju vrlo osamljeni, pa čak iako su u društvu, a zanimljivo je da oni i jesu osamljeni sklapajući nova poznanstva nastoje izbjeći tu osamljenost, a seksualnim odnosima bez ljubavi izbjegavaju obaveze. Moderni plesovi su također odraz usamljenosti. "Plešući oslobađamo se problema pa i samog društva, a poslije sam tako umorna da mogu spavati i bez tableta" - veli moderna plesačica.

Neslaganje s roditeljima daljnji je važni faktor. Sve je više studenata koji ne žele provesti godišnji odmor s roditeljima, nego polugladni i znojni lutaju zemljama, zadržavajući svoju samoću i neovisnost.

Sve je češća pojava djevojaka koje ostaju trudne da bi "kaznile" svoje roditelje, a drastičan je primjer studentice koja je svojim roditeljima pričala u tančine o svojim odnosima s mladićima, nastojeći ih zaprepastiti. - Zaključujemo da su poklonici novog doba i novih plesova, koji u tim plesovima vide više od obične zabave i razonode, najčešće slabići, malodušne osobe bez dovoljno hrabrosti i snage da se suočeljavaju sa životnim problemima". (Dr.N. Kerep).

Članak o zabludama modernih plesača je napisao liječnik, koji svakako poznaje problem. No mogli bismo reći, ako je i manji dio negativnosti o kojima piše stručnjak, stvaran, radi se o pravoj nesreći dobrog dijela mladeži. Bez ustručavanja isticati da im ne treba djevojka, nego sirovi odnos - značilo bi prema riječima već spomenutog seksologa, uvrstiti se među "kriminalce, duševne bolesnike ili nerazvijene tipove". Sa stanovišta društva odbijati sam brak, normalnu vezu s djevojkom i težnju da se brak ostvari, znači ni više ni manje, nego ići prema samouništenju. Čovjek bi se samo morao pitati da li su to sve posljedice uzrokovane permanentnom, abnormalnom zabavom na način modernih plesova, ili su ti moderni plesovi odraz duševnog stanja "poklonika modernih plesova". Međutim, i jedno i drugo označuje abnormalni način života, kakav se vjerojatno u povijesti ne pamti.

Ples kroz povijest.

Platon, grčki filozof, smatrao je sramotnim i nepoštenim osobama koje vole ples. - Ne moramo shvatiti u današnjim kategorijama mišljenja doslovno, ali to su njegove riječi.

Demosten, veliki grčki govornik, da dokaže na suđenju opačinu lažnih prijatelja kralja Filipa, optužio ih je da su - plesači.

Ovidije, rimski pjesnik, naziva plesališta grebenima o koje se razbija nevinost mladeži. I najnaivniji čovjek zna koliko ima istine u tome.

Ciceron, ugledni rimski govornik, branio je na sudu konzula Lucija Murenu, koji je bio optužen da je plesao. Na sudu ga je branio tvrdeći da čovjek takova ugleda nije mogao plesati, jer je poznato da nije niti luđak niti pijanac".

Horacije rimski pjesnik naziva plesove rimskom sramotom.

Tiberije, krvoločni rimski car, kraj svega svojeg opakog života, protjerao je sve plesače iz Rima.

Pisci i mislioci o plesu

Petrarca, veliki talijanski pjesnik: "Ples je budalasti prizor mrzak očima poštenih, nedostojan čovjeka, uzrok mnogih gadnih i sramotnih djela... Ponašanje plesača trga uzde svakom strahu i svakoj vrsti stidljivosti."

Byron, engleski pjesnik, sve prije nego svetac: "Plesači su dva gundelja nataknuta na istu pribadaču, koji se vrte, vrte i vrte. Ovim okretima više manje hirovitim, više ili manje strastvenim, krepost i ozbiljnost baš ništa ne dobivaju". - Bismo li mogli tu postaviti pitanje bilo kome - šta se dobiva na plesu u smislu ikakovih etičkih vrednota?

Rayle, iako istaknuti bezvjerac veli: "Ples može da posluži samo zato, da pokvari srce i najavi rat nevinosti".

U jednom gradu u Slavoniji, godinama su se održavali u velikoj dvorani plesovi. Česti neredi i nemoralni izgredi, a onda - ubojstvo. Tom prilikom na ulazna vrata su u znak žalosti objesili žalobni vijenac. Koliko bi pak trebalo vijenaca da označe drugu vrstu smrti: gubitak nevinosti, o kojoj toliko govore spomenuti mislioci.

Liječnici i ples.

Mantegazza: "Ples je najopasnija vježba za zdravlje!"

Capelmann: "Više škodi jedna pokladna noć, nego cijela korizma provedena u postu i pokori!"

Gedda: "Između bolesti koje se najviše šire prigodom plesa, treba ubrojiti tuberkulozu, jer se Kochovi bacili šire najviše putem uskovitlanog zraka!"

Matze: "Ako se ujutro nakon plesa svi probude blijeda lica, satrveni i skršeni, s glavoboljom ili nelagodnim osjećajem, nije se tome čuditi!"

Što se toga tiče, moramo se upitati: nakon takvih zabava koje u pravilu traju iza ponoći, može li mladić ili djevojka, bilo u školi, bilo na radnom mjestu, biti sposobni za ikakav rad?

Biblija i ples

Knjiga Crkvenica: "Ne družite se sa plesačicama... Ne idite onamo gdje su ženske koje plešu, ako nećete da upadnete u zamku i usmrtite svoje duše"! (Crkv 9,4).

Knjiga Jobova. Govori o prastarim vremenima, davno prije Mojsija: "Sinovi ljudski vole plesati da se razvesele uz zvuk i udaranje bubnjeva. I dok se prepuštaju nastupu veselja, kližu se u ponor!"

Sv. Ignacije Antiohijski: "Ne stavite svoje uživanje u plesove i lude zabave."

Tertulijan, kršćanski pisac, apologet: "Plesovi su zbor nerazboritosti, neobuzdanosti, razvratnosti i pokvarenosti."

Sv. Ambrozije, milanski biskup: "Ondje gdje je ples drug uživanju i veselju, ostaje bez obrane i zaštite nevinost... Plesovi su leglo opačine, propasti stidljivosti, grob čistoće"!

Sv. Efrem Sirski: "Gdje opazite da se pleše, znajte da je tamo sve tmina za ljude, propast za žene, žalost za anđele, slavlje za sotonu... Ovo umjeće izumio je i u njemu poučio ljude svojim zmijolikim pokretima sotona, paklena zmijurina!"

Sv. Ivan Zlatousti, carigradski pastrijarha: "Ples je javna škola nečistih strasti, jazbina zla, velika opasnost za nevinost, žalost za anđele, veselje za demone... Ples je krug u čijoj je sredini sotona!"

Sv. Karlo Boromejski, milanski nadbiskup: "Bez teške uvrede Boga ne može se sudjelovati u plesovima!"

Naveli smo brojna svjedočanstva koja govore o štetnosti plesa. Kako već rekosmo, nije potrebno sve shvatiti doslovno. No upada u oči da i poganski pisci, i ateisti i sveci rabe jednu te istu riječ: ples opasnost po nevinost! Već smo spomenuli kako i najpustopašniji mladići, kada se odluče na ženidbu, traže, čak i uz liječničku svjedodžbu dokaze o nevinosti djevojke. I oni koji su ostarjeli iz svojeg iskustva, i mladi iz sadašnjeg doživljaja, ako imaju imalo poštenja, moraju priznati da od plesa nema ama baš nikakove koristi u smislu općih vrijednota, a da su štete od plesa u smislu opasnosti po moral svakom očitè. Evo nekoliko svjedočanstava o tome.

Što se traži na plesu, a što se nađe?

Talijanska književnica *S. Sticco* bilježi u svojoj knjizi "Il dovere e il segno" slijedeće: "Iza svakog plesa je u mojoj duši, kao i u plesnoj dvorani. Sveopći nered - razbacane stolice, prašina po svim predmetima, zrak pun neugodnog zadaha!" - Na temelju toga iskustva može se mirno analizirati sve ono što se zbiva prije plesa i za vrijeme njega.

"Tko analizira plesove u njima će naći vrlo malo užitka. Ako se zbroje s jedne strane sve muke velikih priprava,, briga za haljine, dotjerivanje kose, uske cipele, sve kućne bitke i okršaje da se iznudi od roditelja dopuštenje za ples, razočaranje pri samoj priredbi, promašeni željeni plesač, triumf prijateljica nasuprot tome, propale nade koje u toku jedne večeri potonu, nadasve ojađena i uznemirena duša, a s druge strane ako se zbroje ugodnosti i slast plesa, svako može uvidjeti kako se kukavnim dobitkom isplaćuje toliki uloženi trošak. Ne više od onoga koji uživa morfinist kada traži od otrova bolesni zanos i neki prividni podražaj; dok iza toga uništeni živci nisu sposobni ni za kakav plemeniti rad."

Što traže mladići na plesu?

Iskreni mladići, moraju priznati, da oni idu rado i često na ples samo zato, jer tamo mogu lako naći lagane i plitke, ako ne i slabog morala djevojke, za nedostojnu i neurednu zabavu. Međutim, kada se žene onda traže djevojku koja nije išla od plesa do plesa"! (Dobri pastir 1953). - Davno je to napisano ali još davnije unatrag je vrijedilo, vrijedi danas i vrijediti će i nadalje. Samo ako su takovi mladići, koji traže takove zabave iskreni, ili bolje reći pošteni "da to priznaju".

Što donosi ples?

Mladi svećenik došao na župu, i prve godine rada pripremao župu za radosne božićne tajne. Cijelo vrijeme Došašća, po starom običaju, ili bolje reći crkvenom duhu, nije se išlo na ples, u kolo. Na Božić nekoliko stotina sv. Pričesti a drugi dan Božića polovicu manje. Čestitajući djevojkama Božić, zapitao ih je zbunjeno: "Što je djeco, da ima toliko manje Pričesti. Djevojka, počimalja, stidljivo odgoviri: Počeo je ples." - i završio pohod Euharistiji.

Trideset godina kasnije. Novoosnovana župa. Vjernici oduševljeni. Za Božić mnoštvo pred oltarom prima sv. Pričest. No, na prvi dan Božića počinju zabave i ples. Drugi dan znatno manje pred oltarom, treći još manje. Znajući da je počeo ples "do zore", kako se nekad govorilo, a danas se prakticira, rekao je malo netaktično slijedeće nedjelje: "Veoma ste mladići i djevojke razumni, što ste se nakon takovih zabava sustegnuli od Pričesti, no djeco, zašto idete tamo, gdje Isusa gubite? Roditeljima, koji su smatrali prestrogim župnikov postupak je dodao: "Roditelji, ako vi smatrate da ples nije škodljiv, odgovorite zašto vam se inače bliska crkvi djeca, udaljuju od Boga? Ako to ne smatraju grijehom, zašto se nisu pričestili, a ako smatrate vi da griješe, zašto ih tamo puštate, gdje Boga gube - dakako u smislu milosnog života. Nije možda baš najmudriji postupak, ali nitko ne može nijekati žalosne činjenice koje se uvijek iznova ponavljaju.

Sjetimo se riječi sveuč. profesora, seksologa, koji sve moderne plesove proglašava oponašanjem divljačkih plesova, koji su nabijeni seksualnošću. Nijedan moralista ne bi mogao reći oštriji sud. Čovjek zadužen da vodi brigu za moralni život mladih sugrađana, obara se na nasilje nad tijelom plesača, kao i na nezdravo razdraživanje najnižih nagona kako kod plesača, tako i kod gledalaca. Imajući to u vidu, sudovi svetaca nam neće biti prestrogi, a slušajući brojne liječnike i sociologe lagano ćemo uočiti nesreće tragičnih razmjera ovoga doba kako po zdravlje tako po moralnu izgradnju pojedinaca, a potom i društva.

Moda u vidu seksualnog odgoja mladih.

Liječnik i moda.

Svi se ljudi danas na svim područjima života pozivaju na riječi nauke. Stoga govoreći o modi, poslušati ćemo opet stručnjaka, seksologa i profesora koji ima mnogo toga reći što mnogima nije ni izdaleka poznato. On piše:

"Način odjevanja je uglavnom diktiran seksualnim razlozima. To vrijedi naročito za odjevanje žene. Žena je sva u znaku težnje da postane što privlačnija za muškarce, da im se što više dopadne, pokušavajući da baci u sjenu sve ostale "suparnice". Nije sujeta žene da osvoji sve muškarce, ali je, makar u podsvijesti, želja da se dopadne svim muškarcima. To godi i najpoštenijoj i najrazvratnijoj ženi. Oblačeći se po zahtjevima nerazumne mode, žene i nesvjesno služe svojoj tjelesnosti. Za tu svrhu ne brinu se one, nego drugi: tvorci i diktatori mode, a žene su slijepi izvršitelji njihovih naloga, ne unoseći nikad, barem kod većine njih, svoje vlastito kritičko prosudivanje. Nastaje nesvjesna utakmica među ženama, ma kako tvornice diktatora mode bile nastrane. Tu kod žena ne postoje granice razboritosti. Ako je nešto po modi, one će to ispunjavati, makar to bilo u protivnosti s najelementarnijim pravilima pristojnosti i higijene...

Muška se moda uglavnom ustalila i ujednačila... Ženska je moda, međutim, uvijek bila promjenljiva i takova je i danas, hirovita i kratkog vijeka... U pogledu cilja, ona je naprotiv, vrlo uporna i ustrajna, u isticanju tijela na sve moguće načine... Današnja ženska moda koja se najvećim dijelom ističe na ulici, igra veliku ulogu efektom koji čini na prolaznike. Zato moda svakako zaslužuje da se smatra važnim nosiocem javne seksualne pedagogike.

Moda je jedan od onih odgojnih faktora, koji šeta po ulici, djelujući na prolaznike, posebno mladež, mimo svakog programa, pri prolazu ulicom, djeluje nečujno i neprimjetno, vrlo često oštro u suprotnosti s onim, što odgojitelji najodlučnije zastupaju. Na tom prolazu, pokraj mnogih drugih, jasno možemo vidjeti, kako jedan odgojni faktor djeluje u jednom, a drugi u drugom, često suprotnom smislu u vrijeme kada se zahtjeva od mladih čednost, kada se i u višim razredima ljudi ustručavaju da govore o normalnim funkcijama spolnosti, kada se želi sve u vezi sa spolovima prikriti, po ulicama se šetaju žene s kratkim haljinama, uskih, često pozadi razrezanih haljina i istaknutih grudi. Zar nam to očito ne pokazuje svu protivnost između mode i potrebnog zdravog tjelesnog odgoja? Moda nalazi izvor za uvijek novu snagu u stalnoj primjeni, što je jedna od njenih karakteristika. Ona se hrani dobrim dijelom uličnim životom. Na nju izbacuje svoje pitomce i sa nje sakuplja svoje žrtve.

Ono isto društvo koje društvu, javnosti nameće besmislenu sramežljivost i onda kada se radi o pravoj pouci glede spolnosti, ne usteže se da na ulici, što znači svakom na oku i uhu, izlaže najgori oblik svoje spolnosti, svoju bijedu - trgovinu tijelom, potpunu zapostavljenost duše. Među ostalim, ulična prostitucija, to bestidno izraženo naličje ljudskog društva, s odgojnog je stajališta veliki problem.

Istodobno s naporom da se omladinu učini otpornom prema svemu štetnom što joj u području spolnosti sa ulice prijeti, treba u ulični život uvoditi sve one mjere koje će kod omladine odgajati ponos što su ljudi, razvijati osjećaj pristojnosti i međusobnog poštovanja. Jednom riječju učiniti sve da ulica ne djeluje kao neodgovorna gomila, nego kao samo jedan vid uljudnog, društvenog života ljudi."

Liječnik i mini-suknje.

"Mini moda izaziva putenost i razbludnost kod onih koji je gledaju, kao i kod onih koji je nose, štetna je po zdravlje i po karakterno formiranje ličnosti... Zbog mini mode žene se debljaju, obolijevaju od raznih bolesti i nesvjesno postaju pohotljive i izazovne. Žene će morati napustiti tu modu" nastavlja dr Joachim Stern "iz Muenchena." Liječnici tvrde da otkad postoji mini moda raste i broj oboljelih od upale pluća. Naročito raste broj djevojaka, koje obolijevaju na unutarnjim organima, tako da mogu postati sterilne - neplodne. Kod mnogih opažene su smetnje u krvotoku, ozebline kože."

Svećenik koji je stigao radi reume u jedno od naših lječilišta, došao je na obavezni pregled liječniku. Ovaj mu je u razgovoru rekao: "Gledajte. Još prije dvadesetak godina dolazili su u kupke starci i starice da liječe reumatska oboljenja." Onda pokaže kroz prozor na dvorište: "Danas veoma veliki broj mladih žena, čak i djevojaka dolazi radi raznih upala, kojima je jedini uzrok luda moda, koja je kriva i za upale unutrašnjih organa, a ne samo kostiju. Ja ih opominjem, a one se samo smijulje. Ne misle što će biti s njima kada dođu zrele godine, a još više kada dođe starost."

Sve žešći rat zbog lude mode.

Zadnje vrijeme javljaju se kriminalisti koji tvrde da je bestidna moda "izazvala val seksualnog kriminala". Kriminalist Peter Rugh iz Bostona izjavljuje: "Djevojke koje se slobodno oblače, najčešće postaju žrtve psihopata, i najčešće su zastupane u statistikama silovanja. Djevojke u kratkim haljinama djeluju pohotljivo i izazovno, ali je najinteresantnije da one takve i postaju". Možemo kratko dodati: Nije niti čudo, jer ništa tako ne može razoriti stidljivost kao bestidnost u odjevanju.

Jedan drugi *kriminalist* izjavljuje: "Kratke suknje djeluju provokativno, pa čak i relativno normalne ljude navode na nasilje i zločin."

Francuska policija je dala tiskati na tisuće letaka u kojim se djevojke upozoravaju na pristojno odjevanje. Oni to i obrazlažu činjenicom, da veliki broj seksualnih napasnika tvrdi da ih same djevojke navode na zločin svojim razgolićavanjem.

Bestidna moda - duševne štete

Sociolog dr Martin Hummel iz Tuttingena, izjavio je da djevojke u nepristojnim haljinama stvaraju neki posebni moral, koji je lišen svakog morala. "One se ponašaju lakomisleno, jer smatraju da se u životu može postići sve, isticanjem tjelesnih draži". - Ne može biti crnja ocjena za takve djvojke koje žive "bez morala". Najtragičnije je pri svemu tomu njihovo uvjerenje sa se sve može kupiti tjelesnim odlikama. Netko reče da se po mesu procjenjuju životinje a ne poštene žene i djevojke.

Mini suknje i bolesna psiha.

"Čini se da se svi stručnjaci slažu samo u jednom. Gotovo svi stručnjaci tvrde da bestidna moda ima tih ali ipak djelotvoran utjecaj na psihu djevojke, odnosno da takova moda izaziva nesvjesnu izazovnost, pa i pohotljivost takovih djevojaka "koje nisu žrtve seksa, već sve više one traže žrtve među muškarcima", kako je rekao novinar Michel Fajon". - Ovaj podatak kao i oni već navedeni, otkrivaju posebnu opasnost, koja se sastoji u tome, da djevojke možda iz naivnosti, lude trke za modom, koja je u početku lišena amoralnosti, nesvjesno postaju "izazovne, pohotljive", čime nanose štetu i sebi i svojoj okolini.

Državnik i moda. Glasoviti vođa Afrikanaca Kenijata, pridružio se ugandskom predsjdniku u osudi mini-suknje i druge "obnažavajuće ženske mode". Nazivajući to "sramotom nacije", kenijski vođa je rekao da su bestidne haljine podstakle prostituciju u Keniji. Pozvao je roditelje da utječu na svoje kćerke, da bi se odrekle takve mode." - Svakako, opet poziv roditeljima, koji su najodgovorniji među ostalim i za odjevanje svoje ženske djece.

Niski motivi slobodnog odjevanja.

Rijetko je moguće čuti tako oštre sudove o modi i razlozima žene, da joj se podlože, kao kod liječnika, pedagoga i psihologa, čija je znanstvena reputacija izvan svake sumnje. Njegova tvrdnja: "Želja je žene, ako ne da osvoji svakog muškarca, a ono svakako da se dopadne svakome muškarcu".

Prema samom tumačenju stručnjaka to ne mora značiti za "svaku ženu" da je niskoga morala u najstrožem smislu riječi, ali je očito da želja za dopadnošću svima ili mnogima, nije baš niti vrlina. Jer prihvaćajući monogamni brak kao ozakonjeni oblik života, žena bi morala na sve načine, pa i svojim odijevanje biti tjelesno i duševno čvrsto vezana uz muža. Da to pojasnimo s druge strane, podsjetimo na tvrdnje više liječnika, da slobodno odjevanje ženu, ma i nesvjesno, psihički iskrivljuje, čini je izazovnom ili čak pohotljivom. Kome se žena mora dopasti, i za koga se u najstrožem smislu riječi smije stoga dotjerivati, očito pokazuje primjer jedne plemkinje barunice Chantal.

Barunica i njezina moda.

Francuska barunica Chantal, živjela je u sretnom i uzornom braku sa svojim mužem i rodila s njim petero djece. Muž joj je češće izbivao izvan kuće, i tada bi posluga i brojni gosti opazili da se barunica kroz to vrijeme odjeva veoma skromno, gotovo kao dvorkinje i služinčad u kući. Ugledni gosti su je stoga opominjali, a i čudili se razlici u odijevanju. Kada je muž bio kod kuće oblačila se prema tadašnjem običaju i staležu kojem je pripadala, da bi se to posve promjenilo kada muž nije bio kod kuće. Što bi rekao vaš muž da iznenada dođe kući i vidi vas tako odjevenu?" - "Mogu si misliti

što bi on rekao, jer ga bolje poznam od vas, ali ću ja vama reći što ja imam na umu. Udala sam se za mojega muža jer sam ga volila i volim ga i sada. Njega i nikog drugog. Možete li vi meni reće, radi čega bi se ja morala ikom dugom osim njemu dopasti, i radi bilo koga drugog dotjerivati?" - Na tu argumentaciju nisu, svakako, imali što odgovoriti. Premda nitko ne mora prihvatiti tako stroge norme u odjevanju, jedno se mora priznati da je ipak čudo da žena, posebno kada izlazi izvan kuće, s tako mnogo pretjerane pažnje, dotjeruje svoju vanjštinu. Bezuvjetno je najvažnije s kakovim to motivom radi. Crkva je uvijek dozvoljavala da se u skladu s pravilima pristojnosti, uređuje vanjština, posebno kada se odlazi u neko društvo. Podsjetimo još jednom, na riječi psihologa, da žene koje se slobodno odjevaju, djeluju pohotljivo i izazovno, ali i takove postaju.

Moda i muškarci.

Općenito govoreći o modi, sveuč. profesor veli: "Moda odjevanja postiže svoj cilj osvajanja na više načina, a glavna joj je težnja da okolinu privuče, naglašavanjem spolnih odlika.

Što se tiče ženskog odjevanja, rečeno je dosta. Što se tiče muškog, znalac vremenskih promjena u odjevanju kratko kaže kako se muška moda mjenjala kroz stoljeća, niti približno toliko kao ženska, ali se konačno ustalila zadnjih desetljeća. Muškarci nose uglavnom kaput (sako) i hlače. Naglašavajući potrebu pristojnog odjevanja, ne može se mimoići niti zahtjev pristojnosti kod muškaraca. Kao što razodjeveno žensko tijelo može biti razlog nemira kod muškaraca, čuli smo čak i uzrokom napadaja i nasilja prema njima, uvijek se, makar u manjoj mjeri, isticala obaveza pristojnosti muškaraca, posebno u ženskom društvu, na ulici ili u prisutnosti većeg broja ljudi. I neukusno razodjeveno muško tijelo može biti uzrokom nemira za ženske.

Izbjegavajući pretjeranu strogost i propise pojedinih sredina gdje se ne može ući bez salonskog odjela, iole pristojan muškarac znade da se ne bi smio u javnosti pojaviti bez košulje, ili s kakovom podkošuljom, ili kao u novije vrijeme krajnje neukusnim kratkim ili uskim hlačama. Za to nema nikakove isprike, čak ni u ljetu, jer - to vrijedi i za žene - što je veća površina kože nepokrivena i izložena suncu, povećava se proces dehidriranja i težeg podnošenja vrućine. Uz to, danas se veoma mnogo govori o raku kože, koji je posljedica prevelikog izlaganja suncu.

Liječnik se kratko osvrće na tu stranu muške mode i veli: "I kod muškaraca je naglašavanje tjelesnih odlika, spolnosti, kroz povijest bilo uobičajeno u različitim vremenima na različite načine. Kratke hlače, pripijene uz tijelo, s težnjom da se naglasi muškost, ponavlja se u našem vremenu. Nedavno smo imali prilike u seriji filmova uočiti povjesničara koji insistira na toj činjenici, načinu odjevanja, s vrlo neukusnim i neurednim pojavama. Poznato je da je samo kod životinja tjelesnost razlog i način međusobnog privlačenja, pa se snižavanje na taj način u ljudskom društvu ni najmanje ne može prihvatiti s oduševljenjem i pohvalom.

Utjecaj moderne glazbe na odgoj maldeži

"Dok ozbiljna muzika od erotske teme izgrađuje kroz duboku umjetničku obradu vrijednosti za sebe, služeći samo pravoj umjetnosti, i uzdižući čovjeka dotle laka muzika robuje niskim prohtjevima. Ona je pisana da čovjeka zabavi, razveseli i razdraži. Zato je sva u sladunjavim melodijama, u lakom ritmu koji mami na igru, često zarobljena riječima čiji smisao prelazi efekt melodije. Takova muzika iz operetskih i kabaretskih kazališta, spušta se do sumnjivih lokala, služeći najnižim strastima, raspirivanim alkoholom i drugim opojnim sredstvima... "Tako znanstvenik, koji svojim pedagoškim iskustvom, opet naglašavamo na području seksualnog odgoja, najvećom strogošću, ali isto tako najobjektivnijim dokazima, govori o fenomenu moderne glazbe.

Kako to može biti nekom prestrogo, pokušat ćemo donijeti cijeli niz izjava stručnjaka na tom polju, koji također svoje sudove, obrazlažu ozbiljnom arugmentacijom.

Permanentno drndanje.

Pod tim naslovom u svijetu poznati časopis "Newsweek" bilježi cijeli niz najnegativnijih ocjena moderne glazbe i s njom združene igre.

"Vampirskom brzinom disko je osvojio srca, pamet i noge svih uzrasta i svih klasa i postao "svjetski fenomen" oko kojeg se razvila čitava industrija koja danas vrijedi milijarde dolara. Još prije nekoliko godina disko-muziku slušale su u Americi samo male grupe Crnaca i Portorikanaca,

homoseksualaca i bogatih noćnih ptica, koji su pretvorili desetke egzotičnih diskoteka u sjedište svoje noćne zabave. Činilo se da će ta cijela disko-priča brzo uvenuti, međutim vampirskom brzinom disco osvaja... tako je pisao svjetski tisak, a da se već par godina iza toga pisalo o zatvaranju tisuća disko-klubova u Njemačkoj. Slične vijesti dopiru i iz drugih regija, no, kao i kod mode, negdje postane moderno ono što je negdje prije desetak godina zamrlo. Radi važnosti teme, donosimo razna mišljenja o fenomenu, koji je udario nekom u noge, nekom u srce nekom u glavu.

Poznati jazz flautista Herby Mann tvrdi da je disko kao porno film dobar za par minuta. Mnogo spominjana pjevačica Brodwaya Melba Moor se žali : "Došli smo u doba ekspres-restoran muzike, koja se sada prodaje kao konzervirana loša hrana. Naprosto više neznam što je stvarno dobro."

Takovo mišljenje dijele i mnogi drugi. "Disko nije umjetnost, nego potrošna roba, misli kritičar pop-kulture A. Goldmann. Rock kritičar R. Hilbern iz "Los Angeles Timesa" govori u ime mnogih, kada veli da je disko privremeno uzbuđenje, kao noć u nekom podrumu."

Muzički kritičar "New York Timesa" govori o rock-muzici i veli da je ritam, kao i kod diska "monoton, nategnut, kao iz džungle". Frank Sinatra, mnogim poznati pjevač, veli za rock da je pun mana, od kojih mu je glavna mana "skoro idiotsko ponavljanje i nespretna, u stvari prljava, lirika. Rock i pop muzika su skup infantilnih brbljarija, kao npr. "Tuti-fruti". Da li poklič disko kluba "Hajde da skačemo" nije isto tako bijedan?"

Sociološka razlika

"Disko je razulareno izigravanje publike što je središte beskorisne stvari. Ja bih to nazvao muzikom koja se čuje dok Rim gori" (John Hill).

"Rock je bio muzika pobune protiv roditelja, protiv društva, protiv prisila... Rock je zasnovan na bolu - od cmizdrenja, uvijanja i električne gitare s pojačalom Prisleya do suludih eksplozija B. S. Pringstina".

Disko je međutim ritam bez bloosa, putovanje tijela, ne i duše. "Ja nisam robot moram da se zabavim i ugodim svojem tijelu..."

"Jedina komedija sa disko-muzikom je zvuk" kaže J. Seroon. "Kad sam jedanput ili dvaput napisao pjesmu s naglaskom na riječima, moja kompanija za snimanje je zahtijevala da se kanim riječi, jer one samo smetaju"... Mašine uključuju tri generatora ritma koji izbacuju ritmove kao iz kante"...

Cijela ta disko-komedija svodi se u krajnjoj liniji na ples. Kao muzika nastala za ples i zbog plesa, nije čudo što je disko kultura tako nabijena erotikom". Tako stručnjaci za glazbu kažu ono što i liječnik. Dehumanizirana erotika koja se nalazi "u službi najnižih strasti"!

Psihijatar i mladi: glazba.

"Specijalista psihijatrije, Marija Tomori koja se posebno bavi problemima mladih, tvrdi da je nemali broj mladića i djevojaka, ulazeći u svijet nove muzike, tako zahvaćen i zarobljen u jednom krugu, da se ne mogu sami vratiti u društvo bez pomoći stručnjaka koji im mora pomoći "da se izvuku".

Idoli. "Svaka generacija", nastavlja M. Tomori, "stvara idole iz različitih područja društvenog i kulturnog života. Rock-glazba je danas, bez sumnje, najizrazitiji i najjači medij. Doživljavanje te glazbe i stvaranje idola čudan je proces... Mladi traže da njihov idol bude takav, i gotovo... Drugo je pitanje kakova je vrijednost, osebujnost, snaga i autentičnost idola... Netko mladima prilazi domišljato, s određenim intelektualnim sposobnostima, fizičkim izgledom, seksualnošću. - Ponašanje i odjevanje idola, njihov nastup, uopće - cijela dinamika programa, nerijetko utječu na seksualna razmišljanja mladih...

Ukratko, ide se za tim da se u publici probude seksualne želje. Sve je na sceni puno simbolike; sjetimo se raznih kretnji rukama, vrlo jasnog gibanja tijelom i nedvosmislenih pokreta nabijenih seksualnošću, načina na koji se drži gitara..." Članak je prije par godina donio zagrebački "Studio", pa se prema tome ne radi o nekoj pretjeranosti. Novinari, napokon, godinama pišu o rocku kao stilu života. Ne kao o nekom nevinom, makar i bezvrijednom stilu muzike, nego života. Kakav je pak taj stil života na koji pobuđuje rok glazba i zabava, više je nego očito iz konstatacije psihijatra da rock

ide za tim" da u publici probudi seksualne želje" i to kako pokretima, odjevanjem, držanjem glazbala... Koliko je to jasno mladima i koliko to oni žele, koliko su roditelji svjesni što im njihova odrasla mladež na tim zabavama prima, kao i činjenica da "ne mali broj mladih ne može bez psihijatra vratiti se u normalni život, to je veliko pitanje. No isto tako presudno. Pa napokon radi se o pitanju morala i psihičkog zdravlja njihove djece. Sa toga aspekta, može se govoriti kao o pravoj tragediji, uporno nametanje takvih programa na televiziji, protiv čega dolaze toliki protesti, onima koji bi u prvom redu morali znati ono o čemu pišu stručnjaci poput M. Tomori. Što je poduzela u tome Francuska, i kakovu opasnost ta država gleda u širenju bezvrijednih i nemoralnih kazeta i video kazeta s rock programom, piše i naš tisak.

Rock cenzura. - Tekst rocka infantilan ili krajnje bestidan.

Pariz. - Francusko ministarstvo kulture odredilo je da se buduće rockerski video - spotovi strane produkcije moraju titlovati na francuskom jeziku. Kako će to uzrokovati mnoge troškove, komentator veli da će odsada Francuzi gledati mnogo manje angloameričkog rocka. Zašto je to ministarstvo odredilo? Tekstovi su hitova ili posve infantilni, (priglupi) ili krajnje bestidni. Većina je tih spotova u osnovi čista pornografije. Infantilnost teksta je radi nepoznavanja engleskog jezika dosada prikrivana, ali je sada radi teksta koji prekriva trećinu slike, nemoguće te blezgarije sakrivati pred gledateljima. Što se pak tiče vulgarnog, bestidnog teksta, on se po francuskim zakonima ne smije niti pojaviti. Ministar kulture je s time vjerojatno računao, a svoju je odluku obrazložio riječima: "Mi Francuzi odbijamao da budemo smetlište engleske i američke produkcije". Komentator dodaje: "Ljubitelji se rocka sigurno neće obradovati, ali će se radovati gledatelji televizije, jer će se smanjiti količina sulude buke koja ih bombardira sa malog ekrana". - Mi bismo se morali upitati, kada će se kod nas naći neki odgovorni autoritet, koji će osloboditi i mlade i starije, priglupih, do krajnosti bestidnih i punih buke spotova i hitova na našim ekranima. Možda bi im imala biti najveća motivacija, ono ministrovo obrazloženje, da Francuska ne želi biti smetlište engleske i američke produkcije. Mi pak, imali bismo u našoj zemlji još i po koji dodatni razlog. Posebno bi pitanje morali postaviti onima koji takovo "smeće" proizvode, što s umjetnošću, što s glazbom ima veze uz najnevjerojatnije skakanje i lamatanje svim ekstremitetima, paralelno prikazivanje golotinje "zvijezda" oba spola?

SAD i cenzura za rock. Supruga senatora iz države Tenese Mary Gore izjavila je novinarima: "Kupila sam svojoj 11 god. kćeri ploču rock-muzike. No kada sam čula što pjeva i u pjesmi priča jedna od nemoralnih pjevačica rocka, ja sam se užasnula. Riječi su te pjesme o protuprirodnom bludu. Samo u SAD je prodano šest milijuna primjeraka te ploče. Mary Gore i još desetak supruga senatora počele su kampanju protiv porno-rocka... Putem svojih veza pridobile su u SAD stotinjak RTV studija koji više ne emitiraju tzv. hard-rock, napjeve u kojima se spominje ili opisuje incest, silovanje, sadizam i oskvrnjivanje leševa. Društvo majki sada vodi borbu za eliminiranje videa "Wasp", gdje se u potankosti iznosi nasilje nad djevojčicama u pjesmi potanko opisanim". Sami naslovi monstruznih "tema" te glazbe, mogu čovjeka napuniti zgražanjem i strahom za one kojima je to namjenjeno. U prvom redu "nezaštićenoj mladosti", kako se to i u nas kaže. Možemo stoga shvatiti i izjavu francuskog ministra kulture o "anglosaksonskom smeću". Navedimo i ljude od kulture koji se kod nas javljaju osudama prljave muzike, i prljavih tema.

Rock na društvenoj sceni. U podužem članku se analizira fenomen pop i rock-muzike. Evo suda o tom: "Euforije mase, nesvjestice, fiziološki i psihički poremećaji su svakodnevne pojave "rock-kulture". Jedan od najautoritativnijih naših pedagoga kaže: "Mladi bi se ponovno trebali učiti idealnoj ljubavi umjesto pornografskih poziva i ciničnih prostačkim riječima začinjenih melodija. Trebali bi učiti, ponajviše, o uzvišenim ljudskim vrijednotama"! No odmah dodaje: od koga? Iz udžbenika?" - Govori se o roditeljima koji prepuštaju svoju djecu porno odgoju rock-kulture... "Na pozornici su izvođači gotovo dvostruko stariji od mladih slušača, "starci", i "stričeki", zaduženi da zamjene plišane mede, onima koji ih slušaju."

SSSR protiv rocka i popa. Moskva - "Mladi u Sovjetskom Savezu provode suviše vremena slušajući pop i rock-muziku, upozorio je Savez sovjetskih kompozitora". Savez je jasno izrazio stav da je bezvrijedna glazba zauzela suviše veliki prostor u intelektualnom životu i slobodnom vremenu sovjetske omladine, kaže se u izvještaju Tassa". - Opet se spominje intelektualni život mladih, koji su doslovno zaglupljivani, kao i u ostalom svijetu, infantilnim riječima i punom bezvezne buke glazbom.

Rock u Madžarskoj. "Bestidne scene na pozornici, riječi koje vrijeđaju cijele etničke grupe kao i pojedince, dio su repertoara pankerske glazbe, o čijim sastavima rječito govore i njihova imena: "Kreteni", "Žderači leševa", "Kokainska udarna brigada" i sl. Svi oni otvoreno nasrću na javni moral, degradiraju društvene vrijednosti krajnjom drskošću. Najvulgarnijim riječima prijete javno u svojim stupidnim pjesmama kritičarima, koji se usude suprotstaviti suludim nastupima, da će im izvaditi oči, iščupati uši... Treba li isticati koliko je to opasno za publiku koja je radi godina ili intelektualne nerazvijenosti, spremna prihvatiti sve što im nude njihovi idoli... Ispoljavanje protesta protiv svega i svačega, garnirano je najbestidnijim pokretima, da bi na kraju pred publikom otkidali glave živim kokošima, i mazali se po licima njihovom krvlju. Za takove "pjevače", vele pojedini mađarski novinari, da ih podržavaju tisuće mladih u gradu Budimpešti". - Zašto je potrebno toliko prostora posvetiti problemu moderne glazbe? Odgovor je i u popratnim pojavama na raznim "priredbama", čija je glavna odlika bestidnost, krajnji primitivizam, naglašeno divljaštvo, a vidimo i sadizam najodvratnijeg tipa. I javni radnici, kao i pedagozi s roditeljima na čelu, morali bi konačno shvatiti, da disko, pop i rock "kultura", pretstavljaju stil života a ne nevinu zabavu, i da se radi o pravoj zamci koja prijeti njihovoj djeci i njihovoj budućnosti.

Javni život - ulica kao odgojni faktor

"Ulica i život na njoj ima veliki i dalekosežni utjecaj na odgoj gradske mladeži, i to sve više koliko bježi od domaćeg ognjišta. Mladi u gradu na prvom stupnju ulaska u javni život, moraju odmjeriti svoje snage i svoje vrijednosti, moraju osjetiti tuđu snagu i tuđe vrijednosti, upoznati ljepotu i procjeniti dobrotu. Težak i kompliciran posao. Slike sa ulice, posebno onima koji su stigli sa sela, zablješćuju oči i mame svojom iskričavošću. Mlado čeljade izlazeći na ulicu grada je kao opčarano i stoga nije u stanju da uvidi pravu stvarnost.

Izlazeći na ulicu grada, mladi stvor misli da stupa u slobodu, a ni ne sanja da baš tu pada nekad u najgore ropstvo. Oslobađajući se roditeljske stege i nadzora, upada u gomilu koja ga zarobljava i potčinjava, koja ga zapravo utapa u bezličnosti...

Sa stanovišta spolnosti dah velegradske ulice je nezdrav, a njezina fizionomija joj više. Dah gomile više ohrabruje u zlu, nego u dobru. Na ulici se izmjenjuju prvi pogledi, prve sumnjive ponude, prva obećanja. I najneodlučnijem mladiću ulica uliva hrabrost u seksualnoj inicijativi, a i najčednija djevojka u dodiru s ulicom gubi od svoje čistoće.

Mnogobrojni su razlozi koji nam daju pravo da ulicu smatramo nosiocem javne seksualne pedagogike. Evo samo nekoliko faktora: način odjevanja (moda) naročiti govor, različite reklame, panoi...

Što se tiče naročitog govora, nužno je spomenuti kod nas jako raširenu psovku na ulici, utoliko prije što je ona u našim krajevima sva seksualnog karaktera. Imao sam prilike na ulici mojega grada za dvije minute nabrojiti 23 najprostije psovke. Neodgojeni i nekulturni ljudi se ne ustručavaju izgovoriti seksualne psovke i na drugim javnim mjestima: u autobusu, tramvaju, kavanama, i sl. To čine i kada se ljute, i kada se nekom obraćaju u šali, ili kada nekog prekoravaju, pa čak i kada ga hvale. Svemu su tome prisutna i djeca kojima se na ulici na najbestidniji način sve razgolićuje.

Još jedan faktor ulice utječe na mladost koja njom prolazi. To su tiskane reklame, naročito filmske. Preko tih nepristojnih reklama djeca imaju prilike da na ulici susretnu pornografske slike iz filmova, kojekakove varijetetske plesačice bez pristojnog odijela i sl.

Gradska djeca, naročito odrasla mladež, provode veliki dio svojeg života na ulici. Kult domaćeg ognjišta i porodične ugodne atmosfere sve se više gasi. Domaći mir sve više zamjenjuje ulična buka i vreva. Mislim da je ta zamjena veoma štetna. Netko u takovoj situaciji neminovno gubi. Sve nam govori da je porodica ta koja gubi od svojeg utjecaja na mlade svoje članove.

Ako roditelji promatraju svoju djecu kada se vraćaju s ulice, što će opaziti? Zar neće zamjetiti kako ona, tako rekuć za tren oka, mjenjaju svoju fizionomiju i svoje ponašanje: od poslušne, postaju neposlušna, od pažljive postaju nepažljiva, od pristojne nepristojna. Kao da je ulica između roditelja i djece odjednom prekinula najtananije veze, i razjedinila ih. I zaista ulica s takovim oznakama je neprijatelj kohezije, bliskosti i sklada u obitelji. Izlaganjem životnih kontrasta ona unosi u ljudsku dušu prvu klicu razdruživanja i nezadovoljstva, te postaje prije kolijevka mržnje nego li ljubavi.

Tako ulica postaje negativan, pasivan faktor u seksualnom, pa i cjelokupnom odgoju djece. Više onim što ne treba, nego onim što treba da pruži. To svoje djelovanje ulica neprestano osvježava i pojačava neprekidnim pokretima, promjenama i inovacijama, koje su glavne karakteristike uličnog života u gradu..." sve su to misli učenjaka, odgojitelja, posebno na području seksualne pedagogije. Teško da je potrebno još nešto dodati tom sadržaju. Možda samo podsjetiti na svjetsku književnost u kojoj su mnogi snažni na peru pisci znali prikazati osobne ili porodične tragedije, koje su imale svoj korjen u opakom životu svojih članova koje je grad upropastio.

Javni život - problemi uličnog utjecaja.

Ubrajanjem ulice medu faktore odgoja onih koji se njom kreću, iznijeli smo cijeli niz negativnosti kojima ona obiluje. Roditelji ne mogu s ulice ukloniti sve ono što može njihovoj djeci nanijeti štetu, ali ne smiju tim negativnim utjecajima ulice pružiti nikakovu podršku... Sva svoja nastojanja moramo uložiti u zaštitu mladeži od negativnosti ulice, i nastojati oko preventivnog odgoja u tom smislu...

Zašto ulica izobličuje ljude u njihovom ponašanju? Jeste li primjetili kako čak i, inače pristojni ljudi, na ulici postaju manje pristojni, kako se u tili čas okome jedan na drugoga, kako su spremni na svađu i uvrede?... Nepoznati se ljudi na ulici ne podnose, niti žele da jedan u drugome vide prijatelje ili kandidate za prijatelje. U najmanju ruku, teško se podnose. Hod kroz ulice nerijetko znači napuštanje pristojnosti i njezinih pravila. Ljudi se na ulici mnogo više osobe u smislu spolnosti, nego u zatvorenim prostorijama. Muškarci lakše postaju mužjaci, a i pristojne žene - ženke.

Svjesni toga, da se u gomili ne prepoznaju, muškarci postaju nametljivi izgledom, nasrtljivi izrazom, neotesani prema ženama, nesuzdržljivi u pogledima... Muškarci ne vode dovoljno računa ni o svojem ponašanju, niti o suzdržljivosti koju im često već i godine nalažu. Drzoviti pogledi staraca prema onima koje bi im mogle biti kćeri, a još više bezobzirnosti sa strane mladih koji se uz poglede usuđuju i gestama i neodmjerenim držanjem razotkriti svu svoju moralnu bijedu. Muškarci zaboravljaju na mogućnost da njihova ženska djeca, sestre i žene mogu biti objekti sličnih nasrtaja.

Kakav je stav ženskog bića na ulici? Na ulici i odgojne i one obrazovane žene zaboravljaju često na suzdržljivost, te se ponašaju manje ili više kao prestavnice jednog spola. Zato ispred svojih intelektualnih i moralnih vrijednota, stavljaju nerijetko svoju tjelesnu privlačivost, osjećajući se s gomilom drugih žena vrijednim tuđeg divljenja... Za neke se može reći da takovo ponašanje na neki način nalikuje na prikrivenu prostituciju.

Pod ovim okolnostima mladi na ulici doživljavaju svoje prve utiske kao bića određenog spola. Na ulici djevojčice postaju predmet prvih oduševljavanja i divljenja, ali i prvih bestidnih nasrtaja nepristojnih muškaraca. Na ulici one rano spoznaju da u ljudima nije sve ljudsko. Upućuju im se obilna dobacivanja i laskanja, tvrdnje o njihovoj ljepoti i dopadljivosti. Teško je pružati otpor prema onom što godi mladenačkoj sujeti. Ali su zato i razočaranja često veoma teška. Takvi doživljaji mogu da se pretvore u teške duševne potrese i ozljede. Nije lako pomiriti se s ulogom i rangom, koje muškarac takvim ponašanjem daje ženi na ulici. Bez podrške sa strane, ženska djeca se teško bore protiv takovih nasrtaja. Ako u njima nije održavan osjećaj za ljudsko dostojanstvo, ako to nije njegovano u domu i školi, ako nisu odgojem postale otporne i svjesne, one se lako mogu podati prvim neurednim igrama, prvom zavođenju: i tada put ozbiljnom padu je pripravljen, ili u svakom slučaju skraćen.

S druge strane, ako se u mladićima odgojem ne razvije duh viteštva u odnosu prema drugom spolu, i to kako u riječima, tako i u gestama i cjelokupnom ponašanju, iz njih se neprimjetno, malo po malo, razvijaju "neustrašivi mužjaci, surovi i sirovi razvratnici. Na ulici, izvan pogleda roditelja, izvan nadzora odgajatelja, dječak umjesto da postane čovjek, postaje "heroj ulice" u najgorem smislu te riječi... Za takove bi bilo potrebno da se sjete, kako bi predmet takova ponašanja mogle biti i njihove sestre, majke i danas-sutra njihove žene."

Što se tiče utjecaja ulice na razvoj ličnosti mladog bića, bilo mladića bilo djevojke, dodajemo kratko tumačenje profesora, kako svi odgojitelji zapažaju, da su djeca, učenici svih razreda koji dolaze sa sela, daleko bolji od gradske djece. To tumači već navedenim činjenicama. Grad i njegove ulice, reklame, i kino prospekti, razne slike, pa i kipovi, uporno od ranog djetinjstva djeluju na male žitelje grada. Selo, naprotiv lišeno je svih takovih negativnosti. Danas možda tek kiosk s po kojom nepoželjnom slikom i ništa više.

S druge strane, selo, pogotovo ona manja sela, drži sve stanovnike na oku, svatko pozna svakoga i ustručava se na ulici od svega čega bi se i u prisutnosti roditelja ustručavali. Isto tako grad, s već nabrojenim negativnim faktorima, mlado čeljade koje se kreće u mnoštvu, čini sigurnim da je tu nepoznat, i stvara osjećaj da je skriven tuđem oku, i anoniman u smislu slobodnog, pa čak i lošeg ponašanja.

Za koga se otimaju nastavnici. Profesorica iz slavonskog grada pripovijeda župniku jedne župe u okolici toga grada: "Djeca iz vašeg sela su i u vladanju, u učenju i disciplini, potpuno različita od naše gradske djece. To zapažaju svi nastavnici, pa nije nikakovo čudo kada se određuju razrednici za pojedine odjele, da svi žele radije seosku djecu imati na brizi, nego gradsku." - Ova izjava nema nakanu da obezvrijedi učenike iz grada. Ne želi se time niti potstaknuti neko rivalstvo. Želi se samo jednim konkretnim primjerom potvrditi ono što znanstveni radnik, liječnik i pedagog konstatira. Mogli bismo zaključiti i na ovaj način. Seoska djeca mogu zahvaliti, barem jednim dijelom, okolnostima u kojima žive, zajednici koja ih čuva u svojem malom zatvorenom krugu, što su sačuvani od negativnosti grada. Recimo i to: donekle bez svoje zasluge.

Seksologija - zamke poljupca.

"Poljubac je najsnažniji, a istodobno i najnježniji oblik ljubavnog doticaja, pa čežnja zaljubljenih za potpunim tjelesnim i duševnim stapanje, doseže poljupcem vrhunac. Vjerojatno ste i sami zamjetili", odgovara liječnik na postavljeno pitanje da li je ljubljenje štetno, "da pri pravom ljubavnom poljupcu u tijelu nastaje promjena: uzbuđeni ste, srce jače tuče, štoviše dug i strastven poljubac može izazvati i blagu vrtoglavicu.

Američki stručnjak za srčane bolesti dr Strongt utvrdio je da strastveni poljubac uzrokuje u tijelu pravu buru: bilo se ubrza od 70 do 110 otkucaja u minuti, arterijski krvni tlak se poveća, krv dovstruko brže protiče žilama, a tjelesna se temperatura poveća. Najviše trpi srce, jer je izloženo velikom naporu zbog promjena u krvotoku. Opterećena su i pluća, bubrezi i drugi organi, a povećani arterijski krvni tlak može ugroziti i mozak te prouzročiti u njemu krvarenje ili tzv. moždani udar.

Znanstvenici su dokazali da poljubac skraćuje život za cijeli dan kada se radi o 480 strastvenih poljubaca na dan, a 3360 strastvenih poljubaca skraćuje život cijeli tjedan... Poljubac nosi veliku opasnost širenja zaraze. Na izgled zdrava i privlačna usta rasadnik su različitih klica, te se poljupcem mogu prenijeti mnoge bolesti. Ljudi koji paze na svoje zdravlje trebaju se što manje ljubiti. Prije i poslije poljupca treba desinficirati usne i usnu šupljinu..." (Prof. dr.sc. Predrag Keros). Uspoređujući nekoliko titula potpisanog liječnika, članak je star nešto više od dvije godine, sa sadržajem članka, čovjek bi se morao zbuniti, i pomisliti da se možda radi o nekom strogom propovjedniku morala. No nauka je nauka, pa ma se nekom na sve te navode usne raširile na podsmjeh. O pitanju ljubakanja pisali su stoljećima mnogi moralisti, no trebalo se približiti svršetku dvadesetog stoljeća pa da se na stranicama dnevnog tiska otkrije ovako strogi sud o toj pojavi o čemu ćemo imati prilike čuti cijeli niz sudova.

Liječnik govori. O istoj temi govori, gotovo istim riječnikom i dr N. Kerep koji je u nekim tjednicima godinama surađivao, a čije smo lucidne sudove imali prilike već čuti. Onom što piše dr. Pražić, ovaj liječnik koju godinu ranije dodaje još slijedeće: "Učenjaci savjetuju "razumnu ljubav" i preporučuju četiri poljupca na dan, a to govore da vrijedi od rane mladosti... Neki je američki fiziolog (opet liječnik) izračunao da strastvena ljubav "skraćuje život za pet do sedam godina..." Možda stručnjaci malo pretjeruju", piše dalje liječnik "no njihova razmatranja iako zvuče neugodno, ne možemo potpuno odbaciti, jer su zasnovana na egzaktnim znanstvenim istraživanjima..." On spominje i doktora Grovesa, i njegovu tvrdnju, da "strastvene poljpce, koji izazivaju vrtoglavicu treba shvatiti kao uzbunu i stišati vihor osjećaja. U protivnom čovjek može stradati..." Spominje se i baltimorski liječnik, bakteriolog P. Brian, koji veoma ozbiljno govori o mogućnosti raznih zaraza koje se šire putem poljupca. Profesor Brian opet opominje, da "oni koji paze na svoje zdravlje, moraju izbjegavati pretjerano ljubljenje..." Opet: kakogod sve to izgledalo pomalo pretjerano, a za mnoge možda i smješno, moramo podvući da su svi ti navodi plod istraživanja "egzaktnih znanosti".

Žutica, bolest zamazanih ruku. Opet jedan profesor i dr. scientiarum, koji za vrijeme epidemije neugodne pa i opasne bolesti žutice, opominje: "I jednostavan poljubac, postaje posljednjih godina osobito značajan način širenja zaraze žutice, osobito u trećem i četvrtom desetljeću života!" Kao i

prethodni članci, i ovaj je novijeg datuma, pa i njega treba shvatiti u vidu najnovijih znanstvenih otkrića na polju moderne medicine. No o "ljubakanju", kako se godinama s prizvukom osude nazivala prevelika blizina muškaraca i ženskih osoba, imati ćemo u slijedećim naslovima prilike čuti sa više aspekata.

Glas iz SSSR-a - Književnik i ljubakanje. "Osjećam se malo neugodno kada vidim mladića i djevojku gdje se na ulici grle i ljube i ne napušta me misao da iznositi intimne osjećaje pred pogled publike, znači te osjećaje ponižavati, umanjivati ih i podcjenjivati, naprosto - izdavati ih. Pojavljuje se pitanje, da li ti mladi stvarno duboko osjećaju jedni za druge, ili je to znak tzv. lakoće i slobode međusobnih odnosa?

Razni sudovi o javnoj nesuzdržanosti. "Meni se nimalo ne sviđa to ljubljenje na ulici. Oni su po mojem mišljenju bolesnici" - 18. godišnjak.

Odrasli: "Intimni osjećaji ne traže kazalište niti gledaoce. Odražavaju često nezdravu seksualnost, što vrijeđa mnoge osobe na ulici... Pokazivanje osjećaja pred svijetom, nije prava ljubav".

Liječnik, izvanredni sveuč. prof.: "Kao psiholog zapažam da postoje parovi koji žele da budu viđeni na javnim mjestima, te se nameću drugima na ulici. Takove osobe, koje se ljube pred drugima, javno svjedoče o svojoj osobnoj nesigurnosti i kao da sumnjaju sami u sebe... Javnost seksualne slobode, to je laž, bježanje od prave slobode, i svuda gdje se osjećaji javno pokazuju, budite sigurni, da pravih iskrenih osjećaja kod takovih nema... One parove koji su agresivni i hoće na sebe skrenuti pažnju javnosti, mi psiholozi žalimo".

Možemo dodati, ne samo psiholozi, nego i svi normalni ljudi, kako po konvencionalnim pravilima pristojnosti, tako i prema sudu stručnjaka, zaista zaslužuju i sažaljenje i osudu.

Djavičanstvo i ljubakanje. Govori ugledni kršćanski pisac, čija osuda ljubakanja unatrag skoro pola stoljeća, izgleda veoma blaga prema sudu i liječnika i svih onih čije smo već mišljenje čuli. On veli:

Preranim ljubakanjem gubi djevojka onaj nježni dašak djevičanstva. Djevojka, koja se ponizi do lopte ljubakanja, odriče se svoga dostojanstva. Ona se odbija poput lopte od jednog do drugog, a to ostavlja tragove čak i na njezinoj vanjštini. Vladanje odaje lakomislenost, stidljivosti, najljepšeg uresa djevojke nestaje. I njezin pogled i izraz lica postaje slobodniji. Nježna maglica, kao sa netaknutog voća, nestala je ... Ono što traži ljubakanje nije nutarnji djevojčin Ja, koji odrazuje njezinu žensku finoću, nego je to samo spolni nagon, koji je razdražen ljubakanjem preuzeo vlast, te je sada sili da ispuni njegov zahtjev". - Sjetimo se što u tom pogledu vele liječnici. "Mnoga djevojka koja je osjetila fizičku ugodnost ljubakanja, ne može više biti bez toga, i tako često zareda ljubakanje jedno za drugim, a ćudoredna podivljalost time biva sve snažnije". (Hardy Schilgen).

Pisac nadalje govori o različitoj ćudorednoj vrijednosti poljupca kod djevojke i mladića. "Kod djevojke poljubac može biti samo izraz običnog voljenja, dok je kod mladića, kao i kod drugih nježnosti u koje se upušta izraz nedopuštenih želja. Koji to ne žele priznati, varaju sami sebe. Češće sam dolazio u razgovor s mladićima koji nisu smatrali to nekim zlom. Tada bih ih zapitao: "Hoćeš li ti kasnije kada postaneš otac, svojoj kćerki od 14 ili 18 godina dozvoliti da se dade ljubiti od mladića?" Ili: "Bi li se ti oženio s djevojkom koja se ljubakala s mladićima?" Svaki put, bez razlike, bi odgovorili da sada shvaćaju da to ne može biti dopušteno". (H. Schilgen)

Takva pitanja veoma često postavljaju u razgovoru odgojitelji mladima, te je i odgovor uvijek isti navedenom, ili barem priznanje: "Znam što ste mislili"! "Uviđam da to nije u redu!" - Možemo zaključiti ovo razmišljanje o "zamki poljupca" kako to definira liječnik, konstatacijom da je suzdržljivost u poljupcima i sa zdravstvenog i moralnog stanovišta i potrebna i korisna.

Kazalište - odgojni faktor.

"Kazalište može imati u odgoju publike neobično snažno djelovanje. Ono djeluje mnogo snažnije nego pojedina djela književnosti koja pojedinac čita. Međutim, kao i u književnosti i u kazalištu se često prikazuju neobične, nenormalne, i bolesne strane seksualnosti (ljubomora, preljub, bolesti)... Nije sve što se u kazalištu prikazuje kazališna umjetnost. Lake, zabavne pretstave ispunjene dvomislenim skečevima, bestidnim insinuacijama kojima se podilazi lošem ukusu primitivne publike, dio su negativnog odgoja na području spolnosti a diktirani su često lošim ili niskim ukusom publike... Što vrijedi za književna djela, vrijedi i za kazališna; za omladinu nisu svi kazališni komadi, kao što nisu niti sve knjige. Veoma je opasno i pogrešno mlade, posebno djecu voditi na pretstave, u kojima se seksualnost potpuno razotkriva ne samo u normalnom vidu, nego i u bolesnom." - Što znači za mlade takovo prikazivanje, najbolje se može zamjetiti u serijama koje se vide na tv ekranima, koje su popraćene s grohotom i vriskom, i to u vezi s koliko glupim toliko prostačkim šalama, najnižeg reda. Što govori o već rečenom "niskom ukusu publike", ili čak o niskom moralu i niskoj kulturi onih kojima to godi.

Začuđujuće je kako današnje pisce kazališnih komada, više privlači genitalna, najsirovija strana seksualnog života, a ne njegovo ljudsko značenje. Neki pisci bezobzirno prosipaju pred publikom seksualne psovke, nepristojne postupke, do krajnosti odvratne situacije porodičnog nemorala, ne sustežući se idu "do kraja" prizorima samog nemoralnog čina... Dok na svim područjima umjetničkog stvaranja apstraktno osvaja, dotle se na području seksualne tematike odražava težnja da se seksualno, genitalno, bezobzirno razgolićuje i prikazuje u najodvratnijem realizmu..." Ovakove grube osude i bez ustručavanja izrečene ocjene, prikazuju čovjeka sa sveučilišta, nakon mnogogodišnjeg rada na području seksualnog odgajanja, pokazuju ogorčenje i opravdanu srdžbu radi štete koju gledateljima, posebno mladeži, nanose i takovi pisci i takovi glumci koji se ne ustručavaju prihvatiti takove uloge. Može li biti imalo sumnje, da kazalište danas, kao odgojni faktor djeluje umjesto pozitivno krajnje negativno i škodljivo?

Opasni utjecaji društva. - Napastovanje.

Veoma mnogo smo pronašli u dosadašnjim razmatranjima, faktora koji negativno utječu na formiranje ličnosti mladih. No dužni smo posebno istaknuti opasnost koja prijeti djeci i mladeži od njihove neposredne okoline: u obitelji, školi, na radnom mjestu. Mladima u prvom redu, ali jer govorimo o "blaženstvu onih koji su čista srca" priključiti ćemo i brojna svjedočanstva o napastovanju i uznemirivanju odraslih na području seksualnog života. Mnogi zakoni u raznim zemljama oštro kažnjavaju one koji "zavode maloljetnice ili maloljetnike". To je i shvatljivo i potrebno, jer su djeca i radi fizičke i intelektualne nedozrelosti, prepuštena često na milost i nemilost nemoralnim i perverznim tipovima. Ili nešto slično, odrasle osobe su objekt niskih ponuda na svojem radnom mjestu, da bi ga ili dobile, ili postigle viši rang u društvu.

Djeca žrtve roditelja.

Jedan od najtežih zločina koji počinjaju roditelji nad svojom vlastitom djecom jest seksualno iskorištavanje sinova i kćeri. Zločin je tako čest, da je već postao predmet rasprava i filmova s tom tematikom. Podatci su više nego tragični i radi učestalosti zločina, kao i radi same naravi prekršaja.

Incest-rodoskvrnje. Još se prije par godina pisalo o tome da je incest, spolni život među životinjama vezanim krvlju, unutar jedne zajednice, veoma čest. Sada se potpuno obratno tvrdi, da kod životinja postoji "mehanizam" koji ih sili da svoje parove traže izvan krvne zajednice. O tome se može čuti podosta od onih koji se bave uzgojem raznih vrsta životinja.

"Kod čovjeka ne postoji nikakav "mehanizam", vele stručnjaci, nego ljudska svijest, čak i bez religijskog djelovanja, o nenaravnosti takovih čina. Stručnjaci za Prethistoriju tvrde da je već u pradavnim vremenima postojao "zakon" koji je strogo zabranjivao rodskvrnje. Stoga će biti potrebno, iznijeti ono što se danas zbiva na tom području, a što već poprima zabrinjavajuće konture.

Riječ psihijatra. "Seksualna zlostava djece dio je obiteljskog nasilja", tvrdi dr Karla Pospišil. Držimo da ima sigurno mnogo više seksualnog nasilništva unutar obitelji u smislu incestuoznih (rodoskvrnih) ponašanja, nego što se zna u javnosti i nego što se može taj fenomen istraživati... Mlade ljude sigurno će zanimati gdje u odnosima spolova počinju opaasnosti koje treba izbjegavati i kako prepoznati tu opasnost. Smatram da je apsolutno najveća opasnost za mlade ljude u tom što u toku odrastanja, obrazovanja i odgoja, ne nauče, pa čak ni ne razgovaraju dovoljno s primjerenim osobama - što je ljudska spolnost... ne uče o potrebi razvijanja vlastitog nagonskog - erotičnog samopokretačkih činilaca u ljudskoj kreativnosti..."

Mračne obiteljske tajne. "U posljednje se vrijeme mnogo govori o zlostavljanju djece napose seksualnom. No nije jasno ima li ga danas stvarno više nego se usuđuju ljudi o tom govoriti... Nedavno otkriveni slučajevi i statistika pokazuju da su deseci tisuća djece svake godine žrtva seksualne zlouporabe i drugih vrsta nasilja u obiteljima. (U Njemačkoj deset posto djevojčica i šest posto

dječaka). Pretstavnik britanskog nacionalnog udruženja za sprečavanje okrutnosti prema djeci Keith Brandbrook kaže: "Godine 1985. i 1986. dvije su se pojave nametnule u životu Britanaca: glad u svijetu i zlostavljanje djece."

Podaci toga društva pokazuju da je seksualno zlostavljanje djece u Velikoj Britaniji poraslo u jednoj jedinoj godini... Uz to se mnogi slučajevi svaki dan prijavljuju... U ovom trenutku to se čini poput epidemije. Ista organizacija tvrdi da svake godine 50.000 djece postaju žrtve seksualnog nasilja u obitelji. U Italiji se broj zlostavljene djece razlikuje za 15.000 od službeno objavljene statistike (više no što je dano u javnost).

Godine 1983. zapadnonjemački časopis za žene "Brigitte" pozvao je žene koje su bile žrtve seksualnog nasilja u djetinjstvu, da se pismeno jave. Poplava pisama izgleda da je izazvala bujicu novih prijava. Prema službenim podacima u Njemačkoj je prijavljeno u jednoj godini (1985.) novih 15.000 slučajeva. Ipak se procjenjuje da neprijavljenih slučajeva ima čak deset do dvadeset puta više od broja koji iznosi vlada. Strahovita je spoznaja, kaže I. Lohstooter berlinska odvjetnica, da se svake dvije do četiri minute počinja seksualno nasilje na nekom djevojčicom. Ona to iznosi u knjizi o seksualnom zlostavljanju djece s naslovom "Otac zločinac". Tko su krivci takovih odvratnih zločina jasno je iz naslova knjige. Velika većina djece žrtava seksualnog nasilja su ženska djeca, a većina počinitelja su muškarci"... koliko je krivnje na ženama nema podataka. Među ostalim podacima govori se o nasilju i oca i braće nad nesretnom djecom..." Tako doslovno ovaj podulji izvještaj iz stare kulturne Evrope, kako se to običava reći.

Zavođenje, napastovanje, u vjerskom smislu ubraja se među najteže grijehe naročito kada se radi o djeci. Napastovati, zavoditi, znači riječju ili primjerom navoditi druge na grijeh. Isus veli: "Jao svijetu od sablazni". Što se tiče djece, zavođenje ili sablažnjavanje djece, proglašuje najvećim zlom. "Tko sablazni jednoga od ovih malenih, čiji anđeli gledaju lice mojeg nebeskog Oca, bolje bi mu bilo da si objesi mlinski kamen oko vrata i potone u dubine morske". Što se tiče naravnog ljudskog osjećaja za dobro i zlo, zaista je nevjerojatno da roditelji postaju pravi zločinci nad svojom rođenom djecom. Svi se znanstvenici slažu u tome, da takova djeca cijeli život trpe radi toga i doživljavaju najteže stresove. Kakovi su roditelji u njihovim očima, ma da su im život poklonili, nije teško zaključiti.

NAPASTOVANJE NA RADNOM MJESTU. New York. - Seksualno napastovanje i zlostavljanje u 90 posto najvećih kompanija u SAD postalo je prava napast, koja godišnje stoji svaku od tih tvrtki u prosjeku 6,7 milijuna dolara, koliko se potroši na sudske tužbe, odštete, izostanke od posla, loš rad, gubitak koncentracije, ali i davanje otkaza. To je sve točno utvrđeno u anketi koju je časopis "Working Woman" proveo u 160 od 500 najvećih kompanija u SAD. Anketa pokazuje da je 15 posto žena i pet posto muškaraca napastovano na poslu. (Reuter). - Radi se o službenom izvještaju. Kada ta bogata zemlja pokloni kojoj siromašnoj zemlji 7 milijuna dolara, onda to znade čitav svijet. Pomnožimo li broj kompanija i izdatke u vezi sa zločinom napastovanja, onda možemo sračunati veličinu materijalnih gubitaka u toj zemlji. - Međutim ništa ne piše o tome kakove su duhovne štete i patnje onih koji to doživljavaju. No spomenuti otkazi na radnom mjestu ništa manje ne govore o težini problema.

I žene su napasne. USA TODAY - Washington. Ne stradaju samo žene od seksualnih napasnika na poslu. Američki magazin "Manns Health" objavio je rezultate ankete u kojoj su se muškarci listom potužili kako osjećaju da žene svojom prenaglašenom seksualnošću njima manipuliraju. Čak 49 posto anketiranih izjavilo je kako žene dolaze nepristojno odjevene u ured i da neprekidno izazivaju kolege na poslu. Neki od njih (33 posto) predložili su da takve napasnice treba prijaviti šefu.

Urednik časopisa Stephan Bahtel protumačio je rezultat ankete osvješćivanjem muškaraca koji su napokon shvatili da žene koriste seksualnost i na radnom mjestu. Na anketu je odgovorilo 444 čitalaca a među njima je 46 posto neženja i 17 posto rastavljenih, a većina ih je u dobi od 25 do 35 godina... Čak 57 posto anketiranih muškaraca je izjavilo je da su bili napastovani na poslu.

I one napastuju. Helsinki. - U svojoj knjizi "Seksualno napastovanje na poslu" Elena Havio izvještava o rezultatima jedne ankete koju je provela u nekoliko tvrtki. Muškarci se žale kako ženske na poslu pričaju bestidne viceve, šalju dvomislene poglede, zivkaju telefonom i slično. Drzovitije su tamo gdje se u većini na poslu. Čak 23 posto muškaraca se požalilo na ponašanje svojih kolegica. - Novinarka ipak ne prešućuje da se je čak 34 posto žena požalilo na bestidno ponašanje i napastovanje muškaraca.

I Biblija navodi brojne primjere napastovanja i žena i muškaraca. Žena faraonova dvorjanina Putifara, pokušava zavesti mladog Josipa koga su braća prodala u Egipat, pa kada ju je on najodlučnije odbio, lažno ga optuži da je on nju napastovao, pa je proveo nevin u tamnici dvije godine.

Za vrijeme sužanjstva Izraelaca, dva suca pokušavju zavesti uglednu ženu Suzanu. Premda su joj prijetili da će je optužiti kako su je uhvatili u preljubu, odbila je pokvarene starce, koji su ju tada javno pred pukom optužili i osudili na smrt. No izbavio ju je mladi prorok, koji je suce uhvatio u laži i spasio nevinu ženu.

Iskorištavanje djece na nečastan način. - "Upropaštena mladost."

Potresno sjvedočenje o žalosnoj sudbini djece u Latinskoj Americi. "Honduraški mališani u okrutnoj svakodnevnoj borbi za preživljavanje, primorani su baviti se "poslovima" poput prostitucije, krijumčarenja drogom itd.

Novinar koji se dugo bavio istraživanjem na tom području, tvrdi da ih ima na tisuće. Tumači da ih pokvareni "Jenkiji" - Amerikanci zavode dolarima. Dječaci u 14 godini, ili čak ranije govore o seksualnim iskustvima na takav način, da se, kako novinar veli "čovjeku ježi kosa na glavi". Policija ih hvata, no njihov broj raste, radi tragedije uzrokovane siromaštvom". - Kratko dodajmo: i radi krajnje izopačenosti Jenkija i pokvarenog društva bilo koje vrste.

Zločin nad djecom. Vjesnik od 30.07.1990., dakle prije nepune tri godine, bilježi tragične slike ozbirom na napastovanje i materijalno iskorištavanje djece na najbestidniji način. "Sve je gušća mreža kriminalaca, pedofila (napasnika dječaka) koji snimaju video filmove s nasilnim seksualnim scenama u kojima su žrtve djeca i tinejdžeri, koji nerijetko svršavaju smrću "glavnog glumca". - Po datumu je očito da zlo eskalira.

Milijun zlostavljenih. "Dobri poznavaoci tvrde da se više od milijun djece zlostavlja svake godine u Velikoj Britaniji... Pri ispitivanju o kakovim se to zločincima radi, policija je ustanovila da su sakupljači video filmova s bestidnostima u vezi s djecom, najčešće mladi ljudi, obrazovani, inteligentni, s dobrim poslovima, ugledni u krugovima u kojima se kreću. Scotland Yard, jedna od najsposobnijih policija u svijetu ustanovila je 24 satnu službu s pozivom da se sva napastovana i zlostavljana djeca jave u slučaju napadaja. Otkako je ta policijska služba ustanovljena telefonskom linijom, jednostavno je zasiplju pozivi maloljetnika koji tvrde da su bili žrtve zlostavljanja". - Najstrašnije je u toj strahoti, da su upleteni najviše "mladi, inteligentni, obrazovani, bogati i ugledni". Koliko bijede u Velikoj Britaniji!

Mladi prijestupnici - porast opačina. U članku se govori o sve većem broju mladih prestupnika čak i djece, i sve više onih koji se uvijek iznova vraćaju kriminalu. Koji su tomu uzroci? Evo odgovora: "Poplava šunda i detektivskog štiva, atmosfera nabijena seksom - sve to ugrožava mladog čovjeka i čini ga bezosjećajnim bićem, praznim i opterećenim životom bez smisla". Tko je za to kriv? Pedagozi, kriminolozi, psihijatri tvrde: sva su ta djeca iz nesređenih brakova, od očeva bez ikakovih moralnih vrijednota, a negdje ni majke nisu ništa bolje. Iz njihove nebrige rađaju se djeca koja traže smisao života u nemoralu i kriminalu..." Zaključak uvijek isti: sve počinje i svršava s roditeljima, dakako nevrijednim.

Školska medicina. Neke su bolesti kod školeske djece i studenata u stalnom porastu, pokazuju istraživanja. Koji su najveći problemi? "U današnjoj školskoj medicini, najviše nas brinu bolesti ovisnosti, ishrane... probelmi seksualiteta, rane trudnoće i pobačaja"! - Može li ta skala nevolja biti opsežnija i tragičnija, i obzirom na vrstu i godine bolesnika - radi se čak i o osnovcima, pa sve do studenata?

Ujedinjene Nacije: Uzroci opačina među mladima. Prije nekoliko mjeseci Ujedinjene nacije su objavile izvještaj o kriminalu među omladinom u svijetu, njegovim uzrocima i njegovom sprečavanju.

Prema ovim izvještajima posljednjih godina u Švedskoj su omladinci izvršili 600 posto krađa i seksualnih prestupaka više nego odrasli. U gotovo svim zemljama kriminal je porastao, naročito u SAD, Švedskoj i Velikoj Britaniji. Kriminal među omladinom pretstavlja pravi problem za cijeli svijet. Uzroci? Raspadanje porodice i opće opadanje morala... U SAD 60 posto rastava u Britaniji pedeset posto, pa kakova čuda ako nemoral roditelja prelazi i na njihovu djecu koja prate njihov život iz najveće blizine?

Mladi i zavođenje. "Seks postaje kanal otuđenja i onečovječenja ljudskih odnosa, pa je film s tom tematikom postao veliki biznis i veliki kriminal na Zapadu. Snimanje pornografskih filmova s djecom je danas vrlo unosan posao, iako je to strogo zabranjeno u svim državama. U podzemlju se ti filmovi snimaju s odbjeglom djecom, koja su napustila svoje domove". - Posao je unosan, jer ima prođu, a prođu ima jer javnost na Zapadu traži takove filmove, a filmove traži - jer su u moralnom rasulu.

"Moral odraslih". Kakav otac takav sin, kakva mater takva kći", stara je poslovica u mnogo sličnih verzija. Kakav je moral odraslih, koji opet prenose na svoju djecu, objašnjava ova bilješka. - "Jedna četvrtina žena zaposlenih u Ujedinjenim nacijama bila je izložena seksualnim nasrtajima, da bi za seksualnu naklonost dobile unaprijeđenje ili neke olakšice. To je otkriće koje je proizašlo iz izvještaja grupe aktivistkinja za ženska prava među zaposlenima u Ujedinjenim Nacijama. Posebno su ugrožene žene na nižim položajima, jer većina od njih ima samo privremene vize za boravak u SAD, koje vrijede samo dok rade za Ujedinjene Nacije"! - Zaista krasna slika za vrhovnu svjetsku organizaciju.

Mladi, prostitucija i seksualna zlostavljanja.

"Prema službenim podacima više od milijun mladih između jedanaest i sedamnaest godina u Americi bježe od kuće; 5000 neidentificirane djece završava u anonimnim grobovima, a još pedeset tisuća jednostavno nestaje. Budući da u tom uzrastu još ne mogu raditi, a premladi su za primanje socijalne pomoći, većina ih se odaje krađi i prostituciji, i to kako muška tako i ženska djeca. Više od polovice mladih koji bježe od kuće su djevojčice i nestanak većine od njih očigledno ne pobuđuje interes roditelja, jer njihov nestanak nitko ne prijavljuje... Razlozi bjega: Uzdrmane porodice i zapanjujuće često - seksualna zlostavljanja tjeraju ih iz kuće. - Zaključak je iz svakog izvještaja jednak - glavni krivci su roditelji koji nemoralno žive, djecu zanemaruju u pitanjima odgoja, i što je najgore, seksualno ih zlostavljaju.

Silovanje - najgori zločin

"Ponekad pomislim da je silovanje apsolutno najgori zločin s kojim imamo posla. Kada čovjek ide na sud, on ide radi onoga što je učinio on, a ne i za ono što će njegova žrtva imati da trpi do kraja života. Pitam se kako jedno ljudsko biće može učiniti drugome nešto tako strašno?" - To su doslovno riječi suca na najvišoj instanci. Takovo mišljenje nije svojstveno svim ljudima, što najviše čudi i napunja zgražanjem one, koji pišu o tom zločinu, koji je zaista najgori, jer bi mnoga žena radije izgubila život nego svoju čast i dostojanstvo na taj način.

Glas silovanih. "Sve je veći broj suđenja zbog silovanja i to javnih gotovo u svim velikim gradovima Zapadne Evrope. Stoga ta tema zauzima posljednjih mjeseci sve više prostora u najozbiljnijim listovima tih zemalja posebno u Francuskoj i Italiji". Tako počinje jedan članak iz našeg dnevnog tiska, ali prije više od deset godina. Danas možemo ovom podatku pridružiti izvještaj iz SAD, iz prošle godine (1992.), u kojem se kaže da svakih šest minuta biva jedna žena napadnuta u SAD. To je godišnje gotovo 90.000 napadnutih ženskih osoba. Novinar iznosi svoja razmišljanja:

"Da li se ikad neki muškarac potrudio da zamisli kako bi živio, mislio i volio u jednom izopačenom svijetu, u kojem bi on bio objekt i roba u svrhu zadovoljavanja - silom - tuđih najnižih neljudskih nagona. Bilo da mu se to dogodi u ratu, pobuni, rasnom sukobu, ili jednostavno na noćnom povratku u svoj dom?"

Ne osjećaju se krivim. Da li je ikada neki muškarac shvatio hipokriziju ili laž, koja se sastoji u tome da se i danas silovanje ne uzima kao muški problem, već se to objašnjava kao fatalnost koja je doduše za žaljenje, ali koje je ili "incident" nastao kao posljedica rata, pobune, nečije seksualne perverzije, "nerazboritosti" ili nesređenog sticaja okolnosti. U tom pogledu je ono posljedica invazije, (pobune, poraza, kolonijalnih ratova, deportacija) povjesničari naprosto registriraju kao stalnu komponentu svakog izliva nasilja, iz čega izlazi da se uz naivnu rezignaciju smatra taj zločin kao nešto neizbježno: kao da je prirodna sudbina žene da bude silovana.

Uznemiruje činjenica što se danas posvećuje vrlo malo pažnje raširenom problemu silovanja. Mnogi povjesničari, po načinu pisanja se zaključuje, smatraju da je silovanje bilo pojedinačno bilo

kolektivno bez povjesnog značaja. Autori knjige "Priručnik za preživljavanje" A. Medea i K. Tomson otvoreno objašnjavaju: "Muškarac je rođeni agresor on je ratnik koji napada, žena je branilac posvećenog blaga"... Prema tome, muškarac nema krivice, dok je žena "premašila u ispunjavanju svoje dužnosti". Društvo, porodica, vlast i sudovi, tako će se odnositi prema njoj, da će njihovo reagiranje, tim traumatiziranim ženama biti često užasnije nego samo silovanje." - Ovdje uz činjenicu da broj zločina naglo raste, moramo istaknuti i mišljenje mnogih da je broj daleko veći od onoga koji se iznosi, da tih prekršaja ima daleko više, jer mnoge žene i radi stidljivosti i posebno radi mučnih ispitivanja u policiji, i svjedočenja u sudu, radije o svemu šute.

Nema mnogo značaja u tome što se danas silovanje pred zakonom smatra zločinom, jer većina muškaraca drži da su "žrtve to tražile", uza sve to što se tokom suđenja ustanovi da je u najmanje 90 posto slučajeva ta sumnja bestidna laž...

Američki suci automatski oslobađaju krivnje napadača, ako je žrtva imala mini suknju... Neki to zovu sindrom muškaračke silovitosti."

Normalni ljudi. Napadači nisu uvijek neuravnoteženi, perverzni ili nemoralni muškarci: prema testovima i anketama "napadače je nemoguće razlikovati od normalnih muškaraca". To znači da napadači mogu postati i naši očevi, braća, muževi. To može biti susjed, ugledni otac obitelji, ili simpatični student.

Mnogi, naime, muškarci smatraju da samo izražavaju svoje seksualno ponašanje u okviru kulture i običaja. Toj i takovoj istini treba pogledati u oči: napadači su normalni ljudi koji se trenutno nalaze u "prvim borbenim linijama - podivljalih mužjaka". - Tako piše o mentalitetu i mogućih i stvarnih napadača ugledni francuski tjednik "Paris Match". Mogli bismo za pojašnjenje tog pitanja navesti jedan primjer. Ugledni otac obitelji, otac troje djece, živi u braku sa ženom s kojom se slaže. Prilikom jednog silovanja, nakon duge istrage otkriven je kao silovatelj. Zgranuti su i suci i svjedoci. On plačući izjavljuje: "Ne znam što mi je bilo, kao da se u meni probudila uspavana zvijer, kao da mi je u taj čas pao mrak na oči, i sve lijepo i časno nestao ispred mojih očiju". Znakovito i upozoravajuće i za muškarce i za žene.

Gazde-svinje. Naslovu odgovara sadržaj. "Naše su gazde svinje" - općenit je zaključak najvećeg dijela odgovora što su ih službenice i radnice u Njemačkoj (bivšoj Zapadnoj) dale anketi jednog instituta. "Svaki put kad prođe kraj mene, bezobrazan je" - ispovjeda se jedna, dok druga kaže: "Kada sam opravdano tražila povišicu, nekoliko puta je bio bestidan prema meni". Iz izjava slijedi da tisuće mladih žena šute o sramotnom postupku poslodavaca, bojeći se da bi mogle izgubiti posao ako prijave silovanje... Ovaj oblik nasilja je svakako posebno odvratan, jer je spojen s ucjenjivanjem na radnom mjestu, o čemu ovisi materijalni opstanak pojedinaca ili cijelih obitelji."

Velika sramota velike zemlje. - Svaka deseta napadnuta. Na temelju ankete britanskog časopisa "Company" učestalost seksualnih napadaja na žene u Velikoj Britaniji je zabrinjavajuća. Svaka deseta od tisuću ispitanih žena izjavila je da je prošle godine bila žrtva seksualne agresije bilo kojeg oblika, a stotine anketiranih priznalo je da ne izlazi bez "hladnog oružja", najčešće pletačih igala, nožića, teških ključeva, spreja za oči. Gotovo svaka anketirana Britanka doživjela je neprijatna dobacivanja, svaku drugu su nepristojno doticali, a silovano ih je ne mali broj (ustručavaju se priznati). Žrtve se međutim, ustručavaju prijaviti napasnike policiji, svjesne da ih očekuje neugodna istražna procedura s neizvjesnim ishodom, jer je uvriježeno uvjerenje da je žena kriva." - Podatak je star nešto više od tri godine, svježi je dokaz o jednoj "kulturi" kulturnog naroda.

Španjolska: Isti problemi. Prva ženska policija za zaštitu žena. Opet noviji podatak. "Barcelonski dnevnik "La Vanguardija" doznao je od ministarstva unutrašnjih poslova, da je samo u prvih nekoliko mjeseci 1987. g. policijskim komesarijatima prijavljeno 13.000 zlostavljenih i silovanih žena. Časopis "El-Pais" objavio je ukupan podatak o 16.500 napadnutih žena. No crna kronika nad Španjolkama ostaje najvećim djelom nepoznata javnosti. Obitelj većinom odvraća žrtvu nasilja, pogotovo u obitelji, da "ne bude javne sramote". Direktorica Instituta za žene Arlota Bustelo izjavila je: "Mnoge žene ne prijave da su pozlijeđene, jer se stide ili se boje osvete, mnoge stoga što materijalno ovise od napasnika, a mnoge jer ne znaju prava žene".

Sve više ubojstava i silovanja. Washington - Kriminal u SAD bilježi značajni porast u odnosu na prijašnje godine, govore najnovije statistike američkog Federalnog istražnog biroa (glasoviti FBI). Najveći porast broja nasilja i silovanja - za cijelih 13 posto nasuprot prošloj godini". Kako je to statistika od prije desetak godina lako si je predočiti stanje danas. Potrebno je istaknuti da su svi

podaci o tom "najgorem zločinu" prema brojkam i izvještajima policija raznih država, što im daje punu vjerodostojnost. Potaknuti eskalacijom zla, u mnogim državama su pooštreni zakoni u vezi s tim.

Teška kazna za teški zločin. Anderson - Velikodušan je bio sud u američkoj saveznoj državi južna Karolina za zločin silovanja jedne 23 godišnje djevojke. Omogućeno je zločincu da sam odabere kaznu: hoće li odležati 30 godina zatvora, ili pristati da se operativnim putem onesposobi za seksualni život. I dok sudac i javnost misle da je kazna opravdana, branitelj je rekao da je okrutna. Na pitanje suca - da li takvim smatra i zločin - odgovorio je: nemam šta reći!"

"Zlatni dečki". Grupa mladića u jednom sovjetskom gradiću izvršila je nasilje nad jednom 17 godišnjom radnicom. Djevojka to nije mogla podnijeti pa je izvršila samoubojstvo. - Za vrijeme suđenja, roditelji mladih zločinaca su angažirali veći broj građana, koji su pokušali da djevojku okrive kao osobu slabog morala, ali im to nije uspjelo. Osuđeni su na po deset godina robije. - Sličan događaj u jednom dalmatinskom mjestu. U tom kraju je izvršeno nekoliko desetaka napastovanja, pa kada je uhvaćena jedna grupa mladića, od svih njih je samo jedna majka priznala krivicu sina, a sve su ostale sa zgražanjem osudile sudsku odluku. Jedna je rekla sucu: "Što ste učinili mojem dobrom dječaku?" - Opet priča o zlim roditeljima i zločestoj djeci.

Drastična kazna. "U proteklih nekoliko mjeseci u skladu sa zakonima Korana, jednom osuđeniku radi silovanja odrubljena je glava, a trojica su kamenovana u Mufufu trgovačkom gradu u velikoj i bogatoj oazi Al Masa. "Jezovito, ali i jezovitost zločina nije mala. Prestrogo, ali je poznato da takove žene veoma često do kraja života ne nađu svoju ravnotežu.

Još jedna kazna. Zakon protiv seksualnih manijaka. - Portland. "U američkoj saveznoj državi Maine, zakonodavci spremaju zakon o kirurškoj aseksualizaciji osoba koje su ranijim kriminalnim aktima potvrdile svoju sklonost seksualnom zlostavljanju djece mlađe od 14 godina". - Tomu bi se moglo samo prigovoriti što nisu zaštićene i ostale djevojke i žene bez obzira na dob. Završavajući razmišljanje o "najgorem zločinu", sa žalošću treba istaknuti da broj zločinaca na tom području godinama raste i to među mladima, pa i maloljetnicima. Kao zastrašujuće zvuči novinska vijest: "Treće suđenje maloljetniku zbog silovanja. Iako ima samo 17 godina treći puta je sjeo na optuženičku klupu... suci su morali isprazniti dvoranu, i donijeti ocjenu da je za svoje djelo potpuno uračunljiv". Tragedija njegova, žrtve nasilja i roditelja i jednih i drugih.

Homoseksualnost - protuprirodne seksualne sklonosti.

Što se tiče zavođenja u pitanju moralnog života, posebno kod mladih, istaknuli smo sve opasnosti raznih utjecaja od osobnog, pa sve do utjecaja medija. Ponegdje je već spomenuta posebna vrsta nemorala, a to je sklonost neprirodnom ili protuprirodnom bludu. Homoseksualnost označuje tu sklonost - seksualnu sklonost prema osobama istog spola. Kod ženskih osoba se taj porok naziva lezbijstvom. Navesti ćemo misli jednog kršćanskog pedagoga, koji dobro poznaje mlade, njihove probleme i opasnosti koje im prijete. On obazrivim rječnikom upozoruje na narav te bolesne sklonosti i njezine oznake.

"Postoji bolesna vrsta prijateljstva, iznakažena nezdravim prijateljstvom prema osobama istog spola, na temelju putenosti. Ima osoba među mladićima i odraslim muškarcima koji ne osjećaju sklonost prema djevojkama, osobama ženskog spola, nego prema muškarcima, nekada dječacima (pedofili), ili obratno ženske osobe prema drugim ženskima. Njihov je nagon krivo usmjeren, što može biti posljedica bolesne naravi, ili se takova sklonost probudila nezdravim prijateljevanjem i zavođenjem." Svakako, ako je netko od djetinjstva sklon toj perverziji, da može i mora, uz pomoć vjere i liječnika, tražiti način da se svladava i liječi. Oni koji, međutim, svjesno popuštaju iskrivljenom nagonu, počinju grijeh kojega Biblija spominje u životu građana Sodome, pa se po tome nekada naziva i sodomijom. Znamo da su oba grada uništena ognjem s neba. Mnoge države takove prestupe oštro kažnjavaju, naročito ako se radi o zavođenju maloljetnih.

"Zdravo mlado biće, mladić ili djevojka, osjeća prirodnu odvratnost prema takovim osobama, koje se približuju s nametljivom prijaznošću i nastoje da ih pridobiju i primame darovima i raznim uslugama. Zdrav će mladić lako zapaziti ako mu se kakav neznanac, ili nekada i poznanik, približava i vrze se oko njega s kojekakovim izgovorima, poziva ga u svoj stan, obećava novac ili druge stvari. Osobito treba pripaziti ako za vrijeme putovanja ili u gostima dijeli s drugim istu prostoriju. Takove izopačene osobe postupaju na lukavi način, jer znaju da se za takove prestupe mogu naći na sudu. Razgovorom o spolnim stvarima, dvoličnim šalama, doticajima ili pokazivanjem nježnosti, pokušavaju najprije da otkriju postoji li bolesna sklonost kod onoga s kojim su se susreli. Onaj tko se odmah ne odupre vrlo će lagano ne samo sagriješiti, nego poći putem zla iz kojega se teško izvući." - Što o tome piše svjetski tisak, čuti ćemo iz nekoliko ozbiljnih izvještaja. Hardy Schilgen.

Homoseksualci. "Dosada najveća anketa među američkim homoseksualcima pokazala je da je skoro dvije trećine ispitanika imalo barem jednu spolnu bolest. U tom se članku nabrajaju razne bolesti koje su ustanovili kod 4212 ispitanika, a anketu su vršili članovi udruženja federalnih, državnih i lokalnih zdravstvenih radnika. Listiće su popunili sami homoseksualci tako da je rezultat na temelju ispitanih slučajeva apsolutno siguran. Nabrajaju se visoki postotci raznih bolesti kojima je uzrok u njihovom iskrivljenom načinu života: gonoreja, unutrašnje upale, venerična oboljenja specifičnih oblika, hepatitits, herpes. Uz to različna želučana oboljenja, amebijaza, dizenterija, enteritis, meningitis, ozbiljna oboljena mozga i kičmene moždine. Šezdeset posto je imalo pedikulozu. Ako se svi ti podaci zbroje, postotak raznih bolesti koje se javljaju kao posljedica takova nastranog, homoseksualnog života iznosi 78 posto." - Naglasimo da je to izvještaj državnih organa i medicinskih stručnjaka, a cijela serija bolesti, koje, naglašava se, izviru iz protuprirodnog života, mora svakog napuniti strahom i žalošću.

Sida - posljedica seksualne perverzije. O tome se toliko piše i raspravlja da već i djeca školskog uzrasta znaju štošta o tome. Tu opaku, i neizlječivu bolest mogu dobiti samo oni koji žive protuprirodnim seksualnim životom, ili oni koji su tako nesretni da prime njihovu krv. Iz stotina članaka u svijetu i kod nas možemo često čitati o toj bolesti, njezinim uzrocima, neuspjelim nastojanjima liječnika da joj stanu na kraj, kao i o smrti sve većeg broja ljudi, i što je najžalosnije - "uglednih" ljudi raznih profesija, od kojih su mnogi postali idoli masa, kao npr. cijeli niz filmskih glumaca i umjetnika raznih grana umjetnosti.

Sida ne bira. Rekosmo da sida hara u krugovima homoseksualaca. Koliko pak donosi zla i u kojem opsegu, jasno je iz članka koji donosimo. "Govoreći o porastu zaraženih od raznih spolnih bolesti, naglašava se da takovi, iako izliječeni, tri puta lakše obole i od side, nasuprot onima drugim. Prema izvještaju stručnih osoba s polja medicine, u SAD boluje preko 20 milijuna ljudi od tzv. genitalnog herpesa-zarazne bolesti s područja seksualnog života. Uz to 75 posto pučanstva u toj velikoj zemlji, ili izraženo brojkama oko 180 milijuna, zaraženo je drugom vrstom herpesa, a i jedni i drugi virusi mogu biti u sprezi sa sidom, jer ju prenose tjelesnim odnosom". - Sve nabrojene bolesti izviru iz neurednog spolnog života, a broj oboljelih naprosto zapanjuje, to više što se radi o jednoj zemlji s tolikim materijalnim, pa i medicinskim mogućnostima. U nastavku ćemo vidjeti, da su te bolesti - kao što je zarazni herpes, unijeli takav strah među Amerikance, da se mnogi potpuno odriču seksualnog života. No o tome naknadno.

Protunaravni seksualni život: Biblija govori. Već spomenusmo Sodomu i kaznu koja je taj grad stigla. Bog se javlja Abrahamu i govori: "Velika je vika na Sodomu i Gomoru da je njihov grijeh pretežak". U nastavku Bog obavještava Abrahama da će uništiti oba grada. Abraham ga moli da poštedi sve radi pravednika koji u njima žive, ali se nije našlo niti deset. Dva anđela dolaze predveče u Sodomu, i rođak Abrahamov Lot poziva ih da mu budu gosti. On ih ugosti i, kako Biblija priča, "još ne bijahu legli na počinak kad građani Sodome, mladi i stari, sav narod do posljednjeg čovjeka, opkole kuću. Zovnu Lota pa mu reknu: "Gdje su ljudi što su noćas došli tebi? Izvedi nam ih da ih se namilujemo!" - Lot ih moli, prepušta im svoj dom i sve stanovnike u ruke, samo neka ostave njegove goste na miru. Međutim, oni su navalili na kuću i na "jadnika Lota". Anđeli ga uvuku u kuću, i tada dolazi kazna: "Jahve zapljušti s neba na Sodomu i Gomoru sumpornim ognjem, i uništi one gradove, i svu onu ravnicu, sve žitelje gradske i sve raslinstvo na zemlji" (Post 18,20., 19,4...)

Istraživanja zadnjih nekoliko desetaka godina na tom području, nedvojbeno su potvrdila da se na tom području otkrivaju tragovi izvanrednog požara neobjašnjivog porijekla i izvanrednog intenziteta. To su utvrdili učenjaci, a vjerodostojnost te činjenice je takove naravi, da su i sovjetski učenjaci priznali tu činjenicu, koju su pokušali objasniti atomskom bombom, koju su na dva grada bacili "svemirski putnici na nepokorne građane".

Novi Savez. Pavao apostol u više navrata opominje vjernike da se klone bludnosti, ali izričito spominje i grijeh homoseksualnosti.

Poslanica Rimljanima. "Zato ih Bog preko pohota njihova srca predade nečistoći, tako da obeščašćuju međusobno svoja tjelesa; njih koji su zamjenili pravoga Boga idolom, te se klanjali i iskazivali štovanje stvorovima mjesto Stvoritelju...Zbog toga ih je Bog predao sramotnim strastima:

njihove žene, naime, zamjeniše naravno općenje protunaravnim; jednako muškarci, ostaviše prirodno općenje sa ženom, usplamtješe pohotom jedan za drugim, - muškarac sa muškarcima - sramotne stvari i na sebi primajući pravednu plaću za svoje zablude." (Rim 1,24-27).

Poslanica Jude Tadeja. "Htio bih vas podsjetiti... kako je Gospodin sačuvao u vječnim okovima tamom pokrivene anđele... kako ispaštajući kaznu - vječni oganj - stoje za primjer Sodoma i Gomora s okolnim gradovima, koji su na sličan način griješili i išli za drugovrsnim tijelima. Uza sve to i spomenuti sanjari slično kaljaju svoje tijelo, preziru Božje vrhovništvo... Uvredljivim riječima napadaju ono što ne znaju, a kvare se onim što po prirodi kao nerazumne životinje znaju"...

Samozadovoljavanje - protuprirodni čin

"Pojam psyhologia sexualis potiče od ruskog liječnika H. Kaana, koji se bavio posebno anomalijom (iskrivljivanjem) nagona - samozadovoljavanjem. On je svoje djelo bazirao na promatranju duševnih bolesnika i poremećenog spolnog nagona. Smatrao je kao i J. Heser iz Wurzburga da je glavni uzrok psihičkih poremećaja masturbacija - samozadovoljavanje, jer podstiče prerano sazrijevanje, impotenciju - spolnu nemoć i neplodnost kod žena. Smatrao je da su ti bolesnici ono što jesu, radi protuprirodnog zadovoljavnja spolnom nagonu. Richard Kraft-Ebing, poznati učenjak na polju medicine je prihvatio tvrdnju učenjaka prije njega da je samozadovoljavanje glavni krivac duševnih bolesti... Sve što nije u skladu s prirodnom svrhom umnožavanja ljudske vrste, bilo je za njega perverzno, neprirodno ili protuprirodno. Njegov su stav djelomično u modernoj psihijatriji odbacili, ali su njegove mnoge tvrdnje i usvojili, iako je od njegovog djelovanja prošlo nekoliko desetaka godina."

Uz štetu koju protuprirodni život uzrokuje na području duševnog života, s tjelesnog stanovišta se veoma često naglašavala fizička šteta, radi hormona koji se gube tim načinom zadovoljavanja, a služe izgradnji tijela, posebno mozga i živčevlja. Koliko je stvarno škodljivo za čovjeka, ne slažu se svi, ali u našem dnevnom tisku je cijeli niz članaka posvećen toj pojavi, uvijek s napomenom - nije dobro!

"Arenin savjetnik" - Godinama je tjednik donosio odgovore posebno na pitanja mladih. Evo jednog: "Masturbacija vas je učinila duševno nemirnim, a posljedice toga su tegobe koje spominjete. Treba prekinuti s tom nezdravom praksom."

Spolni odgoj - riječ liječnika. "Samozadovoljavanje, iako nije bolest, vrlo lako može dovesti u bolesnu ovisnost o sebi samoj kao samodostatnom idealnom partneru. To će smetati u prihvaćanju normalnog života s osobom drugog spola." Možemo se sjetiti podataka iz SAD, Velike Britanije i Italije, koje smo već naveli, a koji govore o gubitku interesa za normalni život, na seksualnom području, frigidnost i spolnu nemoć.

Seksualno prosvjećivanje. U Oslo-u je nedavno otvoren ured za seksualno prosvjećivanje pod imenom "pitanja i odgovori". U njemu socijalni i medicinski radnici neprestano dežuraju kraj telefona i odgovaraju na pitanja s područja seksualnog života. Pitanja uglavnom postavljaju muškarci, a najviše ih zanima da li je samozadovoljavanje opasno... mnogi misle da jeste..." Iz ovih navoda možemo zaključiti i u nas i u svijetu, gdje nema formiranja ličnosti u vjerskom smislu, uvijek iznova postavljana pitanja otkrivaju osjećaj krivnje i straha u vezi sa samozadovoljavanjem. U istočnom dijelu zemlje, gdje godinama nije bilo vjerskog obrazovanja, pa niti "nametnutog" pojma o grijehu, mladi u svojim pitanjima neprestano govore o osjećaju krivnje i nemira nakon protuprirodnog čina...

Opet savjet liječnika. "Posve je sigurno da pojave o kojima pišete nisu u vezi s masturbacijom, samozadovoljavanjem, koje ipak treba izbjegavati. U tom je najprikladnije otklanjanje pažnje od erotskih slika i misli, te aktiviranje tjelesnog i psihičkog potencijala na konstruktivni rad." (Prof. dr.sc.A. Wolf)

Taj smo savjet već donijeli, kada je bilo govora o mentalnoj čistoći. Vjerski odgoj je kroz stoljeća preporučivao, ili bolje zahtjevao, da se u trenucima buđenja nagona, ponajprije sačuva mentalna čistoća, otklanjanje misli, kao i vanjskih uzroka, a onda solidan rad, počevši od intelektualnog, pa do fizičkog napora koji uvijek smanjuje napetost. Ovaj savjet je potpuno u skladu, kako vidimo sa stanovištem vjerskog odgojnog nastojanja.

Što misli sveuč. profesor o problemu? - Opet riječ učenjaka koji veli: "Oni koji se samozadovoljavaju, ne moraju biti s toga razloga abnormalni, ali još manje možemo tvrditi da je ta pojava normalna i neškodljiva... Opasnost od samozadovoljavanja postoji... pred tim ne smijemo zatvarati oči..." Iz

nekoliko donesenih sudova, može se povući zaključak: Neki liječnici to nazivaju porokom, drugi govore o štetnosti i potrebi da se izbjegava jer prouzrokuje prerano sazrijevanje, impotenciju nervozu, ili među najnovijim konstatacijama" smeta u prihvaćanju prirodnog seksualnog života s partnerom drugog spola."

Kršćanski pogled na problem. Osjećaj krivnje kod mladih. Iz knjige jednog kršćanskog pedagoga: Jedan mladić piše: "Moje su svjedodžbe bile do prije dvije godine odlične. Ova polugodišnja? Pao sam iz tri predmeta... Dokopao sam se loše navike samozadovoljavanja, grijeha ili kletve, kako da to nazovem. Postao sam robom te navike. Kao da mi je potkopao moje snage...

Drugo pismo: "Osjećam se star, vrlo star u 22. godini... Kao da je projurila bura nad usjevom i odnijela ga zajedno sa zemljom. Ne mogu odoljeti želji da napišem o svojoj beskonačnoj bijedi... Bio sam kao onaj koji smatra cvijećem otrovni grm blatne močvare, maših se za njim a onda se otvara tlo...

Treće pismo: "Već treću godinu robujem jednom poroku i osjećam nešto tako užasno kao kad bi nešto puklo u meni, u mojoj duši. Tako je strašno bolna praznina u mojoj duši, kao da je ta moja duša potpuno uništena. Osjećam da ne mogu više dugo izdržati ove mukotrpne duševne praznine. Počevši od prvog pada išao sam samo dolje, dolje, nizbrdo. Iz početka je duša plakala a savjest graktala, ali je ugodnost postala dobrom narkozom, i glas je moje savjesti postajao sve slabiji, a tijelo bivalo sve jače... Tup, vrlo tup sam i nervozan..."

Još jedno pismo: "I ja sam se počeo sklizati niz brdo, premda sam u posljednje vrijeme shvatio da jurim u vlastitu propast... Pekla me je teška tužba savjesti... a još i danas neprestano muči moju dušu..."

Podatci su iz knjige "Proljetne oluje" koju je napisao glasoviti odgojitelj, pisac Dr Tihomir Toth. Mogli bismo bez ikakove muke zaključiti da je jaki osjećaj krivice o kojem govore mladi ljudi, opća pojava u svim regijama. Ova pisma potječu od mladića koji su vjerski poučeni, no mladenačke "oluje" su ih povukle za sobom. Moramo naglasiti, kako smo već i spomenuli, da i mladići koji nemaju moralnu izgradnju, nisu naime iz krajeva gdje djeca primaju opširno vjersko obrazovanje, ističu nemir, nezadovoljstvo i strah radi samozadovoljavanja, te se obraćaju pismima na psihologe, odnosno telefonski na institute za savjetovanje. Otkrili smo npr. da se u Norveškoj, najviše pitanja preko telefona odnosi na taj problem. Nije teško niti odgovoriti zašto. Čovjek je po svojoj prirodi, mi vjernici kažemo po Stvoriteljevom planu, usmjeren na seksualni život u normalnoj bračnoj zajednici koju sklapaju muška i ženska osoba. Kao što čovjeka prekorava savjest radi mnogih neispravnih ili opakih čina, tako je i ovaj osjećaj krivice prirodan, kada se radi o neprirodnom ili protuprirodnom sksualnom zadovoljavanju.

U jednom od navedenih pisama tuži se mladić i na stalni nemir, ali i na nervozu. Naveli smo nekoliko savjeta raznih liječnika, koji govore i o toj šteti, kao i o svim ostalim negativnostima na tom području. Iako su ti svi odgovori stručnjaka pisani za vrijeme materijalističkog svjetonazora koji se zapažao na svim područjima, ipak nijedan savjet nije izrečen u obranu samozadovoljavanja. Oni koji pripadaju starijoj generaciji mogu se sjetiti, kako je u vremenu prije drugog rata, veoma često bilo moguće slušati ili čitati izjave o neškodljivosti, i zdravoj prirodi toga čina. - Zaključak: I znanost i vjera, govore o samozadovoljavanju kao negativnoj pojavi, počevši od raznih neuroza, pa sve do krive usmjerenosti u seksualnom životu, što čak može dovesti do zanemarivanja normalnog života u normalnom braku.

Teške posljedice nemoralnog života.

Žrtve novoga mita

"The Times"

Članak je iz jednog od najvećih časopisa svijeta "The Times"-a. U njemu se piše najoštrijim riječima, uz ton koliko podrugljiv toliko pun prezira, o novom shvaćanju morala, ili točno nemorala, koji je već početkom stoljeća počeo osvajati teren u Engleskoj, a pravila mogu vrijediti za ostali dio zapadnog svijeta.

"Općenito se smatra da je način na koji netko živi u području seksualnog života potpuno slobodan, u takozvanom "liberalnom" - "slobodnom ili slobodarskom" društvu. Stara su viktorijanska pravila srušena, možemo činiti što hoćemo. Ipak, koliko smo stvarno slobodni? Uvjerena sam da

postoje novi pojmovi o seksualnom životu, a postoje i stanovita pravila tog novog morala. Po tim pravilima očekuje se od svih, starih i mladih, da će biti neprestano aktivni tjelesno i predavati se fizičkim užicima". - U članku se može dalje čitati, kako se u tom novom društvu one koji izbjegavaju takovu "aktivnost" smatra prije bolesnicima, nego moralnim osobama.

One koji nisu oženjeni bije glas da su perverzni, a one koji nemaju niti "prijatelja" niti "prijateljicu" smatraju abnormalnim. Čak se tako drži u tom društvu, da je seksualna sloboda u braku i izvan braka uvjet da se netko afirmira "kao član ljudske zajednice". Kako je došlo do takovog iskrivljenog shvaćanja i načina življenja. Govori se o tri mita, tri lažne priče:

1) Seks je bezazlena zabava
2) Koristan je za zdravlje
3) Seks je prirodan.

1) Seks je bezazlena zabava: Ta zamisao širi se seksualnim "priručnicima, pop-glazbom, filmovima. Razni socijalni "radnici" i savjetnici uče svoje klijente da "potisnu osjećaj krivnje" uvjeravajući ih da u seksu nema ništa loše" - O toj temi smo podosta pisali, ovaj prikaz jednostavno generalizira pravila po kojima se nemoral širi i na koji način..." Jedan od plodova takova odgoja i "uspjelog potiskivanja" osjećaja krivnje je silovanje. Mnogi smatraju da je dovoljno dobiti simpatije, da napasnik izjavi da je samo htio zadovoljiti želji, pa se i žrtvi čak prigovara, što nije pristala."

2) Seks je zdrav. To je drugi lažni mit, lažna priča. Slobodni odnosi pogoduju širenju spolnih bolesti, a uzročnici bolesti sve su otporniji na penicilin i druge lijekove, stoga zabrinjava činjenica da mnoštvo smatra seks zdravim. Uslijed resistencije bakcila na penicilin i druge lijekove, neke se bolesti praktički ne mogu liječiti, a križanjem nekih bakcila, nastale su neke nove dosada nepoznate bolesti.

3) "Seks je prirodan". Tumači se da je zato i dobar. Većina ljudi smatra urođenim instinkom koji se potiskuje i kanalizira društvenim pravilima. Ako se pogleda seksualnost drugih bića, postaje jasno da je lažna ideja o instinktu koji se bori protiv ograničenja. Život životinja nikada nije samo traganje za seksualnošću, aktivnost na tom području je prirodna, kao i neaktivnost. Divlje životinje udovoljavaju nagonu prema godišnjem dobu ili zalihama hrane. To biva uglavnom nekoliko puta godišnje, neke ptice navodno samo jedanput u životu"... Ovdje bi mogli napomenuti ono što zoolog svjetskog glasa tvrdi da je uvreda za životinju, kada se kaže da je neki čovjek pokvaren kao životinja, jer nakon osnivanja legla, donošenja potomstva na svijet, posebno kod ptica, sudjeluju u odgajanju potomstva i mužjak i ženka - zanemarujući sve seksualne aktivnosti. Znamo naprotiv: nemoralan čovjek se na umjetni način uzbuđuje: samo takve razgovore vodi, bavi se samo takvim mislima i željama, samo takve pjesme, filmove traži, da zadovolji abnormalnu težnju za fizičkim užitcima. To ga stavlja na razinu ispod životinje, jer seksualna aktivnost nije niti apsolutno nužna za svaku jedinku, niti je apsolutno najvrijednija među aktivnostima čovjeka, razumnog bića.

U nastavku pisac članka kaže: "Zapaženo je npr. da majmuni biraju partnere, da među njima nema slobodnog seksa, da žive u malim obiteljskim zajednicama. Najnovija istraživanja tvrde da žive u jednom paru, vjerni jedni drugima do konca života - barem kod nekih vrsta majmuna. Napokon ta je pojava veoma često isticana u novije vrijeme, za brojne životinjske vrste.

Bračna vjernost. Prije stotinjak godina, vjerni monogamni muž mogao je biti ponosan da je uzoran suprug. Živio je prema moralnim obrascima svojega vremena... Danas je pokoji vjerni suprug zabrinut zbog svoje vjernosti. Zašto? Jer se stvaraju sudovi o braku: "Zašto čovjek, iako je oženjen, ne smije sebi dopustiti i život izvan braka"? Ili: Mora da taj "vjerni muž" ima neke psihičke traume" i slično. Kakvi su plodovi ta tri lažna mita tako oštro osuđena na stranicama tih svjetskih novina? U SAD 60 posto rastavljenih, u Velikoj Britaniji 50 posto, širenje spolnih bolesti, od onih starih pa sve do side, nemoral među mladima - jedna je školska komisija ustanovila da se mnoge gimnazijalke odaju nemoralu, da bi "povisile džeparac", sve veći broj nezakonite djece u SAD i u Britaniji, nagli porast pobačaja, i štošta drugo. To bi bio konkretni odgovor na uvriježeno uvjerenje o trostrukom mitu i o seksualnoj slobodi. O drugim posljedicama i nevoljama u nastavku.

Spolne bolesti u porastu.

"I pored velikog napretka medicine u iskorijenjivanju zaraznih bolesti, čini se da spolne bolesti nije lako obuzdati, a njihovo iskorjenjivanje je daleko od toga da bude na dohvat ruke. Situacija se nije ništa poboljšala, a u nekim zemljama se čak pogoršala prema stanju iznesenom na zdravstvenim skupštinama zadnjih godina, rečeno je na skupštini Međunarodnog udruženja za borbu protiv spolnih

bolesti u Berlinu. Na tom je skupu predsjednik dr Caterall izrazio žaljenje radi izvanredno teškog stanja na tom području."

Zastrašujuće brojke

Na temelju iznesenog izvještaja o stanju bolesnika zaraženih spolnim bolestima, lagano je zaključiti, da kod liječnika koji pripadaju najvišem tijelu stručnjaka - Međunarodnom udruženju za borbu protiv tih bolesti - prevladavaju crne slutnje obzirom na broj zaraženih, kao i na mogućnost liječenja. To će slika biti još jasnija kao i razlog za strahovanja liječnika, ako dodamo nekoliko statistika sa tog područja.

Spolne bolesti opet napadaju. - Podatci iz 1967.g.

"Godišnje 65 milijuna ljudi oboljeva od gonoreje - jedne vrste spolne bolesti, - čiji uzročnici postaju otporni na penicilin. Pod tim naslovom ugledni publicista piše u londonskim novinama. "Observer" i tumači: "Spolne bolesti uspješno odolijevaju svim naporima moderne medicine. Još prije deset godina mislilo se da su potučene, a sada se opet šire zapanjujućim tempom. Jedan svjetski stručnjak za te bolesti, izjavio je da te bolesti pretstavljaju jedan od najtežih zdravstvenih problema druge polovice dvadesetog stoljeća. U cijelom svijetu svake godine oboli od jedne vrste spolne bolesti 65 milijuna a u Velikoj Britaniji te bolesti pretstavljaju drugu najveću grupu zaraznih oboljenja u toj zemlji. U proteklom desetljeću broj slučajeva gonoreje se je podvostručio; broj infektivnog sifilisa utrostručio u zadnjih sedam godina, dok se broj nekih drugih infekcija višestruko umnožio..." Nije li to odgovor na "tri lažna mita" o čemu smo netom čitali. Razvratni život je "bezazlen", "zdrav" i "naravan". - Nastavljjući dalje sa svojim izvještajem, spominje se da više nema "čarobnog lijeka", kojim se rješava strah od zaraze i pomaže promiskuitet - mogli bi reći sveblud. U nekim dijelovima svijeta gotovo 50 posto liječenja penicilinom je bezuspješno.

Zaprepašteni stručnjaci. Eksperti, čak i najveći optimisti zasad ne vide kako bi se te bolesti mogle pobijediti. Oni faktori koji doprinose širenju spolnih bolesti - vanbračni spolni - odnosi, sve veća mobilnost ljudi i pojačana otpornost klica na penicilin - ubuduće će samo jačati, ometati liječenje i uzrokovati porast oboljelih. Upotreba kontracepcijskih pilula, koje su umanjile strah od neželjene trudnoće koji je prije kočio širenje razvrata, također pomaže slobodnom načinu života, pa tako i povećanju broja oboljenja.

Podatci iz 1974. godine

"Već 1974. godine Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) registrirala je novih 250 milijuna slučajeva gonoreje i 50 milijuna sifilisa. To dolazi od toga, tvrdi se u izvještaju, što je prokomjernom upotrebom antibiotika došlo do nastanka novih vrsta otpornih bakterija. Infekcije se šire sve raširenijim turizmom, i promiskuitetom - sveopćim mješanjem osoba sklonih nemoralu. Što se tiče smanjenja plodnosti kod žena u SAD - kaže se da je jedini krivac za to oboljenje jedna od navedenih bolesti.

Podatak iz 1983. godine.

Te je godine i naš tisak prenio iz stranih časopisa vijest, da je u to vrijeme bilo oko 500 milijuna zaraženih. Odbijemo li djecu i starije osobe, dobiti ćemo jedan nevjerojatni postotak zaraženih u odnosu na cjelokupno pučanstvo u svijetu. Statističari uporno ponavljaju, da taj broj mora biti znatno veći, jer veliki broj ljudi i žena, napose iz udaljenih i zapuštenih regija u svijetu, nikada ne dođe do liječnika.

Mladi i zaraze. Posebno zabrinjavajuća je, međutim konstatacija SZO - Svjetske zdravstvene organizacije, što se tiče mladih. Broj zaraza među njima rapidno raste iz godine u godinu. Zapadno njemačko zdravstvo je zabilježilo samo u jednoj godini 70.964 nova oboljenja od gonoreje, a pri tome je još najtragičnije što se radi o djevojkama i mladićima između 15 i 20 godina. O tome dosta govori i naslov: Gonoreja tinejdžerska bolest.

Primarijus dr Pavao Orešković iz dispanzera Centra u Zagrebu kaže da na svaki dokazani slučaj zaraze dolazi desetak oboljenja neprijavljenih liječniku. - Suprotno očekivanju spolne zaraze rastu s porastom standarda, pa su te bolesti najraširenije u zemljama Zapadne Europe i SAD.

Još se ističe jedna činjenica. Prema statistici SZO jedna trećina od onih koji se nisu na vrijeme liječili ostaje nakon toga neplodna. U SAD se računa da se radi o 80 do 100 tisuća žena svake godine.

Kako su liječnici postali bespomoćni na neki način, najbolje o tome svjedoče kroz cijeli niz godina naslovi: "Neizlječiva gonoreja", "Otporni bakcili triumfiraju u 19 zemalja," i slično. Koji su tome razlozi?

Krivo kanalizirana erotika. "Liječnik, specijalista dr Per Arseth opominje, da bi već iz "medicinskih razloga", trebalo kanalizirati erotiku drugim smjerom. Mladi se nalaze "pod pritiskom" erotskog tiska, televizije, filmova, što ih upravo gura u nemoral, pa svršava raznim oboljenjima.

Porast spolnih bolesti. Chicago (AFP). - Nacionalni centar za Kontrolu bolesti u Atlanti izjavio je da svake godine najmanje milijun Amerikanki oboli od infekcije karlice izazvane nekom spolnom bolešću. Najmanje četvrtina žena trpi i dugoročne posljedice zaraze. Na osnovu rezultata stručnjaci su ustanovili da spolne bolesti pretstavljaju jednu od najvećih opasnosti po zdravlje Amerikanki, jer osim spomenutih kroničnih smetnji ugrožavaju i plodnost žena. Izračunato je da su spolne bolesti 1984. godine stajale Ameriku 2,6 milijari dolara. - Kako veliki gubitak za tu veliku zemlju, i u zdravlju stavnovnika i u broju budućih stanovnika, kao i u novcu.

Spolne bolesti u porastu. Montreal. - Opet isti naslov i iste nevolje. Prema pisanju agencije Reuter: "Širenje spolnih bolesti pretstavlja najveći zdravstveni problem u svijetu, a u zemljama u razvoju dostižu čak epidemijske razmjere." To je izjavio profesor montrealskog sveučilišta Richard Morisset, predsjedavajući Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) koja će slijedeći mjesec održati svoj sastanak.

Svake šeste sekunde zarazi se netko u svijetu jednom od spolnih bolesti, rekao je dr Morisset na konferenciji za novinare, naglašavajući da u zemljama u razvoju stoji najteže. On je precizirao da se najviše širi bakterijsko oboljenje "chlamydia" koja napada unutrašnje organe žena i uzrokuje sterilitet - neplodnost, i sljepilo kod novorođenčadi. Dr Morisset je rekao da je 500 milijuna ljudi zaraženo tom bolešću i da je ona najveći uzročnik neplodnosti i sljepila u cijelom svijetu". - Radi se o podatku kojim operira svjetska organizacija. Kako smo već mogli vidjeti iz cijelog niza članaka, liječnici uporno upozoravaju da bolesti kontrahiraju osobe niskog morala. Među ostalima je i sljepilo. Te su opomene izgleda beskorisne, jer nemoralni život uzrokuje i jedno drugo sljepilo. A to je činjenica da radi udovoljavanja neljudskom nagonu bez mjere, nisu sposobni vidjeti kamo to vodi. I tu bi se mogla primjeniti doslovno i na polju medicinskih upozorenja ona: "Ne bacajte biserja..." To više što, kako opetovano vidimo, stradaju i nevina djeca i državne financije. Jer ta skupa liječenja mora platiti zajednica, pa i oni koji žive pošteno.

Bestidni život izaziva bolesti tijela

Veliki članak, s najozbiljnijim konstatacijama što se tiče bolesti i uopće posljedica nemoralnog života.

"Herpes bolni, mjehuričasti osip na raznim djelovima tijela, bolest je koja zadnjih godina uzima maha u mnogim zemljama. Međutim još brže nego ova bolest vezana za puteno zadovoljstvo, širi se strah od nje. Da li će bolest herpesa prigušiti kod ljudi želju za nedozvoljenim tjelesnim užicima?" Tako pisac članka počinje najozbiljnijim tonom, osuđujući poročni život u svijetu i nastavlja:

"Bilo kako bilo, riječ "herpes" nadvila se kao mora nad putenu ljubav. Milijuni Amerikanaca već su se odrekli slobodne ljubavi, ponovno se okreću braku ili čak potpunoj kreposti odricanja... Svaki doticaj može uzrokovati prenošenje virusa te opake bolesti: prijateljski stisak ruke, najnedužniji poljubac ili konvencialni doticaj... Prosječnom Amerikancu sugerira se od djetinjstva da je svaka intimnost izvan braka i prije braka grešna, prljava i opasna". (Mogli smo vidjeti iz dvije opsežne ankete da milijuni američkih studenata žive u čednosti). - "Herpes tako vrijedi kao zaslužena kazna za neželjeno orgijanje u ljubavi. I oboljeli pacijenti često izražavaju kajanje radi svog bludnog ili brakolomnog života i obećavaju da će se promjeniti u pozitivnom smislu... Michael Remington, liječnik u Sietlu, država Washington veli: Uz to kod četiri vrste herpesa od njih pedeset, dokazano je da mogu izazvati rak, što je eksperimentima dokazano... Ta se oboljenja rijetko javljaju kod žena koje se suzdržavaju od nemoralnog života, a češće kod onih koje su rano počele nedopuštenim iskustvima nemoralnog života, te najviše kod onih koji žive promiskuitetno (konstantni odnos s raznim osobama)." Evo jednog upravo moralizatorskog članka, koji ima to veću vrijednost, što potiče

od stručnjaka - djelatnika na polju medicine. Što se tiče raka kao posljedice nemoralnog života, navodimo još poneko upozorenje.

Uzroci raka spolni odnosi. New York (REUTER) - Spolni odnosi češći su uzrok raka nego prehrambeni aditivi ili zagađena voda i zrak", rečeno je na konferenciji za sprečavanje raka koja se održava u New Yorku, a kojoj prisustvuju zapadnonjemački i američki stručnjaci. Prema izjavi pretstavnika američke fundacije za zdravlje, dra Ernsta Wuendera spolni odnosi su uzrok jedne vrste raka kod žena i herpesa, za koji se vjeruje da je u vezi s rakom, a čija je pojava zadnjih godina postala tako česta, da se ubraja među najbrojnija oboljenja". - Tako naš "Vjesnik" prenosi vijest svjetske agencije Reuter jedne od najuglednijih agencija u svijetu. U zadnjem smo članku također naveli mišljenje drugih, ali i opasku da to biva najčešće kod žena lošeg morala.

Rana udaja, uzrok raka. U prošlom desetljeću, prema novinskom izvještaju, u nekim istočnim krajevima, gdje je uobičajeno veoma rano sklapanje braka, već se godinama promatra širenje raka među ženama u petom desetljeću. Jedan od stručnjaka veli: "Kada bi se te žene morale radovati svojem životnom djelu, veseliti se svojoj unučadi, one liježu prerano u grob." Prerani bračni život tvrde liječnici - kriv je za preranu smrt.

Rak nemaju nevine žene. Sadržaj ovog članka indirektno potvrđuje već citirane dijagnoze o pojavi raka. Stručnjaci tvrde da čisti život čuva u neku ruku od raka. - "Profesor dr Peter Alexander, govoreći o raku kad žena, podsjeća na pretpostavku da je duhan uzrok pojavi raka na plućima, ali do danas još ne znamo uzročnike drugih vrsta raka-posebno raka kod žena. Međutim on iznosi svoje mišljenje kada veli: "Zacijelo postoje vanjski uzroci koji izazivaju bolest raka kod žena, no dosada ne znamo koji. No, jedno je nedvojbeno dokazano: Rak maternice nemaju žene koje su sačuvale djevičanstvo - nevinost. Vjerojatno seksualni odnosi igraju ulogu u pojavi te bolesti". - Ta liječnička konstatacija sigurno ne ide u smjeru proglašenja opasnosti od bračnog života, koji je na koncu zamisao Stvoritelja, nego je plod istraživanja, a koji se vjerojatno odnosi na žene "koje su počele ranim nedopuštenim seksualnim iskustvima, te onih koje žive promiskuitetno".

U člancima te vrste, posebno obzirom na izvještaj o raku kod žena koje rano stupaju u brak, moramo nadopuniti sadržaj konstatacijom da to vrijedi i za djevojke, koje se rano podaju slobodnom životu. Usput liječnik koji je članak napisao, tvrdi da u tim regijama nisu otkrili te vrste raka kod Makedonki, koji žive u odnosu prema drugim krajevima suzdržljivo, kao i kod Muslimanki kod kojih je na visini moral u obiteljima. Svakako bogati podaci za razmišljanje, posebno onima kojih se to tiče.

Spolne bolesti uzrok prerane smrti. O tome piše u jednom našem tjedniku liječnik dr Kremer, koji veli: "Stoljećima su bili liječnici nemoćni protiv najtežih spolnih bolesti koje su kosile tisuće života. Nesretnici su mnogo godina nakon zaraze umirali u najstrašnijim mukama... Srčana oboljenja, raspadanje pojedinih organa, degeneracija ledne moždine i progresivna paraliza harale su svijetom. Te su bolesti razorile pored nepoznatih mnoge poznate veleumove. Od spolne bolesti (sifilisa) su stradali književnici Heinrich Heine (koji je godinama ležao nepokretan u najtežim mukama), Guy de Maupassant, filozof Nietzche, kompozitori Donizzeti i Wolf, kraljevi Ljudevit XIV, Ljudevit XV., Henrik VIII, i mnogi drugi. U Berlinu se svojevremeno računalo da od te strašne bolesti boluje 37 posto odraslih muškaraca. Ta je bolest vrlo zarazna i uzročnik spiroheta palida prodire u organizam na svakom mjestu gdje je koža ili sluznica i najmanje oštećena. Vrlo često se radi o oku nevidljivim oštećšenjima ili ogrebotinama. Prenosi se ne samo tjelesnim odnosom nego i rukovanjem ili drugim načinom kontakta, ili predmetima koje je bolesnik imao u rukama... Kakav je učinak tih bolesti na čovjekov um, vidjeti ćemo iz nekoliko drastičnih primjera.

Ludi pjesnik. Nemoralni život uzrok ludila

Charles Baudelaire, veliki francuski pjesnik. Ostao rano bez oca, odao se nemoralnom životu radi kojega je obolio od spolne bolesti. U to vrijeme je ta bolest bila neizlječiva... Prijateljevao s nekom plesačicom daleko ispod njegove kulturne razine, što je za njega bila prava propast. Knjige su mu bile takova sadržaja, da ih je zabranio državni tužilac. Kada je navršio 30 godina života, bio je prava ruina od čovjeka. Po cijelom tijelu imao je strašne rane, imao je kojekakova privиđenja, čuo neke glasove, poruge, bestidnosti, krikove, iako je bio sam u sebi. Pozvali su ga da predaje u inozemstvo kao poznatog književnika, no on već napola lud, klanjao se na sve strane, smijao se, tako da su svi vidjeli da je na pragu pravog ludila. Napokon ga je udarila kap. Ležao je izborana lica od muka, briga,

poroka, ironije i strasti. Umro je u 45 godini života." - Tako vrlo skraćeni izvještaj o čovjeku iz vrlo ugledne i bogate obitelji. Novac je rasipao nemilosrdno, a jednom je pokušao samoubojstvo, udarivši se nožem u grudi. Nakon ozdravljenja, nastavio je razvratnim životom koji ga je doveo do ludila i prerane smrti.

Guy de Maupassant. I on se rodio iz bogate plemićke obitelji. Već u 25 godini dobio je prvi napadaj ludila od nasljedene spolne bolesti. Trpio je teške glavobolje i napadaje hipohondrije. Došla je napokon sablast sljepila. Zapao je u teška psihička stanja sumnjičavosti i svadljivosti. Stekavši slavu u četrdesetoj godini života, prerezao je sebi grlo i iskrvario, ali su mu ipak spasili život. Zatvorili su ga u ludnicu. Tamo je puzao na sve četiri. Posljednji zapis u njegovoj tužnoj bolesničkoj listini glasi "Gospodin de Maupassant se poživotinjio". Umro je u 42 godini života. Veliki pisac i veliki bjednik. On je poseban slučaj, jer je tešku spolnu bolest nasljedio od roditelja.

Niccolo Paganini. Jedan od najvećih, ako ne i najveći violinista svih vremena. Već je u 13 godini bio slavljen na svojim nastupima. Ubrzo mu se slava proširila po cijelom svijetu. Svirao je tako vješto, da su zapanjeni slušači znali govoriti da je u vezi s đavlom. Njegov burni život i nemoralne avanture donijeli su mu najtežu spolnu bolest. Bolest se naglo pogoršavala, velikom mukom je izgovarao riječi. Posljednje dvije godine života veliki je umjetnik bio praktički nijem. Veliki kompozitor Berlioz koji ga je dobro poznavao piše da se Paganini zadnje vrijeme mogao samo pišući sporazumjevati. Soba mu je bila puna lijekova, ali mu nijedan nije mogao pomoći. Oticale su mu noge, te nije mogao hodati. Hranu je jedva gutao. Sam je zabilježio o svojem stanju: "Raspadam se u tisuću komada, nemam životne snage, hrana mi ništa ne koristi... Umro je u bijednom stanju. Uskraćen mu je i crkveni ukop. Tijelo su mu prenosili na više mjesta. Kada je njegova sina pohodio češki violinist Ondraček, otvorili su njegov grob, ali u lijesu mu nije bilo tijela". - Stari bi rekli: Kakav život takva smrt.

Vladimir Vidrić - zvali su ga prokleti pjesnik. Otac mu je bio ugledni zagrebački odvjetnik. Vidrić je pisao pjesme takvog sadržaja, da ga je društvo u Zagrebu isključilo iz svoje sredine. Kada mu je otac umro, kaže životopisac shrvan skandaloznim ponašanjem svojega sina, njegovim nemoralnim stihovima, pijančevanjem s najgorim vrstama žena iz polusvijeta, nemilo rasipa bogatu baštinu očevu. Takav ga je život doveo do ludila. Prijatelji ga posjećuju u umobolnici te jedan od njih bilježi: "Na travi u dvorištu sjedio je obrijane glave naš Vladimir. Imao je posudu u ruci i bacao u sebe i iza sebe hranu, prolijevajući jelo po odijelu. Ugledavši nas uplaši se poput nemoćne zvijeri, digne se i zavuče u grm, te nastavi halapljivo gutati hranu. Prekidao bi svoje mljackanje, stenjući poput kakove gladne životinje, koja je smetana u žderanju, a onda opet legne u grmlje... Tako ga je opisao njegov prijatelj. Liječnički podaci u Stenjevcu glase: "Pacijent je genijalno nastrojen, blistav um, pjesnik, izvrstan đak, - prije bolesti. No odan bludu i alkoholu. Svoj imetak od 80 tisuća kruna (veoma velika svota) potrošio je do kraja. Boluje od paranoičnog ludila. U praktičnom životu nije ništa postigao, iako se od njega mnogo očekivalo." Liječnička dijagnoza koja govori o ludilu, dijagnoza je i njegova života, obzirom na njegov svršetak: Nije postigao ništa.

Friedrich Nietzche. Njemački filozof i pjesnik, začetnik teze o nadčovjeku, čime su se poslužili njemački nacisti i u ime toga počinili silna zlodjela. Naučavao je imoralizam (lišavanje od moralnih obveza) i iracionalizam (bitak svijeta se ne može spoznati), iz toga je izveo svoju mržnju na religiju te se radi toga posvađao s najboljim prijateljima. Svoj imoralizam, nepriznavanje morala, izrazio je svojom rugalicom. Parafrazirajući božićnu vijest: "Javljam vam veliku radost, rodio se Spasitelj svijeta", on je pretvorio u svoju "radosnu vijest". "Veselite se, radujte se, umro je Bog: stoga jedite, pijte, bludite, jer Bog je mrtav". Taj je svoj imoralizam provodio u životu. Od razbludnog života obolio je od spolne bolesti, poludio i umro u zavodu za umobolne. I za njega kažu da je hodao četveronoške prije svoje smrti."

Frederic Chopin. Jedan od najvećih skladatelja i pijanista, rodom Poljak. Iz svoje je domovine morao pobjeći kao politički emigrant. Prilikom jedne njegove godišnjice, francuski ugledni tjednik "Paris Match" donio je prikaz njegovog bogatog stvaralačkog opusa. Za njega se u članku veli: "Nakon neurednog života bez ikakovih moralnih okvira, napušten od sviju, pa i od G. Sande s kojom je održavao godinama nezakonite veze, umire u 39. godini života." Prema članku, pohađao ga je njegov prijatelj poljski svećenik Andrija Jelowicki. Kada je vidio da mu se bliži kraj, zamolio je Chopina da mu nešto pokloni. Ovaj je plačući odgovorio da ništa nema, a sada gubi i svoj mladi život. Svećenik mu je rekao: "Frederic, pokloni mi svoju dušu!"

Chopin se ispovijedio, primio sakramente umirućih, a onda je ganut rekao prijatelju: "Tebi, Andrija, mogu zahvaliti da nisam umro kao svinja." Opet jedna žalosna bilanca, inače velikog čovjeka, čija je veličina u neku ruku zasjenjena njegovim nemoralnim životom koji ga je kao i tolike ostale prerano srušio u grob.

Sida kuga dvadesetog stoljeća

Gorki plodovi nemorala

"The Guardian" - London. Jedan od najpoznatijih dnevnika u Engleskoj i svijetu donio je članak Liz Hodkins na temu toliko napadane "seksualne revolucije" koja se nakon triumfa od više nego dva desetljeća raspada radi katastrofalnih posljedica koje je prouzročila. Komentator veli da je njezino svjedočanstvo posebno dragocjeno, jer je i sama došla do tog zaključka iskustvom, nakon višegodišnjeg života bez granica u moralu".

L. Hodkins u uvodu spominje grčkog filozofa propovjednika uživanja, i navodi njegove riječi: "Tjelesni čin nije čovjeku ništa dobra dionio, a sretan onaj komu nije naudio". To je sve izrazila u knjizi "Seks nije obavezan", koja je uzbudila mnoge duhove. Svoja uvjerenja izriče u toj knjizi u brojnim maksimama kao: "U ovom našem seksom opsjednutom svijetu, treba početi ispočetka i uvjeriti ljude da i bez čestog udovoljavanja tjelesnom nagonu mogu biti sretna bića". - Ne samo da je seks štetan za zdravlje (fizičko i mentalno) nego je i pravi gubitak dragocjenog vremena. On omamljuje intelekt i podiže rad hormona što dovodi do stresa i umanjuje otpornost organizma... Tamo gdje seks prevladava, rečeno je zbogom akademskoj karijeri i razvoju vlastite ličnosti, pogotovo kod mladih djevojaka.To sve izgleda prema njoj okrutna istina, a L. Hodkins to podupire vlastitim iskustvom i medicinskim dokazima. Preporučuje čak i potpuno odricanje u pojedinim razdobljima života i dodaj: "Pa što je seks nego himera (izmišljena, nestvarna neman), fantom, koji obećava mnogo a ne donosi ništa". - "Seksualna sloboda koju svijet uživa od šezdesetih godina nije svijet učinila sretnijim. A što nam je donijela: razvode, samoubojstva, drogu, infarkte, rak, i sidu... Što se tiče raka tvrdi na temelju medicinskih nalaza, da nastupa uslijed neumjerenog seksualnog života". Sada nabraja u svijetu vrlo poznate osobe koje: su se odrekle seksa (Richard Cliff, F. Nightigale, sestre Bonte, AndyWarhol, te završava: "Seks čini muškarce i žene ovisnim na jedan užasan način" i veli da su to riječi njezina muža. Obilato se služi preporukama za celibat (neženstvo) koji treba prihvatiti dragovoljno.

Eto nam na završetku razmišljanja o bolestima koje izviru iz neurednog života, jednog svjedočanstva žene, koja je došla na temelju svojeg života do takovih zaključaka. Nemoralni život: omamljuje intelekt, smanjuje otpornost organizma, ruši akademske karijere, onemogućava razvoj vlastite ličnosti, naročito kod mladih, a takav je razvratni život uveo čovjeka u svijet razvoda, droge, samoubojstava, infarkata, side pa i raka. Zanimljivo je da se poziva na "medicinske dokaze", što smo i mi kroz cijelo poglavlje neprestano isticali. To je i glavni i jedini razlog, zašto je tim bolestima poklonjeno toliko prostora i argumenata. U nastavku će biti govora o još jednoj bolesti koja napunja užasom cijeli svijet. To je sida, "kuga dvadesetog stoljeća".

Sida kuga dvadesetog stoljeća

"Dramatična ofenziva virusa "humanae imunodeficientiae" - Aidsa, ili Side, najpodmuklijeg ubojice što ga pozna suvremeni svijet, ne uzbuđuje samo medicinare: osim javnosti, dakako, na uzbunu zvone ekonomisti, demografi, zastupnici raznih ideologija (od teologa do drugih svjetonazora) sociolozi i fenomenolozi. Drmajući temelje suvremene civilizacije, baš kao što je to učinila kuga u srednjem vijeku, sida ne ostavlja ništa onakvim kakovo je bilo jučer, a mnogo toga sigurno neće biti onako kako je danas". Tako sveobuhvatnim pogledom pisac članka na dramatičan način prikazuje svu tragediju za cio svijet, izraslu iz bolesti koju naziva najpodmuklijim ubojicom koji je ikada upoznat. U nastavku uspoređuje posljedice kuge s posljedicama koje donosi sida i s medicinskog i sociološkog stanovišta.

"Sin nije prilazio samrtničkoj postelji oca, a otac je bježao od umirućeg sina. Milosrđe i nada bile su potisnute"... To su riječi Guy de Chauliaca iz Avignona, a odnose se na vrijeme kada je harala tzv. bubonska kuga, koja je 1384. godine pokosila trećinu evropskog stanovništva, vjerojatno oko 35 milijuna ljudi. No, većina suvremenih mislilaca vjeruje da će sida donijeti mnogo gora vremena nego kuga: udarivši čovjeka u njegovu najintimniju sferu prokreacija (rađanja) i spolnih užitaka. Ta bolest razara jučerašnji svijet, iako je broj oboljelih od te bolesti još uvijek manji od broja oboljelih od raka ili srčanih oboljenja.

Što se tiče medicinske budućnosti te "moderne kuge", za nju lijeka nema, niti je na pomolu kako izgleda. Stoga se treba zabaviti posljedicama na civilizacijskoj ravni. Jer sida je, kao i svaka druga spolna bolest, značajna društvena činjenica i sa kulturnog stanovišta... Dugotrajna inkubacija (vrijeme od zaraze do izbijanja bolesti), govori se čak i o cijelom desetljeću, neizlječiva i izravno povezana s odnosima između spolova, sida je kompleksna socijalna bolest.

Komentatori društvenih kretanja govorili su sedamdesetih godina o "novom društvu" u kojem je klasična obitelj povijesni relikt (zaostatak) koji je na izdisaju; između čvrstih parova "koji će samo smrt rastaviti", većinu pučanstva trebali su činiti samostalni muškarci i žene, čuvstveno i spolno neovisni i samosvjesni, aktivni putem intenzivne promjene partnera bilo u homoseksualnim ili normalnim kontaktima (heteroseksualnim). Dakako, blistava budućnost proricana je homoseksualnoj populaciji - totalni promiskuitet trebao je postati središnjim dijelom životnog stila. - Svakako treba naglasiti da je to bilo mišljenje društva na Zapadu, društva u moralnom i biološkom raspadu - kako i sami konstatiraju. Pojednostavljeno ovo što navodimo znači: Pristalice nemoralnog života, govorili su da je obitelj osuđena na propast, da nisu potrebni bračni drugovi, nego slobodna ljubav sviju sa svima, što znači promiskuitet, mjenjanje "partnera" kako se to "fino" kaže, čak nagovještao veliki uspjeh onima koji će živjeti u protuprirodnim odnosima, koji kraj sve monstruoznosti - isključuju rađanje potomstva. Međutim, kako su ti planovi i ta proročanstva završila, možemo čuti u nastavku.

"Sida, međutimm, ruši taj obrazac u prah i pepeo. Gasi se samosvjest pobornika za "novo društvo, jednako kao i zanos ideologa svebluda. Samostalni i samosvjesni pojedinci za koje je izrastao golemi pogon "seksualnog turizma", planirane skitnje i trke za razvratom, ršću od straha usred svojih posebnih barova i restorana, klubova za orgijanje, jer broje među žrtvama od side svoje najvjernije poklonike.

Što će biti s rock-kluturom koja je zatrla individualnost i osobu, jedinku, utopila u masi, u kojoj normalni par muškaraca i ženske gubi svoj raniji smisao? Što će biti s homoseksualcima i njihovim "pravom" na zakonitost koju su izborili u vrijeme "velikog oslobađanja"? Što će biti s maskuliniziranom ženom (pomuškarčenom) i sa feminiziranim muškarcem (poženstvenjenim), onom razmjenom simbola u odjevanju, njezi tijela i ponašanju, koja je izbrisala razlike stvorivši modu suprotnu psihološkim korjenima (jer moda je povjesno artikulirana kao stimulator spolne - normalne privlačivosti)?" - Ovaj završetak članka je pravo smrtno opjelo svim mogućim vrstama razvrata koji je zavladao nakon "oslobađanja", ili nakon "seksualne revolucije". Sida, koja prodire u centar onih koji su propovjedali i sveblud, homoseksualni život, i život izvan braka, u tzv. "rizične krugove", oborila je te sve razvratne ideje, i učinila da "ršću od zebnje". Prouzročila je povratak starim vrijednostima i moralnog života mladih, i stabilnijih brakova odraslih. O tome govori i slijedeći naslov: povratak "konzervativizmu".

"Novi konzervativizam".

"Sociolozi očekuju snažan zaokret prema tradicionalnoj slici žene i muškarca. Ono što je "negdje između" (uniseks - bolesna jednospolnost) ostati će, zbog znaka side utisnutog na čelu, nepoželjnim i opasnim. Transeksualno, možda označeno travestijom kao simbolom, bit će ispisano iz društva ustrojenog u duhu "novog konzervativizma". Hermafroditski (dvospolnjački) ideal razbit će se i iz njegovih krhotina izrasti će prava žena i pravi muškarac, koji će se stopiti u "pravi par". - To bi bio taj "konzervativizam" u novoj verziji, povratak starim vrijednotama normalnog muškarca i normalne žene, koji se prirodnim zakonom združuju u "pravi par".

Novi erotizam ostvariti će se u čvrstoj zajednici muškarca i žene utemeljenoj na preplitanju njihovih individualnih vrijednosti, povjerenju i ljubavi. Može li se za koju godinu iz te tmine povijesti vratiti ideal monogamije (jednoženstva), onaj biblijski uzor doživotne vjernosti tijela i duše? Hoće li ista generacija koja je u mladosti doživjela razuzdanost seksualne revolucije i lom bezbrojnih

moralnih tabua (zabrana) i koja sada s nevidenom otvorenošću barata "seksualnost bez granica" - jer zla sudbina bolesti - side, nesmiljeno ruši granice između iskrivljenih pojmova slobode i pravog imena (slobodna ljubav = razvrat), hoće li doživjeti i otkriće novog erotizma (zdravog pojma ljubavi) prema zaista voljenoj osobi?"

"Današnja izblijedjela razlika između muškog i ženskog, ozračena je prokletstvom side, a morati će ustupiti mjesto jasnim znakovima muškosti i ženstvenosti, pokazateljima snage (muške) i nježnosti (ženske), ozbiljnosti (muške) i odanosti (ženske).

Ove izvanredne misli su zaključak na temelju razmišljanja o stvarnom stanju stvari: sida zahvaća isključivo tako zvane "rizične krugove", homoseksualce i uživatelje droge, i potvrđuje onu staru da se priroda osvećuje. Sve protuprirodne pojave, život bez solidnog bračnog druga, protuprirodni odnosi, neprirodno odjevanje muških i ženskih koji samo naznačuju gubitak pojma o muškosti i ženstvenosti, doživjeli su potpuni slom, pojavom nove, smrtonosne bolesti, koja zahvaća isključivo one, koji se odaju tim porocima. Ili one koji su tako nesretni koji su se zarazili krvlju oboljelih (transfuzija, "šprice" kod drogiranja). I dakako, poziva se na povratak starim, konzervativnim biblijskim pojmovima o normalnom muškarcu, normalnoj ženi i normalnom braku. To je zaključak publiciste, a ne moraliste, no jasno je da i nema i ne može biti dvostrukog morala u moralnosti. Do kakovih razmjera bolest side u svojem širenju dopire, u slijedećem članku.

Stravična lavina oboljelih. Naslov krupnim slovima. Podnaslov: *Sida širi krug smrti.* Slijede podaci o zaraženima. Među ostalim i iz SSSR-a - Sida stigla i u Sovjetski Savez.

"Britanski stručni medicinski časopis tvrdi da se broj oboljelih od side udvostručuje po prilici svakih devet mjeseci. Jedan profesor medicine izjavljuje: "Bolest raste po sistemu snježne lavine". Stručni list njemačkih liječnika s ogorčenjam konstatira da je nažalost u Njemačkoj prihvaćena poruka iz SAD još iz 1984. godine: "Naučite se živjeti sa sidom". Kako pak sida donosi sigurnu smrt, mogli bismo iz toga zaključiti: "Naučite se živjeti sa smrću". Njemački liječnici imaju pravo, a i svi normalni ljudi, da budu ogorčeni, jer umjesto takve nerazumne i neliječničke poruke, treba prihvatiti poziv na borbu protiv te zloćudne bolesti i tražiti ne samo lijek za nju, jer ga još i nema, nego pravu i djelotvornu zaštitu protiv zaraze od bolesti. Stoga već sada napominjemo, kako je hipokrizija, ili još više pravi zločin, poučavati o upotrebi "zaštitnih sredstava" prigodom odnosa, mjesto, kako smo već i čuli, pozivati na povratak starim vrijednostima predbračnog suzdržljivog života, i bračne vjernosti, kako je to učinilo već nekoliko državnih zajednica i Svjetska organizacija zdravlja, da ne govorimo o pojedinim liječnicima, roditeljima, pedagozima i posebno o djelovanju Crkve.

Seksualna revolucija na umoru - sida ju je pokopala.

Veliki talijanski tjednik "Panorama" donosi kratki, ali zastrašujući članak u vezi sa sidom, i veli: "Panika izazvana sidom i reakcija vlasti u nekim zemljama podsjećaju na odluke iz vremena kada je harala kuga, "crna smrt" kako su je nazvali. Pred sidom bi crna smrt morala problijediti, izjavio je Otis Bowen američki ministar zdravstva. Uspoređujući broj žrtava kuge i side ne može se zanemariti predviđanje liječnika koji smatraju, ako se sida nastavi širiti dosadašnjim tempom, da bi do kraja stoljeća samo u Evropi moglo umrijeti 100 milijuna ljudi". (Vjesnik 29.06.1990.). - Po nadnevku navedenih novina vidljivo je da su to svježi podaci, i da nije čudo što u svijetu vlada panika radi nove "Crne smrti". To više kada o tome govori ministar zdravstva jedne od najvećih država u svijetu.

Još jedan nadgrobni govor sidi. Piše naš novinar, pomalo obojen starom ideologijom. "Bubnjevi seksofobije (strah od seksa) odjekuju svijetom. Sida, "veliki strah", kako je zovu ispražnjuje barove za neženje i neudane, koji traže samo prolazno iživljavanje, gase se "crvene lampe" pred kućama razvrata, do jučer uzbudljiva avantura izlaska iz bračnog gnijezda čini se sada zlokobnim iskorakom u nepoznato... Medicinari očajavaju, popovi grme o kazni Božjoj, seksualna revolucija koju je suvremena civilizacija (koja?) obdarila otkrićem ranije jedva neslućenih sloboda - umire, seli u povijest". Ovaj novinar, usput rečeno, zagriza u članku ne samo "popove" nego i liječnike, unatoč tome što priznaje da su "slobode nemorala" opozvane sidom.

Osuđeni na smrt. Opet sida i smrt. U Parizu je počela međunarodna konferencija o sidi. Prema podacima (1986.) trenutačno u svijetu boluje od side 100 tisuća ljudi, i polovica od njih će vrlo brzo umrijeti. Stručnjake najviše zabrinjava da sada ima u svijetu 10 milijuna ljudi zaraženih sidom, a svi su oni potencijalni prenositelji bolesti. "Komentar nepotreban!"

Top lista strahova. Rezultat istrage koju je nedavno objavio časopis "Glamour" pokazuje da se Amerikanke najviše boje spolnih bolesti, posebno side. Njihov se broj penje sa 64 posto među svim strahovima. Što je najznačajnije, vidi se po rezultatima ankete, da sada mnogo manje misle na seks. Uz to je otkriveno da one najviše misle na svoje zdravlje, dok je briga za ostali svijet tek na trećem mjestu. Za djecu ne brinu." - Mogli bismo dodati: Dakle radi se o tijelu, brigi za tjelesnu kondiciju, a financijska su pitanja na petom mjestu. Zaključak: višestruki svojevrsni nemoral.

Strah u Japanu. Tokyo. Ljekoviti strah. Japansko ministarstvo zdravstva saopćilo je, a tomu je dat široki publicitet, da je u prošloj godini za trećinu manje oboljelih od spolnih bolesti. Kao razlog se navodi isključivo: "strah od side." - Naš narod kaže: "Dobar je strah komu ga je Bog dao!"

Kirurzi i strah. Još jedna vrsta straha i to kod stručnog osoblja. - London. Panika od smrtonosne bolesti side sve više zahvaća britanske bolnice. Od muškaraca koji su sumnjivi, traže da se prije operacije podvrgnu testu na sidu, da se utvrdi da li su zaraženi. Jedan je kirurg izjavio novinarima što sve čini da se zaštiti od smrtonosne zaraze. Služi se držačem za igle pri šivanju pacijenata, a za rezanje koristi škare mjesto skalpela koji može ispasti iz ruke i raniti liječnika... Mnogi liječnici i zubari odbijaju liječiti bolesnike sumnjive na sidu. Mnogi se stručnjaci ljute, ali strah je jači od svakog ljudskog obzira". - Liječnici su pozvani da liječe sve vrste bolesnika, no kad se radi o ovoj bolesti, strah postaje jači od profesionalne svijesti.

Sida plaši pravnike i suce. U jedan sud na Zapadu, doveden je optuženik koji je bio bolestan od side. Kako su svi sudionici na suđenju za to znali, i sudac, i porotnici, i branitelj i stražari, svi do jednoga došli su sa maskama na licu, da se sačuvaju zaraze". - Da je čovjeku 20 stoljeća strah od nemorala bio barem djelomično u pameti, niti bi bilo maska, niti bolesti radi koje se one nose.

Prijeteći strah. "Strah od side ide tako daleko, da se ljudi odlučuju čak i na zločin umorstva, da se izbave. U predizbornoj kampanji u SAD Louis Waltell kandidat za gradonačelnika grada Hustona, posve ozbiljno je predložio kako spriječiti mogućnost zaraze: Poubijati bludnike"! - Poznato je iz svjetskog tiska da je isto tako bilo mnogo ozbiljnih prijedloga da se bolesnici od side najstrože izoliraju na kakovom otoku, kao što se to prakticiralo kod bolesnika od gube. Što o tome veli Crkva?

Što Crkva čini za oboljele od side? "Prvi Centar za oboljele od side. Otvorila ga je majka Terezija na otoku Manhattanu u New Yorku, pokraj crkve sv. Valentina. U Centru će služiti sestre družbe Misionarki Ljubavi, koju je osnovala Majka Terezija. Centar će financijski izdržavati nadbiskupija New York. Majka je prilikom otvaranja Centra izjavila: "Nadamo se da će bolesnici od side moći ovdje živjeti i umrijeti u miru, primajući ljubeznu njegu i skrb." U stilu Majke Terezije i Gospodina Isusa, one koje nemaju baš ništa s neurednim životom koji je postao bolest čovječanstva, bez ikakova straha posvećuju se bolesnicima, koji su radi nemoralnog načina života tu bolest zadobili. Sada to nije više jedini centar, jer smo zadnjih godina mogli više puta čuti takove vijesti.

Poznato je da je i papa Ivan Pavao II. primio takove bolesnike, rukovao se s njima, mada smo čuli kako i liječnici i kirurzi, i zubari i pravnici s najvećim strahom izbjegavju te bolesnike. Čovjek se mora sjetiti Isusovog vremena, kada su, kao i mnogo stoljeća kasnije gubavci morali bježati od ljudi, i ljudi bježali od njih, Spasitelj je stavljao ruke na njih i ozdravljao ih.

Tko su bolesnici od side? Općenito se znade iz kojih se slojeva regrutiraju bolesnici. Svjetski tisak ih naziva: rizične grupe. Radi se o homoseksualcima i ovisnicima od droge. No u kakove je sve krugove i koga je sve zadesila ova smrtonosan bolest, pišu brojne novine i časopisi diljem svijeta. Evo nekoliko podataka, naročito poučnih za mlade, koji po svojem ukusu stvaraju sebi idole, koji su tako često žrtve neurednog osobnog života. I žrtve strašne bolesti.

Čudna naslada. I naslov je čudan, no u članku pod tim naslovom čitamo: "London. Britanska žuta štampa naslađuje se ovih dana svojevrsnom senzacijom. Stephen Barry osobni sobar princa Charlesa kroz 12 godina, umro je u jednoj londonskoj bolnici od side u 37 godini života. Komentira se i držanje kraljevske obitelji u kojoj je služio toliko godina. Nisu došli na ukop. No život su provodili u tako tragično skalupljenoj obitelji". - Tragedija je višestruka, a najveća je - služiti kraljevskom domu, a u nj unijeti strašnu bolest.

Smrt u glavnoj ulici. U specijalnoj sekciji filmova ovogodišnjeg festivala u Mannheimu, koja je izazvala veliko zanimanje mladih ljudi bili su filmovi o sidi. Devet ukupno, a od njih tri igrana, pet dokumentarnih o bolesti side, i jedan snimljeni muzički šou, dakako opet protiv te bolesti." - Kao tragična pojedinost s tog festivala spominje se slijedeće. Režiser kontroverznog filma "Prijateljstvo" (koji je izazvao dileme), Arthur Bresse umro je od side o čemu je njegova sestra izvjestila pismeno

upravu festivala u Mannheimu. Dakle, čovjek je snimao film o umiranju od side i pri tom sam umirao". - Kakova potresna vijest o svijetu u kojem živimo, i o bijedi "veličina" koju doživljavamo kao pravu bijedu.

Ugledni otac, izgubio sina. U podnaslovu se kaže "nesretni otac". I jest nesretan, jer mu je sin umro od side. Radi se o poznatom poglavaru jedne afričke zemlje. U članku se veli: "Predsjednik Zambije Keneth Kaunda pozvao je međunarodnu zajednicu da problemu side posveti najveću pažnju i otkrio je da je njegov sin prošle godine umro od side. Ne znam kako je dobio sidu izjavio je nesretni otac, no liječnici su rekli da je smrt nastupila od oštećenja jetre i bubrega, što se javlja kao posljedica zlokobne bolesti." - Keneth Kaunda inače slovi kao ugledni političar i čovjek neprikosnovenog života.

Kultura umire od side. Čudan naslov, još čudovišnijeg sadržaja uz njega. Podnaslov glasi: U SAD kuga 20. stoljeća nemilosrdno kosi umjetnike. Evo kratkog prikaza podužeg članka:

Nedavno je umro Rudolf Nurejev... Iako se nagađalo i šuškalo, postalo je jasno da Nurejev umire od side. Nije više mogao sam niti hodati, nego su ga podržavale dvije balerine." - Tako o jednom od najvećih umjetnika baleta početkom ove 1993. godine pišu novine. Dok su ga podržavali na pozornici publika ga je pozdravila desetminutnim pljeskom. Njegov pariški liječnik u izjavi nakon smrti, rekao je da je veliki umjetnik umro od srčanih tegoba koje su posljedica teške bolesti". - Postoje razne vrsti umjetnosti, među kojima i balet. Kada bismo, kraj svega toga, usporedili pretstavnike te umjetnosti s tolikim učenjacima, pa i umjetnicima na polju književnosti, slikarstva, kiparstva, arhitekture ili muzike, mogli bismo bez sumnje reći da su tjelesne vještine i okreti ruku i nogu zauvijek pokopani s njegovim posmrtnim ostatcima, pa da je zato tragedija još veća po njega, dakako, a ljudima će vrlo malo ostati koristi od takove vrste umjetnosti. Zato je i naricanje nad njim opravdano iz dubljih razloga. Zašto se čovjeku rađaju takove misli i takvi zaključci, lako ćemo uočiti iz onoga što čitamo u nastavku članka.

"Književnik Paul Monette smatra Nurejeva kukavicom što nije javnosti otkrio da ima sidu, jer bi svi umjetnici koji su oboljeli od side morali hrabro reći i javno priznati, jer samo tako mogu spasiti one koji nisu bolesni." Bila mu je dužnost da bude hrabar i cijelom svijetu otkrije da je bolestan. Svoju slavu je morao upotrijebiti kao moćno oružje protiv bolesti, da stvar bude čudovišnija prognozira da će i sam biti za godinu dana mrtav od side!" - Usporedimo ovu ocjenu umirućeg od side upućenu umrlome, kojemu je na umoru deset minuta pljeskala publika u kazalištu, i cijela slika bijede jednog dijela "kulturnog soja" u svijetu, biti će kompletna.

"Američki tjednik Newsweek posvetio je osam stranica umjetnicima koji su umrli od side. Na dvije stranice donosi samo popis imena umjetnika, pjevača... koji su pokošeni virusom kuge 20. stoljeća zauvijek u naponu snage napustili američku kulturnu scenu. Sve je počelo smrću Rocka Hudsona (u čiju kuću neće nitko ni ući ma da se prodaje) a u međuvremenu je postalo jasno, da će ta bolest imati dalekosežne posljedice na umjetničko stvaralaštvo u SAD. U cijelom tekstu se naglašava da američka kultura polako ali sigurno umire od side... Deseci imena umjetnika koji su bili okosnica američkog kulturnog života, pretvaraju se na stranicama novina u žalopojku. Studije pokazuju da je umrlim "umjetnicima" bilo u prosjeku 35 godina. Statistika je pokazala sa muškarci u dobi od 25 do 44 godine, koji se bave umjetnošću, filmom ili novinarstvom u 60 posto slučajeva umiru od side. Netko je rekao da bi u New Yorku trebalo otovoriti muzej nenaslikanih slika, nekomponirane glazbe, knjižare s nenapisanim knjigama". Bilo bi duhovito, da nije katastrofalno po jednu veliku zemlju u kojoj 60 posto mladih ljudi, umjetnika, umire od bolesti koja je plod perverznog, protuprirodnog seksualnog života.

Jedno ipak upada u oči: među umrlima od side, a popis je na cijelim stranicama novina što je naprosto užas, nema nijednog fizičara, astronoma, matematičara, medicinara ili kakvog znanstvenog radnika, pripadnika tzv. egzaktnih znanosti. Ista pjesma kao kod umjetnika prijašnjih vremena, koje je nemilice kosila kroz stoljeća smrt od spolnih bolesti.

O problemu homoseksualnosti mnogo se godinama pisalo, a nakon pojave side još i više. Pokušavalo se ozakoniti tu pojavu, u SAD međutim ni sada ne mogu fungirati u vojsci, a kod velike većine ljudi smatrala se, i danas se smatra ta pojava ružnim porokom. S druge se strane pokušavalo opravdati urođenim bolesnim stanjem na fiziološkoj i psihičkoj bazi. Nemoguće je da među obrazovanim ljudima bude 60 posto takovih "po prirodi" neuravnoteženih. Poznato je i to, da se i medicinskim nastojanjem, kao i odgajanjem suzdržljivosti, može na tom području mnogo učiniti. Napokon, da ponovimo, držeći se načela da "priroda uvijek kažnjava", moramo poći od te činjenice

i ne opravdavati ono što neminovno uzrokuje i bolest i uništenja života. U svakom naime zakonodavstvu, postoje kazne za prekršaje. Za one najteže, kazna je najteža. Kaznama zakonodavac želi spriječiti kršenje vitalnih zakona o kojima ovisi cjelokupni red. Tako i ova kazna "prirode" upućuje na Zakonodavca, razumno biće, jer priroda razuma nema, koji želi na taj način očuvati red i zakonitost. Nije li, napokon jasno, da bi prakticiranje homoseksualnih odnosa, dovelo do uništenja ljudskog roda, što smo mogli zapaziti u kritikama socijalnog karaktera.

Sida - kazna Božja. Kako smo netom istaknuli, protuprirodni način života uzrokuje nesretna stanja kod čovjeka, razne bolesti, pa i smrt. Sjetimo se tolikih opomena liječnika radi neumjerene hrane (radi čega se na Zapadu najviše umire), pa problem alkoholizma, koji se ubraja među najteže u svijetu, kao i već spomenute razne spolne bolesti sa sidom na opasnom začelju.

I o tom pojmu "Božje kazne", kod nas se godinama žučljivo raspravljalo, pa se čak izbjegavao i pojam "prirode" koja kažnjava. Kada bismo s druge strane postavili pitanje: da li su spolne bolesti možda nagrada, i to čija, bilo bi zanimljivo čuti odgovor. Temeljni pojam u svim religijama, koji je prožeo i svjetovno zakonodavstvo: dobro se mora nagraditi, zlo se mora kazniti. U tom smislu je zanimljiva izjava jednog sovjetskog političara, što je zabilježio i naš tisak.

Udomaćena Božja kazna. Moskva - Liječnici u SSSR-u smatraju da je sida posljedica seksualne revolucije na Zapadu. Na konferenciji za tisak, jedan od prvaka u SSSR-u izjavio je malo u šali a malo u zbilji: "Sida je Božja kazna!" Uz malo šale, čudo pravo da ispade malo i zbilje i to u SSSR-u.

Predsjednik SAD - sida Božja kazna. Mnoge su novine u svijetu zabilježile izjavu Ronalda Regana koju je dao u vezi sa širenjem side. Zastupao je i inače potrebu za obnovom morala u SAD. Poznato je što je odgovorio na pitanje, bi li on savjetovao da se i učenicima u školi ponude prezervativi. Njegov je odgovor bio: Ja bih im savjetovao da mladiću kažu: ne! Ništa im neće biti ako tako postupe!

Govoreći o sidi, rekao je da je to sigurno Božja kazna. Njegov ga je vlastiti sin radi toga podvrgao kritici, no njegov je otac znao što hoće, ako to nije znao sin. Taj primjer uza sve druge pokazuje kako je strogost i kazna često najbolji lijek protiv raznih poroka. Sida je činjenica, kao što je i činjenica da bolest dobiju ljudi nemoralna života, pa ili mislili da je kazna Božja, kazna prirode, ili naprosto strašna stvarnost, u cijelom je svijetu došlo do najznačajnijih promjena u životu. Ponešto smo već uzgred spomenuli, a sada ćemo o tome opširnije. I opet na temelju svjetskog tiska uz čiju je pomoć došlo do spoznaje o strašnom zlu kojemu se treba oduprijeti.

Strah od side i novi život

Ponajprije treba istaknuti što su u borbi protiv "kuge 20. stoljeća" učinili najodgovorniji i najpozvaniji. Zdravstvene organizacije i državne vlasti.

Svjetska Zdravstvena Organizacija. Ta vrhunska zdravstvena organizacija, ima sigurno najbolje informacije o žrtvama side. Uporno svjetsku javnost o tome informira, potiče političke faktore i medicinske centre, uvjerava one koji su spremni poslušati - da se sve sile upotrijebe, kako bi se spriječilo katastrtofalno širenje side u svijetu. Među ostalim, ta je organizacija u mnogomilijunskoj nakladi dala tiskati i dijeliti propagandni letak za borbu protiv smrtonosne bolesti.

Više je naših novina donijelo sliku toga letka: Na slici se nalazi mrtvačka lubanja, s krilima šišmiša, što uneke simbolizira sile tame i smrt, a djeluje veoma impresivno, kako vele publicisti. Koga u bolesti poslušati nego liječnika? Komu više vjerovati nego vrhunskoj organizaciji za zdravlje?

Njemačka. - Propaganda straha. - Bonn - Svaki treći stanovnik Berlina u starosnoj grupi od 18 do 29 godina, "temeljito je promjenio svoje seksualne navike", nakon što je vlada prije tri mjeseca (1987. g.) uložila nezapamćeni napor kako bi zdrave Nijemce zaštitila od side. Propaganda straha donijela je prve odlične rezultate u "carstvu zapadnonjemačkih poroka", ali to je za sada jedina dobra vijest... Dosada je u znanstvenu borbu protiv side Njemačka uložila 25 milijuna maraka, a odlučeno je da se i dalje "žrtvuje bez ograničenja novac za potrebna istraživanja i zaštitu". - Taj izvještaj govori o nezapamćenim naporima državnih vlasti u borbi protiv zla. Vrlo je i poučno i utješno, da su mladi Nijemci u najkritičnijim godinama poruku svojih državnika poslušali i "promijenili svoje ponašanje." Drugo i ne preostaje - osim prijetnje smrti.

Engleska. Komentirajući različite preporuke u vezi sa borbom protiv side, posebno o upotrebi prezervativa, "biranju partnera" i slično, britanski ministar zdravstva je dao kratki i apsolutno sigurni

savjet za mladež: suzdržljivi život, za oženjene bračna vjernost. - Nema nikakove sumnje da je provođenje u život toga savjeta, potpuno jamstvo za zdravlje i život.

Moskva: Sovjetski Savez. Zemlja sa najviše pobačaja i rastava brakova - što je bezuvjetno znak moralnog rasula. Kako smo već naveli - Ministar u tada još komunističkoj upravi, nazvao je sidu, "pola u šali pola u zbilji" Božjom kaznom. Ponavljamo, radi slike nastojanja političkih faktora u ratu protiv "moderne kuge" u cijelom svijetu.

Hrvatska Republika. Plakat izdan od Ministarstva zdravstva i Hrv. crvenog križa. Ispod velikog znaka crvenog križa slijedi tekst: "U svijetu je od Aidsa (side) zadnjih deset godina obolijelo 450.000 osoba. Pretpostavljeni broj zaraženih u svijetu oko 10 milijuna. U Hrvatskoj je od Aidsa obolijelo do sada 38 osoba, 24 ih je umrlo. - Aids se i dalje širi. Nema lijeka. Aids se može spriječiti, Aids se može izbjeći. Slijede savjeti: "Vjerna veza dvaju zdravih partnera pouzdana ja zaštita od Aidsa" - Dodajemo svakako - zakonita veza. Što manje spolnih partnera, to je veća sigurnost". Dodajemo - ni više ni manje, jer "partner" često označava osobu u vanbračnoj vezi. "Prezervativ smanjuje značajno rizik od zaraze". - Brojni članci u našem i svjetskom tisku dokazuju da je prezervativ u visokom postotku nesiguran, a nemoralan u tom smislu jer se pruža "zaštita" od zaraze a ne od nemorala, pa čak i promiskuiteta. - "Uživanje droge je višestruko štetno njome se može prenijeti i Aids. Uživaoci droge - ne koristite zajedničke igle i šprice". Dodajemo: Okanite se i droge i igle i šprice, jer zasada droga ubija više nego sida. Nitko nema pravo da savjetuje direktno ili indirektno, manji ili veći nemoral. U dobrom dijelu svijeta, čuli smo, savjetuje se promjena života.

Australija: "Strah od side". - Sidney. - "Milijuni Australaca bili su zapanjeni zastrašujućim scenama tv spota koji je lansirala Savezna vlada radi upozorenja na opasnost kojoj su svakodnevno izloženi, a koja se zove sida.

TV spot prikazuje maskirane osobe koje podsjećaju na mračne figure apokalipse i smrt, a poruka je ispisana i glasi: Čuvajte se od side, jer vam nakon oboljenja nema spasa. Taj tv spot dio je kampanje koju je najavila vlada u Canberri u borbi protiv side..." Tako vlada. Slično Svjetska zdrav. organizacija. U nekim zemljama se mnogo priča o "zaštitnim mjerama", dozvoljavajući više ili manje neuredni život, posebno mladih, što škodi i moralnom i fizičkom zdravlju cijele zajednice. Moglo se je pročitati u vijestima iz svijeta, kako je jedna vlada izdala plakat tako zastrašujućih likova i tonova boja, da slabiji mogu gledajući ga povratiti - vele novinari. Pametnome dosta - rekoše ljudi antike.

Francuska - Japan. "Sida je mnoge nedozvoljene veze pretvorila u opasnost. Tragično je da se seksualna ravolucija šezdesetih godina završava na taj način... Na pomolu je stroži seksualni moral - iz nužde i nevolje - pod prijetnjom smrtonosne side..." Čuvari morala trljaju ruke, došli su na svoje, jer sida će zaustaviti mnogo toga što se njima nije svidjelo..." S nešto zlobe, nastupajući pomalo kao "čuvar nemorala", naš novinar piše: "Panika u Japanu! Francuzima poručuju vrhunski stručnjaci iz Pasteurovog zavoda: Francuzi, otovorite oči i ne skrivajte se pred istinskom opasnošću koju donosi sida!"

"Svjetska Zdravstvena Organizacija, preko svojeg direktora dra Halfdana Mahlera izjavljuje pred brojnim zdravstvenim radnicima iz cijelog svijeta: "Nema, niti se može očekivati veći zdravstveni problem od neumoljive side". Navodi se slijedeće: Evropa: Francuska, Njemačka, Belgija, Velika Britanija sakuplja podatke o tisućama zaraženih. Na Istoku nešto manje, ali svaki dan sve više. Bavarci traže da se "svjesno širenje side izjednači s "pokušajem ubojstva"... Osiguravajuća društva neće više prihvatiti osiguranje građana, bez testa na mogućnost zaraze sidom."

Latinska Amerika: Obavijest vladinih stručnjaka: "Svaki se dan broj oboljelih od side u latinskoameričkim zemljama drastično povećava... Mnogi se od bolesnika kriju ne bi li izbjegli skandal i sramotu. Veliki broj je onih koji pred neminovnošću smrti, ili visoke cijene liječenja, biraju šutnju i - smrt".

Katolička Crkva. Nije ostala samo na propovijedanju morala, na što sada pozivaju i vlasti, i zdravstvene ustanove, kao i socijalni radnici, ona se - kako smo već i naveli, posvetila brizi za neizlječive bolesnike uz već navedene podatke, evo još jednog.

Bolnica za sidaše. Brazilska katolička crkva zabrinuta zbog naglog širenja side, planira gradnju specijalne bolnice u San Paolu za žrtve te smrtonosne bolesti. Prema statistikama SZO Brazil je poslije SAD i Francuske na trećem mjestu po broju oboljelih od side. Crkva je u gradu krenula u izgradnju bolnice sa specijalnom namjenom, ne samo iz brige za svoje vjernike, već sa željom da doprinose sprečavanju širenja te neizlječive bolesti."

Pod naslovom "Prvi centar za sidaše", naš je tisak još prije par godina objavio djelo Majke Terezije, osnivanje bolnice za oboljele od side. Ovaj članak je istog sadržaja. Briga za ljude koji se raspadaju od gube, i za one koji to isto doživljavaju od "kuge 20 stoljeća". Nasljedovanje Krista, koji brigu za bolesnike ubraja među uvjete za ulazak u kraljevstvo nebesko, po čemu će svakoga na dan Suda prosuditi i presuditi. Međutim, listajući sve izvještaje onih koji se bore protiv zaraze od strašne bolesti, čujemo neprestano poziv na oprez. Čuli smo cijele propovijedi, ne svećenika nego liječnika, protiv seksualne slobode, prijebračne i vanbračne, protiv nastranih odnosa, homoseksualnosti, što je i glavni uzrok za nevolje koje stižu našu generaciju. Komentari svjetskih časopisa govore o "novom moralu", povratku "starog morala", bijegu od seksualne raspuštenosti, potrebi za vjernost u braku. Jednom riječju o potrebi za tjelesnom čistoćom. Što se sve, pak čini u borbi protiv nemorala na filmu, tv ekranu, časopisima i knjigama i u kojem je to obimu, o tome već postoji cijela literatura i stručna, medicinska sa područja psihologije, kao i publicistička. Možda je što se toga tiče najsnažnija riječ jednog svjetskog publiciste: "Zagađivanje uma".

Sve su to, dakako i potrebna i plemenita nastojanja, no sve je to odavno riješeno na Sinaju, kada je odjeknuo glas odozgor: "Ne sagriješi bludno"! i "Ne poželi žene bližnjega svoga!" U te dvije zapovijedi može se uklopiti sav taj sadržaj nebrojenih rasprava i članaka. U Novom Savezu Gospodin Isus to s pozitivne strane gledišta rješava velikim obećanjem: "Blaženi čist srca, jer oni će Boga gledati!" O toj temi je već nešto rečeno, sada samo toliko da što lakše shvatimo koliko je važno, čuli smo sa fizičkog stanovišta, a sada i sa psihičkog. Za sretan život, zdravog duha u zdravom tijelu, važno je čuvati se razvrata. Što sve preporučuju psiholozi, seksolozi, pretstavnici zdravstvenih organizacija u cijelom svijetu! Sada nekoliko riječi s nekima koji umjesto "promjene života" u duhovnom smislu, preporučuju tehnička sredstva za zaštitu u tjelesnom, najsirovijem smislu. Radi se o prezervativima.

Prezervativi - zaštita ili višestruka opasnost?

Regan je protiv! Spominjemo ga već treći puta, ovaj puta u specijalnom vidu kada se radi o tjelesnoj zaštiti mladih. Na pitanje da li bi mladeži u srednjoj školi preporučio prezervative kao zaštitu od "neželjene trudnoće", odgovorio je kratko, da bi svakoj djevojci preporučio nešto drugo. Da jednostavno kaže mladiću: Ne! Da li jedan poglavar države, koji mora voditi brigu za sve slojeve, posebno pak za mladež, da li može išta drugo savjetovati - dacima, nego da izbjegavaju nemoral, pa neće morati niti tražiti zaštitu od trudnoće. Ne mora li svaki pošteni čovjek zaključiti isto o prezervativima, kada se oni upotrebaljavaju kao zaštita protiv side i drugih spolnih bolesti, koje su u SAD i drugim zemljama na listi najbrojnijih bolesti?

"Zaštita" protiv zaraze koja izvire iz razvratnog života, nije ništa drugo, pogotovu kada se radi o sistematskom preporučivanju, ne znači ništa drugo nego dozvola, ako ne i poticaj, ohrabrenje, na bestidni život uz zaštitu od neželjenih posljedica? Liječnici koji to preporučuju ne žele činiti zlo svojoj okolini, ali "nezaštićena mladež", mora nužno zaključiti, da se po tim savjetima računa s njihovim nemoralnim životom, kao s nekom razumljivom pojavom. Da u Njemačkoj, npr. cijela trećina mladih odlučuje istovremeno da promjeni svoje "seksualne navike", da se gase svijetla pred ozloglašenim kućama, da se bračni drugovi vraćaju bračnoj vjernosti, drugi je vid čuvanja od zaraze na temelju druge vrste savjeta.

SR Njemačka: Biskupi su protiv. Prezervativ ne jamči potpunu sigurnost, a jednostrano preporučivanje tog sredstva, potrošački je način razmišljanja na tom području. Umjesto zaštitnog sredstva protiv zaraze, biskupi preporučuju i zagovaraju: nikakvi odnosi prije braka, nikakvi odnosi izvan braka!" - Nikakovo čudo, jer su pozvani da propovijedaju: "Ne sagriješi bludno!", kao i "Ne poželi tuđeg ženidbenog druga!" - Treba li ponoviti sve već nabrojeno, da tako misle liječnici, psiholozi, seksolozi, političari, pametni roditelji, pošteni odgojitelji - pa i svi normalni ljudi.

I oni su protiv. Baš takav naslov o zbivanjima u Londonu, a u vezi s temom koju smo načeli. "Grupa građana koji sebe nazivaju braniteljima morala i od manipuliranja medijima, zatražila je od britanskog državnog tužitelja, da zabrani reklamiranje prezervativa na televiziji, u sklopu kampanje za zaštitu od side. Iako je oglas, odnosno spot prikazivan samo dva puta i to na drugom programu, grupa građana tvrdi da se popularizacijom pomagala za seksualnu aktivnost, navodi omladinu na pomisao, da je promiskuitet, sveblud, dobra stvar". - Zadnjih godina je u nekoliko navrata objavljeno kako mnogi od prezervativa, što rekoše i njemački biskupi, na temelju proučavanja liječnika, u velikom postotku, kraj sve nehumanosti, nisu niti pouzdani. Radi se dakle o dvije vrste nemorala, propagiranju nečasnog života i nepoštenju u trgovini. Tko može varati, naime, druge na polju morala, može biti nemoralani na polju trgovine.

Prezervativi - sida. - Propali na testiranju. - London. "Jedna vrsta prezervativa specijalno proizvedena kako bi se smanjila opasnost od zaraze sidom, povučena je s birtanskog tržišta, budući da nije zadovoljila normama sigurnosti. Zdravstvene su vlasti izjavile da su "10 puta nesigurniji" nego što bi smjelo biti. Spomenuti su prezervativi reklamirani kao izuzetna zaštita protiv side i drugih zaraza." - Stravična slika, opet, dvostrukog nemorala s parama i ljudskim tijelom. - Katastrofalno, dakako ne po trgovce, ne obzirom na "zaštitna sredstva", nego obzirom na liječnička nastojanja, koja idu samo za tim da spriječe zarazu, preporučuju "sigurna sredstva", koja vode u sigurnu nevolju. - Baš u to vrijeme (1987. g.), ministar za zdravstvo Velike Britanije, zajamčio je sigurnost na drugi način: "Jedina je sigurna zaštita protiv side, seksualna uzdržljivost prije braka i bračna vjernost u braku. - Istog dana (23. 7. 1987.) kada su naše novine zabilježile gore navedeno, donijele su još jednu vijest.

Zakon i seks. U Quenslandu (Australija) određen je zatvor za lezbijke, žene koje se upuštaju u protuprirodni tjelesni život. Tako će sada ondje kaznenom zakoniku podlijegati homoseksualci obaju spolova". - Kratko i posve u skladu s "prirodnim zakonom" po kojemu samo "rizične grupe" homoseksualaca podliježu zarazi side. Jedina iznimka su oni koji dobiju na bilo "koji način njihovu krv (transfuzijom, iglama za drogu). Ovaj "zakon prirode je međutim neopoziv i vrijedi ne samo za Australiju nego za cijeli ljudski rod. O tome svjedoče već legije umrlih, a među njima i toliki "ugledni" građani, koji su svoj ugled izgubili pred vrhovnom Instancom."

Čisti život - zaštita i blagoslov

Postoji zaštita apsolutno sigurna, zaštita i od drugih spolnih bolesti koje su i najveća sramota i najveća nesreća, a o toj zaštiti, više usput i indirektno smo imali prilike čuti iz ustiju najpozvanijih - predstavnika medicine, sociologa i psihologa. Evo pojava koje kreću u tom smjeru.

Ljubav bez seksa. "Val totalnog seksa koji je godinama suvereno vladao u holivudskom životu, već se podulje vremena povlači, dok se sve više značenja daje starim vrednotama - ljubavi i osjećajnosti. Da to nije puka reklama vidi se iz primjera nekih istaknutih zvijezda, kao npr. dobitnice "Oscara" Sally Field, Persi Khambatte, i danas glavnog pop-pjevača Andya Warhola. Njih troje uz neke druge manje poznate umjetnike, žive posve sami bez ikakovih prljavih priča.

I moda prati ukorak takova moralistička gibanja, pa je danas mnogo više cijenjena glumica koja nosi bluzu zakopčanu do vrata, od onih drugih koje se razgolićuju. Ta je pojava prešla i preko Atlantika, pa britanski poznati top-model Stefanie Marrian tvrdi: "Već četiri godine živim potpuno sama. Držim da dijelim mišljenje većine žena da malo koja od nas želi na laku ruku uspostaviti neke nečasne veze." - Sallu Field veli: "Želim se od sada posvetiti samo svojoj djeci". Otac pop-muzike Andy Warhol tvrdi da već 20 godina živi sam, odričući se slobodnog života. On sam veli: "U svojoj 30 godini počeo sam ograničavati svoje seks romance, na pristojne telefonske razgovore. Čudesno je razgovarati s dragim osobama. Ni ja, a siguran sam ni one, ne mislimo ni na kakovu prljavštinu!" - To je konkretni i rječiti odgovor i seksom zatupljenoj mladeži, i onima koji im žele osigurati "bezopasni" nemoralni život!

Čistoća - tajni blagoslov. Prije nekoliko godina dobio je Nobelovu nagradu za književnost, književnik Isak Baševis Singer. U razgovoru s novinarima, došli su na temu stidljivosti, koja se često spominje u literaturi, koja je vanjski znak čistoće i mentalne i fizičke. Tom prigodom je veliki književnik rekao: "Ne vjerujem da se stidljivi moraju osloboditi stidljivosti. Ona je tajni blagoslov"! - Ankete s mladima pokazale su da mnogi od njih, u doba erotizacije i seksualne slobode, s velikim sustezanjem govore o predbračnom životu, o potrebi čistog, čednog života prije braka. Ta je pojava tako značajna, da se cijele skupine kao i pojedinci o tome otvoreno izjašnjavaju. - Podsjetimo na anketu među 7 milijuna američkih studenata i to u dva navrata, razgovor s djevojkama iz Pariza, kao i mišljenja koja su izrazili mladi u nas.

Čedni australski tinejdžeri. "Radi se o Australiji koja se ubraja među zemlje s najvećim brojem mlade populacije. Od 15 milijuna Australaca, osnovne i srednje škole pohađa tri milijuna mladih, a daljnjih 700 tisuća pohađa koledže i sveučilišta. Ugledni australski list "Sydney Morning Herald" proveo je među njima anketu i došao do slijedećeg zaključka: "Mladi nisu ni neodgovorni ni površni

- još manje opsjednuti seksom, drogom ili omalovažavanjem starijih" piše list. Za mlade je prema njihovim izjavama život ozbiljna stvar. Jedna 17 godišnja djevojka veli: "Možda sam staromodna ali i ja vjerujem da ljubav znači pripadanje jednoj jedinoj osobi za cio život" - Možemo dodati - klasična definicija braka u smislu biblijske poruke. - U nastavku djevojka dodaje: "Moja bi majka umrla doista, da ja ostanem trudna!" - kakove li djevojke i kakove majke, koja ju je tako odgojila. Ako se sjetimo da kod nas neke godine broj pobačaja bi izjednačen kod djevojaka i žena, a da djevojke u SAD čine godišnje nekoliko stotina tisuća pobačaja, u samom Zagrebu preko dvije tisuće godišnje, neće biti potreban nikakav komentar.

Aseksualna zona - zona čistoće.

Švedska. - Rat između spolova bilježi čudan preokret u Švedskoj uspostavljanjem prvih "erotski slobodnih zona" u svijetu. Ove zone nalaze se u Vastersu industrijskom gradiću zapadno od Stockholma. Počelo se u jednoj bolnici. Osoblje te bolnice, koje je s oduševljenjem prihvatilo akciju, otvorilo je već dvije takove zone, jednu na odjelu intenzivne njege a drugu u jednom hodniku. Zone su obilježene bijelom linijom, a svakome tko prijeđe tu granicu, zabranjeno je da o svojim kolegama ili kolegicama razmišlja u seksualnim terminima.

Muški dio osoblja posebno je podržao otvaranje zone čistoće. Anesteziolog Bjern Alsted ističe da su zone "veoma dobra ideja" dodajući da je i on sam oženjen bolničarkom. Doktor Bjorn Rovenas, šef bolničke klinike sa svoje strane oduševljeno ističe: "Konačno imamo na raspolaganju miran kutak gdje se možemo skloniti od značajnih upornih pogleda i nepristojnih ponuda" - Takav miran kutak posjeduje svako ljudsko biće čiste nutrine, i taj svoj mir unosi svuda kamo dolazi. Koliko pak su ljudi željni takove vrste mira vidi se i iz riječi liječnika, i radosti medicinskog osoblja.

"Odluka o stvaranju "slobodnih zona" donesena je nakon što je u javnosti dano mnogo publiciteta zahtjevima žena - članica vladajuće socijalističke partije, da se pokrene takova akcija. U socijalno-političkom programu te stranke apelirano je da se stvore posebne zone na radnim mjestima, kao što je sa prostorijama za nepušače, u kojim neće biti dozvoljeno muškarcima razmišljati o ženama kao o seksualnim objektima" - ("The Guardian").

Najzanimljivije je to što se u Švedskoj stvaraju takvi pokreti, u kojoj prema podatcima iz tiska, svako treće dijete biva rođeno izvan braka, a gdje je velika seksualna sloboda i "obavještenost" urodila - vele komentatori - velikim brojem samoubojstava, drugom po redu u svijetu. - Nije li to još jedan dokaz da su zaista "Blaženi čista srca".

Pjesmom protiv trudnoće. Čudna ideja pokazala se uspješnom. - Naslov u potpunosti iz dnevnog tiska. Govor je o pjesmi koja nagovara mlade da ne stupaju u spolne odnose na vrhu je top liste u 17 zemalja". - I ovo je doslovni citati. "Pop-pjesma "Kad smo zajedno" koju pjeva dvoje, mladih Meksikanaca, u nekoliko mjeseci je prodana u 500.000 primjeraka i nalazi se na prvim mjestima top-liste u 17 latinoameričkih zemalja. To samo po sebi i ne bi bilo čudno, da ideja o toj pjesmi nije začeta u naučnom laboratoriju svučilišta u Baltimoru "John Hopkins", gdje je odlučeno da se tri tisuće dolara upotijebi za dosad neviđenu propagandu za izbjegavanje trudnoće kod mladih. Radi se zapravo, uz to, o kontroli rađanja u Latinskoj Americi koja sada (1987. g.) broji 420 milijuna stanovnika, a od toga 60 posto mladih od 25 godina. Izbor pjesme koja govori o suzdržljivosti nije nipošto slučajan, jer se radi o zemljama katoličke tradicije. Sada se pjesma radi svojega sadržaja predlaže i za zemlje u Africi: Nigeriji i Zambiji, te na Filipinima. Pjesma je to o plemenitom ljudskom samosvladavanju. Sadržaj je u naslovu: "Ne stupaj u tjelesne odnose!" - Evo teksta:

On: Slušaj kako nam srce lupa, kako žuri.
Ona: Zaustavi se!
On: Slušaj kako jača ova ljubav. Slušaj kako nas uznemiruje!
Ona: Zaustavi se!
On: Ja ne mogu više! Ja to više ne mogu! Želim te u zagrljaj!
Ona: Učinimo korak prema nečem drugom u ljubavi! Zaustavi se!
On: Neću! Moramo to učiniti!
Ona: Ne smijemo to učiniti. Ljubav koja trči pred rudo brzo umire.
Zbor: Zaustavi se.
Oboje: Poslije ćemo se kajati!
Zbor: Zaustavite se! Jer iz ljubavi koja se žuri rađaju se djeca bez ljubavi, bez ičega!"

Mladi na mudri savjet (radi se o izvoru na jednom svučilištu), kako se vidi po odazivu u cijeloj Latinskoj Americi, vrlo lako pristaju i prihvaćaju ga. Sjetimo se i reakcije mladih u Njemačkoj, što se odnosi na punu trećinu u kratko vrijeme. Najveća tragedija mladih sastoji se u tome, što im gotovo nitko, gotovo nikada, gotovo ništa ne govori, o, kako se kaže u uvodniku članka, o "plemenitom ljudskom samosvladavanju". Sjetimo se da naši seksolozi govore o "samokontroli", a protiv nagonskog načina života. U pjesmi se lijepo o tom govori - naglasak je na "djeci koja se rađaju bez prave ljubavi, ostaju bez ljubavi, i bez ičega". O tome u slijedećem razmatranju.

Plod "ljubavi" - djeca bez očeva! - Članak je neposredni odgovor na pjesmu "protiv trudnoće". U njemu čitamo: Washington. (AFP).

"U SAD je svako peto dijete vanbračno, saopćio je "Američki nacionalni centar za zdravstvenu statistiku". Prema podatcima iz već poodmakle 1984. godine broj vanbračne djece raste iz godine u godinu. Te godine je svako peto dijete rodila neudana majka. Ujedno statistika svjedoči da je sve veći broj neudanih majki u starosnoj dobi iznad 18 godina, dok je u padu broj maloljetnica koje rađaju vanbračno djecu. Ujedno se navodi, da se Amerikanke u braku sve kasnije odlučuju da rađaju djecu". - Ne zna se koji od navedenih podataka unosi više nemira u dušu. No najveća briga mora biti za djecu, koja će morati stasati bez prisutnosti oca sa svim potrebnim prerogativima roditelja i odgojitelja.

Nevolje djece nedokazanih očeva. "Oko 700 mališana godišnje traže oca, a da oni to ni ne znaju. Treba li djeci takav roditelj?"

Što može biti gorje za dijete od spoznaje da je nepoželjno, otac uporno trvdi da nije njegovo, a ono ga grozničavo treba? Kako objasniti mališanu od četiri ili pet godina, da dok njegovi mali prijatelji iz vrtića s roditeljima odlaze u kino, ili park, na more, a on sa svojima mora čekati pred nekakvim vratima - dakako sudskim - da bi se utvrdilo tko mu je uopće otac? Pitaju li se vrle majke, kojima dijete treba poslužiti da dobiju materijalnu korist, a još vrliji očevi, što se u međuvremenu dogodilo s krhkom dječjom psihom?"... U 90 posto slučajeva radi se o vanbračnoj djeci. Uglavnom majke u ime djece traže da se sudskim putem utvrdi očinstvo, koje očevi najčešće pokušavaju poreći..."

Nasuprot onome što naglašava "Pjesma protiv trudnoće" ovi podatci rišu svu tregediju djevojaka i mladića, koji su se prepustili lakomislenom životu pa tako i sebe i neželjeno dijete lišili nužne ljubavi, ostavivši bez prave roditeljske ljubavi, ili kako pjesma kaže - "bez ičega".

Platonska ljubav opet u modi. Platonska ljubav označuje ljubav dviju osoba, koja isključuje svaki tjelesni dodir, te ostaje na razini duša? Zašto se ljudi vraćaju platonskoj ljubavi, mogli smo uočiti iz svega onoga što smo dosada iznijeli. No o tome možemo opet podosta saznati od psihologa svjetskog glasa Gabrielle Brown. Ona iznosi smjelu tvrdnju: U godinama koje dolaze, sve više će se uživati u potpunoj seksualnoj apstinenciji (odricanju), a sve manje u sjetilnim užicima. Zapravo apstinencija (potpuno odricanje) trebala bi da bude most ka novim zbližavanju spolova, jer nakon nekog vremena seksualne suzdržljivosti, ljudi će zasnivati zdravije i trajnije veze udvoje. Seksualna revolucija šezdesetih godina trebala je donijeti sreću i zadovoljstvo ljudima. Umjesto toga ona je zapravo mnoge emocionalno (čuvstveno) opustošila, učinila ih nesretnima.

Spisateljica kao psiholog citira izjave pojedinih osoba: "Dopuštala sam si sve na području seksa, i to bez ikakovih granica. Sada sam sita svega i znam da apstinencija nije stvar koju treba izrugivati, nego naprotiv, ona koju treba tražiti i provesti u život." Druga veli: "Suzdržanost u tjelesnom životu je izvanredna. Ona oslobađa čovjeka od čitavog kompleksa strahovanja. Podsjeća na dijetu, koja čovjeku vraća zdravlje nakon strahova od visokog tlaka"! - Muškarac poznat sa svojeg slobodnog života: "Spadao sam među tipove kojima je život bez ikakovih moralnih granica bio jedini smisao. Sada izjavljujem da mi je svega dosta, da me to uopće više ne interesira, te se osjećam sretnim kada se navečer sam vraćam iz svojega društva. Moji su odnosi prema ženama potpuno platonski, i zbog toga se osjećam kao ponovno rođen. Otkako živim sam i suzdržano, otkako se na tom planu više ništa ne događa, osjećam se svježe i čilo, kao nikada prije".

Berlinski književnik Peter Schneider pisao je to kao svoje predviđanje još 1974. godine: "Prije ili poslije, sve to seksualno tumaranje ljudima će dozlogrditi. Jednog dana svako mora osjetiti prazninu što nikoga ne voli (stvarno) i što njega nitko ne voli. Zato je sve više onih koji traže savjet kod psihoanalitičara i liječnika!" - Sva su ta svjedočanstva više nego uvjerljiva, a iz njih izbija uvjerenje životom potvrđeno, da čovjek ne može naći trajnu sreću zadovoljavanjem najnižih nagona. Svi ističu jedno u ovom prikazu vlastitih nevolja, kao i u tolikim koje smo pratili, da je suzdržljivost nasuprot

razvratu, čistoća nasuprot nemoralu, jedino što može čovjeku donijeti mir, zadovoljstvo i sreću. O tome govori i Isus kada kaže: "Blaženi čista srca, jer oni će Boga gledati". - To vrijedi za život u vječnosti. No Boga ovdje vidjeti, po Božjim uredbama zista živjeti, može samo onaj tko se znade odlijepiti od prljavih užitaka najnižeg reda, po kojima, rekosmo, čovjek silazi ispod razine nerazumne životinje.

I najoštrije mladenačke oči ako se blatom ispune, ne mogu ni najveće ljepote vidjeti. I najistančanije mlade uši, ne mogu ako su kalom ispunjene najljepšu glazbu slušati. I sa lijepih mladih usana i iza bisernih mladenačkih zubiju, teći će samo mulj, ako je nutarnjost njime ispunjena. - Kako to veli Biblija: "Iz punine srca usta govore". Ili Gospodinove riječi: "Iz vaših srdaca izviru zle i preljubničke misli." Jedan od modernih seksologa ja napisao u svojoj knjizi: "Debele su knjige, cijele biblioteke, napisane o bolestima koje izviru iz razvratnog života. One pak bolesti, koje izviru iz čistoga života, čekaju još svojega pisca". Imali smo prilike čuti prave jadikovke onih koji, ma da nisu tjelesno obolili, priznaju da su se gorko razočarali. No, gdje su zapisane tužaljke onih koji su živjeli časnim i plemenitim živtotom, koji su slobodno odabrali, to nije nikome poznato.

I bez seksa se može. Kopenhagen... Podatak iz liberalne Danske. "Prekomjerni radni napori i obiteljski problemi. oduzimaju mnogo vremena Dankinjama. Prema anketi "B.T.Magazina-a" ispitanice su izjavile da nemaju mnogo vremena za posvećivanje posebne brige muževima, u vidu seksualnog života. Usprkos tome 72 posto Dankinja izjavilo je da imaju sretan bračni život. Zaključak ankete: "I bez seksa se može"!

Sreća u braku. Reuter - Prosječni Amerikanac danas ističe da je ljubav važnija od seksa u braku. Uz to se nabraja kao uvjet za sretan brak: zdravlje, staloženost, obiteljski život, rad, prijateljstvo, ugled u društvu, pa i naobrazba, sve to dolazi na ljestvici uvjeta za sretan brak prije seksa. U toj anketi koja je obuhvatila muškarce između 18. i 48. godina života, unatoč tome što su to najvitalnije godine, seks je zauzeo tek deveto mjesto - posve pri kraju." Važno je naglasiti da je anketu obavio jedan od najozloglašenijih časopisa za muškarce "Playboy", koji se odlikuje niskim moralnim nivoom, pa da stoga nema nikakove sumnje u njezinu vrijednost. Opet isto, kraj svega "slobodnog stila života", tjelesni odnosi kod velike većine nisu na prvom mjestu. I tu bi vrijedilo pravilo: Može se i bez seksa".

Seks i sretan brak. - London (U I). - Unatoč napadnom forsiranju seksa u svim sredstvima nasovnog komuniciranja u Britaniji, britanski muževi ne misle da je seks od presudne važnosti za brak i bračnu sreću. Kako prikazuje anketa koju je proveo ženski list "Woman" među nekoliko stotina britanskih muževa, po njihovu mišljenju seks je tek na četvrtom mjestu po važnosti utjecaja na sreću u braku. Muževi su bili gotovo jedinstveni u ocjeni da je za sretan brak najvažnija bračna vjernost, drugo su mjesto zauzele sposobnosti supruge "da razgovara s mužem", na trećem se mjestu navodi ljubaznost, dok se seks našao tek pri kraju liste". - Kratko i rječito, i posve razumljivo jer po seksu je čovjek izjednačen sa nerazumnim bićima, a po svim brojnim odlikama koje očekuju prema anketama muževi od žena i žene od muževa, čovjek se daleko izdiže iznad svih životinja, jer ta svojstva može imati samo plemenito biće koje se zove čovjek. - Opet: može se bez seksa, ili seks na zadnjem mjestu.

Liječnik i tjelesni život. Dr Louis Termaine koji je proučavao 792 braka, ustanovio je da se mnogi sretni supruzi nisu seksualno slagali - a ipak bili sretni!" - Prof. Leidis je pručio 409 bračnih parova koji su proveli u sretnom braku dvadeset i više godina, mada se svaki sedmi par nije potpuno seksualno slagao. - S druge strane E.T.Krueger je zabilježio mnoge slučajeve rastava, iako su se seksualno slagali. I zaključuje: "Seksualni odnos nije i ne može biti nadoknada za karakter, zrelost, mentalno zdravlje ili obostranu suglasnost u osnovnim pitanjima"! Opet - radi se o osobinama koje može posjedovati i uvijek iznova obnavljati, samo razumno biće čovjek. Zaključak je ovih i tolikih drugih anketa, te stručnih ocjena specijalista - seks nema ni izdaleka ulogu u osobnom ili bračnom životu, kao uvjet za sreću, kako bi se to moglo misliti na temelju "napadnog forsiranja seksa u svim sredstvima masovnog komuniciranja u svijetu" - kako ističu na temelju opsežnih anketa i oni koji proučavaju predbračni život, i oni koji se bave pitanjem braka i bračne sreće.

Bestidni život - gubitak vjere

"Blaženi čista srca, jer oni će Boga gledati", naslov je i sadržaj ove knjige. Te Kristove riječi su i temelj kršćanskog poimanja ovog života, i jamstvo za postizanje vječnog života. Čovjek po duši sličan neizmjernom Duhu, svojem Stvoritelju obvezan je da kroz cio život djeluje svjestan te velike

stvarnosti. Da svoju dušu upriličuje Bogu, time što će ju ustrajno podizati i držati na razini njezinog dostojanstva. Samo tako će postići smisao čovjekova života: blaženo gledanje Boga u drugom životu. Svakako da to postigne, mora za vrijeme svog zemaljskog života Boga, Božje istine očima vjere vidjeti, i ono što je uvidio uporno slijediti. Tomu svemu ga uči vjera koja ga vodi Bogu, Božjim putevima. Vjera, dar Božji, koju smo dužni cijeli život razvijati, obogaćivati, preko učenja Crkve, duhovnim čitanjem, i svakako molitvom koja je dizanje uma i pameti Gospodinu Bogu.

Najveća zapreka na tom putu je tjelesni život, koji čovjeka prizemljuje, veže uz nagonski život, ponižava ga pred drugima i pred samim sobom - što, kako smo dosada vidjeli, priznaju svi oni koji su bili toliko nesretni da su umjesto službe Bogu, svoj život posvetili službi tijelu. Neko je za tu žalosnu pojavu rekao - da je kod jednog dijela čovječanstva oživotvorena "liturgija tijela". - Kakovim je to rodovima urodilo, sami smo svjedoci, a što o tome misle oni najmudriji, čuli smo iz njihova svjedočanstva. U ovom ćemo poglavlju duhom vjere, pokušati razumjeti duh nevjere, koji se u svijet uvlači ne iz intelektualnih razloga, nego radi trostruke požude o kojoj govori Ivan apostol: "Požuda tijela, požuda očiju, oholost života. U vezi s materijom ovog djela, požuda tijela, biti će predmet razmišljanja i traženja ispravnog zaključka.

Nečisti život - uzrok nevjere

"Neće da misle na obraćanje Bogu svome, jer je u njima duh bludnosti" - piše u davna vremena prorok Hošeja (5,4). - Još to jasnije obrazlaže Isus, kada šalje svoje apostole da "propovijedaju po svem svijetu i svakom stvorenju", no ipak izuzima jednu vrstu ljudi: "Ne bacajte biserja pred svinje... da ih ne pogaze i pošto ih pogaze da vas ne rastrgnu!" Ušlo je kao poslovica u sve jezike, te označuje nesposobnost prihvaćanja ponajprije biserja vjere, vjerskih istina, pa onda i svega što je lijepo i plemenito u čisto humanističkom smislu. Biva: nemojte takovima govoriti, jer nisu sposobni da to shvate, na isti način na koji svinja ne može shvatiti ljepotu i vrijednost bisera. Izgleda veoma oštro, i nije rečeno na uobičajeni blagi Isusov način. Ipak, Isus bira taj način želeći naglasiti nesreću čovjeka, koji okrenut blatu, nije sposoban da se vine prema Bogu. Ta tema je prisutna vrlo često u sv. Pismu.

Tragedija tjelesnog čovjeka. "Tjelesni čovjek ne shvaća nebeske stvari"(Kor 2,14) piše Pavao apostol građanima Korinta, ogrezlim u nečistoći. I dodaje: "Njemu" - tjelesnom čovjeku je to ludost, i ne može spoznati, jer po Duhu valja prosuđivati!" Živjeti u tijelu, znači odijeliti se od Duha - što je pravi gubitak vjere.

"Ne varajte se! Ni bludnici ni preljubnici, mekoputnici, ni muškoložnici... neće ući u kraljevstvo nebesko!" (Kor 6,8-9). - Jer će samo oni čista srca Boga gledati - da opet naglasimo.

Apostol Juda Tadej: "Uza sve to i ovi sanjari jednako skvrne tijelo, zabacuju Veličanstvo, pogrđuju Slavu... A ovi pogrđuju ono što ne poznaju; a što po naravi poznaju kao nerazumne životinje u tom trunu!" (Jud 8,11). - Koliko stvarno i za naše vrijeme. Usporedba s životinjama, neki vele i gorji od njih po načinu života - tjelesnog, a da trunu - već na ovom svijetu vrijedi doslovno za sve bestidne bolesti.

"U posljednje će vrijeme biti podrugljivaca koji će se povoditi za svojim bezbožnim požudama, što prorekoše apostoli Gospodina našega Isusa Krista. To su sijači razdora, sjetilnici koji nemaju Duha!" (Jud, 17-19)/

Misli svetaca.

"Tko živi u bludnosti, nije moguće da u vjeri ne posrne. Bludnik briše sve što je kršćansko i čovjek postaje nečista životinja". (sv. Ivan Zlatousti).

Sv. Augustin. "Nitko nevjernik, ako nije nečisnik".

Sv. Toma Akvinski. "Ono što najviše odalečuje od Boga, to je grijeh po kojemu duše padaju u ropstvo tijela".

Sv. Ivan Zlatousti: "Tko vodi raskalašen život, taj napada nauku o uskrsnuću, o besmrtnosti duše, o sudu i mnogo drugoga".

Misli velikih duhova

Blaise Pascal - ubraja se među tri najveća mudraca u zadnjim stoljećima: "Zbaci grijeh bludnosti sa sebe i sutra ćeš opet vjerovati". (Iz pisma jednom mladiću)

Joseph Joubert, franc. filozof: "U isti čas kada se mladić raspali u tijelu, utrne se u razumu".

Francois Coppée:, francuski pisac: "Moj je uzgoj bio kršćanski i prvu sam mladost proveo u pobožnosti. Iskreno priznajem da su me vjerskom životu otuđili nečisti grijesi i strah da ih priznam u ispovijedi. Mnogi ako su iskreni, priznati će kao i ja, da ih je u prvom početku odijelio od vjere strogi zakon Crkve koji je protiv bludnosti."

Paul Claudel: jedan od najvećih francuskih pjesnika: "Dok sam živio kao svinja nisam vjerovao u Boga". - Iskreno priznanje, no već u dvadesetoj godini obraća se, postaje vjernik piše pjesme i drame o Majci Božjoj, svećenicima, i postaje jedan od najvećih Francuza u našem stoljeću. Bio je francuski ambasador u mnogim zemljema, umro u dubokoj starosti duboko odan Crkvi.

Paul Bourget, akademik, franc. književnik: "Rano bezvjerje "slobodnih" mislilaca za polaznu točku ima uvijek kakovu tjelesnu slabost, koju je zatim pratio strah priznati je u ispovijedi". Mnogo je pisao, posebno pozitivno utjecao na mlade.

Louis Bertrand, pjesnik, romanopisac: "Povijest sv. Augustina, opetuje se na svakom od nas. Vjera se počinje gubiti onda, kada se počnu buditi strasti. Razum ne odvraća mladića od Boga, nego tijelo. Bezvjerstvo pruža samo ispriku za opaki život kojemu se podao".

La Bruyere: "Htio bih vidjeti čovjeka čista, umjerena, čedna... koji bi rekao da nema Boga, on bi barem govorio bez interesa".

Tilmann Pesch: "Ima mnogo slabića koji se svladani od svoje sjetilnosti upuštaju u nepreglednu kaljužu raspuštenosti, tako da ne ostaje ništa drugo, pošto ih je zarobila grešna navika, nego očajavati u milosrđe Božje ili sumnjati u Božju opstojnost."

P.A. Weiss: "U čijem nečistom srcu bjesni, njegov duh ne čuje ni sebe ni glas Božji. Čisto srce ne sumnja, dok se sumnje zameću u nečistom srcu."

Blaise Pascal, matematičar, fizičar, filozof i pisac: "Gledaj da se o vječnim istinama uvjeriš ne hrpom umnih dokaza, nego time da ukrotiš svoje strasti". Već smo istakli da se Pascal uz Leibnitza i Descartesa ubraja među najveće mislioce u zadnja tri stoljeća. Kraj svoje duboke učenosti i velikog znanja i vrlo strogog vjerskog života, on se ne poziva na umne razloge u prilazu vjeri, nego poziva na čisti život, koji omogućuje čovjeku da Boga vidi čistim očima duše. Nije nikada sklopio brak, živio strogo. Kada je umro otkrili su da je pod odijelom nosio pokornički lanac, kojim je stezao svoje tijelo, kao što su to radili veliki pokornici u povijesti Crkve. Napisao je prekrasnu knjigu pod naslovom "Misli", gdje ispovijeda svoju vjeru i otkriva bogatstvo svoje duše.

Kao završetak ovog ozbiljnog razmatranja, u kojem čujemo i Božju riječ koja nas opominje da bludnost gasi vjeru u duši, a to isto tvrde i sveci Crkve, i istaknute ličnosti snažnog duha. Možda je prikladno završiti riječima velikog francuskog pisca Victora Hugo-a: "Otvori li tvoja čista ruka bestidnu knjigu, osjetiti ćeš kako Bog umire u tvojoj duši". Znamo svi da Bog ne može umrijeti, ali znamo i to da je onečišćena bludom duša mrtva za Boga i Bog za nju.

Bludni život pomračuje um.

Čovjek je jedino stvorenje Božje, koje je obdareno razumom. Stara ga filozofska definicija označuje u njegovoj biti, kada kaže da je "razumna životinja". Sve je, naime oblike života stvorio Bog, no živo biće - čovjek, koji je po svojem tjelesnom ustrojstvu sličan životinjama, od njih je potpuno odjeljen baš razumom, koji ima, kako se kaže, "sjedište u duši". Mogli bismo reći da je Bog u svojoj ljubavi prema čovjeku njemu poklonio iskricu svoje božanske mudrosti kao i djelak svoje stvaralačke moći. Zato je najveća nesreća, ako čovjekov razum izgubi Božje svijetlo, što biva posebno bestidnim životom.

Kratko ćemo opet spomenuti propast Sodome i Gomore. Kazna je došla radi njihove bludnosti, grijeha "koji viče u nebo". Postali su samo "meso", kako to sa žalošću izriče Gospodin. Opet oznaka za životinju, koja se mjeri po mesu, jer nema razumne duše. Upadaju u oči oni retci koji govore o anđelima koji su došli u kuću pravednom Lotu. Umovi Sodomljana su bludnošću bili tako pomračeni, da su nasilno tražili da ih oskvrnu protuprirodnim grijehom. Nisu znali da su u Božji poslanici koje napadaju, ali nijedna vrata bludnika, čak i onih koji su u vjeri poučeni, nije u stanju prosuditi svoje dostojanstvo, i svojih bližnjih koji su svi djeca Božja, pa kaljaju i sebe i druge. Jer im je nečistoća pomračila um.

Mudri Salomon i njegova nesreća. Biblija veliča njegovu mudrost. Podigao je hram Svevišnjemu, koji se po tradiciji, a još više po sv. Pismu ubraja među najveća djela ljudskog uma. Biblija veli: "Salomon je ljubio Jahvu, Boga". I Bog je ljubio Salomona. Biblija priča da mu se ukazao u snu i rekao: "Traži što da ti dadem?" - Salomon zahvaljuje na Božjoj dobroti, a onda izriče svoju molbu: "Podaj svome sluzi mudro srce... da može razlikovati dobro od zla!" Božji je odgovor bio: "Jer nisi tražio ni duga života, ni bogatstva, ni smrti svojih neprijatelja - dajem ti srce mudro i razumno, kakvo nije nitko imao prije tebe, niti će ga imati tko poslije tebe... "Biblija u nastavku veli: "Bog je dao Salomonu izuzetnu razboritost... Bio je mudriji od svih ljudi... Izrekao je tri tisuće mudrih izreka, a njegovih je pjesama bilo tisuću i pet. Zborio je o drveću od cedra libanonskog sve do izopa što klije na zidu; raspravljao je o životinjama, o pticama, gmazovima i ribama. Dolazili su od sviju strana narodi da čuju mudrost Salomonovu, od svih zemaljskih kraljeva, koji su čuli mudrost njegovu..." Tim i mnogim drugim riječima veliča Biblija Salomonovu mudrost. Međutim, njegov je svršetak, kao i svršetak njegova kraljevstva, tragičan. Dočekao je duboku starost, ali i mnoga razočaranja i život njegov svršava u mraku, pokriven je tajanstvenom tamom. Radi čega?

Mudri je Salomon izgubio srce pronicavo i mudro, radi grijeha bludnosti.

Evo žalosnog izvještaja o nesreći koja je zadesila mudrog kralja: "Kralj je Salomon volio mnogo žena poganskih od svih naroda, za koje je rekao Jahve... one će okrenuti srca vaša svojim bogovima. To se je i zbilo kako je rečeno. "Njegove su mu žene okrenule srce drugim bogovima.". Mudri Salomon koji je podigao divni hram jedinome Bogu, sada za volju svojih priležnica diže svetišta "sramoti Amonaca", "sramoti Moaba" za kojima je išao. Veliki vladar i poklonik Boga Izraelova, mudrac nad mudracima, sada leži u prahu sa svojim ženama pred likovima amonskih i moapskih bogova bludnosti. To je onaj Salomon, koji je izrekao divnu molitvu svojem Bogu: "Jahve, Bože Izraelov! Nijedan Bog ti nije sličan ni na nebesima ni dolje na zemlji... Ta ni nebesa ni zemlja ne mogu te obuhvatiti..." (I Kr 8,23;27).

Kakove tragedije i kakove nesreće za mudrog čovjeka, čija je mudrost oborena u prah radi njegova bludničkog života!

Rob tijela. Seneka, poganski filozof jasno gleda na potrebu izbjegavanja bestidnog života, kada kaže: "Znam da sam velik i rođen za velike stvari, pa zašto da postanem rob svojega tijela?"

Najveća pobjeda. "Njegova najveća pobjeda, bila je pobjedena tjelesna pohota". Taj su natpis postavili na grob vojskovođe Scipiona Afričkog". Ono što nije u potpunosti shvatio mudri Salomon, shvatili su pošteni pogani.

Propala veličina. U jednom dijelu židovske povijesti, židovski narod su vodili ljudi od Boga odabrani, koji su se zvali suci. Među njima se spominje Samson, čovjek silne snage i neodoljive hrabrosti, koji je narod vodio u borbi protiv poganskih Filistejaca, i uspješno pobjeđivao uvijek iznova svoje neprijatelje, koliko hrabrošću toliko mudrošću sposobnog vojskovođe. Sve je bilo dobro, dok se nije odao neurednom životu, opet s jednom pogankom, u koju je, iako bludnicu i kćerku neprijateljskog naroda, imao toliko povjerenje, da joj je otkrio tajnu svoje snage. Ona ga je izdala Filistejcima, koji su ga oslijepili, i natjerali da pred njima pleše, svima na porugu. Nekoć strah i trepet neprijatelja svojeg naroda, sada je ponižen igrao svezan lancima na veselje poganskog mnoštva. Bijedan završetak pametnog čovjeka, velikog vođe i osloboditelja - a sve to radi uma koji mu je pomračila jedna niska i nedostojna veza s pokvarenom ženom.

Ugasli razum. "U isti mah kad se mladić raspali u tijelu, utrne mu se razum."

Pentateuh Budhe: "Tko nečisto misli i po tom djeluje, prati ga bol, kao što kola prate upregnutu životinju". - Opet zlo iz nečistog razuma.

Plutarh poznati povjesničar starog vijeka: "Uz žrtve (bogovima) prinose se čiste misli i čista tjelesa."

Poganska poslovica. "Čistoća je najveća prijateljica mudrosti". Tome bi odgovarala u suprotnom: nečistoća njezina najveća neprijateljica.

Platon, ubraja se među najveće mudrace starog doba: "Potpuno znanje istinito i vječnog, moguće je jedino čistim dušama".

Završimo s tim mislima, koje osiguravaju jasno i vječno gledanje Boga samo onima, koji su čista srca. Ovaj poganski mudrac koji nije znao za Kristove riječi, izrekao je ono što svaki razumni čovjek osjeća, kako blatan čovjek ne može niti u pristojnu kuću, još manje u kraljevski dvor, a najmanje u Božje kraljevstvo. Ili kako to Apostol piše Rimljanima i tumači tko i zašto ne može Boga upoznati: "Zato ih je Bog preko pohote njihovih srdaca predao nečistoći, tako da obeščašćuju međusobno svoja tjelesa; njih koji su zamjenili pravoga Boga idolom, te se klanjali i iskazivali štovanje stvorovima mjesto Stvoritelju.

Bludnost iznakazuje lik čovjeka

O tome je bilo govora na stranicama gdje se govorilo o opačini silovanja, no da razvratnici često razdraženi niskim strastima, nasrću i na sam ljudski život, poznato je iz biblijske povijesti, kao i iz svjetovne.

Bludnik i bludnica - ubojice velikog čovjeka. Riječ je o kralju Herodu, koji je dao odrubiti glavu Ivanu Krstitelju, za kojega Isus veli, da se nije rodio nitko veći od žene. Znamo i radi čega. Prorok, preteča Isusov poziva narod na obraćanje, propovijeda mnoštvu koje ga je sa strahopočitanjem slušalo. Ganuti, pitali se ga: "Što nam valja činiti"? Ivan je najoštrije korio one najbogatije i najuglednije - židovske uglednike - farizeje, čak ih je pred svima nazvao: legla gujinja, znajući da su okorjeli u srcima, i da nema nade u njihovo obraćenje. Nije poštedio niti kralja Heroda, koji je oteo ženu svojega brata. Pred cijelim dvorom mu kaže u lice: ne smiješ imati ženu svojega brata. Preljub i rodoskvrnje. Kralj ga dade baciti u tamnicu, jer se osjećao ponižen. Neko vrijeme nakon toga, pred kraljevim je dvorjanima Saloma, kćerka Herodove družice u grijehu, plesala i toliko oduševila pokvareno društvo, da joj je kralj obećao dati štogod zatraži, pa ma i pola kraljevstva. Djevojka otiđe materi pa je upita što da traži! Dobila je odgovor: "Hoću na pladnju glavu Ivana Krstitelja". Kralj se, istina, ražalosti, ali misleći da mora riječ održati, pošalje u tamnicu vojnika, koji proroku odrubi glavu i predade je djevojci. Evanđelje kaže: a ona preda glavu svojoj materi. Tako kralj bludnik, kraljica bludnica i isto takova djevojka ubiše onoga koji je došao da pripravi put obećanom Mesiji.

Deziderije (Željko) biskup i mučenik. Živo je u vrijeme kada je u Francuskoj bilo više kraljevina. Sv. Deziderije je bio na dvoru kraljice Brunhilde, kao odgojitelj mladog kraljevića. Kraljica se nakon muževljeve smrti odala bestidnom životu. Sveti je biskup opominjao, pa bojeći se sablazni kod naroda i u propovijedima korio kraljicu, koja ga dadne jednog dana dok je pokraj rijeke molio, pogubiti mačem. Kako je biskup bio i kod naroda obljubljen a i izvan svojega kraljevstva, nekoliko susjednih vladara sakupe vojsku, navale na Brunhildinu kraljevinu, pobjede njezinu vojsku, a kraljicu dadu svezati konjima za repove i pogubiti je na taj strašni način. - Ona je dobro poznavala kreposni život biskupov, njegove plemenite želje, no nju je kao i Herodijadu, krvoločna želja za osvetom, učinila okrutnom ubojicom. Iz života mnogih svetaca, mučenika i mučenica, znamo za nebrojene slučajeve u kojima je krvološtvo slijedilo bestidnost. Isto se dešava vrlo često i danas, kada onečovječeni razvratnici, ne samo oduzmu svojim žrtvama čast, nego i život.

Tko ubija iz niskih pobuda? Podatak star par godina. - "Seksualni manijaci koji ubijaju, obično su solidno situirane osobe iz dobro stojećih krugova, uglavnom inteligentne pa se u svakodnevnim prilikama ponašaju kao "normalni ljudi" - upozorava kriminolog dr. S. Wilson. Taj kriminolog se zalaže za kažnjavanje doživotnom robijom osobe koje ubijaju iz seksualnih pobuda, jer po njegovom mišljenju one se ne mogu popraviti za 12. do 15. godina koliko uglavnom provedu u zatvoru, a i sama pomisao da netko bude oslobođen nakon tako strašnog zločina - je zastrašujuća". - Taj kriminolog, kao i svi uopće, znade veoma dobro za pojam ubrojivosti, koji se umanjuje kod abnormalnih ljudi prema stupnju njihove odgovornosti. Dr Wilson to isto zna, a zapazio je i to, da su ubojice iz seksualnih pobuda "normalni ljudi", dakle potpuno odgovorni za svoja zlodjela. Počinjaju zločin bluda i ubojstva, u punoj svijesti, mada su iz "bolje sredine, inteligentni i normalni", kako i naslov kaže - jer bludnost iznakazuje čovjekov lik - čini ga krvoločnim ubojicom.

Pariski gangsteri ne znaju za milost. 100.000 žena u paukovoj mreži. "Misteriozni sindikat trgovaca "bijelim robljem", ženama namamljenim lažnim obećanjima o dobrom zaposlenju i predanim u mrežu nemorala. "Ugledni ljudi", vele novinari koji su stvar ispitivali, zgrću milijune trgujući bijelim robljem. U Francuskoj svake godine nestaje bez traga nekoliko desetaka tisuća žena, koje poput pravog roblja tajno prevoze u prekomorske zemlje. Te su žene redovno zavaravane lažnim

angažmanima za kojekakove baletne grupe i tobožnja snimanja u nekoj dalekoj zemlji, veoma često pod prijetnjom noža ili revolvera. Tisuće mrtvih tjelesa nepoznatih žena pronalaze policije diljem cijelog svijeta". - Sve te užasne muke, poniženja i nemila smrt, djelo su krvoločnih razvratnika, bez trunka ljudskog osjećaja. O tom predmetu piše se već godinama, u svijetu i kod nas, no zlu nitko ne može stati na kraj.

Dvostruko čedomorstvo - bludnica pa ubojica. - Split. "U parku u šumi na Marjanu radnici SUP-a pronašli su novorođenče teško oko 2,5 kg, zakopano u plitkoj jami u rupi ispod bora, zamotano u plastičnu vreću. Sumnja je pala na 31 godišnju radnicu. Pokraj tijela djeteta koje je majka prethodno ugušila, u toku istrage nađen je još jedan truli leš novorođenčeta također umotanog u plastičnu vreću. Čini se da je ista majka počinila i ovo čedomorstvo. Nema sumnje da je ista majka počinila ova dva izvanredna zločina." - No postoji jedna druga sumnja, kod nas poznata stoljećima, i to o jednoj drugoj vrsti čedomorstva, također višestukog, s istim učinkom - ubijeno dijete, i to ne jedno.

"Nema sumnje da se radi o izvanrednom zločinu. Tako su zaključili "radnici SUP-a" pri pogledu na dvije dječje lješine. Hrvatski književnici koji su opisivali život u staroj Slavoniji, iznose potresne životne priče, o slobodnom životu djevojaka, o neželjenim trudnoćama i planiranim ubojstvima. Čijim i zašto, o tome govore u svojim pričama iz života. Kada bi koja djevojka zanijela i rodila vanbračno dijete, bila bi odbačena i prezrena od cijelog sela. U isto vrijeme, u selu nema tajni, a o tome Švelovica i Kozarci, pa i još pokoji svjedoče, pojedine bi djevojke "uklonile" jedno, dvoje, možda i više djece, da sačuvaju "djevojačku čast". To se prihvaćalo često kao nužna stvarnost, mada su svi znali, da je razvratni život djevojka "oprala" nevinom krvlju svojega djeteta. Kakova je pak razlika između djevojke koja je rođeno dijete ugušila i zakopala, ili one koja je taj strašni "posao" obavila prije rođenja djeteta? Ta djeca nisu imala grob u parku, nego svršavala na seoskim dubrištima ili u seoskim šljivicima. Bludnica, pa ubojica. Oni koji su raskinuli s vjerom - mogu imati svoje mišljenje, ali kakovo opravdanje može imati pred Bogom i svojom savješću i poštenom javnosti djevojka, pa i žena, koja se odlučuje da iz jedne opačine padne u drugu.

Ona je i vjernica i... Nedavno, u raspravljanju o problemu pobačaja, stiglo je uredništvu jednog od naših dnevnika pismo, djevojke, studentice čiji je sadržaj otprilike ovaj: Djevojka sam, studiram. Iako sam katolkinja, držim da je dozvoljen život prije braka s mladićem, jer je to prirodno pravo čovjeka. Dakako, ako dijete zanesem, da ću učiniti pobačaj, jer nisam u stanju da studiram i odgajam dijete!" - Što na to reći nego: "Jezivo! Jer se radi o katolikinji - morala bi znati za Božju zapovijed: Ne sagriješi bludno. Isto tako i onu drugu: Ne ubij! Nikoga, zna se, osim - svojeg djeteta? Možda je i to prirodno? Samo radi takvog mentaliteta i izopačenih nazora, potrebno je mnogo argumenata koji će pomoći onima čiji je i um zamračen nečistoćom, i krv razdražena ubojstvom da shvate u kakovom se stanju nalaze. Pogotovo ako vele da su "vjernice".

Kako i zašto živi dio mladosti?

Ovaj zadnji primjer, kao i toliki drugi, rađa u čovjeku pitanje: kako je došlo do takove i toliko poremećene ljestvice vrijednota, kod mlade generacije. Tomu se traži uporno odgovor, pa ga pojedinci i nalaze.

Iskrivljena mladost - intelektualna i moralna bijeda.

Rekosmo da ljudi pronalaze korijene "krivo nasađene mladeži", koji razjašnjavaju loše stanje kako u intelektualnom, tako i u moralnom pogledu kod jednog dijela mladih.

Stanje u našoj sredini. "Danas jedva možete naći inteligentnog momka između dvadeset i trideset godina, a da on pokazuje ikakav interes za stvari kojima se bave stariji. Film i estrada isključiva su područja shvaćanja i kulture... Zanimljivo je da mladarija prednjači u antiintelektualizmu... "Konstatacija koja svakog čovjeka, posebno roditelje mora poraziti. Jedini interes: film, za koji sve institucije višeg ranga govore da je izvor nemorala i zaglupljivanja, i estrada, većinom bezvrijedna parada koliko plitkih toliko bezvrijednih tonova i riječi. Sjećamo se konstatacije: imbecilne, priglupe riječi i bestidna muzika. - Šta iz takove škole zla može dobra doći, pogotovu ako "inteligentna" mladež pokazuje interes samo za te stvari?

Ista pjesma, ista bijeda. - Crna ploča. Članak je iz omladinskog lista - ne iz nekih vjerskih novina. "Od svih plastičnih proizvoda najbolje se prodaje crna ploča. Kad padne noć u hiljadama disko-klubova, u mračnim podrumima, u prigušenom svijetlu, okreće se brže od svake planete, diljem ove naše planete - crna ploča. Ta plastična ploča postala je fetiš, božanstvo, suvremene mladeži i civilizacije. Naročito ona na kojoj je snimljena "elektronska muzika": opojna, žestoka, erotična" (dodajmo i imbecilna). - "Šund suze". - Uhvatili su se naši pisci tekstova za te muzičke svaštarije, svakakovih ljubavnih temica, kao pijanac koji se hvata plota, i gude li gude o nesretnim ljubavima. Tko o čemu - zabavne pjesmice o nesretnim ljubavima. Ispada po njihovu cijukanju, da ljudi u ovoj zemlji nemaju ništa doli nesretne ljubavi i da smo narod koji živi - plačući." Omladinski pisac s ogorčenjem nastavlja: "Uvezli smo (svojevremeno) npr. veličine kao Alen Cooper, poznato u to vrijeme ime mladima, jedan od najperverznijih pjevača ovoga stoljeća - hermafrodit (ni muške ni ženske), nekrofil, (bolesna sklonost prema lešinama) pjeva: "Volim mrtvace prije nego se ohlade. Nisam imao prilike da vidim njihovo truleće lice..." Što se zbiva u mozgovima mladih, koji posjeduju još vrlo malo informacija, kada se ispune ili čak impregniraju takovom bezvrijednim i opasnim sadržajem. Kritičar navodi još jedan primjer, koji objašnjava svu nesreću lošeg utjecaja na mlade. "Kantautor Soodge, opet u svoje vrijeme, poznat je dobro našoj omladini preko ploča i radio-emisija. Za njega kažu da je O.K. No kad bi ti mladi, ili urednici radio emisija znali engleski, shvatili bi da se radi o najvulgarnijem tekstu, čije su riječi u svim pjesmama toliko pornografske i perverzne da se ne usudujem nijednu citirati, ne radi javnog tužitelja koji bi me po zakonu morao kazniti radi nemorala, nego radi čisto humanosti. Jedna pjevačica, feministkinja, koja sudjeluju u mnogim ženskim pokretima, bez imalo stida pjeva o perverznim meduodnosima... i tako u nedogled!"

Članak je iz omladinskog lista, pisan za vrijeme marksističkog svjetonazora, koji je naročito štitio "prava mladih", zato je to rječitije o kakovom se problemu radi. Ako se nekom učini da je nešto od podataka zastarjelo onda se novim "proizvodima" može samo kvadrirati stupidnost i moralna bijeda takovih proizvada kako smo zabilježili, francuski ministar kulture, naredio je da se "anglosaksonske" kazete prevedu na francuski, da ih mogu zabraniti radi najbestidnijeg teksta. On zove te proizvode smeće. Slušači, koji te riječi ne razumiju, trpe pak štetu od erotiziranih do ludosti melodija, koje i kritičar naziva cijukanje umjesto pjevanjem.

Prava je katastrofa u tome, što se na gotovo jedinom području interesa i najinteligentnije mladeži, njihovi mozgovi i njihova srca napajaju jedino na takovim prljavim izvorima.

Razbludna muzika. Moskva - ista turobna poruka iz SSSR-a: "Previše slušanja pop muzike". Ta je muzika zauzela suviše veliki prostor u intelektualnom i slobodnom prostoru sovjetske omladine". - I to nije samo poruka vjere - nego zdrave pameti. Opet - Zauzeti intelektualni prostor, odnosno plod toga: antiintelektualizam.

Odgoj mladih - Zagadivanje uma. "Njujorški psihijatri su na svojem skupu okvalificirali pornografiju kao sakaćenje uma i njegovo zagađivanje što nanosi štetu ne samo izopačenima već i općoj moralnoj klimi u SAD. Takova psihološka ocjena filmova, knjiga, tiska i glazbe, čula se u toku rasprave u kongresnom potkomitetu u izvještaju predsjedničke komisije za pornografiju, komisije koju je osnovao još predsjednik Johnson. Dr Nathalie Shainess autorica više izvještaja o seksualnosti veli: "Mi (Amerikanci), postajemo sve više društvo izopačenih - moralnih, što podstiče naša predanost opscenosti (bestidnosti) i pornografiji. Po mišljenju dra Scoaridesa opća raširenost i dostupnost masa pornografiji, slabi čovjekovu intelektualnu sposobnost da kontrolira seksualni nagon". - Još jedan razlog za pojavu antiintelektualizma, pornografija sakati i zagađuje um, i šteti cijeloj zajednici. Ruši otpornu moć protiv nesreće koju donosi sveopći nemoral, promiskuitet u SAD, a i u cijelom svijetu, što smo mogli vidjeti iz brojnih podataka.

Može li netko "osakaćenog i zagađenog uma" biti dobar mladić, djevojka, muž, žena ili uopće pradanin, to svatko bistrog uma može bez poteškoća zaključiti! O tom svjedoči i izjava jednog oca o njegovom sinu.

Američka mladež i budućnost. "Earl Wilson, američki republički senator, tuži se u jednom predavanju na seksualni odgoj američke mladeži: "Moje sinove zanima samo seks i put u svemir, a tako je i s ostalom omladinom. Iz tog materijala teško ćemo odgojiti novu generaciju Amerikanaca". - Rekao je to poodavno, o SAD s najvećim postotkom oboljelih od side, s najvećim postotkom rastavljenih brakova, što je vrsta nemorala - za vjernike, jer svi stupaju u drugi, mnogi i treći brak, pokazuje što se od njegove dijagnoze o budućim Amerikancima ostvarilo. Najžalosnije, što otac postavlja takvu dijagnozu na temelju vladanja svojih sinova.

Njemačka i njezina mladež. "Karl Schmidt, svojevremeni vođa njemačkih socijalista potužio se: "Dobro poznam njemačku mladež, i sam imam dva sina mladića. Ja prisluškujem o čemu oni razgovaraju i promatram čime se oni zanose. Naša mladež zna sve o raketama i drugim tehničkim čudesima, na temelju čega ne očekujem nikakav napredak... naša mladež nema pojma o nekim drugim vrijednostim... oni imaju tijelo čovjeka iz dvadesetog stoljeća, ali njihovo tijelo nosi u sebi dušu kineskog pračovjeka, pećinskog divljaka starog milijun godina!"

Nizak kvocijent inteligencije. Podatci koje ćemo navesti vrlo su zapaženi u svijetu, a u našem su tisku u više navrata zabilježeni. O čemu se radi? Pod naslovom "Nizak kvocijent inteligencije u američkih vojnika - Washington - možemo pročitati slijedeće: "Intelektualna razina američkih vojnika u stalnom je padu, tvrde nadležni u "Američkom odjelu za regrutaciju". Po njihovu mišljenju do toga je došlo jer su kriteriji za prijem u armiju znatno sniženi, zbog velikog nedostatka vojnog osoblja koji se osjeća u svim redovima američke vojske. Kao ilustraciju tvrdnje o padu kvocijenta inteligencije kod regruta "Odjel za regrutaciju" navodi podatak da je prošle godine kod 60 posto regruta kvocijent inteligencije bio manji od prosječnog". - Pravo je čudo da taj podatak nije proglašen vojnom tajnom. Radi se o stalnom padu inteligencije kod prosječnih regruta, i to u znatnom postotku. - Radi čega to navodimo? Kao još jedan dokaz, čini se ključni, da način života mladih, otupljuje i mozak i osjećaje, a da se to zbiva kod velikog djela mladića. Podaci kod nas, u bivšem SSSR-u, u SAD, u Njemačkoj govore o pojavi antiintelktualizma što znači nezainteresiranosti na svim područjima prave kulture, znanosti ili umjetnosti. Kada se sa odgovornog mjesta govori o sakaćenju i zagađivanju mozga, i to kao učinak pornografije na svim područjima, onda druge razloge za pad inteligencije kod mladih nije potrebno tražiti. To je obzirom na sadržaj. Obzirom na obujam koji zahvaća mlade svojim lošim sadržajem, stvar stoji ovako:

U brojnim tumačenjima o zlu koje se širi putem javnih medija, posebno mjesto zauzima uz već "permanentno drndanje" kako vele psiholozi o disku ili sličnim klubovima, veoma štetni utjecaj filma, televizije i u novije vrijeme video kazeta. Naveli smo kako na Zapadu već postoje bolnice za televizijske ovisnike. Čuli smo kako psiholozi i kod nas kukaju nad TV dadiljom. Svakako da odatle vreba opasnost koliko radi sadržaja, toliko radi vremena koje mladi provode pred filmskim ili TV ekranom. Takvim načinom života, pasivnim primanjem slika i informacija, mnogim pomoćnim sredstvima u učenju, koja učenike pasiviziraju, isključuju se u mozgu centri za aktivni stvaralački rad, nego rade oni za percepciju. Na taj način, kao i kod tolikih drugih pojava dolazi do onoga što mladi danas vole reći "zarđale mu vijuge" - dakako moždane. Veoma mnogo se govori različitim izrazima i pojmovima o bezvrijednim i zloćudnim sredstvima informiranja bilo to preko radija, televizije, kazetofona, a premalo se ističe krajnje štetan učinak na "održavanje mozga u kondiciji" - kako se to inače rabi na području sporta. Što se tiče pjesme, kroz stoljeća su je stvarali u narodu umjetnosti sklone osobe, kao i u vještini na raznim glazbalima. Narodne nošnje i ostale rukotvorine, tražile su i te kakav umni napor, tako da se često govori o geniju naroda. Žene su kod spravljanja jela, tražile načine kako će ih što bolje pripremiti. Bilo je potrebno na tim svim područjima umno se angažirati. - Danas je pjesma iz kazetofona, melodije pripremljene u "tvornicama tonova," pa je dovoljno samo pritisnuti dugme da se bez napora, ali pasivno uživa. Stvaranje narodnih nošnja je izumrlo, i danas to gotovo isključivo rade "modni kreatori narodne nošnje", a odijelo i haljine, kupuju se u trgovini. Konzerve i razna gotova jela lišavaju žene svakog umnog napora, a sve češće dolazi u obzir prehrana u restoranima ili hotelima. Kako nema nikakovog zaposljavanja inteligencije, svakako da razina inteligencije doživljava svoj konstantni pad, uz opet naglašen loši sadržaj medija.

Radije smrt - nego prljavština

Borba za čistoću uz cijenu života.

"Radije smrt nego prljavština je natpis sa vjenca koji je pariška mladež stavila na grobni spomenik studentice Nicolle Arondel. Njezino tijelo našao je jedan seljak na svojem polju donekle pokriveno zemljom. Radilo se o dvadesetogodišnjoj studentici književnosti. Netko joj je oštrim nožem prerezao grkljan. Nastala je potraga za zločincem. Kako je njezin kolega sa studija P. Alard

viđen tih dana s njom u društvu, policija je saslušala najprije njega. Nije ništa priznao, ali su ga našli polumrtva u jednom hotelu dan iza toga. Popio je pilule u želji da se ubije. Povratili su ga u život, ali nije ništa priznao. Za ogrebotine po licu, koje su izgledale da potiču od nokata, tvrdio je da su od brijanja. Za rane na rukama, rekao je da potječu od popravljanja motora. Napokon je priznao: "Nicolle je bila divna djevojka. Volio sam je i katkada prošetao s njom. Toga dana sam je pozvao da se prošećemo izvan grada. Pokušao sam je zavesti, no ona se odlučno branila. Ja sam naprosto podivljao. Ne znam što mi je bilo, no ja sam joj prerezao mojim nožem grkljan i zakopao je na brzinu!" Gorko je plakao, tako da je jedva odgovarao na pitanja, i tvrdio da će se ubiti. - Opet jedan od "inteligentnih, uglednih i normalnih" koji je postao ubojica svoje prijateljice.

O tome je pisao poznati francuski tjednik koji izlazi u nekoliko milijuna primjeraka, i uz ovaj prikaz donio sliku Nicollinog groba, i vijenca na kojem se ispisali njezini prijatelji i prijateljice: "Radije smrt nego prljavština". - Velika poruka jedne velike mladenačke duše. Događaj se zbio naših dana.

Josefina Vilasecca. Radila je kao radnica i kućna pomoćnica na imanju nekog zemljoradnika. Imala je svega 12 godina. Prema dogovoru poslodavca i roditelja, Jozefina je imala pravo svake nedjelje doći u posjete roditeljima. Jedne je nedjelje izjavila roditeljima da se ne želi više vratiti na posao. Na pitanje roditelja zašto, odgovorila je kratko: "Jer je Josip zločest". Majka nije provjerila stvar i mislila je da se ne radi o nečem ozbiljnijem. Dvadesetčetverogodišnji Josip radio je na istom imanju kao sluga. Ujutro, 4. 12. 1952. gazdarica je otišla u grad, a na imanju je ostao samo Josip i mlada Jozefina.

Kada se gazdarica vratila kući, našla je Jozefinu u lokvi krvi. "Tko ti je to uradio"? pitala je užasnuta žena. "Josip"! jedva je čula odgovor umiruće djevojčice. "A zašto"? - "Htio me je navesti na grijeh". - "A jesi li mu rekla da je to grijeh?" - "Jesam. Svaki puta kada sam mu to rekla, on je postajao sve srditiji, i sve više me je ubadao nožem". Djevojčica od 12 godina umrla je od zadobivenih rana na sam Božić 1952. godine, nakon što je nespretnim rukopisom napisala roditeljima: Sretan Božić!

Sv. Marica Goretti. Djevojčica, mučenica čistoće. Njezina je povijest gotovo jednako kao Jozefine Vilasecca. I ona je radila u poljoprivredi i sa svojim roditeljima stanovala u zgradi gazde u kojoj je prebivalo još nekoliko obitelji. Alessandro, jedan od ukućana, mladić koji je već za nekoliko godina nadmašio dvadesetu, počeo je pokazivati bolesne simpatije prema maloj Marici, djevojčici od svega trinaest godina. Nevino djevojče nije ništa zla slutilo, pa je znala Alesandru učiniti različite sitne usluge: prišiti otpalo dugme, nešto zakrpati i slično. Maričin otac i njezin brat su upozorili Maricu da ga se čuva, no stidljivom djetetu nije bilo jasno o čemu se radi. Jednog dana su ostali sami u kući. Alessandro je poput zvijeri navalio na dijete. Marica je plakala i svom se snagom branila vičući: "Alessandro to se ne smije to je grijeh". Pobješnjeli momak, počeo ju je probadati oštrom turpijom i zadao joj cijeli niz dubokih rana. Na vapaje djevojčice, doletjeli su susjedi, i dok je zločinac pobjegao, odveli su je u bolnicu. Ležala je par dana, trpjela užasne boli jer su joj rane raskuživali gurajući u njih zaštitna sredstva. Kako je to bilo prije devedeset godina, nije bilo drugog načina da joj pokušaju spasiti život. Iako je trpjela užasne boli, sve dok nije nastupila smrt, ponavljala je da oprašta svojem ubojici. Alessandro je osuđen na tridest godina robije, a nakon izlaska iz tamnice zamolio da ga prime u jedan samostan gdje je živio i radio. Par godina iza rata Papa Pijo XII. proglasio je Maricu svetom. Desio se naročito ganutljiv prizor. Majka Maričina je klečala pred oltarom na kojem je papa služio misu, i kada se za vrijeme proglašenja svetom, pred očima mnoštva vjernika spustila velika slika male svetice, sveti i učeni poglavar Crkve sputio se na koljena pred likom male djevojčice izmolio prvu preporuku svetici.

Naša mučenica i naši mučenici. Mala Božica o kojoj je ne tako davno pisao Glas Koncila, idući kući doživjela je grubi napadaj na svoju djevojačku čast. Tek se zadjevojčila, završavala osmoljetku, zapravo još dijete. Branila se svom snagom, i doživjela isto što i Marica - prolila krv, da sačuva nevinost. - Takovi su primjeri česti u našoj slavnoj, ali krvavoj povijesti, kako ju je jednom prilikom nazvao sadašnji papa.

Harač u krvi najveća nesreća. Za vrijeme višestoljetnog vladanja Turaka u našim krajevima, uz razne daće i svakovrsnu otimačinu, Turci su kupili i "harač" u krvi. Otimali su od roditelja najbolju djecu - zdrave dječake i djevojčice, te ih zauvijek odvodili u tuđinu - u središte turske carevina. Tu bi dječake poturčili, dali ih u vojničke škole i odgojili ih za okrutne vojnike - janjičare. Djevojčice i djevojke, odvodili su također na istok, gdje su cijli život provele u najvećim poniženju, predane u ruke

razvrtatnim turskim plemićima. Da ih zaštite, roditelji bi dječacima znali odrezati pojedine udove, kako ne bi bili sposobni za vojsku, ili bi unakazili djevojke da ih spase od sramote i najveće bijede. Postoje o tome i razne legende.

Crna Rijeka. Tako se zove rijeka koja teče kroz planine duboko urezanim kanjonom. Kada su Turci vodili jednu grupu djevojaka, naredili su odmor na obali rijeke. Djevojke su zamolile da smiju odigrati djevojačko kolo. Kada su im dozvolili, one su se igrajući približile kanjonu, i uz krik se sve do jedne bacile u ponor. Kada su se Turci nadvili nad rijeku, vidjeli su samo crne kose djevojaka koje su tonule u vodu. Narod kaže, zato se ta rijeka zove Crna rijeka. Jedno nisu vidjeli - bijele duše na putu u nebo.

Djevojačka pećina. I to se zbilo s jednom četicom djevojaka, na putu u roblje. Kada se spustio mrak, Turci im dozvole da se sklonu u jednu pećinu. No ujutro kada su ih pozvali da iziđu napolje, djevojke su naoružane kamenjem zapriječile vojnicima ulaz. Kada nisu htjele popustiti, okrutni ljudi nanijeli su veliku gomilu granja na ulaz pećine, i zaprijetili da će ih žive spaliti, ako ne izađu napolje. To su i učinili, jer su djevojke voljele rađe umrijeti, nego svoju djevojačku čast izgubiti. Legenda kaže da narod u tom kraju i danas zove tu pećinu - djevojačka pećina. Izgleda kao neprovjerena bajka, ali navedeni primjeri iz našeg vremena svjedoče da je uvijek bilo jakih djevojačkih duša u nježnim tijelima, koje su volile "radije smrt nego prljavštinu".

Spomenuti francuski tjednik "Paris Match" donosi i cijeli niz primjera o takovim zbivanjima, i među djevojkama i ženama, pa zaključuje da je danas sve više ženskih bića, koje niti prijetnje, niti muke, pa ni sama smrt ne mogu slomiti kada se radi o njihovoj časti. Spomenuti ćemo primjer iz prvih kršćanskih dana, kada se umiralo radi vjere u Krista, i kada su uz odrasle u mukama umirala i djeca i nježne, ugledne djevice, iz kojega se vidi, koji su bili motivi i kakova snaga u koje su se uzdale polazeći u smrt.

Sv. Lucija, djevica i mučenica. Živjela je za vrijeme cara Dioklecijana. Uhvaćena je i zatvorena jer se priznala kršćankom. U predaji je ostao izvješta sa njezina suđenja. Sudac je saslušava pred mnoštvom u gradu Sirakuzi. Postavlja joj pitanje: "Kako možeš ti, ugledna i plemenita roda, vjerovati u Boga koji je umro razapet na križu?" Ona mu odgovara: "Kako možeš ti, kao čovjek obrazovan vjerovati u bogove od drveta ili kamena, koji oči imaju, a ne vide, uši, a ne čuju, usta, a ne govore...? Sudac postiđen pred slušačima govori sav bjesan: "Čekaj, čekaj, kada te udarim na muke, drugačije ćeš ti pripovijedati!" Lucija odvraća: "To što ti govorim sada reći ću ti i na mukama, jer je naš Gospodin Isus rekao: Kada vas budu vodili pred suce i upravitelje, nemojte se bojati i nemojte biti zabrinuti što ćete govoriti. Nećete naime govoriti vi, nego Duh Oca vašega koji je u vama!" - "Oho!" - nastavi sudac, "ti imaš Duha Svetoga." - "Svaki onaj tko nema teškoga grijeha, ima Duha Svetoga u duši!" - Okrutni i pokvareni sudac s porugom kaže: "Ako je tako, poslati ću te u kuću grijeha, pa ćeš izgubiti Duha Svetoga!" - Mudra i plemenita djevica poznavala je dobro vjeru, pa zato zaključuje: "Ništa ti to neće vrijediti, jer ako ja na to ne pristanem, neću ništa sagriješiti." Tada naredi opaki poganin da je odvuku u javnu kuću, no legenda veli da ju vojnici nisu mogli maknuti s mjesta. Doveli su i volove, no ni njihova snaga ju nije mogla odatle odvući. Djevica je stajala nepokolebivo na svom mjestu. - Mnoga čudesa se spominju u rimskim zapisnicima sa suđenja, koje su vodili poganski zapisničari. Spominju se čudesa, koja su se u tolikoj mjeri dešavala, da su to i pogani morali priznati, ali su u svojoj sljepoći tvrdili da su kršćani to činili pomoću magije, čaranja. U slučaju sv. Lucije, možda je i čudo, ali vjerojatno je istina ovo. Vjernici iz ere mučenika dobro su znali istinu o prisutnosti Duha Svetoga u čistoj duši. Ta misao im je davala takvu snagu, da ih ni najveće muke nisu mogle pokrenuti iz njihova kreposnog života, a s druge strane su s neobjašnjivim junaštvom upravo srtale u muke i smrt. Koliko iz ljubavi prema Bogu, toliko iz ljubavi prema svojem osobnom dostojanstvu. Neobjašnjivo - bez prisutnosti Duha Božjega u Božjoj djeci. Opet isti zaključak kao i u životu ostalih mučenika: "Radije smrt nego prljavština". Počeli smo s mučenicima našeg stoljeća, iz čijeg je života isključena svaka mogućnost legende, pa ma i pobožne. No kroz cijelu povijest patničke Crkve nabrajaju se brojne mučenice koje su slijedile tu istu misao: "Radije smrt... Tu moramo spomenuti one najpoznatije: "Luciju, Agnezu, Ceciliju, Agatu, Anastaziju, Eufraziju i nebrojene znane i neznane kroz 20 stoljeća."

Čisti mladići. Djevice i mučenice stavljamo na prvo mjesto, jer je njihova mučenička smrt, radi njihove prirodne nježnosti, posebno vrijedna udivljenja Navesti ćemo barem jedan primjer o mladićima, mučenicima čistoće.

Sv. Dioskur. Ugledni mladić. Uhvaćen radi vjere u Krista. Nikakove prijetnje pa niti muke ne mogu ga pokolebati u njegovoj vjernosti Bogu. Pokušali su ono što su zlotvori i progonitelji Crkve uvijek pokušali. Svezali su ga za postelju, a onda su doveli neku bestidnicu, da ga napastuje i zavede. Nije se mogao braniti jer je bio svezan, zato odgrize sam sebi vršak jezika i zajedno s krvlju ispljune ga u lice pokvarenici, koja je užasnuta s urlikom strave napustila premenitog mladića. - Možda je to neshvatljivo čudno za današnje pojmove. Međutim, nije li nuporedivo uzvišenije, nego život jednog dijela mladih koji ne odgrizaju sami sebi jezik, nego prekidaju nit života bestidnim životom kojim kaljaju i ubijaju sebe i druge.

Nisu žrtvovali život, ali su sačuvali čistoću života. Isusovac, redovnik koji je živio na dvoru franc. kralja kao ispovjednik. Usred sveopće pokvarenosti, živio je uzornim životom. Nikakva prljavština nije se uhvatila njegove duše. Neki ga plemić upita kako se mogao sačuvati usred tolikog nemorala čist. Odgovorio mu je da ima jednu tajanstvenu travu koja ga čuva od zla. Na pitanje koja je to trava, dobio je odgovor: "Ta tajna trava zove se strah Božji!" Bojim se da ne uvrijedim dobroga Boga i to mi daje snagu, tako da bih mogao prije umrijeti, nego bestidno živjeti. Možda i to djeluje kao nesuvremeno za moderno gledanje na život, ili je motiv manje uzvišen? Čuli smo da se dešava u svijetu jedna velika promjena na području seksualne slobode. Užasan strah od side je u mnogim zemljama prouzrokovao promjenu života na taj način, da se govori o "novom stilu života - suzdržljivosti!" - Dobar je strah radi očuvanja tijela, no nije li mnogo bolji i plemenitiji, radi očuvanja duše?

Čistoća je snaga. Mladi njemački svećenik Karlo Leisner umro je u zloglasnom logoru Dachau, kamo je dospio jer se protivio bezbožnim nacističkim zakonima. Odakle njemu snaga?

Kao mladić putovao je autostopom. Naiđe neki automobil i vozač ga ljubezno pozove da se poveze s njim. Ne sluteći nikakova zla, Karlo uđe u vozilo. Za vrijeme vožnje vlasnik automobila pokuša s nepristojnim doticajima, popraćenim najbestidnijim riječima. Mladić skoči, poviče da odmah zaustavi auto, iskoči iz njega i ostade sam na cesti. Drugom prilikom vozio se s nekim neznancem svaki na svojem biciklu. Kada su sjeli da se odmore, suputnik je pokušao da mu se približi na nepristojan način. Karlo je naprosto zaurlao hvatajući svoj bicikl: "Ti svinjo ostani u jarku, ne želim te vidjeti!" Odjurio je dalje sam. Možda malo preoštro, ili barem nepristojno? No nužno čovjeku pada na pamet ona riječ Isusova o biserju i svinjama. Smrt - da - nečistoća ne!

Negdje pod kraj austrougarske monarhije, prema zapisima redovnika u Beču koji su se bavili odgojem mladeži, zabilježen je ovaj događaj. U jednom od viših razreda gimnazije, mladić iz skromne ali kršćansek obitelji, sa svakim prijazan ali veoma čedan, jednoga je dana dobio ponudu sina bogatog tvorničara da pođe s njim, i njegovim starijim rodakom na izlet izvan grada. Dječak je to radosno prihvatio, ni ne sluteći o čemu se radi. Mladi je gimnazijalac, bogatun, sjeo za upravljač, a njegov rodak kraj čestitog Ivana. Tokom vožnje izvadio je momak neku slikovnicu i pokazao Ivanu. Radilo se o najbestidnijim slikama. Ovaj je s ogorčenjem, gurnuo knjigu od sebe. "Ta nemoj, nisi valjda balavac! To i jest za mladiće", pokuša opet prostak. Ivan se zaprijeti da će izaći van, no dobio je odgovor: "Izađi ako možeš, i auto krene još većom brzinom. Kada je treći put stavio pokvarenjak pred Ivana slikovnicu, on pritisne kvaku na vratima i iskoči napolje. Užasnuti mladići, naglo su zakočili, i poletjeli prema Ivanu koji je ležao na cesti sav u krvi koja je tekla na usta, nos i uši. Stigli su i drugi vozači s ceste, Ivana stavili u auto i odjurili u bolnicu. Dva pokvarenjaka, otišli su plačući gimnazijskom vjeroučitelju i sve mu iskreno ispripovijedali. Kateheta pohrli u bolnicu, gdje zateče roditelje slomljene od tuge, kraj umirućeg sina. Nakon što je podijelio bolesničko pomazanje, i sam duboko ožalošćen rekao je roditeljima: "Shvaćam vašu patnju i bol. Znam da ste vjernici i u vjeri ste sina odgojili. Neka vam bude utjeha svijest da je vaš sin u najljepšoj dobi života umro, kao mučenik čistoće."

Pokop je bio veličanstven. Lijes zatrpan cvijećem, vuklo je kroz Beč šest bijelih konja. Njegovi prijatelji i mladež iz cijelog Beča sakupili su novac i podigli od bijelog mramora nadgrobni spomenik. Na vrhu spomenika, isklesan je prekrasni bijeli orao, koji je upravo raširio krila da poleti u visine!"

Vjera ne traži ni od djevojke ni od mladića da na taj način obrani čistoću. Nema ni kraj najvećeg nasilja krivnje ni za koga, ako voljom ne pristane na grijeh i odupre se koliko može. Ipak, ovakovi herojski likovi, nedvojbeno svjedoče o divovskoj snazi čistih duša.

Branitelji tuđih duša

Među najveće i najmoćnije branitelje čistoće bližnjega, svakako moramo ubrojiti učitelje vjere, od proročkih vremena do Gospodina koji zahtjevajući čistoću pojedinca, naglašava i čuvanje čistoće bližnjega. On zahtijeva da se i oči moraju odvraćati od zla, i veli da treba odsjeći ruku koja se na zlo pruža, kao i nogu koja kreće na zao put. Svakako, u prvom redu kada se radi o nepravednom djelovanju protiv ljudskog dostojanstva, čistoći, kako u tijelu, tako i u duči. On će jasno opomenuti Židove: "Čuli ste da vam je rečeno ne čini preljuba, a ja vam kažem, tko s grešnom željom pogleda tuđu ženu, on je već s njom u srcu učinio preljub". Ta zapovijed je najmoćnija zaštita tuđe osobnosti, jer zadire u dubinu ljudske duše odakle dolaze i dobri, ali i oni najniži porivi.

Naveli smo već cijeli niz pouka, opomena, pa i prijetnji koje upućuju Apostoli, zahtjevajući i osobnu čistoću svakog pojedinca, i najozbiljniju obavezu da se čistoća bližnjih poštuje i čuva. Onima koji se odaju bludnosti prijete kaznama jer ne kaljaju samo svoja tjelesa, nego i tjelesa drugih.

Pavao apostol: "Općenito se čuje da među vama ima bludnosti, i to takve bludnosti, kakve nema ni među poganima. To je tako da jedan od vas ima za ženu svoju maćehu... Takova predajte sotoni..." Prijetnja ima nakanu da se razdvoje sudionici u grijehu. Govorili smo o rodoskvrnju, u najužem krugu obitelji. U mnogim obiteljim postoji opasnosti, koju spominje i Apostol, da se izgubi počitanje prema osobama koje su vezane rodbinskim vezama. Njima Apostol posebno prijeti. Zavode naime, jedni druge, umjesto da radi rodbinskih veza štite jedni druge!

"Pisao sam vam u poslanici da se ne družite s bludnicima... s onim koji bi iako se zove brat, bio bludnik, lakomac... S takvim ni jesti... Uklonite zločinca između sebe!" - Govor je o zaštiti od bludnosti, a ne samo kazni kao takvoj.

"Ne znate li da su vaša tijela Kristovi udovi? Hoću li otkinuti Kristove udove i učiniti ih udovima bludnice? Daleko od toga! Ili zar ne znate da onaj koji se s bludnicom združi s njom biva jedno tijelo... A tko se združi s Gospodinom, s njim je jedan duh!"... Ili zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga koji stanuje u vama i kojega vam je Bog dao? Bježite od bludnosti! Takove opomene ponavljaju se u poslanicama sv. Pavla, a u njima se krije s jedne strane strahopoštovanje prema Duhu Svetom koji je u čovjeku, a s druge strane prema dostojanstvu čovjekova tijela, koje je Bog odabrao za svoje prebivalište. Bludnost se počinjava s drugim osobama, a takovo jedinstvo u grijehu ruši jedinstvo s Gospodinom. - Ovdje možemo podsjetiti na riječi sveučilišnog profesora i seksologa koji veli: "Onaj koji je jednom pripadao suprotnom spolu, ne može izbrisati svaku uspomenu na to... On i u najsirovijem tjelesnom susretu, poklanja i ne znajući od svoje ličnosti... Ako tijelo zaboravlja, duša ne zaboravlja... Takvi nemilice raskidaju, mrve svoju osobnost." - To je zlo za svakog tko se tomu podaje, no kako se to zbiva i u ličnosti bližnjega, zlo je i po bližnjega. Nesreća je udvostručena. - Riječima liječnika treba samo za razjašnjavanje dodati riječi Pavlove: Čistim životom ostvaruje se jedinstvo s Gospodinom, bludnošću jedinstvo s griješnicom ili griješnikom.

Treba dakle zaštititi sebe od drugoga, ali i drugog od sebe samoga. Rekosmo da je vjera u prvom redu zaštita od neurednog života. Crkva čuva svoje vjernike od zlih utjecaja okoline, posebno kada se radi o djeci i mladeži.

Roditelji zaštita čistoće

Kao što roditelji bdiju nad svojom djecom, hrane ih i odjevaju, ista tako brižno paze na čistoću njihova tijela, rublja i odijela. Zovemo to briga za njihovu higijenu. Međutim, roditelji koji pripadaju zajednici vjernika, sami osjećaju da postoji još jedna briga daleko važnija, a to je nastojanje da ih sačuvaju od loših utjecaja koji mogu okaljati savjesti njihove djece i uvesti ih u život grijeha, posebno danas - opasnog nemorala.

Otac plemenite krvi i plemenite duše. Bio je početkom stoljeća predsjednik vlade, bogat novcem i imanjem, ali isto tako bogat vjerom i kreposnim životom. Kada je došlo vrijeme da sina odvede na više nauke u Beč, pretstavio ga je svećeniku rektoru zavoda za odgoj mladih plemića, i držeći ruku sinu na ramenu, rekao je kućnom poglavaru: "Velečasni, ako mi jednog dana javite da moj sin slabo uči, biti će mi teško, ali ću to podnijeti. Ako mi javite da se je razbolio, i to će mi biti teško, ali ću i to podnijeti. Ako mi javite da je moj sin umro mislim da ću i to milošću Božjom podnijeti. Ali, tu je podigao glas sav uzbuđen, "ako mi javite da se je moj sin pokvario, mislim da to ne bih mogao

podnijeti. Bojim se da bi mi srce od jada prepuklo". Dok je to govorio, sin ga je ganut slušao, isto kao i ugledni svećenik. Da li je to sin upamtio i u život proveo, nije poznato, ali je očito da je otac pokazao svojim riječima, što je za njega najvažnije.

Volim te, ali... Sveta Blanka kraljica Francuske dovela je jednog dana svojeg sina nasljednika prijestolja pred oltar u kraljevskoj kapelici, zagrlila dječaka i sa svom nježnošću mu rekla: "Sinko, ti znaš koliko te mama voli. No ipak ti moram nešto reći: Voljela bih da radije umreš nego da dragog Boga svojim grijesima uvrijediš." - Poznato je da je na svim kraljevskim dvorovima kroz vjekove uz raskoš i obilje rasla biljka pokvarenosti. Sveta majka je to znala, pa je od rane mladosti dječakove, strepila nad njegovim životom, i njegovom čistoćom. Njezin je sin Ljudevit, postao francuski kralj, sveto živio i sveto umro. Bio je to sveti Ljudevit, sin svete Blanke.

Umirući bori se za čistoću. Za vrijeme progona Židova u nacističkoj Njemačkoj, ubijeno je nekoliko milijuna tih nedužnih ljudi, žena i djece. Za vrijeme takvog jednog masovnog ubijanja, dovodili su brojne grupe do velike iskopane jame, i jedan za drugim su padali u jamu ubijeni hitcem u zatiljak. Jedan od vojnika je svjedočio na suđenju ratnim zločincima i on pripovijeda: "Nesretne su ljude i žene i djecu skinuli, oduzeli im svu odjeću. Svi su šutili ukočeni od užasa, tek je netko tiho plakao. Opazio sam jednu mladu ženu, koja je vodila za ruku sina, dječaka, a drugom mu rukom pokrivala oči sve do časa dok nisu i njih doveli na rub jame i ustrijelili. I u tim časovima, plemenita majka je htjela zaštititi dijete od pogleda na naga tjelesa nesretnika. Što sve jake majke nisu u stanju učiniti da sačuvaju ono što im je najdraže, duše njihove djece?

Kanadske majke protiv nemorala. Montreal. Kanađanke su stupile u rat protiv televizije i bestidnih časopisa. Naime velika grupa kanadskih žena, predvođena gradonačelnicom glavnog grada Ottawe Marion Dewar, uputila je zahtjev ministru informacija pokrajine Quebec, u kojem se traži da se sa programa televizijske mreže skine serija bestidnih erotskih filmova. Ogorčene žene traže da se zabrane bestidni filmovi, kao i časopisi... One su se ujedno odlučile na demonstracije širom cijele Kanade, a prva će biti organizirana u Ottawi pred zgradom parlamenta" - Kratka ali vrijedna vijest o materinskoj ljubavi i brizi za svoju djecu. Ako itko, one imaju pravo da čuvaju djecu od najgore vrste razbojnika, kradljivaca ili kako netko reče, davitelja dječjih duša.

Na zahtjev roditelja. Pariška gradska uprava na čijem je čelu francuski premijer (svojevremeno) Jacques Chirac, naredila je francuskom poduzeću za distribuciju filmova i štampe, da se sa svih francuskih kioska koji su vlasništvo grada najhitnije uklone časopise sa bestidnim slikama. Gradski oci tvrde da su to morali učiniti jer su dobivali sve više i više prosvjeda roditelja, koji su uporno tražili da se sve prodavaonice očiste od svega onoga što vrijeđa javni moral, i kvari mladež. - Tadašnji premijer Francuske je poznat kao uzorni vjernik, no on sam, bez traženja i podrške roditelja, ne bi mogao učiniti ništa. U tom su mu pomogli i "gradski oci", kako se negdje nazivaju ljudi koji upravljaju nekim gradom. Opet: sve dobro od roditelja.

Državne vlasti - zaštita od nemorala

Svaka država od pamtivjeka nastojala je što više ojačati svoje vojne snage da bi zaštitila dragocjene živote svojih građana. Kao najdragocjenijem blagu svake zemlje, naročita se pažnja posvećivala djeci i mladeži, koji su nada i budućnost svake zemlje, kako se to obično kaže. Danas se izvanredno mnogo brige posvećuje od prvih dana života dječjem zdravlju, kao i kasnije školskoj omladini. Samo na zdravoj mladeži, može se graditi sretna budućnost mentalnog, duhovnog zdravlja. Mladež bez morala, razuzdana i raspuštena, ne obećava nikome ništa dobra, pa niti domovini. Iako smo već podosta iznijeli što sve čine vlasti u borbi protiv nemorala na području tiska, filma, televizije i nemoralne glazbe, donijeti ćemo još koji dokaz o toj nenadomjestivoj zaštiti javnog morala.

Velika Britanija. "Dvije godine je jedan posebni vladin komitet proučavao tržište pornografije u Velikoj Britaniji i predložio: "Valjalo bi da se očiste svi izlozi porno-trgovina od seksi-magazina i drugih izložaka, jer to vrijeđa javni moral... Spomenuti komitet za zaštitu od pornografije kojemu je na čelu sveučilišni profesor Bernard Williams sa glasovitog sveučilišta u Cambridge-u, pregledao je nebrojene filmove, posjetio ozloglašene četvrti u Parizu i Kopenhagenu, i složio se da je najgnjusniji od svega pornografski "materijal" za djecu. Pod utiskom tih zastrašujućih otkrića, porfesor Williams je izjavio: "Predložit ćemo da se poduzmu najenergičnije mjere protiv svih proizvođača i prodavača tog smeća. Također smo protiv svih sadističkih, scena okrutnosti u filmovima i brošurama." - Kraj svega zla o kojem se govori u tom izvještaju, zaista je dirljiva briga i komiteta i sveuč. profesora, koji

pune dvije godine posvećuju istraživanju na području nemoralnih izdavača svih vrsta pornografije. Proučavli su izvan svoje zemlje i dva grada koji su ozloglašeni radi proizvodnje i širenja porno materijala: Pariz i glavni grad Danske, Kopenhagen. Kao što je i naročito potrebno istaknuti: sve to čine najviše radi zaštite djece u svojoj zemlji! Naslov je članka u našem tisku: Teži dani za pornografiju.

Zakon protiv golotinje. Ako ste muškarac stariji od 14 godina, i ako se nađete u glasovitom turističkom centru u Palm Bichu, više od 45 metara udaljeni od neke plaže, a na sebi nemate majicu, ili vam "gornji dio tijela nije pristojno pokriven, možete se naći u zatvoru ili ćete platiti visoku globu. Naime gradske vlasti ogorčene zbog najezde gološavih turista koji trče po ljetovalištu i izvan njega bez gornjeg dijela odjeće, i vrijeđaju javni moral", donijele su prije nekoliko dana takav propis i odredile kaznu od nekoliko stotina dolara za prekršitelje". - Oduvijek se pisalo o pristojnom odijevanju, ali gotovo uvijek na račun žena. U knjizi već istaknusmo, što se danas tako često vidi i u našim gradovima i selima, da je nepristojno za muškarca izaći u drušvo ili na ulicu bez košulje. Stoga nije nikakovo čudo da su vlasti u tom dijelu SAD smatrale pametnim da podsjete, pa i kaznama, na to one koji se zaboravljaju u toj stvari. Opet: država - kako se u članku kaže štiti "javni moral" svojih građana.

Policija protiv bestidnosti i pornografije. Plijeni se pornografija. Scotland Yard, inače poznat kao jedna od najsposobnijih policija u svijetu, nedavno je izveo najuspjeliju akciju zapljene prljavih papira. Zaplijenjeno je prema službenoj izjavi nekoliko stotina tona nezakonitog materijala koji je okvalificiran kao "pornografija". Ove publikacije, video kazete, trake i drugi porno materijal "vrijedio" je oko 7 i pol milijuna dolara. U trodnevnoj akciji čišćenja sudjelovalo je oko 100 policajaca. Obuhvaćene su sve karike porno lanaca od tiskara preko knjigovežnica, distribucionih centara do prodavaonica. Optužnica se priprema za oko deset osoba. - Komentatori vele da ovako opsežna i koordinirana akcija nije zapamćenma odavno, pa niti kada se radi o teroristima i razbojničkim bandama. Pa to je razumljivo možemo zaključiti, jer je terorizam, razbojništvo, pljačka imovine sramota za svaku državu i svaki grad. No, možemo li si zamisliti teži terorizam, nasilje i razbojništvo od onoga koje počinjaju zločinci nad dušama nevine djece i mladeži. Dodajemo i to: svi proizvođači, tiskari, knjižari i distributeri toga porno smeća ne bi imali većeg uspjeha, kada bi umjesto policije, mame i tate vršile nadzor i plijenile zloćudni materijal. Sedam i pol milijuna dolara "vrijednosti" za prljavštine to je račun koji je učinila policija. Koliko stoje gubitci na moralnom području za mlade, roditelje i državu, to ne može nitko sračunati.

Iran - smrtne kazne za bludne radnje. Teheran - Sud u iranskom gradu Širazu izrekao je 21 smrtnu kaznu za "bludne radnje", saopćio je danas islamski revolucionarni tužilac Eslami. Najteže su kazne izrečene nedavno na masovnim suđenjima "nemoralnim" muškarcima i ženama i to dvjema grupama. Prema pisanju novina "Etalat" u obje grupe je bilo i Iranaca i inozemaca. Svi su oni, među ostalim sudjelovai u homoseksualnim radnjama". - Strašno je to čuti, to više što postoji težnja da se smrtna kazna dokine, što su već mnoge države i učinile. No još je nešto strašno: razvrat koji se u svim oblicima i po svim zemljama naglo širi.

Još jedna smrtna kazna. Pakistanski filmski producent Afridi objavio je na konferenciji za tisak u Peshavaru sveti rat pornografiji. On je zatražio smrtnu kaznu za proizvođače i distributere pornograskih filmova.

Žene u obrani svoje časti

Čuli smo već koliko truda su uložile u borbi protiv nemorala, štiteći svoju djecu. No sve češći glasovi se čuju kako treba stati na kraj iskorišćavanju ženskog tijela u najbestidnije svrhe. Evo podataka:

Žene tuže. "Pred sudom u Hamburgu podnijelo je tužbu deset poznatih žena iz Njemačke i Austrije. To su filmske glumice, novinarke, rediteljke i književnice, koje su podnijele tužbu protiv ilustriranog časopisa "Stern", što donosi na naslovnim stranicama slike žena nepristojno odjevenih, te tako vrijeđa i žene i javni moral..." Vidi se tko je podnio tužbu. One koje imaju nešto mozga u glavi, i ženskog ponosa. Koji su to još razlozi vidi se iz slijedećeg primjera.

I Švedanke tuže. Velika grupa Švedanki podnijela je tužbu protiv tjednika "Fib-Aktualitet", jer se služio bestidnim slikama da na taj način zgrće novac. Tom prigodom provodile su se po cijeloj zemlji ankete o tom problemu. U toj anketi većina čitalaca drži pornografiju štetnom, jer ženu pretvara u "meso" (kako se i Biblija izražava). "Pornografija i muškarcima i ženama, posebno pak

mladima, daje krivu predodžbu o seksu... I plitki ljubavni romani i pornografija štetno djeluju... Izjave su značajne i suprotne onima koje su se čule prije desetak godina, kada je u Švedskoj pornografija zakonom dozvoljena. M. Gertinger ističe da se dozvolom pornografije nije smanjio broj seksualnih prestupaka, jer je broj silovanja u Švedskoj u stalnom porastu, pa bi oštriji zakon na tom području jedino mogao olakšati položaj žene." - Ova posljednja napomena odnosi se na propali pokušaj da se seksualni zločini smanje dozvolom proizvodnje i prodaje bestidnog materijala, a kako je to prošlo, sami Švedani svjedoče.

Djeca i mladi u obrani čistoće

Sveti dječak - Kasnije biskup i Crkveni naučitelj - Alfonzo Liguorij. Kao dječak igrao se sa svojim vršnjacima. Iako je bio igri nevješt, dobivao je. Jedan od malih prijatelja srdit što je izgubio, u bijesu je prosuo pravu bujicu nepristojnih riječi. Mali Alfonzo sav žalostan, baci dobitak na zemlju, i ljubezno opomene dječaka: "Zar za mali gubitak tako vrijedaš dobroga Boga?" Iza toga otiđe u crkvu i pred kipom Majke Božje pomoli se za malog grešnika.

Sveti Leopold Mandić. Naš sveti sunarodnjak. Imamo već nekoliko njegovih životopisa, i nekoliko njegovih crkava i kapela. Kao malen dječarac, igrao se sa svojim malim susjedima. Za vrijeme igre jedan je mališan počeo izgovarati najprostije riječi. Budući svetac, sav crven od pravedne srdžbe i stida, smjesta napusti društvo, pošto je opomenuo nevaljalca.

Unučica čuva djeda. Dolazila je sa svojim bratom na vjeronauk. Jednoga je dana svećenik govorio o tv emisijama, i o potrebi da se filmovi i sve slike koje su nepristojne odmah isključe. Slijedeći dan je došla njezina majka i s osjećajem ispričala što se je desilo iste večeri, kada su svi sjedili pred aparatom. U jedan mah, za vrijeme EPP-a, našla se i jedna reklama koja nije bila baš na mjestu. Djevojčica je smjesta skočila, poletjela prema djedu, kojega je posebno voljila. Stavila mu je ručice na oči i počela vikati: "Dida to je prosto, to ne smiješ gledati, to je grijeh." Nitko se nije smijao, a nije bilo baš niti razloga za smijeh, jer je to bio sud jedne od onih čiji anđeli gledaju lice Oca koji je na nebesima.

Brat čuva brata. Jedan je bio ministrant i išao još u osmoljetku. Drugi je već pohađao srednju školu. Obojica, pak, pripadala su obitelji koja je živjela kršćanskim duhom u pravom smislu riječi. Sjedila su obojica i pratila program. U jedan mah, na ekranu se pokazala slika, koja je bila sve prije nego pristojna. Stariji brat skoči iz naslonjača, poleti prema mlađem, stavi mu ruku na oči i poviče: "Braco to se ne smije gledati". I njihova je majka s veseljem ispričala taj događaj i župniku, i svima koji su je htjeli slušati.

"Mama, možemo li otvoriti oči". Bilo je to u vrijeme, kada je još u kućama bilo veoma malo tv aparata, pa bi župnik koji puta otišao da nešto vidi što je moglo biti zanimljivo prema programu. Jedne večeri, majka je poslala svoja dva dečka iz sobe, da župniku nešto priopći. Počela je s pričom i sa suzama koje su se odmah pojavile. "Jučer smo bili zajedno pred tv aparatom, a ja sam nešto krpala i jednim okom gledala na ekran. Najedanput sam čula moje dečke, kako pitaju: "Mama, možemo li otvoriti oči?" - Pogledala sam ih i vidjela da su obojica imali oborene glave i zatvorene oči. Iako nije bila neka naročito prosta slika, dečki su se sjećajući se pouke s vjeronauka, poplašili da ne sagriješe, i zatvorili oči." Župa je u tom dijelu grada bila tek otvorena, djeca dugo nisu išla na vjeronauk, jer je bilo daleko do crkve u gradu, ali su od prvog sata vjeronauka bili među najvjernijima. Taj je događaj pokazao da su bili i među najozbiljnijima. - Kada se sjetimo svih brojnih podataka o zlehudom utjecaju tv na djecu, onda je zaista pravo da se i roditelji i ostali vesele nad ovakovim događajima.

Dječak čuva prijatelje. Bio je to Ivan Bosco, kasnije veliki svetac - možemo kazati gotovo našeg vremena, koji je iako bez ikakovih sredstava, počeo sakupljati po ulicama najzapuštenije dječake i pokušavao ih privesti čestitom životu. Nakon mnogo napora pa i protivljenja, kada je svijet saznao za veličinu duha toga skromnog svećenika, počeli su mu pružati svestranu pomoć, tako da je do konca svojeg života uspio podići, brojne domove za takovu djecu. Ne samo da ih je hranio i odjevao, nego se pobrinuo za njihovu temeljitu naobrazbu i pravi kršćanski odgoj. Niknula je velika zajednica svećenika - salezijanaca, koja se posebno posvetila, što čini i danas, odgoju djece i mladih.

Iz te duhovne zajednice izašle su tisuće vrijednih ljudi, svih staleža i naobrazbe, cijeli niz svećenika, biskupa, a već imaju i svetaca. Sve je to djelo Ivana siromašnog talijanskog dječaka. Imao je svetu i mudru majku, koja ga je vodila čvrstom rukom i dubokom pobožnošću. Još kao dječak,

Ivan je opazio kako u njegovom selu, djeca koja su bivala na paši sa stokom, vode često veoma nepristojne razgovore što ga je jako žalostilo. Da stane tomu na kraj, promatrao je ljude koji su povremeno dolazili u selo da pred seljanima izvode razne vještine i tako zarade kakav novčić. Ivan je to brižljivo pratio, a onda kod kuće vježbao. Hodanje po užetu, razne igre s palicom i druge "zahvate". Djeca su ga zavolila, i to je bio početak njegova apostolskog rada s mladeži. - Sva se djeca vole igrati, no nakana Ivanova da igrom druge čuva od kvarenja, je bila sigurno znak njegove velike duše, a sigurno i odabranja milosti za taj sveti posao.

Mladići i djevojačka nevinost.

Kroz cijelu knjigu se povlači pitanje odnosa mladića i djevojaka. Kao najveću opasnot za nevinost djevojke psiholozi, liječnici, ističu neuredna prijateljevanja i prisnost između oba spola. Sjećamo se o nemilosrdnim osudama profesora i seksologa, koji zavođenje djevojaka, najstrožim riječima, naziva i kriminalom, i infantilizmom, i nedozrelošću takovih osoba. Stoga postaviti pitanje čuvanja djevojačke nevinosti i to sa strane mladića, zvuči više nego čudno. Naveli smo tvrdnje stručnjaka, kao: "žena nije muško", kao i potpunu razliku u pogledu na ljubav i međusobne odnose i motive u čemu se svi slažu, isto tako opasnost po djevojku koja toga nije svjesna, ili nema snage da se toga pridržava. Čuli smo i osudu cinizma s kojim mladići napuštaju često djevojke, nakon što su na vrlo vješt način "izmamili" od djevojke pristanak, tobože kao "dokaz ljubavi". Seksolog naglašuje kako se "date obaveze" vrlo brzo raplinjuju, a pokajanje je kod "infantilnih" zavodnika vrlo rijetko. Vrlo često je ono protivno; "Cinizam do krajnjih granica i raznovrstan"!

No u našoj domovini nije bilo uvijek tako. O tome govori hrvatska povijest.

Za krst časni i slobodu zlatnu. To je bio i bojni poklič i životno geslo hrvatskih muževa i mladića, koji su kroz stoljeća vodili borbu protiv najezde sa istoka. Znali su za koga su se borili. Za slobodu i to onu najvišeg dometa. Za slobodu ne samo rodne grude, nego onog najdragocjenijeg blaga, časti svojih majka i sestara koje su kroz stoljeća od divljačkih hordi trpjele najveća poniženja i patnje. Za dostojanstvo hrvatske žene, očevi i muževi, kao i plemeniti mladići prolili su more krvi od Herceg-Bosne i istočne Slavonije, pa sve do pred vrata grada Zagreba. - To je bio dokaz ljubavi, koji nisu oni tražili od djevojaka, nego su ga sami pružali žrtvujući svoje živote.

Dokaz ljubavi. Pojam toliko zlorabljen, i to od onih intelektualno i moralno najzapuštenijih! Međutim, uvijek je bilo mladića koji su iz prave ljubavi i počitanja prema djevojci na mnogo načina stvarno pružali dokaze svoje plemenite ljubavi. Evo pokojeg primjera.

Tobija i djevojka Sara. Poznat je događaj iz Biblije koji govori o Tobiji sinu uglednog i pravednog oca istog imena, koji je vođen Božjim pratiocem došao svojem rodaku Raguelu i tu upoznao njegovu kćerku Saru. Svidjela mu se, ali se bojao da ju zaprosi jer je već sedam prosaca naglo umrlo koji su joj se pokušali približiti. No anđeo Rafael koji ga je pratio na putu u liku vodiča, umiri ga i uvjeri da je djevojka njemu namjenjena. I Raguel, otac djevojčin bio je za to, pogotovo kada je saznao za rodbinske veze, pristane na prosidbu i obeća Saru mladom Tobiji. No nije krio od njega da je već sedam prosaca naglo umrlo. Zatim pozva svoju kćer Saru uzevši je za ruku dade je kao zaručnicu Tobiji govoreći: "Evo uzmi je k sebi prema Mojsijevu zakonu odvedi je svojem ocu. I blagoslovi ih"... Kad su povečerali, uvedoše Tobiju Sari... Tobija reče svojoj zaručnici: "Ustaj, molimo se da nam se Bog smiluje... Tobija reče: "Bože, ti si stvorio Adama i dao mu pomoćnicu Evu: od njih je proizašao ljudski rod. Ti si rekao: "Nije dobro da čovjek bude sam; načinimo mu pomoćnicu sličnu njemu". Gospode, ne uzimam zbog pohote ovu svoju sestru, nego po istini!" Biblija priča dalje: "A Raguel usta i pođe da iskopa raku; misleći:" Ako je on umro. "Potom je rekao ženi, neka pošalje jednu od sluškinja da vidi jeli živ i doda: "Ako je umro, pokopajmo ga odmah da nitko ne sazna!" Našli su ih žive, zatrpaše raku i prirediše gozbu koja je trajala četrnaest dana."

Tako ovaj "ženidbeni izvještaj". Zašto su oni drugi pomrli, tumači pratilac Tobijin anđeo Rafael. Ubio ih je zao duh. No "đavao ima vlast nad onima koji se žene kao konji i mazgovi!". - Mladi Tobija i njegova žena, iako sklopiše ženidbeni ugovor, suzdržali su se od bračnog života, i proveli početak zajedničkog života u molitvi. Tako je kod onih koji se ne "uzimaju zbog pohote".

I Raguel i Toibija, nazivaju svoje žene: sestro. Često se postavljalo pravilo mladima da u svakoj djevojci gledju svoju sestru i djevojkama da u mladićima gledaju braću. U starijim ženama svoje majke, i u muževima svoje očeve.

Učeni profesor gledajući problem s druge strane, opominje mlade koji se pogledom ili riječju ne odnose kako treba prema ženskima, neka misle da bi se to moglo dogoditi njihovim sestrama; isto tako starijima, da misle na isti način na odnos prema njihovim ženama ili kćerima. Mnogi bi teški problemi bili riješeni, kada bi se držalo toga savjeta.

Još jedan dokaz ljubavi. Desilo se u našim danima, u jednom od nacionalnih parkova, gdje se životinje slobodno kreću u prirodi. Mladi Kanadanin pošao je sa svojom djevojkom na izlet. Izašli su iz auta i on se požurio da sakupi granja s kojim će naložiti vatru i spremiti jelo. Odjednom je začuo vrisak svoje djevojke. Poletio je prema njoj i ugledao golemog medvjeda grizlija koji se ubraja među najkrvoločnije zvijeri, kako se ustremio na nju. Jer nije imao ništa drugo do li fotografski aparat, navalio je na medvjeda i počeo ga je s njim udarati. Zvijer se sada okomila na njega. Udarala ga je bjesno šapama, a užasnuta djevojka poletjela je prema cesti da traži pomoć. Na sreću naišao je jedan autobus, pa su svi skočili i dotukli zvijer. Pohrlili su da pomognu hrabrom mladiću. Bio je sav u ranama. Zvijer mu je iskopala oba oka, slomila ruku i nogu, lice je bilo strašno iznakaženo. Odjurili su s njim do najbliže bolnice, gdje mu je život spašen, ali je ostao u bolnici punih šest mjeseci. Kao teški invalid, slijep, hramao je po sobi uz pomoć bolničara. Djevojka je dolazila često u želji da ga posjeti i s njim se porazgovori. On je međutim nije htio primiti, jer je znao da je iznakažen. Pod prstima je osjećao brazgotine na licu, a izlomljene kosti su ga podsjećale da se više nikada neće moći čestito kretati.

Nakon nekoliko mjeseci, na nagovor mnogih, primio je djevojku, koja mu je sa suzama u očima zahvaljivala za ljubav koju je prema njoj pokazao. I taj puta ona je njega "zaprosila". Nije htio niti čuti za to, uvjeren da to čini samo iz samilosti. Ipak je na koncu pristao, jer je shvatio da je njegova djevojka jedna od onih rijetkih, koja ljubi dušu i vjernost mladića, a ne njegovo tijelo. Za vjenčanje je među ostalim dobio najviše odlikovanje za hrabrost od kanadske vlade i drugo od engleske kraljice - jer je Kanada dominion u zajednici država pod krunom Engleske. - No nema sumnje da je uz divljenje svijeta, odlikovanje domovine i kraljice, zavrijedio najviše odlikovanje kralja neba i zemlje. Iako nije umro za djevojačku čast, bio je spreman da dade najveći dokaz ljubavi, svoj život, i postao mučenik plemenite ljubavi prolivši svoju krv za svoju djevojku.

I ovo je dokaz ljubavi. Baš tako počinje jedan članak, star par godina. "Jedan tridesetgodišnji Švicarac na neobičan je način pružio dokaz ljubavi izabranici svojega srca, jednoj osamnaestgodišnjoj djevojci iz Južne Engleske. Dvoje mladih upoznalo se prošlog kolovoza i zaželjelo se odmah vjenčati, ali su roditelji djevojke bili protiv braka, zbog razlike u godinama. Tada se mladić zakleo da će izvesti jedan pothvat kojim će uvjeriti i djevojku i roditelje, koliko voli svoju izabranicu. Startao je 1. listopada iz Švicarske i dosad je prevalio 850 kilometara - na koturaljkama. Na svim usputnim stanicama policije, ovjerio je svoj itinerer, smjer putovanja. Već je prošao kanal La Manche i za nekoliko će se dana dokoturati do praga djevojčine rodne kuće." Uzrečica mladića bez humanosti je postala klasična: ako me voliš, daj svoj pristanak!" Jedan psiholog karakterizira tok zbivanja: "Jedna menta, dva tri komplimenta, pa - prijedimo na stvar." Zoologija, nauka o životinjama donosi mnoštvo primjera, što sve mužjaci pojedinih životinjskih vrsta moraju učiniti, da dobiju pristanak svoje odabranice - na zajednički život. Nikako na "animalni" susret. Kao kod konja i mazgova - koji bi imali biti primjer "animalnosti" među živinama. Ljubav je u davanju, u žrtvi, u žrtvovanju sama sebe u korist drugoga, a ne u žrtvovanju drugoga u korist sebe samoga. Najviše pak u osnosu mladić - djevojka.

Mnoge narodne priče, na svim krajevima svijeta razasute, na dugačko i na široko pripovijedaju što sve mora plemeniti kraljević, ili neki drugi prosac učiniti i podnijeti, da pruži dokaz svoje ljubavi i zavrijedi ruku svoje odabranice. U tim pričama se ipak krije vjekovno shvaćanje o plemenitosti prosaca koju mora pokazati ne riječima, najmanje zavođenja, nego djelima.

Mužjak i ženka. - Životinjsko carstvo.

Majmunska ljubav. Pod tim se imenom često podrazumjeva pretjerana ljubav ženke koja svoje potomstvo cijeli dan nosa, liže, češka i "bišće". No ovdje se radi o nečem drugom. O tome priča zoolog L. Williams: "U majmunskom društvu nema prisile... Mužjak majmun se ne može sastati sa ženkom bez njezina poziva i želje da surađuje. U majmunskom društvu nema ničega takvog kao otmica, prostitucija...". Mogli bi povikati; Učite od majmuna i opice - njegove družice!

Nitko osim "razumnog" čovjeka. Elaine Morgan u knjizi "Porijeklo žene" drastičnim riječima govori o problemu - mužjak ženka: "ni u jednoj vrsti sisavaca, uz jedinu iznimku Homo sapiensa - razumnog čovjeka, ženka se u divljini ne sastaje s mužjakom protiv svoje volje" - Treba zaći u divljinu razumnog čovjeka da se to doživi.

Haldane izvještava o životu drosophila, najsitnijih mušica koje žive na voću i veli: "Pri vršenju pokusa u pogledu parenja, te sitne ženke zatvorene u mužjacima bile su upravo nemilosrdne i oštre prema onima koji nisu bili uglađeni pri "udvaranju". Ženke ih nisu mogle ni smisliti. Devedeset sedam posto od njih "aktivno su se oduprle mužjacima naglim odskakivanjem ili izmicanjem" Opet - neotesani mužjaci, ali i odlučne ženke, s bogatom poukom i za mladiće i za djevojke.

Pingvini i pingvinke. O odnosu mužjaka i ženke kod pingvina, pišu ornitolozi upravo nevjerojatne stvari. Nema ni govora o pristupu jednoga drugomu ili drugoj na način da se "sve bude za jedno poslije podne", kako to često ističu i psiholozi, a filmovi to serviraju svaki dan. Dakako, opet samo kod "homo sapiensa" razumnog čovjeka.

Kada je mladi pingvin našao svoju odabranicu po svojem ukusu, tada dolazi veliki čas: S odlučnim korakom muškarca koji znade što hoće, pristupa pingvin svojoj odabranici i s kljunom polaže kamen - krupniji šljunak - ispred nje. Taj bi kamen trebao pretstavljati kamen temeljac za njihov budući dom. To su najvažnije sekudne u životu mladog pingvina. Naime ne bira samo - on - mladić pingvin, nego i djevojka - pingvinka - ne uzima prvoga koji donese kamen pred nju. Ona ima također predodžbu kako "on" mora izgledati, i nitko njoj ne propisuje kakav odgovor mora dati.

Ako "On" nema dovoljno sličnosti s njezinim "idealom", ona mu jednostavno okreće leđa i odlazi. Pingvina to doduše teško pogađa, ali on se brzo snalazi i polaže kamen pred onu ženku koja mu je bila pri izboru druga. Ženka zadovoljna s izborom, u znak pristanka naginje glavu na jednu stranu. No taj izbor ne prolazi uvijek tako mirno. Ženka iskušava ljubav mužjaka na brutalan način. Napada ga i tuče kljunom bez ikakova obzira. Ako on ne izdrži tu "kušnju" i ne osjeća "pravu ljubav", on se povlači i gubi svaku nadu. Ali ako on izdrži te batine mirno, sa zatvorenim očima, on je dostojan "nje" i tada tek počinju prave zaruke". - Zanimljiv je zaista taj susret na putu prema budućoj zajednici. I on i ona, prihvaćaju igru s kamenom temeljcem. Nikakovih ludosti nikakove neozbiljnosti - ta radi se o cijelom životu.

Izbor djevojke odnosno mladića je veoma često daleko ispod ovoga izbora, i obzirom na motiv (temeljac) i obzirom na pravo biranje umjesto nepromišljenog "ulijetanja" i brze odluke. Pa i samo provjeravanje, traženje "dokaza ljubavi" i kod mužjaka i ženke, djeluje mnogo poštenije i svrsishodnije nego kod mnogog mladića i mnoge djevojke. No, i na ovom primjeru mnogo pouke za sve ženidbene kandidate u ljudskom rodu.

Bračna čistoća

Pod mladenačkom čistoćom podrazumjeva se suzdržljivost u svemu, što se po kriterijima vjere, morala, smatra nečistim nedostojnim, nemoralnim. O tome je bilo mnogo govora u knjizi, pa smo imali prilike čuti što misle o tome i moralisti, i sociolozi; kako seksolozi, tako i političari. Čistoća mentalna, ona u govoru, obzirom na način vladanja, posebno prema drugom spolu, izbor literature, mode, filmskih ili tv programa, sve je to obuhvaćeno imenom čistoća. Svakako da nevinost, i fizička i psihička pretstavlja za mnoge ljude ideal, naročito kada dođe do izbora bračnog druga. Koliko je mladenačka čistoća važna za stabilnost i sreću u braku, podosta je rečeno. U slijedećem razmatranju nastojati ćemo pronaći smisao i sadržaj bračne čistoće. Bračnu čistoću označujemo i imenom bračna vjernost. Bračna vjernost obuhvaća i vjernost u tijelu muža i žene, ali i vjernost u duši, jer je oboje izvanredno važno za skladan i uspješan brak. Kako za bračne drugove, tako i za njihovo potomstvo.

U mnogim vjerskim zajednicama kroz mnogo vremena se već upotrebljava formula kojom se bračni drugovi pri sklapanju braka obvezuju da će u dobru i zlu, ustrajati u zajedničkom životu, do smrti jednoga ili drugoga."

Na čemu se temelji ta obaveza? Već smo naveli biblijski izvještaj u kojem se govori o stvaranju čovjeka i žene. Bog ih stvara - kao muško i žensko, stavlja u njihovu narav međusobnu privlačnost takve snage, da će muž ostaviti oca i majku i prionuti uz svoju ženu. Nikakove dvojbe nema da se

radi o jednom čovjeku i jednoj ženi. Stoga nalazimo u Bibliji kratku i neopozivu zapovijed: "Što je Bog združio, čovjek neka ne rastavlja".

Moramo spomenuti izvještaj SZO - Svjetske zdravstvene organizacije - koji tvrdi u svom izvještaju iz 1987. godine, da u svijetu ima 320 milijuna osoba s "većim ili manjim mentalnim poremećajima". Uz to da u svijetu živi najmanje sto milijuna ljudi u manjoj ili većoj depresiji.

"Shodno ispitivanju", veli se dalje u izvještaju SZO, u ekonomski razvijenim zemljama, jedan od tri bolesnička kreveta namjenjen je psihijatrijskim bolesnicima, dok u siromašnijim zemljama svaki peti bolesnik boluje od mentalnih poremećaja". To nisu jedina zla što progone ljude danas. U vezi s psihičkim oboljenjima javljaju se tzv. "psihosomatske bolesti" - strogo prevedeno "duševno tjelesne" koje izviru iz nesređenog mentalnog stanja pojedinaca. To su: čir na želucu, dvanaestercu, šećerna bolest, visoki tlak, a u novije doba povezuju s takvim duševnim stanje i - rak. Ni s tim nije iscrpljena lista nevolja.

U veljači 1987. slijedi još jedan izvještaj: "Broj samoubojica među omladinom između 15 i 24 godine, udvostručio se između 1970. i 1980. godine i to samo u SAD, prema razdoblju u proteklom desetljeću. Prema nedavno objavljenoj anketi, u istom razdoblju je broj samoubojstava porastao za 40 posto. U proučavanom razdoblju ukupno je 49.496 mladih oduzelo sebi život.

Uzroci? Kriza porodice, broj rastava brakova, dostupnost oružju... U Japanu unatoč velikom materijalnom prosperitetu vlada prava epidemija samoubojstava među mladima. Opet: samo deset posto očeva vidi se katkada s djecom, te se djeca osjećaju napuštena i zapadaju u stanje bezvoljnosti ili čak depresije.

Opet moramo ponoviti da je takovo stanje među omladinom na Zapadu skrivilo porast spolnih bolesti, prostitucije, kriminala i skitništva, a sve ankete to pripisuju u prvom redu visokom postotku rastava i nesređenog stanja u brakovima.

Da li je teško shvatiti nakon tih katastrofalnih podataka što znači bračna vjernost i za bračne drugove i za njihovu djecu. Da ponovimo: Mentalni poremećaji (320 milijuna), psihosomatske bolesti, samoubojstva mladih, seksualna raspuštenost mladih s prostitucijom i kriminalom, ima zajednički korjen u kolebljivim ili raspalim brakovima.

Čvrste zajednice muškarca i žene

Postoji pojam u naučnom svijetu: "Priroda se osvećuje." Mnoga zla i to veoma velika dešavaju se radi kršenja prirodnih zakona. Sve češće se čuje: "Priroda uči." Posebno bismo to mogli reći obzirom na životne zajednice kod pojedinih životinja.

Vuk i vučica. Pisac s engleskog govornog područja Curwood, napisao je iza rata izvanredno djelo u kojemu glavne uloge nose vuk i njegova slijepa ženka - vučica. U velikim prostranstvima Kanade, lovci su godinama vidjevali jednog vuka i njegovu ženku, koja je bila potpuno slijepa. Zaštitili su ih, dogovorili se da na njih neće pucati, nego su ih promatrali i pravili bilješke, koje su piscu knjige dale obilni materijal. Nema tu nikakovih velikih zbivanja, nego jednostavno svjedošanstvo o vjernosti dvaju životinja koje nazivamo: divlje i krvoločne. Kako je vučica bila slijepa, oboje su išli zajedno u lov na plijen tako, što je ona svoju glavu neprestano držala naslonjenu na boku mužjaka. On je brižljivo birao najprikladniji teren i put, kojim će najlakše njegova životna družica njega slijediti. Nakon mnogo godina su naprosto nestali - vjerojatno uginuli od starosti ili od kakove prirodne nedaće. - Priroda uči, možemo reći i "nijema životinja uči", i "divlja zvijer uči" - o čvrstoći prirodne zajednice određene za međusobnu pomoć i rađanje novih bića. Životinjama je to u krvi, a čovjeku je to Stvoritelj naustice rekao: "Učinimo pomoćnicu sličnu njemu". Životinje ne mogu učiniti ništa protiv prirodnih zakona. Čovjek koji Božji zakon razumom shvaća, može da te zakone prekrši, da ih obezvrijedi pa da onda snosi najteže posljedice svoje nerazumnosti: i on i njegovo potomstvo.

Velika vjernost velikog čovjeka. Govor je o poznatom ruskom piscu Dostojevskom. Ubrajaju ga među najveće i ruske i svjetske romanopisce. Živio je u skladnom braku sa ženom i rodio šestero djece. Kada se nalazio na samrti, pozvao je svećenika, primio otajstva vjere, a onda je zatražio Evanđelje od svoje žene. Stavio je ruku na knjigu i rekao svojoj ženi: "Anice, kunem ti se da te nisam nikada ni u mislima prevario!" - Veliko svjedočanstvo, velikog čovjeka. Nakon njegove smrti, ruski

su studenti poslali pismo njegovoj ženi, u kojem zajednički zahvaljuju za divni primjer bračne čistoće, koji je svima ostavio veliki čovjek.

Isus Krist i bračna vjernost. On je bezuvjetno za milijardu i šesto milijuna kršćana i to u svim djelovima svijeta, prvi i najpozvaniji autoritet u svemu - pa i u pitanjima ženidbe i ženidbene vjernosti. Evo njegovih riječi:

"Je li dopušteno čovjeku otpustiti svoju ženu s bilo kojeg razloga?" - Takovo su pitanje postavili farizeji Isusu "s nakanom da ga kušaju, čitamo u Evanđelju." - "On im odgovori" - nastavlja se dalje - "Zar niste čitali da ih je Stvoritelj, kad ih je u početku stvorio, "stvorio muško i žensko", i da je rekao: "Zato će čovjek ostaviti oca i majku te će prionuti uz svoju ženu, pa će oboje biti samo jedno tijelo? Prema tome oni nisu više dva tijela, nego jedno tijelo. Dakle: što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja".

Isus govori o nerazrješivosti braka, pozivajući se na Oca, kao i na njegov plan s mužem i sa ženom, što nitko ne može mijenjati, jer je u pitanju izričita volja Božja. Kako farizeji i nadalje postavljaju pitanja, Isus im svojim božanskim autoritetom odvraća: "Ja vam kažem: Tko otpusti svoju ženu - ne vrijedi ni "zbog preljuba" - te se oženi drugom, čini preljub; i tko se oženi otpuštenicom, čini preljub". (Mt 19,3...9). Te Isusove riječi uz Mateja apostola navode i Marko i Luka evanđelisti.

I Crkva je slijedeći Isusovu zapovijed, kroz vjekove štitila nerazrješivost ženidbe, pa i onda kada se radilo o vladarima (Henrik VIII. engleski kralj). Kamo je sloboda rastavljanja dovela ljudski rod, očito je iz nevjerojatnog porasta rastava braka, koja dosiže u nekim zemljama 60 posto (SAD) 50 posto (Engleska, Češka), dok u bivšem SSSR-u su neki krajevi bilježili i 75 posto rastava.

Učenjak i vjernost. "Bračni drugovi moraju voditi brigu o potrebama i željama bračnog sudruga i uzajamnom poštovanju, pod čim se podrazumjeva nježnost, taktičnost, strpljivost, pa se osim poštenja razvija i povjerenje i ljubav... Svakako da bračna vjernost dolazi na prvom mjestu, budući da će se zaista rijetko naći bračni drug, kojemu će biti svejedno da li mu je bračni partner vjeran ili ne!" (Dr D. Zanella).

Ljudožderi i bračna vjernost. Radi se o Papuancima stanovnicima Nove Gvineje, koji su do nedavno bili na stupnju krajnje zaostalosti - i odani ljudožderstvu. No upadno je kod tih "divljaka" kako ih bijeli svijet rado naziva, da su odnosi muža i žene nježni i obazrivi, žene nikada ne koketiraju s drugim muškarcima, a preljub je prava rijetkost. Žene su vrlo poštovane, i muževi nemaju nad njima nekih posebnih prava - jedino, ako bi žena učinila preljub, i njoj se to sigurno sa svjedocima dokazalo, imao je pravo da je ubije. - Vele da je to veoma rijetko. Na kulturnom Zapadu je pak vrlo česta tema u romanima i na filmu bračna nevjera, pa i često preljub skopčan sa umorstvom, sigurno češće nego među Papuancima.

Jedan car i bračna vjernost. - Stariji se sjećaju etiopskog cara Haile Selassie koji je mnogo godina vladao tom prastarom zemljom. Prije par desetljeća ustanovio je jedno odlikovanje, koje se imalo podijeliti svima onima koji su kroz 25 godina sačuvali bračnu vjernost. Za to je morala u prvom redu pružiti jamstvo njegova žena. Do datuma kada je članak napisan, odlikovanje je dobilo samo osam muškaraca, a kao prvi odlikovan je sam car, koji je bio poznat sa svoga uzornog obiteljskog života.

Jedan predsjednik i vjernost. "U dvoboju pobjedio je predsjednik SAD J. Carter. Dvoboj se vodio riječima. Kada ga je protestantski svećenik i novinar Lester Klassoving u jednom interwiewu na TV pitao da li je zaista njegova vjernost ženi izvan svake sumnje, on je odgovorio: "Što se toga tiče moj je cio život protekao u vjernosti mojoj ženi". No kada su ga pitali da li su i njegovi suradnici takovi, odgovorio je: "Mislim da jesu, no kada bi koji od njih skrenuli s puta kreposti, učinio bih što bih mogao - oprostio im i molio se za njih!" Kako je znao još osim toga nešto učiniti u krugu svojih najbližih pokazao je kada se radilo o njegovom rođenom sinu.

On i njegov sin. "Sin je predsjednika Cartera nakon svojeg vjenčanja ostao s ocem u kući. S vremenom je došlo do nesuglasica između mladog muža i njegove žene, pa je mladi Carter pokušao provesti rastavu braka. Predsjednik SAD je izrekao pravorijek prije ikojeg suda: Sin će ići na farmu kikirikija, a njegova žena, predsjednikova snaha ostati će u kući. Kada bi svi roditelji pokazali na ma koji način u sličnim situacijama više brige, i ne bi povlađivali svojim sinovima, ili obratno - kćerima, sigurno pošast rastave ne bi harala u takvim razmjerima po cijelom svijetu. Općenito je poznato da se roditelji, bez ikakova prava mješaju u brak svoje djece, često radi ljubomore majki prema sinovima pa ih često potiču na rastavu braka.

Brak svetinja Indijanaca. Radi se o Indijancima u Amazoniji, koji još žive na razini prethistorijske kulture. Mislilo se da žive u mnogoženstvu. No oni ne samo da žive u monogamnim brakovima, nego su tvrdoglavo vjerni svojim ženama. Oni svoje žene zaista ljube i brane njihovu čast. Istraživači su zabilježili, kako su znali Evropljane koji bi okaljali čast njihovih žena godinama progoniti, a onda ih nemilosrdno udariti na muke i pogubiti.

Pigmejci i vjernost. To se pleme ubraja među najstarija na zemlji. I kod njih su etnolozi našli neoborive dokaze o čvrstim brakovima, pa su postavili kao neko pravilo izvučeno iz prakse: "Što je koji narod stariji, to je njihov bračni život stroži. Istraživač Mann to tvrdi i za Andamance, kod kojih je bračna vjernost uobičajena, i traje sve do smrti jednog od bračnih drugova.

Još koja o životinjama. Poznato je kod gotovo svih ptica, kako je njihov obiteljski život čvrsto utemeljen na međusobnoj suradnji u svakom pogledu. Počevši od sjedenja na jajima, pa sve do prehrane mladunaca, doklegod ne postanu sposobni za samostalni život.

Čavke - Veza mužjaka i ženke traje cijeli život, a žive skoro isto tako dugo kao i ljudi. Čak i nakon mnogo godina mužjak hrani ženku s mnogo pažljivosti i nježnosti, kao i prvog proljeća." Taj bi izvještaj trebalo objesiti u svakoj prostoriji za vjenčanje i svakoj sudnici.

Australski noj - Emu. "Svu brigu (dakako osim nošenja jaja), sjedenje na gnijezdu, preuzima na sebe mužjak - noj, koji sjedi tjednima na jajima gladan i žedan pod suncem pustinjske Australije. On vodi također brigu o uzgoju mladih. Taj oblik vjernosti - nažalost nije svojstven Homo sapiensu. Naročito što se tiče djece". U Slavoniji je postojala uzrečica: "Tko je kvoco, 'naj nek i vodi".

Preljub - zločin

Preljub ili bračna nevjera, smatrana je kroz sva vremena u svim zajednicama ozbiljnim zločinom. Kako smo netom vidjeli, i kod poganskih naroda, sa niskom razinom kulture, bračna je vjernost visoko kotirala, a preljub se teško kažnjavao.

Preljub, pa smrt. Engleski istraživač pukovnik Fawcet, prema pisanju našeg tiska par godina iza rata, obavještavao je svijet tokom svojih putovanja kroz neistraženu centralnu Afriku. Kako je radi gustog raslinstva teško putovati kopnom, on je sa svojim pratiocima koristio rijeke, kojima je ulazio duboko u unutrašnjost. Tu bi na pojedinim mjestima s pratnjom izlazio na kopno i bavio se proučavanjem flore, faune i života pojedinih urođeničkih plemena. Jedne se večeri iskrcao na obali rijeke, te se tu spremao da prenoći. Odjednom su on i njegovi suputnici začuli strašan urlik, koji je trajao par sati, a onda postajao sve tiši i tiši, dok nije napokon prestao. Nisu se usudili ići u mraku po nepoznatom terenu, nego su se ujutro zaputili u tom smjeru. Naišli su na jedan veliki mravinjak tropskih mravi, koji znade biti visok i po koji metar. Na svoj užas, ugledali su na vrhu mravinjaka ljudsku lubanju. Uz nju je bio zabije kolac, a oko vrata, odnosno kostiju visilo je uže. Pažljivijom pretragom, otkrili su u mravinjaku cijeli ljudski kostur. Shvatili su da je taj nesretnik bio živ ukopan u mravinjak, te su ga mravi proždérali ostavivši samo njegove kosti.

Ostali su nekoliko mjeseci u tom kraju, upoznali pleme koje je živjelo u blizini i saznali od njih, da svoje suplemenike žive zakopaju u mravinjak ako prekrše bračnu vjernost.

Okrutna kazna preljubnicima. Osveta paučinom. Muževi na arhipelagu Novi Hebridi, veoma se okrutno osvećuju svojim nevjernim ženama. Oružje koje pri tome upotrebljavaju je paučina. Prevareni muž od drveta napravi izdubljenu kupu, pa je nekoliko puta provlači kroz mrežu od posebne velike vrste pauka, tzv. nefila. Vlakna paučine odlikuju se posebnom čvrstoćom, debljinom i otpornošću pa su nalik na niti tanke svile. Pošto se drvena kupa nekoliko puta prevuče kroz više mreža paučine, dobije se vrsta kape sastavljene od neraskidive paučine. Dok je žene zabavljena kućnim poslom, prevareni muž joj iznenada pride s leđa i brzim pokretom navuče joj kapu od paučine na glavu. Zatim je brzo stegne i sveže oko vrata. Vlakna su tako gusta i sabijena, da smrt nastupi od gušenja nakon nekoliko minuta. Da nesretna žrtva ne skine kapu s glave, uvrijeđeni joj muž sveže ruke na leđima. - Užasno, bez dvojbe, i okrutno. No svjedoči o tome što urođenici misle o bračnoj nevjeri. Jedno samo ne bilježi: da li i nevjerni muževi istom presudom bivaju osuđeni.

Kažnjeni nasilnik i preljubnik. Ovo je zabilježila jedna naša novinarka koja je prisustvovala samom događaju. Radilo se o ratniku susjednog plemena, koji je oteo i obeščastio jednu ženu. Navečer u svijetlu baklji, doveli su osuđenika na rub duboke jame, u kojoj je gmizalo nekoliko desetaka zmija. Bjesno su siktale jedna na drugu, a onda je poglavica uvrijeđenog plemena, gurnuo krivca u jamu. Novinarka bilježi: "Indijanci Čame, gledali su u jamu sa strašnom vikom i pogrdama upućenim preljubniku. Pogledala sam u jamu. Vidjela sam kako se iz mračne jame polako izdiže ruka čiji su se prsti grčevito zabijali u vlažnu zemlju. Osuđenik je u posljednjem luđačkom naporu pokušao da pobjegne od bijesnih, ljigavih, opasnih gmizavaca. Dok sam ovo promatrala skamenjena od užasa, jedna tanka zmija uspuza se uz golu ruku čovjeka i dok su joj se crne, crvene i žute pruge vidjele u svijetlu mnogih baklji, ona se omota oko čovjekove ruke i svoje otrovne zube zabi duboko u meso. Poslije nekoliko sekundi ruka lagano klonu i iščezne u mraku jame, ostavljajući na zidu jame tragove svojih noktiju. Vratila sam se u selo tako da su mi koljena klecala od straha i užasa koji sam pretrpjela.

Biblija i preljub - Poznato je da je kod Izraelaca bila kazna za preljubočinca smrt kamenovanjem. Iako se u Bibliji Staroga saveza donose mnogi podatci, ta se kazna ne spominje često. Naprosto zato, što su se ljudi bojali i izbjegavali bračnu nevjeru radi teške sudbine prestupnika. Kaže se da je Stari savez savez strogosti. Krist je svojom smrću donio otkupljenje ljudskom rodu i započeo Savez ljubavi i milosrđa. Poznat je događaj kada su mu doveli ženu uhvaćenu u preljubu i tražili da on odluči što treba s njom učiniti. Upozorili su ga da Mojsije određuje kamenovanje, pa su kamenje i ponijeli sa sobom. Isus rješava sudbinu žene na taj način, što je prisutne pozvao da se bace kamenom na ženu, oni koji su bez grijeha. Nitko se nije usudio, no nisu niti kamenje odbacili. Tada se sagnuo i pisao po pjesku - vjerojatno njihove opačine. Otišli su svi - počevši od najstarijih.

No sada slijedi razgovor s nesretnicom. Isus joj kaže: "Ženo nitko te ne osudi"? Ona sva posramljena tiho odgovara: "Nitko, Gospodine". Isus prihvaća i veli: "Ni ja te neću osuditi, ali idi i ne griješi više!" Nakon ovakove presude nitko se ne bi usudio tražiti glavu preljubnika, no za koliko fizičkih smrti i duševnih patnji, da ne kažemo i umorstava, saznamo preko dnevnog tiska i izjava sa sudskih procesa za što krivicu snose razvratni muževi i žene. Umjesto ubojstava za preljub, preljubnici ubijaju nevine, o čemu svjedoče tolike sudske parnice i tolike smrtne presude izrečene ne svotopisamskim načinom, nego sudskim, ljudskim shvaćanjem pravde i nepravde. Tako danas plaćaju životom vjerni bračni drugoi, ubijeni od nevjernih i preljubničkih muževa, odnosno žena.

Preljub srcem. Naveli smo već Isusovu opomenu izrečenu Židovima: "Čuli ste: Ne čini preljuba, a ja vam kažem tko s grešnom željom pogleda tuđu ženu, već je s njom učinio preljub u srcu!" Velika optužba za veliki zločin. Obrazlaže i zašto kada veli: Iz vaših srdaca izviru zle i preljubničke misli. Sjetimo se spoznaje pradavnih ljudi, kao što je to bio patrijarha Job, koji davno prije zapovijedi: Ne poželi žene bližnjega svoga, odlučuje i govori: "Sklopio sam ugovor sa očima svojim da neću pogledati djevice." - Bio je naime oženjen otac desetero djece, vjeran ženi i tjelom, ali i dušom.

Kralj grešnog pogleda. David, kralj, prorok, branitelj izraelskog naroda. Sa krova svoje palače, vidi u susjedstvu lijepu ženu koja se kupa. Pošalje po nju, zavede je, a kada je ostala trudna, da prikrije svoj grijeh, naredi da na lukavi način njezinog muža Uriju, časnika njegove vojske, postave na takovo mjesto gdje će izgubiti život. Tako se i zbilo. Urija pogibe, a David prisvoji tuđu ženu. - Tako kralj i prorok radi bestidnog pogleda, postade preljubnik i ubojica. Bog mu poručuje po proroku Natanu da će radi toga umrijeti, ali kada se David duboko raskaja, Bog mu pokloni život, ali ga udari mnogostrukim kaznama. Umre mu dijete rođeno iz grijeha, iako je mnogo plakao i molio za njegov život, doživio silovanja i obeščašćenja u svojoj obitelji, bio skoro ubijen od rođenog sina. Sjeća se toga grijeha cijeli život, i kako sam kaže - oplakivao ga danju i noću govoreći: "Grijeh je moj vazda proti meni!"

Petar apostol. "Oni (bludnici) smatraju uživanjem prolazno veselje. Prljava i nakazna stvorenja. Uživaju u nasladama svojim kada se goste s vama. Njihove su oči pune požude za preljubnicom i ne odustaju od grijeha" (2 Pet, 4...) Kako se nužno nameću čovjeku Isusove riječi: "Ako te oko tvoje sablažnjava, iskopaj ga!"

Kralj bludnik. Među ostalim pogrdnim naslovima, nosi i taj. Engleski kralj Henrik VIII. U početku je bio tako plemenit, da je pisao knjige u obranu vjere protiv protestanata koji su se dijelili od Crkve. Dobio naslov "Defensor fidei" - Branitelj vjere. Iako je bio oženjen kćerkom španjolskog kralja, svoju dvorjanku Anu Boleyn odluči uzeti za ženu, a vjenčanu ženu napustiti. Traži od pape da poništi prvi brak i dozvoli drugu ženidbu. Papa mu odgovara da nema vlasti takova što učiniti - brak je nerazrješiv. Kralj sve više bjesni, kida veze s Rimom, počinje ubijati sve one koji nisu prihvatili otcjepljenje od Crkve. Dao je ubiti cijeli niz biskupa, crkvenih poglavara, svećenika, redovnika, pa čak i kardinala časnog starca Ivana Fishera, glavu Crkve u Engleskoj. Isto je tako pogubio sjekirom

Tomu Morusa, svojega kancelara - prvoga po časti iza kralja. Ova dvojica su proglašeni svetim jer su bili uzorna života i podnijeli mučeničku smrt. Uz njih je, navodi se, pogubljeno preko sedamdeset tisuća ostalih građana, dobrim djelom radi odanosti Crkvi, i jer nisu odobravali preljubnički brak kraljev. Kralj, međutim dade odrubiti glavu i Ani Boleyn, pogubi još jednu od ukupno šest žena koliko ih je promjenio za razmjerno kratkog života, (prešao je tek pedeset godina). Neki povjesničari tvrde da je umro od sramotne bolesti.

Kraljevi i kraljice, bludnici i bludnice, nemilosrdni ubojice. - Bilo ih je mnogo u povijesti, sve do nemoralnih vladara bez krune u zadnjim stoljećima. Jedan je od njih čak na smrt osuđen i pogubljen u našima danima. Možemo ponoviti zla svjedočanstva o kralju Herodu I., koji je ubio ne samo betlehemsku djecu, nego i svojega sina, a ženu Marijamnu dao također smaknuti. Kažu da se živ raspadao od razvratnog života i pokušao samoubojstvo. Njegov nasljednik i imenjak Herod, uzima ženu svojega brata - Herodijadu, te za volju njoj i njezinoj kćeri dade odrubiti glavu Ivanu Krstitelju - zato što mu je rekao: Ne smiješ imati ženu svojega brata. Takova je bila razbludna carica carigradska Eudoksija, koja je skrivila smrt u progonstvu svetog Ivana Zlatoustog, carigradskog patrijarha, i nemoralna kraljica Brunhilda koja dade mačem raskoliti glavu sv. Dezideriju biskupa. Ako još jednom spomenemo brojna ubojstva radi bračne nevjere koja su danas i predmet mnogih suđenja kao i brojnih filmova s tom temom, biti će potpuno jasno da je preljub uzrok nebrojenih patnji, povod brojnim progonima i ubojstvima nevinih ljudi kroz tisućljeća.

Strašna kazna za strašan prijestup. Ruski car Petar Veliki, saznao je za nevjeru svoje žene carice Katarine. Naredio je da krivcu, časniku carske garde za kaznu odrube glavu. Tada je naložio, da njegovu odrubljenu glavu stave u alkohol, da je na taj način konzerviranu u staklenoj posudi, postave u sobi carice Katarine. Kroz cijeli njezin život bila je prisiljena da gleda tu mrtvu glavu i sjeća se svojega preljubničkog djela. - Ne zna se napokon, što je strašnije od toga svoga. Caričin grijeh kojim je nanijela sramotu mužu caru, ili krvološtvo čovjeka, pa makar i s carskom vlašću, koga nazvaše "Veliki"?

Osjećaj krivnje - kriza preljubništva

Pitanje brakolomstva. Rat spolova. Članak je star jedva dvije godine, a donio ga je naš dnevni tisak. Novinarka na najozbiljniji način govori o zlu preljuba, bračne nevjere, ali i o krizi preljubništva. Osjećaju krivice i prijekora savjesti kod onih koji žive na takav - u svakom vidu nezakoniti način.

"Preljub je otrovni cvijet na tkivu društva. Uvijek i svuda javno je i bez milosti kažnjavan, jednako u primitivnim afričkim plemenima, u srednjovjekovnoj Evropi i kulturnoj staroj Kini. Društvo ne treba poludjele preljubnike koji su i u zrelim godinama sposobni ostaviti kuću i kućište i sve što imaju". (Dodajemo što je najvrijednije: rođenu djecu).

Engleski kralj Eduard VIII. ostavio je prije drugog svjetskog rata krunu i prijestolje, radi građanke dva puta rastavljene Wallis Simpson. Preljubnici životnu silu ne žrtvuju budućnosti, ne poklanjaju je potomstvu. Ipak ih nerijetko razjeda crv nečiste savjesti, jer u njihove su duše vrućim žigom kršćanstva utisnuta pravila monogamije (jednoženstva)... "Dok nas smrt ne rastavi", pa ma kako nam bilo, postulat je koji gaze... Poželjeti ženu bližnjega svoga, jedan je od sedam smrtnih grijeha, a gdje je drugdje nego u preljubu prijestup srca bliži prijestupu djela?".

Pametno sročenom članku iz naših dana, potreban je mali ispravak, obzirom na ono što i sam spominje u tekstu. Ona govori o kažnjavanju preljuba čak i u "afričkim plemenima" u krajevima gdje je kultura na najnižoj razini. Nije dakle, samo kršćanstvo utisnulo u duše vjernika "pravila jednoženstva", nego je to, kako smo i utvrdili, utisnuto u srce svih ljudi. Čak u toj mjeri, kako učenjaci kažu, da što je narod stariji, brak je stabilniji i sigurniji.

Podsjetimo se u vezi s tim Spasiteljevih riječi, koji Židovima odgovara na njihovu opasku o mogućnosti otupštanja žene. To nam je Mojsije dozvolio pozivaju se Židovi. Isus ima i na to odgovora: "Radi tvrdoće vaših srdaca, on vam je dopustio", no ujedno tvrdi: "ali u početku nije bilo tako". Dakle: u početku jednoženstvo, monogamija, bračna vjernost.

Osjećaj krivnje. Preljub unosi nemir u dušu. O problemu preljuba pisalo se i raspravljalo odavno. Danas posebno, jer je danas "preljub otrovni cvijet na tkivu društva", više nego ikad u cvatu. Prije nekoliko godina vršila se anketa, dakako anonimna o temi: Kako se osjećate pri pomisli na učinjeni preljub? Odgovor je glasio od velike većine žena preljubnica: osjećam se vrlo nesretno i

duboko se kajem radi toga. Kada bi bilo moguće izbrisati to sa savjesti! Kratko, jasno i tragično nadasve. David bi rekao: "Grijeh je moj vazda proti meni!" Naglasimo da je to bilo u Francuskoj

Preljub i samokažnjavanje. Brojni svjetski listovi, pa i naši, zabilježili su prije par godina jedan nadasve tragičan događaj, koji na strašan način govori o preljubu kao grijehu koji prouzrokuje najjači osjećaj krivnje. U Dortmundu u Njemačkoj, mlada žena i majka jednog djeteta, iznevjerila je svojega muža, i to samo jedanput. Smjesta se pokajala i sve je priznala svojem mužu s kojim je inače živjela u sređenom braku. No od toga dana, premda joj je on sve oprostio, nije više nigdje nalazila mira. Na cijeloj njezinoj vanjštini lako je bilo shvatiti koliko pati. Muž je to pratio sa zabrinutošću, bio je prema njoj veoma pažljiv i s mnogo topline ju je uvjeravao da je prešao preko svega i da ima u nju veliko povjerenje. Jadna žena nije imala sama u sebe povjerenje. Jednog jutra dok su svi još spavali iskrala se u vrt, polila se benzinom i zapalila. Na njezin vrisak od teških boli, doletio je muž i susjedi, pokušali je spasiti, no ona je umrla u najvećim mukama, prije no što je stigla liječnička ekipa. Iako je, pišu novine, volila svojega muža, i svoje dijete, ipak je osjećaj krivnje bio jači od svega ostaloga.

Kobne posljedice. Pod ovim naslovom, više puta se je moglo saznati o jednoj pojavi delikatne naravi, koja se poradi svoje učestalosti ne može mimoići, jednako kao i radi zlokobnih posljedica. Pavao apostol kao učitelj vjere, a Isus ga zove svojim izabranim oruđem, veoma često govori o urednom tjelesnom životu, pa i o bračnim dužnostima. On govori i o djevičanstvu kao posebnom daru, ali i ženidbu zove darom, dakako Božjim. Onima koji nisu pozvani na život u neženstvu daje kratak savjet: "Bolje se oženiti nego gorjeti!" Misli na nesvladanu požudu tijela.

Oženjenima daje također savjet: "Zbog pogibli bludnosti neka svaki ima svoju ženu. Neka muž vrši svoju dužnost (bračnu) prema ženi, a isto tako i žena prema mužu. Žena nije gospodar svoga tijela, nego muž; isto tako muž nije gospodar svojega tijela nego žena. Jedno drugome nemojte uskraćivati dug (bračni) osim možda po dogovoru, za neko vrijeme, s nakanom da se posvetite molitvi, zatim se opet sastajte da vas sotona ne bi uveo u napast!"

Apostol veoma diskretnim riječima govori o bračnim dužnostima. Kada Crkva uči o sakramentu ženidbe onda među ostalim veli, da po ženidbenom ugovoru, muž predaje pravo na svoje tijelo ženi, i obratno žena mužu. Iz toga i slijedi savjet o "dužnosti" jednoga prema drugome. Temelji se na riječima Stvoritelja koji govori prvom paru: "Bit će njih dvoje jedno tijelo" (Post 2,24). - Bračni je život zamisao Stvoritelja, pa iz zajedničkog života proizlazi novo potomstvo. - Zašto Apostol naglašava tu stvar koja je po sebi jasna? Jer u pitanju međusobnih odnosa može doći do neželjenih i veoma ozbiljnih posljedica. Kako brak nije samo za rađanje djece, nego i usavršavanje međusobne supružničke ljubavi, i ozakonjeni odnosi moraju imati pečat međusobnog poštovanja i razumijevanja. U svjetskom sudstvu postoji i pojam bračnog silovanja, koji označuje nehumani i bezosjećajni pristup bračnom drugu, što je znak nečovječnosti i animalizma.

Kako smo već izlagali tvrdnje psihologa, liječnika - seksologa, da se i psihički i fizički na polju seksualnosti bitno razlikuju muškarac i žena, te kako muškarac seksualni nagon osjeća mnogo intenzivnije, to moramo naglasiti da to vrijedi za cijeli život, pa i u starosti. Muškarci često do duboke starosti ostaju vitalni, kako tvrde liječnici, dok kod žena dolazi mnogo ranije fiziološko smirenje bez naročite potrebe za bračnim životom. Muž i žena, prema navodima sv. Pisma i prema tumačenju Crkve ostaju doživotno vezani na zajednički život, pa tako i bračne odnose. Stoga je i nezakonito i u kategoriji grijeha težak prestup, ako jedan ili drugi partner uskraćuje dužnost (bračnu) kako veli Apostol. Radi čega?

I sa pravnog stanovišta, da se poslužimo pravnim rječnikom oboje imaju pravo jedno na drugo do konca života, a i zato da strana koja osjeća snažniju potrebu za zajedničkim životom, ne bude izvrgnuta opasnosti "nesuzdržljivosti" kako to kažu moralisti, tj. da sagriješi na bilo koji način mimo braka. To bi bile kobne posljedice u braku onih koji ostaju do kraja života zajedno. Na sve to misli sv. Pavao, kada kaže bračnim drugovima: "Jedno drugome nemojte uskraćivati (bračni dug)... da vas ne bi sotona zbog vaše slabosti i uzdržljivosti uveo u napast.

Crkva je stoljećima učila o svrsi braka slijedeće: Svrha je braka rađanje potomstva, međusobna ljubav i pomoć i zakonito udovoljavanje spolnom nagonu. Radi delikatnosti stvari mnogi se ustručavaju pitati svećenika o tom problemu, pa je prilika da se na ovom mjestu ukratko razjasni.

Kobne poljedice druge naravi.

"Jedna japanska studija došla je do konstatacije kako je od 34 muškaraca koji su umrli u toku tjelesnog odnosa, njih trideset imalo vanbračni odnos sa ženskom osobom. Dakle sa ženom koja nije bila njihova. Isto tako ističu da je redovni život u braku mnogo smireniji i bez opasnosti po život. Kako je poznato u religiji kojoj pripadaju uglavnom Japanci nema klasičnog naglašavanja grijeha, a broj je smrtnih slučajeva osam puta veći kod preljubnika nego kod zakonitih supruga, što je jasan dokaz o naravnom osjećaju krivnje i to u takovoj jačini da uzrokuje smrt. Potpuno je u skladu sa svim onim što smo dosada iznijeli, o čemu jasno govori medicina, posebno seksologija, a što je opet potvrda da je ono što uči Crkva,u skladu s prirodnim zakonima, kojima je - znamo - začetnik Stvoritelj - Bog.

Apostol o rastavi: "Oženjenima naređujem - ne ja, nego Gospodin - da se žena od muža ne rastavlja - ako li se rastavi, neka ostane neudana, ili neka se izmiri sa svojim mužem - da muž ne napušta svoje žene!" (1Kor,7,1-12).

Danas je već po cijelom svijetu uhodana praksa, da se ponajprije bračni drugovi koji traže rastavu, pokušaju savjetovanjem izmiriti. Statistike sa suda kazuju da je taj broj razmjerno vrlo malen. Što reći sa stanovišta vjere? Ono što veli Apostol: Neka se izmire. Kraj mnogih umnih savjeta i opravdanih razloga za izmirenje, za vjernike, a takovim se deklarira u svijetu preko 90 posto, treba navesti bračnim drugovima da se više ne mogu crkveno vjenčati, da im djeca pred licem Crkve nisu zakonita, da dolazi problem djece iz dva ili više brakova, a da se do konca života više ne pripuštaju svetim sakramentima, da su isključeni od prava i počasti u crkvi (kumstvo i sl.) kao i da po strogim vjerskim propisima gube pravo na crkveni ukop. Jedno treba naročito naglasiti, da onaj bračni drug, naročito koji bez većeg razloga napušta bračnu zajednicu, izvrgava i sebe i svojega partnera opasnosti da uđu u drugi brak koji ih lišava svega onoga na što imaju pravo ostali vjernici, a što smo već opširno naveli.

Napokon: Isus jasno kaže: "Svaki onaj koji otpusti svoju ženu, navodi je na preljub, i koji se oženi takvom (otpuštenicom), čini preljub". Nije rijetko da se dobre žene loših muževa žale na progonstva koja trpe, čak i na fizičko maltretiranje, ali, iako bi mogle dobiti crkvenu rastavu (bez prava na drugu ženidbu), među ostalim to ne čine, jer znaju da će on neku "skupiti", pa živjeti nevjenčano do kraja života.

Intelektualni preljub. Po riječima Biblije, Bog koji stvori čovjeka, stvori ga "kao muško i žensko", pa stoga ostavlja muž i oca i majku, i prianja uz svoju ženu. To su doslovno riječi koje govori Bog ljudima. Stoga je više nego neshvatljivo, što se danas zbiva kod brakova koji podliježu raznim izopačenostim jednog dijela bračnih drugova. Evo jedne takve vijesti:

Prijateljica ispred muža. Hamburg. "Ako bi morale birati između svojega muža i njbolje prijateljice, svaka četvrta Njemica opredijelila bi se za prijateljicu. U nedavnoj anketi jednog ženskog lista, 26 posto ispitanica izjavilo je da bi radije žrtvovale muža, nego prijateljicu. Čak 88,5 posto anketiranih tvrdi da ne bi poslušale muža kada bi zahtjevao da prestane viđati najbolju prijateljicu". - Tu se vjerojatno ne radi o seksualnoj perverziji, kako izgleda gotovo sigurno, nego o intelektualnoj perverziji, koja se sastoji u poremećenoj ljestvici najosnovnijih vrijednota!

Nesretne Amerikanke. Ovdje se govori o optužbi žena, na račun muževa, kojima je prema svjedočanstvu žena, do svega više nego do njih." Za američke žene brak znači nezadovoljstvo, gorčinu i nesreću-kako misli većina žena. Prema jednoj anketi čak 84 posto Amerikanki nisu zadovoljne u braku, a 83 posto tvrde da muževi nemaju pojma šta njima nedostaje... Kroz 7 godina ispitano je oko 100.000 žena. Od rastavljenih žena je njih 93 posto izjavilo da su za vrijeme braka bile najosamljenije u cijelom životu. Tako misli 80 posto žena, bešćutni, lišeni senzibiliteta, ne znaju kako se može ugoditi ženi. I oni bi se trebali promjeniti, da bi Amerikanke bile zadovoljnije". - I tako je jedan od novijih podataka, u zemlji s najviše rastava, a za sve navedene poteškoće ima jedna stara, od najveće važnosti poruka iz poslanice Pavla apostola: Oženjeni se brine za svjetske stvari: kako će ugoditi svojoj ženi... udana se brine za svjetske stvari: kako će ugoditi mužu... Ovo velim za vašu vlastitu korist". Sva je tragedija modernih brakova u tome, što oba bračna druga očekuju mnogo, a daju malo. Sve po principu: Ako me voliš, učini to i to; odgovor je s druge strane kao i očekivanje isto: A ako ti mene voliš ti meni učini ovo ili ono. Postoji samo jedno rješenje, odgovor ljubavi: Jer te volim učinit ću ti ovo što tražiš i sve drugo; s druge strane odgovor mora biti istovjetan: Jer te volim dobiti ćeš sve što tražiš, pa i ono što ne tražiš. Apostol to generalizira kao opću obavezu ljubavi prema bližnjemu, kad

naređuje: Pretječite jedni druge ljubavlju..." To zahtijeva od svih vjernika za sve ljude, a onda je jasno koliko to obavezuje one koji su vezani najsvetijim vezom bračne ljubavi.

Staromodnost. Spomenuti savjeti su stari dva tisućljeća gotovo, no ima onih koji ih prihvaćaju i izvršuju i danas. - To je spasonosna staromodnost, koju je primjenio jedan poznati par u svijetu. Charles Aznavour, francuski šansonjer armenskog proijekla (70 g.) na proslavi 21 godišnjice braka - prije šest godina, izjavio je da svoju ženu nije nikada prevario za čitavo vrijeme njihova braka. Ja i moja žena smo se zakleli na vjernost, i držimo se toga i danas. O nekakvoj "slobodnoj ljubavi" ili slobodnom braku kod nas nema ni govora, tako nešto nije nikada dolazilo u obzir. Govorili su ženi da ću je prije ili poslije prevariti, ali to dosada nisam". Dodaje: ja sam staromodan. Biblijska je pak poruka uvijek stara i nova, za sve ljude vrijedi i za sva vremena. Nitko se još nije pokajao, tko ju je proveo u život.

Drugi pjevači i druge note. I ovo je vijest iz novina: Članovi čuvene švedske pop-grupe "Abba", Any Fridlyngstad i Benny Anderson, saopćili su ovih dana da se razvode. U kratkoj izjavi, nagovješćujući svoj rastanak, oni su rekli da su donijeli odluku "nakon zrelog razmišljanja".

Kao što je poznato, drugi par koji pripada grupi "Abba" Agneta Fealtskog i Bjorn Ulraeus, razveli su se prije dvije godine. Time je potpuno pomućen "bračni sklad" članova grupe "Abba", čiji naziv čine početna slova njihovih imena". - Govori se o žalosti njihovih obožavatelja, ali postoji mnogo veći razlog za žalost, što mnogi, pogotovo nedorasli obožavatelji, "obožavaju" takove koji kraj sve slave i hrpe novaca koju su stekli svom "umjetnošću" nisu upoznali najveću umjetnost života - bračni sklad. S ta dva, toliko oprečna događaja u našem svijetu, završavamo razmišljanje o bračnoj "vjeri i nevjeri" sa zaključkom koji se provlači ne samo kroz cijelu knjigu, nego kroz nebrojene slične primjere - a koji glasi: od rastave nebrojena zla, od vjernosti mnogobrojna dobra.

Veliki čovjek, uzvišena obitelj. - Pavao Radić, sinovac Stjepana Radića, s kojim je zajedno i ubijen, svršio je studij u Pragu i bio namješten u trg. školi u glavnom gradu Čehoslovačke. Njegov životopisac veli: "Vukla ga je želja za domovinom i ljubav prema hrvatskom narodu, pa se je vratio u domovinu. Živio je skromno, čak i ono kratko vrijeme kada je bio ministar... Cijelog je života živio prema zapovijedima Božjim, svaki dan je prije spavanja dugo na koljenima molio i redovno ispitivao savjest. Kada ga je žena pitala što toliko moli, odgovorio je: "Polažem sebi i Bogu račun što sam danas učinio." Prije spavanja obišao bi svu djecu, imao ih je sedmero, pokrio bi ih i prekrižio.

U oporuci otkriva svu nježnost i finoću duše kojom je volio obitelj: "Potpisani Pavle Radić izjavljujem da u slučaju moje smrti na svu moju zemaljsku imovinu ima jedino pravo raspolaganja moja jedina i ljubljena žena Janica, (Andula ili Ana) rođena Minovski... a jedino neosporivo pravo neograničenog vlasništva sva moja ljubljena djeca, koja su na moju radost živa. Jedini uvjet za to je da poštuju i paze staru majku moju, i ne zaboravljaju starog doma, da žena brižno skrbi za djecu u pokornosti Bogu i prijateljstvu s dobrim ljudima, da se brine da djeca budu pravi ljudi, dobri kršćani - katolici i da se ljube nježno i odano do groba, i sjećajući se mene grešnika u svojim molitvama završavam: do vidova u pravoj, stalnoj i vječnoj domovini Stvoritelja Oca + Spasitelja + Sina i Prosvjetitelja + Duha Svetoga, kojima slava uvijeke. Amen". - Bio je jedan od vođa hrvatskog naroda, uz strica Stjepana, a svojem je hrvatskom narodu uz sve žrtve, ostavio kao najveći poklon sedmero djece.

Bračna (ne)čistoća.

Bračna čistoća odnosno nečistoća, ovisi uz već navedene uvjete o još jednoj izvanredno važnoj činjenici, a to je rađanje i odgoj zdravog i brojnog potomstva. Trostruka svrha ženidbe: međusobna ljubav i pomoć, udovoljavanje prirodnom nagonu u zakonitom braku na zakoniti način, bezuvjetno zahtjeva a Bog zapovijeda treću svrhu: rađanje djece. Rađanje djece kao obaveza proizlazi iz zapovijedi Božje, koja je kao prva izrečena novostvorenom biću, čovjeku. Biblija jasno govori: "Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče im: "Plodite se i množite i napunite zemlju i sebi je podložite!" (Post 1,27-28).

Ove dvije činjenice: Bog je stvorio čovjeka sebi slična - što označava njegovo izvanredno dostojanstvo, i naredba: plodite se, ponavlja se više puta u Bibliji. Nije teško shvatiti da sudjelovati u stvaranju novih bića, Bogu sličnih, rađanjem u ženidbi, znači ispuniti volju Božju i pridonijeti umnažanju čovjeka učinjena na sliku Božju... Nakon općeg potopa koji je i došao kao kazna radi

zlouporabe spolnog nagona u tu svrhu ustanovljenog, sv. Pismo bilježi opet poruku Božju, koji govori Noi pravednom: "Plodite se i množite!" Ta je zapovijed uslijedila nakon blagoslova koji je čovjeku i ženi podijelio u času stvaranja, a za plemenite ljude je dolazak djeteta na svijet uvijek smatran blagoslovom Božjim.

Naš je dnevnik "Večernji list" sa nadnevkom 16.01.1993. donio podatke jedne ankete koja je imala za svrhu da se ustanovi, što misle građani Hrvatske, "koliko bi djece bilo najbolje imati?" Rezultat ankete je slijedeći:

0 djece	2,6 posto
1 dijete	8,7 posto
1-2	7,8 posto
2	38,5 posto
2-3	11,9 posto
3	21,5 posto
3-4	2,3 posto
4	1,7 posto
4-5	0,2 posto
5	0,4 posto

Prema zadnjem popisu prije dvije godine, 97,1 posto stanovnika Republike Hrvatske, i to građana Hrvata, izjavilo je da su vjernici. Svaki vjernik koji želi da bude takvim smatran, kao i član svake ljudske zajednice, dužan je obdržavati pravila ili zakone te zajednice kojoj želi stvarno pripadati. Za sve vjernike svih kršćanskih zajednica, temelj je vjere Božja Objava sadržana u sv. Pismu, Bibliji, što nazivamo Riječ Božja. Rekosmo: prva riječ upućena čovjeku slici Božjoj glasi, "plodite se i množite". Danas se na polju materijalnog napretka čovjek brine oko visokorodnih žitarica, voća, povrća, stoke i peradi, a prema statistici u našoj domovini, najniže kotira ona plodnost kojom djeca dolaze na svijet. Zašto ta Božja zapovijed? Naprosto zato da čovjek ne nestane s lica zemlje, što bi se bezuvjetno desilo, i to za kratko vrijeme, kada bi ljudi mislili o svojem potomstvu, kako misle građani Hrvatske. Tješimo se da je anketa, kao i tolike druge netočna, jer ima više dokaza da nešto nije u redu. No držeći se tih podataka, pokušajmo napraviti njihovu analizu, obzirom na budućnost naše zemlje.

Za jednostavno održavanje jedne narodne zajednice, apsolutno je sigurno da je potrebno najmanje troje djece po obitelji - govoreći čisto jezikom matematike. Dvoje, naime, djece u jednom braku, nadomješta dva života - roditelja, pa recimo, u istoj kući ostaje opet samo dvoje. Nema, dakle, umnažanja. Međutim, poznata je činjenica da je nemali broj brakova koji ostaju bez djece, unatoč želji muža i žene, jer su neplodni. Prema liječničkim statistikama čak 15 posto brakova ostaje bez potomstva. Sve veći broj mladića ne stupa u brak, tako da u nekim manjim selima nalazimo i 20 pa i 30 neženja. Većinom bez vlastite krivnje, jer djevojke ne žele ostati na selu. Polazeći od izvršene ankete, uzimajući u obzir one koji neće nijedno, samo jedno, i dvoje, te ako raspolovimo 11,9 posto koji su između 2 i 3, dobivam nevjerojatni broj onih koji naprosto onemogućavaju najjednostavniju reprodukciju. Možemo bez ikakva ustručavanja reći da su glasali za propast svojeg naroda. Za njegovu smrt, iščeznuće s lica zemlje. Postotak takovih je 63,6 posto. Ponekad se spominje teško ekonomsko stanje u nas, zadnjih godina, a posebno sada tokom rata. Međutim pitanje nataliteta je kod nas još od vremena M. A. Reljkovića u 18. stoljeću, pa sve do danas, predmet mnogih rasprava. A posljedice? Veliki dio Slavonije, Srijema, pa Baranje i Bačke je u takovom stanju, da su doslovno nestala cijela sela, tako da nijesu došli doseljenici iz krajeva ispod Save, pojedina, pa i veća sela brojila bi pedesetak, ili čak i manje kuća starosjedilaca. Već između dva rata o toj su temi pisali i liječnici i sociolozi, kao i hrvatski književnici. Sigurno je da nijedan pripadnik jednog naroda ne može na to šutjeti, nit se s tim pomiriti.

Što se tiče ekonomskog stanja, opće je poznato i često naglašavano da su u najsiromašnijim dijelovima domovine, a to vrijedi i za sve zemlje u svijetu, baš oni najsiromašniji, imali najveći broj djece, najbogatiji pak najmanji broj. No, veoma često, kada bi se doseljenici materijalno pridigli, rađanje djece im je postalo jednako jadno kao i kod urođenih. Sociolozi koji su proučavali i komparirali broj rođene djece u svijetu, došli su do sigurnih podataka koje je učenjak Bertion pretvorio u pravilo. Broj rođene djece je u obratnom reciprocitetu sa imovnim stanje: Što je imovno stanje bolje, djece je sve manje.

Opširne podatke o tom pitanju sam iznio u više knjiga, posebno "Porođaj, pobačaj, pilula", "Razapeta domovina", te uz druge glavne teme u knjigama "Roditelji odgojitelji" i "Razapeta domovina".

I u našoj domovini, kao i u svijetu, stvoren je mentalitet neprijateljski djeci. Kao karakterističan stav Evropljanki iznosi jedan sociolog mišljenje jedne od mnogih: "Nisam ja od onih koja bi ostala kod kuće ljuljajući djecu. Nisu tu u pitanju prihodi, nego: slinava dječja gnjavaža veže majku potpuno uz kuću, traži mnogo vremena i brige a trudnoća uništava i stas". - Najpotresniji je komentar koji daje sociolog, a glasi doslovno: "To nije mišljenje pojedinaca, nego, kako pokazuju mnoge i opsežne ankete, te na temelju socioloških istraživanja i pokazane prakse, otkriva se u takvom načinu razmišljanja sveopći mentalitet u bogatom svijetu!" - Jedno od najpotresnijih svjedočanstava o opakom mentalitetu i unakaženom liku žene našeg vremena. Mogli smo i u našem tisku pročitati u tom smislu: "bolje je imati jedno ili dvoje djece, pa im osigurati da imaju i čokolade i lego-kocke, nego da žive u siromaštvu." - I to je vjerna slika u nas, o činjenicama koje smo iznijeli.

Poznat je onaj događaj, koji uzalud ne iznosi Evanđelje o Isusu i smokvi. Ožednio je i potražio plod da se osvježi. Smokva je bila nerodna, pa ploda nije našao. Evanđelje veli: "Isus je prokune i osuši se toga časa". Ostade pojam o nerodnoj smokvi, koji se često prikrpi majci koja djece neće.

Sve se više piše o nečistoći u braku, kada se radi sprečavanja začeća, žena i fizički, pa i psihički kalja raznim sredstvima kontracepcije, od kojekakovih pilula, pa sve do spirale, koja je - sigurno je dokazano - ne samo sredstvo za sprečavanje začeća, nego "sprava" za ubijanje začetih, koja godišnje u jednom braku skrivi smrt dovje ili troje djece. Tko imalo prati zbivanja u svijetu na tom području, otkriti će da uz desetak zlih posljedica pilula pretstavlja opasnost oboljenja od malignih tumora. Postoji u nas bogata i literatura i bogati podatci iz publicistike koji o tome mnogo i često govore. Žalostan je brak, u kojem se o tome ne razmišlja, ne razgovara i ništa ne poduzima.

Zaključimo: I dijete iz prvih razreda osnovne škole može shvatiti što znači množiti, što dijeliti, a što odbijati. Istina je da svatko može stvoriti sebi životna pravila, ali je i to istina, da gaziti svjesno najvažniju zapovijed danu bračnim drugovima - "množite se", znači škoditi sebi, obitelji, i sirmašnom broju djece, a svoj rod osuditi na smrt. Takovi mogu u anketi glasati protiv djece, no ne mogu takvim postupkom "glasati" da su vjernici.

"Žena će se spasiti rađanjem djece" - govori Apostol, propovjednik bračnih dužnosti, ali i bračne sreće. Onaj koji veli da je kroz tri godine dobivao objave Kristove sigurno mu nije promaknuo onaj Isusov poziv i zapovijed: "Pustite meni malene, jer njihovo je kraljevstvo nebesko". Sigurno danas ne bi rekao: "Pustite meni jedno ili dvoje, onaj koji je malene "grlio i blagoslivljao ih".

Božji pravorijek. Na prvim stranicama sv. Pisma iznosi sveti pisac nesreću jednog čovjeka, koja ga je zadesila, jer se izričito usprotivio Božjoj odredbi o rađanju potomstva.

Patrijarha Jakov, sin Izakov imao je dvanaest sinova. Jedan od njih zvao se Juda, čiji je prvorođenac bio Er. Kako je Er naglo umro, Juda naredi svojem drugom sinu Onanu, da prihvati bratovu udovicu, i s njom izrodi potomstvo, djecu, koja će nositi bratovo ime, te tako "očuvati lozu svome bratu". Onan, međutim nije htio rađati djecu koja se neće računati kao njegova, te je brižljivo pazio da bratova žena ne zanese. Danas bi se reklo: spriječavao je začeće. Biblija kratko veli; "To što je učinio uvrijedilo je Gospoda (Jahvu) i Jahve ga pogubi!" Po nesretnom Onanu, taj protuprirodni čin - spriječavanje začeća, i danas se zove - onanija. Stari su pisci govorili, o okaljanoj bračnoj postelji. Mnogi to zovu "prirodno čuvanje". Budući da je čin protuprirodan i čuvanje je protuprirodno, i znači kršenje zakona koje je Stvoritelj postavio, i čiji je prekršaj tako teško kaznio.

"Čuvanje djece" je bio način bračnog života, koji je uzrokovao propast cijelih pokrajina u našoj domovini, a koje su to spomenuli smo u tekstu. Da je to izbjegavanje poroda bilo bezrazložno jer se zbivalo u najbogatijim predjelima, poznato je isto kao i fatalni učinak takvog života. Danas je znanstveno dokazano da je taj način čuvanja kojim je započeo Onan, veoma štetan kako po zdravlje bračnih drugova u fizičkom, tako i u psihičkom pogledu. Što o tome misle liječnici, saznati ćemo iz jednog članka.

"Prirodno čuvanje djece". "Tako mnogi i danas nazivaju neprirodni bračni život sa svrhom da se prekidanjem bračnog čina spriječi začeće. *Liječnik se svakodnevno sukobljava sa najrazličitijim neurastenijama, katkada vrlo teškim, koje su plod ovakovog bračnog života.* Mnogi bolovi u krstima, glavobolje, zujanje u ušima, nesanice i slično, sami od sebe prestanu nakon nekog vremena, ako muž

i žena počnu živjeti naravnim životom". - Dijagnoza je liječnička, a, kako on veli, uzrok je svemu protuprirodni život. Naglasimo da se dijagnoza liječnika i te kako uklapa u biblijski izvještaj o Onanu.

Umjesto takovog protuprirodnog "čuvanja", liječnik govori o zaista prirodnom bračnom životu obzirom na rađanje željene djece, i veli: "Periodičnost u mogućnosti začeća naučno je dokazana u čitavoj prirodi. Učenjaci su utvrdili dane kada žena može lakše zanijeti kao i dane kada to nije moguće. Koji su dani "plodni" a koji "neplodni", stručnjaci na tom polju tumače u za to namjenjenim knjižicama. Mogu se dobiti u "Obiteljskim centrima" kao u Slav. Brodu Kumičićeva 16., u Zagrebu - Ćirilometodska knjižara, Kaptol 29., te u pojedinim centrima koji se time bave u okrilju crkvenih ustanova.

Liječnik govori o neurastenijama, katkada vrlo teškim, koje su posljedica neprirodnog načina života u braku. O tome piše i velika Enciklopedija JLZ gdje se veli: "Neuroze se često razvijaju osobito zbog nesređenog seksualnog iživljavanja, "coitus interruptus" - prekidanje odnosa). Moramo navesti radi sigurnosti informacija još jednog liječnika, koji u dnevnom tisku piše: **"Ne samo da su brojni slučajevi zanošenja žena koje se "prirodno čuvaju", nego se to odražava na duševnom stanju muža i žene mnogo štetnije nego što se to obično misli".**

Kontraceptivna sredstva - onečišćuju duševno i tjelesno. Da dokažemo kako takova sredstva štete duševnom životu, nije potrebno mnogo riječi. Kao i kod gore navedenog spriječavanja začeća, radi se o kršenju zakona prirodnog života, a da ti zakoni sadržavaju Stvoriteljevu volju može shvatiti svaki onaj koji se smatra vjernikom. Onaj koji se uopće čuva na jedan ili drugi način, mora shvatiti da se nitko ne može "sačuvati" od tereta ispred kojeg bježi, bremena života, ako se na nezakoniti, grešni način želi sačuvati. Sve vjere uče da je sve u Božjoj ruci, pa ako se netko Bogu protivi, ne može očekivati da ga ta ruka pomiluje i nadari za kršenje Božje volje. Za taj neprirodni čin života, kao i za sve druge Bogu protivne zahvate, vrijedi ona biblijska: "Ako Gospodin ne čuva grada, uzalud bdije onaj koji ga čuva". Velika je šteta što se u svim brojnim raspravma o pitanju nataliteta, sve svodi na nadmudrivanje i lažna naučna tumačenja. Za vjernika, a takovih je velika većina u svijetu i kod nas postoji obaveza da shvati kako je protivan prirodi život griješan i škodljiv. Rekosmo: škodi duši i tijelu. i još jedna napomena: ne može vjernik prihvaćati kojekakove sugestije i "naučavanja" onih, koji se ili deklariraju kao ljudi vez vjere, ili zastupaju stanovišta protivna ili čak neprijateljska naučavanju Crkve. Kako kontracepcijska sredstva djeluju na zdravlje žene, neka reknu liječnici:

Svjetska Zdravstvena Organizacija. U izvještaju te vrhunske zdravstvene ustanove, čitamo slijedeće: "Prije svega treba savjesno proučiti djelovanje pilula na nervne centre i na kontrolu žlijezde hipofize. Valja razjasniti djelovanje pilula na štitnu žlijezdu kao i na koru nadbubrežnih žlijezda. Važno je saznati kakav je promet ugljičnih hidrata u žena koje uzimaju pilulu a naginju šećernoj bolesti. Još se točno ne zna da li ove pilule potiču pojavu raka u kasnijem periodu, u toliko prije što su u žena koje uzimaju pilulu sigurno dokazane pojave benignih tumora. Važno je nadalje saznati kakovo je djelovanje pilule na lučenje mlijeka i njegovu kakvoću. Od posebne je važnosti ispitati prije i poslije klimakterija djelovanje pilule na jetru i njezinu funkciju, na zgrušavanje krvi i pojavu tromboze" - Tako jedan od izvještaja SZO, pun upitnika i strahova od opasnosti koje vrebaju na žene koje se služe pilulom.

Izvještaj je star 25 godina. Što se nakon 25. godina ispitivanja učenjaci otkrili? Da li su se njihova strahovanja obistinila? Evo rezultata: "U Tokiju na devetom kongresu ginekologa istaknuto je da pilula uzrokuje razna oboljenja krvotoka... U Danskoj je cijeli niz žena podnio tužbu sa zahtjevom za odštetu poradi izgubljenog zdravlja. Osobe između 18 i 45 godina teško pate od cerecralne tromboze... bolesti koja nastaje kao posljedica stvaranja ugrušaka u mozgu... Novine pišu: mlade žene padaju na ulicama kao muhe, krivac pilula... London. Čak 500.000 žena u Velikoj Britaniji, prestalo je uzimati pilule, pod utjecajem rezultata istraživanja liječnika o štetnosti pilule. - Sir Charles Doods, predsjednik kraljevskog medicinskog koledža, i jedan od najsposobnijih biokemičara svijeta, uz mnoge štetne utjecaje pilule veli da ona "na koban način mijenja žensku prirodu"... Jedan od najčešćih izvještaja koji najviše straši je "Pilula i rak" Slijede: Pilula i opasni hormoni - Pilula i embolija - Pilula i mozak - Pilula i oči - Pilula i srčani udar - Pilula opasna po djecu - Pilula i depresija.

Dodajemo i jedan kraći izvještaj o pitanju opstanka nacije - koji baš pilula na svim stranama bogatog svijeta dovodi u pitanje:

Generacijski pomor pilulom. Bonn. Tri do četiri milijuna Nijemica (svaka četvrta sposobna za rađanje) troši pilule... pilula je postala pravo zlo, a ne ključ ženskih sloboda... Ona nije promijenila

svijet... Nitko ne zna sračunati koliko neželjene djece nije došlo na svijet radi pilule, tek ministar obrane Njemačke govori o "generacijskom pomoru" koji je počeo s izumom pilule. Znamo što je pomor, pogotovo kada su mu oznake epidemije, kao što je bila nekoć kuga ili kolera. Neki zovu i pilulu kugom dvadesetog stoljeća. Na taj način "pomor generacije" o čemu govori ministar obrane, ima pravo, kada vidi kako ima sve manje Nijemaca, koji će biti sposobni braniti domovinu. Sociolozi se žale na drugi način: blizu smo vremenu, kada neće biti dovoljno mladih da hrane stare. To je izvještaj za naše krajeve, star nekoliko godina. Danas? Mogli smo čuti ovih dana: 800.000 umirovljenika i milijun djvesto tisuća radnika. I ne uzimajući u obzir rat - stanje je veoma kritično. Najbolnije pak kada se mora reći: narod je u izumiranju.

Amerikanac dr. Hamilton napisao je prije nekoliko godina knjigu pod naslovom: "Od čega boluje današnji brak?" - Evo samo nekoliko izvoda: "Glavni uzrok bračne neskladnosti u današnjima brakovima izlazi iz toga što se brak pošto-poto želi pretvoriti u instituciju skesualnog iživljavanja, a sve manje u obitelj. Najviše literature govori o braku pod vidom seksa, a premalo pod vidom rađanja i odgajanja djece. Previše se tumače različiti načini sprečavanja začeća pod zajedničkim imenom kontracepcije. Svi su ti načini protuprirodni, protumedicinski i protupsihološki. Oni u sebi nose otrov nezadovoljstva i otrov bolesti i smrti. Brak nije samo seksus. Brak je još manje varanje prirode. Seksualni život traži kao naravni plod djecu. Priroda traži djecu! I, ako se traži jedno bez drugoga, tj. spolno zadovoljavanje bez rađanja djece, taj brak ide nužno propasti. Uz to navodi razloge nezadovoljstva kod žene, jer u mužu koji neće djece vidi samo razvratnika, bračni čin s vremenom postaje odvratan, te postaje malo po malo frigidna, a život u braku može postati paklom i svršiti rastavom... Istom po djeci muž i žena dobivaju zakonsku kvalifikaciju. Ženi, da bi postala prava žena u punom smislu riječi, potrebna je trudnoća i njezina vlastita djeca!" (Ž.R. Pavličić: Muško i žensko stvori ih" - str. 80). - Netko je pučkim riječnikom nazvao brak u kojem se izbjegavaju djeca "Ozakonjeni blud". Jer bludnici traže užitak bez ploda, a brak se ništa ne razlikuje ma bio ozakonjen, ako niski motivi ostaju jednaki.

Brak nečist - krvlju onečišćen.

Proliti krv za bližnjega, proliti svoju krv za domovinu, su najviši dometi ljudske plemenitosti. Nepravedno proliti krv, oduzeti tuđi život je najviši domet ljudske opačine. Dugo je vrijedilo pravilo: Glavu za glavu. No i sudovi razlikuju više vrsta ubojstava, s umanjenom ubrojivošću radi zamračenog uma, umorstvo u afektu, umorstvo iz koristoljublja, kao i umorstvo s predumišljajem. Stari pripovjedač iz Slavonije, negdje o prvom svjetskom ratu bilježi: "Sa svih bojišta stižu vijesti o krvavim bitkama, gdje mladi ljudi natapaju svoju zemlju svojom krvlju, ili tuđu zemlju brane vlastitom krvlju. Bolno je to i žalosno. Ipak krv se naša prolijeva i u našim kućama. Mlade žene izdišu na posteljama natopljenim njihovom krvlju, nakon što su istu krv pretočenu u žile svoje djece žrtvovale Molohu bogatstva, koje žele sačuvati, uz cijenu života vlastite djece. Kao i iz straha i stida od mnogobrojne djece. Kada zvono na crkvi zazvoni i navijesti smrt mlade žene, zna se: ili je sušica, ili je u pitanju pobačaj. "Davna priča, ali i zvuči kao priča nasuprot zadnjem izvještaju o pobačajima u našoj domovini, gdje se broj rođenih i broj ubijenih izravnao. Neki čak tvrde - više ubijenih nego rođenih. Brakovi, doslovno uprljani nevinom krvlju vlastite djece. Polazeći opet sa stanovišta vjere, i to u narodu koji skoro sto posto ispovijeda vjeru u Boga, da li je potrebno naglasiti dostojanstvo čovjeka učinjena na sliku Božju, i to na poseban način za razliku od svih drugih živih bića. Da li je potrebno podsjetiti da čovjek ne može niti najmanji oblik života stvoriti, a usuđuje se najljepše Božje djelo razoriti - čovjeka koga Biblija naziva "malo manjim od anđela? Bog je predao sve vrste životinja, ptica, riba da mu budu za hranu. Čovjeku je dao vlast da im život oduzima, da bi mu služile za održanje njegova života. A što veli za ljudski život?

Najteža nečistoća braka: pobačaj

Biblijska poruka: "Sve što se kreće i živi neka vam bude za hranu... kao što sam vam dao zeleno bilje... A za vašu krv, za vaš život, tražit ću obračun... i od čovjeka za njegova druga, tražit ću obračun za ljudski život.

"Tko prolije krv čovjekovu, njegovu će krv čovjek proliti! Jer na sliku Božju čovjek je stvoren!" (Post 9,3...7). Naglasili smo u odlomku o knjigama da je Biblija knjiga nad knjigama s literarnog i povjesnog aspekta, no za stotine milijuna vjernika u svijetu, ona je Božja knjiga, Božja poruka. Stoga svi oni vjernici i vjernice koji prate već godinama u našem tisku "Borbu za pravo na pobačaj", ne smiju nikako zaboraviti, da su to ljudi bez vjere, a da li su i bez čovječnosti, svatko neka sam sebi dade odgovor.

Prijetnja ubojicama djece

Poznato je iz povijesti da su mnogi poganski narodi prinosili svojim božanstvima i ljudske žrtve, što je trajalo sve do prošlog stoljeća (Indija), kada se tomu stalo na kraj. No posebnu opačinu su činile žrtve male djece, koje su vlastiti roditelji ubijali u čast bogovima, najviše da im se umnože plodovi zemlje i ostala materijalna dobra. Izraelci su bili okruženi poganima sa svih strana, pa su i oni slijedili primjer svojih susjeda. Prinosili krvne žrtve - živote svojih sinova i kćeri. Evo što Bog poručuje po svetom piscu:

Psalam 106.
Žrtvovahu sinove svoje i svoje kćeri zlodusima.
Prolijevahu krv nevinu, krv sinova i kćeri svojih,
Koje žrtvovahu likovima kanaanskim.
Zemlja bijaše okrvavljena krvlju
Djelima se svojim uprljaše...
Na svoj narod Gospodin srdžbom planu, zgadi mu se njegova baština,
Predade ih u ruke pogana, te vladahu njima mrzitelji njihovi
Mučili ih neprijatelji i tlačili rukom svojom...
Pokošeni bijahu za bezakonja svoja...

Zadnja brojka ubijene djece u Hrvatskoj iznosila je 58.000 godišnje - prije svega nekoliko godina. Vele: sada se jednako rađa i ubija. I nije se čuditi kada i nakon svih izvještaja, opomena zdravstvenih radnika, "slobodarski raspoložene žene" - daleko više nego muškarci, zahtjevaju pravo na pobačaj, to jest, pravo da smiju ubijati svoju vlastitu djecu. - Čuditi se je da se tom pozivu na slobodno uništavanje djece, kada se brane životi, vukova, zmija vrabaca i tolikih drugih životinja, odazivaju tolike žene koje tvrde da su u zajednici vjernika. I dok vjeruju u vlast Crkve i jednu djecu nose na krštenje, ne vjeruju u Riječ Božju, koja zabranjuje da u isto vrijeme, ubijaju drugu djecu kada im se to prohtije. Psalmista nabraja što takove čeka: Na svoj narod srdžbom planu, zgadiše mu se... predade ih u ruke pogana... njima vladahu mrzitelji njihovi... mučili su ih njihovi neprijatelji... bili su pokošeni.

Kako je žalosno gledati uplakana lica nesretnih žena koje s djećicom u naručju bježe da im spase život, a kako je strašno pomisliti, da u isto vrijeme tisuće drugih svoj porod uništavaju kao da se radi o korovu ili insektima. - Smije li zaboraviti ijedna majka vjernica, prokletstvo koje je Bog izrekao nad prvim ubojicom, Kajinom, koji je ubio rođenog brata: "Prokleta neka ti je zemlja koja je popila krv brata tvojega... Nigdje mira ni pokoja nećeš naći... Nedavno smo imali prilike čitati u novinama raspravu o pobačaju. Čak i liječnici koji to na zahtjev žena čine, jednodušno kažu da je pobačaj najveće zlo, tvrde da odgovaraju majke od toga, a jedan iskreno veli: "Dan iza izvršenih pobačaja ja se pitam da li sam ja ubojica?" Nije katolik, ali je normalan čovjek. Kada bi žene koje iole razmišljaju mogle čuti kakove duševne patnje, naročito u starosti, posebno na samrtničkoj postelji, osjećaju one koje su vlastitu djecu osudile na smrt! Često je to ne samo strah, nego i pravi duboki očaj.

Što vjera uči, zna svaki vjernik. Što znanost tvrdi - mnogi ne znaju, nego se zavaravaju što se taj posao obavlja u bolnicama, da je to "naravna stvar". Evo nekoliko misli liječnika:

Na kongresu ginekologa za vrijeme prošle uprave, pred mnoštvom liječnika govori jedan od najuglednijih liječnika: "Dosada je većina ginekologa utrošila vrijeme na abortuse, ili liječenje njegovih posljedica. Od sedam ginekoloških kongresa, o abortusu se je raspravljalo na šest, sada moramo utrošiti sve snage na sprečavanju abortusa!" (Dr Franc Perko) - Liječnik veli zašto: "Svi znamo kako su pobačaji opasni i štetni. Ozbiljnost posljedica koje na psihi i tijelu trudnca ostavlja namjeran prekid trudnoće, i to ne treba više dokazivati". - Drugi je liječnik na kongresu iznio da je u jednom velegradu preko 10.000 žena nakon pobačaja moralo dolaziti na dugotrajno i skupo liječenje. Poznto je da u Francuskoj ima veliki broj gradova gdje bolnice neće uopće vršiti pobačaje. I kod nas

ih ima već nekoliko. Po svjedočanstvu najpoznatijih stručnjaka za pitanje pobačaja, u svijetu se računa da ima oko 100.000 liječnika koji uopće ne pristaju na izvođenje pobačaja.

Ženi vjernici, a i mužu koji je uvijek suodgovoran, mora biti jedno jasno: Ili će shvatiti, uz ostalo, težinu Božje zapovijedi: "Ne ubij", nikoga a najmanje vlastito čedo, ili će se prikloniti onima koji bez ustručavanja, javno zastupaju pravo na ubijanje djece, a koji nemaju baš ništa niti s Bogom niti s ljubavlju za opstojnost vlastitog naroda. Uspoređujući broj poginulih u ovom ratu s brojem ubijene djece kroz godinu (58.000), samo čovjek bez pameti neće biti u stanju shvatiti strašnu istinu: Najviše Hrvata, ubijaju sami Hrvati, i što je još gore, majke Hrvatice.

Neko vrijeme se raspravljalo, kada se započinje život djeteta. Biva, do nekoliko tjedana začetak nije ljudsko biće, to je grumen stanica, i slično. Na raspravi o tome, neki dan smo mogli čuti izjavu jednog ginekologa svjetskog glasa: "Neke religije, naročito katolička, uče da je trenutak oplodnje početak života. - U znanstvenom smislu nema više dvojbe. Trenutak oplodnje jest začetak života! Djeluje otužno, kada na takovom sastanku, pita jedan od liječnika: "Da li je pobačaj ubojstvo ili prekid života? Neshvatljivo. Svakom je jasno ako "začetak" ne biva nasilno uklonjen, od njega se razvija živo biće - dječak ili djevojčica, pa jasno s vremenom muž ili žena. Isto je tako jasno da se pobačajem takav mogući čovjek ili žena uklanja iz ljudskog društva i svršava u kontejneru mjesto u naručju oca i majke.

Dobar dio onih koji pledirahu za široku dozvolu za vršenje pobačaja, pozivaju se na zakon donesen prije više od dvadeset godina, i to za vrijeme države koja se temeljila na marksističkoj ideologiji. Znamo što je njezin sukus i temelj. Čovjek životinjskog porijekla, a bez neumrle duše. Pozivati se na takav zakon je ne samo anahronizam, nego i drzovitost. Zakone ljudi i donose i dokidaju. Tko malo pozna povijest, mora znati za prastari običaj izlaganja roditelja, kada ostare i onemoćaju. U Japanu bi sin majku odnosio na vrh planine da tamo umre od gladi i zime, u polarnim krajevima bi završili starci u ledenoj pustinji; u Kini bi ih katkada žive zakopali; čak se spominje da je i u nas na dinarskom području vladao takav strašni običaj.

Ovih smo dana čuli da je jedna zapadnoevropska zemlja dozvolila eutanaziju, bezbolno zadavanje smrti, starcima, posebno neizlječivim bolesnicima, ako to oni zatraže. Uvijek se je govorilo o tome da se takova dozvola, koju nikada neće crkvene vlasti odobriti, jer je direktno ubojstvo čovjeka, može zlorabiti na mnogo načina, te dovesti nevine ljude u opasnost da budu i bez svoje volje ubijeni na zahtjev "zahvalne djece" ili baštinika. Uzmimo kao mogućnost da sadašnji mladi donesu kad - tad takav zakon da stare roditelje "bezbolno" ubiju, jer - kako su rekli stari: više ne mogu niti raditi, niti jesti, niti piti, a života su se naživjeli. Ne bi li s toga stanovišta moglo nekome pasti na pamet da donese takav "zakon"? Da li bi itko od odraslih pledirao za takovu zakonsku odredbu? Svakako da to iznosimo samo radi toga da se oni koji traže pravo na ubojstvo djeteta, stave u njihov položaj u kojem se ne mogu obraniti od svojih rođenih koji ih šalju u nemilu smrt.

Naveli smo riječi Psalma 106. u kojemu Bog prijeti teškim kaznama, osvetom neprijatelja, gubitkom života, onima koji vlastitu djecu žrtvuju idolima - nekoć kao i danas: Mamoni, idolu, bogatstvu. Razlog je sažet u rečenici:

"Zemlja bijaše okrvavljena krvlju, djelima se svojim uprljaše." Ne možemo donijeti prikladniji zaključak ovome razmatranju no Riječ Božju, kao opomenu i prijetnju teškim kaznama, za teški zločin - ubojstvo nevine i to vlastite djece, kao naročito teškom obliku bračne nečistoće.

Udovištvo - stanje časti

"Imaj obzira prema udovicama koje su prave udovice! Ako koja udovica ima djece ili unučadi, neka ova najprije nauče udovoljavati dužnostima ljubavi prema svojoj obitelji, to jest za primljena dobročinstva uzvraćati svojim roditeljima, jer je to ugodno pred Bogom. Prava udovica, ona koja je ostala sasvima sama, stavila je svoju nadu u Boga i provodi noć i dan u prošnjema i molitvama. Naprotiv, ona koja se odaje nasladama mrtva je, makar bila i živa. Ovo im prenesi da budu besprijekorne! - A tko se za svoje, osobito za ukućane ne brine, zanijekao je vjeru; gorji je od nevjernika!" (1 Tim,3)

Sjećamo se nauke Apostola Pavla o ženidbi, dužnostima muža i žene, o ženidbenoj vjernosti. Za sve o čemu govori - poziva se na Isusa: "Oženjenima naređujem - ne ja, nego Gospodina..." Apostol među ostalim veli: "Ako žena postane ženom drugoga, dok joj muž živi, bit će preljubnica:

ali ako joj muž umre, slobodna je od zakona, tako da ne postane preljubnica ako postane ženom drugoga". (Rim 7,3) - Tu istu pouku ponavlja u drugoj poslanici kada piše: "Žena je vezana uz svoga muž cijelo vrijeme dok je živ. Ako joj muž umre, slobodna je da se uda za koga hoće - samo neka to bude u Gospodinu. Međutim, bit će sretnija po mojem savjetu, ako ostane kako jest. A mislim da i ja imam Duha Božjega". (1Kor 7,36-39).

Očito je koliku pažnju sv. Pavao posvećuje stanju udovištva, kada o tome govori u poslanicama Timoteju, Rimljanima i Korinćanima. Svojem učeniku i pomoćniku Timoteju piše opširno o brizi za udovice. Biblija na mnogo mjesta upozorava na obaveze prema njima, obećava blagoslov onima koji se brinu za njih, a prijeti kaznama svima koji bi se usudili nanijeti im bilo kakovu nepravdu. U prvim kršćanskim vremenima - kako je očito iz poslanice Timoteju, biskupu, postojale su čak zajednice udovica, koju su imale "one koje su bile prave" - kako veli Apostol, i uživale ugled u prvoj Crkvi. Učeni tumač sv. Pisma veli: "U prvim kršćanskim vremenima postojala je ustanova udovica. One su bile nasljednice pobožnih žena koje su slijedile Isusa i apostole i pomagale ih materijalnim dobrima. Udovice su se mogle uvijek udati, ali im sv. Pavao savjetuje da ostanu neudane kako bi u Crkvi mogle bolje služiti Bogu."

Apostol ovako upućuje svoga učenika: "Neka se unese u udovički spisak udovica koja neka ne bude mlađa od šezdeset godina, samo jedanput udavana, koju preporučuju njezina djela ljubavi, ako je pomagala nevoljnima, prala noge svetima, ako se posvetila svakoj vrsti djela ljubavi"! (1 Tim 9-16). - Sve te obaveze koju su morale prihvatiti "prave udovice" očituju razlog zašto su uživale toliki ugled kod vjernika, i kod Apostola. Oslobođene od obaveza prema mužu, potpuno su se predavale službi bližnjemu što je izričita nardba Isusova, i uvjet za ulazak u kraljevstvo nebesko: Gladne nahraniti, žedne napojiti, gole odjenuti, bolesne pohoditi, goste primiti - sve su to uvjeti koje je Gospodin postavio, a pobožne udovice svim srcem ispunjavale pod nadzorom Crkve. Tada nije bilo ustanove redovništva, pa su te dobre duše činile ono, što danas čine redovnice brojnih crkvenih redova.

Prave udovice i njihova nada. Pavao ap. naziva pravim udovicama one: "Koje su stavile svoju nadu u Boga i provode dan i noć u prošnjama i molitvama". To je prva oznaka.

Pobožna Judita. Junakinja Starog saveza, koja je hrabrošću i lukavošću pobijedila Holoferna, asirskog vojskovođu, kad je pokušao da razori njezin grad i pomori njezine sugrađane. Sv. Pismo govori o njoj: "Kad joj umrije muž Judita odonda življaše kao udovica, načinila je sebi sobu na ravnom krovu, navukla preko bokova kostrijet (pokorničku haljinu), i nosila udovičke haljine. Postila je sve dane udovištva svojega (osim blagdana). Bila je lijepa i naočita. Njezin muž joj je ostavio zlata i srebra, slugu i sluškinja, stoke i zemljišta... Ne bijaše nikoga koji bi o njoj rekao neku ružnu riječ, jer je bila jako bogobojazna". - Tako Biblija veliča mladu, lijepu i bogatu udovicu, koja je smogla takovu snagu, da je otišla u tabor poganskog vojskovođe i njemu pijanom odrubila glavu. Odkuda toj ženi tolika snaga? Čitamo kako su poglavari Betulije odlučili, ako im ne dođe za pet dana pomoć iz drugih gradova, da će se predati neprijateljima. Judita odlazi među njih, blago ih kori što Bogu određuju rokove, budi u njima pouzdanje u Boga koji je uvijek čuvao svoj narod, i privoli ih da s njom mole.

"Tada Judita pade ničice, posu glavu pepelom, ostade samo u haljini od najgrublje kostrijeti i ležeći na zemlji poče moliti... Zapisana je njezina duga molitva puna pouzdanja u Božju pomoć: "O Bože, moj Bože, poslušaj i mene udovicu. Ti si sazdao i ono što je bilo prije i što će biti poslije. Ti si zamislio i sadašnjost i budućnost, i sve se dogodilo što si umom zasnovao" - Poniznim i nadahnutim riječima molila je cijelu noć, i uspjela svojim junačkim djelom pobijediti neprijatelja i spasiti svoj narod. Molitva udovice, ali "prave udovice", sa životom ispunjenim molitvom i pokorom.

Proročica Ana. udovica u vrijeme Isusova rođenja. Evanđelista pripovijeda kako su Marija i Josip donijeli u hram "Djetešce Isusa", gdje ga je uzeo naručaj "pravedni i pobožni staraca Šimun", i potaknut Duhom Svetim i sav sretan "dao hvalu Bogu, što je dočekao Krista Gospodnjega. U nastavku čitamo: "Također tada bijaše proročica Ana, Fanuelova... u vrlo odmaklo dobi. Poslije svoga djevojaštva živjela je u braku sedam godina, zatim sama kao udovica do osamdeset i četvrte godine. Ona nije ostavljala hrama. Noću i danju služila je Bogu postom i molitvom. Upravo toga časa pristupi i ona (kada su Isusa donijeli u hram) te počne hvaliti Boga i govoriti o Djetetu svima koji su očekivali otkupljenje..." (Lk2,25...39)

Krive udovice

I Kod Judite, kao i kod proročice Ane, zapažamo gdje se doslovno ispunjavaju zahtjevi koje Apostol "koji ima Duha Božjega" - postavlja kao znak prepoznavanja prave udovice. Udovice pokornice i moliteljice. Koje provode dan i noć u molitvi... a "ne odaju se nasladama" - kao one druge o kojima govori apostol i veli da su "mrtve, makar bile i žive". Takove udovice, kroz stoljeća su bile predmetom i javnog rugla i zlobnih podsmjeha. Kaljale svoje udovičko zvanje, postajale uzrokom teških sablazni i moralne propasti onima, kojima su poštene udovise bile moliteljice i zagovornice u molitvama. I takove ima Pavao ap. na umu pa savjetuje biskupu Timoteju:

"Mlade udovice, naprotiv, odbij, jer kad ih naslada protivna Kristu privuče, hoće da se ponovno udaju, opterećene božanskom osudom što su prekršile prije zadanu vjeru. A ujedno se nauče i besposlici te govore što ne treba. Prema tome hoću da se mlade udovice udaju, da djecu rađaju, da budu domaćice, da ne daju neprijatelju nikakvu prigodu za napast zbog uvrede. Neke su već zašle s pravog puta i pošle za sotonom. Ako koja vjernica ima udovice (u rodbini) neka im pomaže..." (1 Tim 5,9-16). Kao što su plemenite udovice kroz tisućljeća živjele na čast i ponos, i umrlom životnom drugu i svojoj djeci, koju su često, ako bi rano obudovile, s velikom mukom postavile na noge, tako su one druge, koje su sašle s puta i "pošle za sotonom" kako veli Apostol, sramotile i sebe, i pokojnog muža, a djeci zadavale teške duševne patnje. Njihovom krivnjom, toliki nedosostojni razgovori, sulude šale i neljudski prijezir opakih na račun udovica, postali su svojina onih najbjednijih u ljudskom društvu.

Dobra djela udovica. Apostol ih nabraja. Činile su ih one, koje su bile u "zajednici udovica". No, tko se neće sjetiti tolikih dobrih djela, koja svaka žena nakon smrti muža - čini svojoj djeci, pogotovu ako su ostali mali bez oca, kao i onoj djeci koja su se poženila i poudavala, a najveću pomoć nalaze u svojim majkama. Danas se posebno ističe u gradskim sredinama, kako su dragocjeni životi starica, udovica, koje paze na malu djecu, pripreme jelo, očiste kuću, dok su mladi na svojim radnim mjestima. Postoji izraz danas u društvu "baka servis". Mogli bi reći servis za sve, od pranja pelena malenih, pa sve do radnog odjela odraslih. Treba li naglasiti da je to sve besplatno, jer to one sve čine iz ljubavi prema djeci i Bogu, bez ikakove plaće, s krunicom u ruci - "moleći dan i noć".

Materijalna pomoć. Evanđelje pripovijeda kako je jednog dana Gospodin bio s apostolima u hramu u Jeruzalemu, poučavao narod, a onda u jedan mah pozvao učenike i pokazao na jednu ženu, koja se penjala prema mjestu gdje je bila hramska riznica, u koju je narod spuštao svoje priloge. Dođe jedna žena, duboko uzdahnuvši spusti dva novčića, a Isus reče: "Ova je udovica dala najviše, jer je dala sve što je imala od svoga žitka. Židovi su od srca davali za svoj hram, mnogi bogati bacali su zlatni i srebrni novac. No Isus tumači zašto je njezin dar najvrijedniji: "Drugi su dali od viška, a ona svoje zadnje što je imala.

Udovički novac. Po tome daru sirote udovice tako je nazvan prilog sirota. U jednom predgradu osnovana je nova župa. U tom dijelu grada nije bilo ni župskog stana, niti crkve, osim male grobljanske kapele, koja je trebala služiti kao župska crkva za taj dio grada i još dva sela, koji brzo postadoše župe. Kapelica je bila zapuštena, pola unutrašnjosti je bilo bez žbuke, svi prozori su bili razlupani, bez ikakova inventara, a novi župnik je morao stanovati u susjednoj župi. Počelo se službom Božjom, kako je predviđeno nedjeljom. No prve nedjelje je bilo toliko vjernika, da je novi župnik počeo dolazti svaki dan. Nakon tri tjedna jedna stara gospođa je ponudila župniku sobu i predsoblje za župsko uredovanje, iako je imala još dva člana obitelji. Ubrzo je bilo stotinjak starica svaki dan u crkvi. Same su skupljale dnevno milostinju. Od svoje mirovine otkidale svaki mjesec. Pozivale druge u crkvu i na sastanke. Kupovale pojedine predmete za bogoslužje. Sjetile se napokon i počele donositi svoje vjenčano prstenje, naušnice i lančiće od zlata. Nakupila se cijela pregršt. Svakako da su se i ostali građani priključili zajedničkoj brizi za zajedničko dobro. Za nešto više od dvije godine, crkva je obnovljena iznutra i izvana, postavljeni novi veliki prozori, nabavljeno crkveno posuđe, nekoliko misnica, mnogo oltarnika, klupe i ispovjedaonica, a iste godine,u roku od par mjeseci kupljena je skromna radnička kuća za prvi župski dom. Župnik je znao govoriti; župa je osnovana dekretom biskupa, a novcem siromašnih udovica u prvom redu.

Vjernici su kroz stoljeća pokazivali ljubav prema crkvi - u čemu su pobožne žene bile predvodnice. Apostol Pavao nabraja njihova brojna dobra djela. To smo i mi netom učinili, a tomu možemo dodati i materijalne žrtve za svećenike, sjemeništa, misije, postradale, pogođene raznim

nedaćama kao potres i poplava, a da se ne govori o darovima sirotinji koja kuca na vrata njihovih kuća i dobrih srdaca. Takovu brigu su pokazale i prema progonjenim slugama Božjim. Velikog proroka Iliju spašava od progonstva i gladi siromašna udovica iz Sarfate sidonske, a za vrijeme progonstva Crkve Isusove, bile su te svete duše opet najveća žrtva. Kao jedna od nebrojenih primjera, bila je upravo čudesna briga dobrih duša za progonjene svećenike. Zato nije teško shvatiti, zašto, uz poznata imena svetica, u litanijama Sviju Svetih, Crkva obuhvaća te sve plemenite duše jednim zazivom: "Sve svete djevice i udovice molite za nas!" I danas Crkva ubraja među "grijehe u nebo vapijuće" ugrožavati sirote i udovice.

Briga za udovice. Sv. Pismo govori i o tome, veoma često i veoma ozbiljno. Isus uskrisuje sina udovice iz Naina. "Sažali se nad majkom koja je gorko i plačući išla za lijesom jedinca. Isus joj kaže: "Ženo, ne plači", oživi mladića i predade ga njegovoj majci". U najstrožim opomenama koje upućuje farizejima prijeti njima jer "žderu kuće udovičke". Čuli smo kako uzdiže sirotu udovicu iznad sviju ostalih u hramu. Prijeti opakim pretstavnicima Židova, učiteljima naroda, što su učili da djeca smiju njihov dio - staračko uzdržavanje, oteti roditeljima i pokloniti hramu.

Apostoli odmah od početka, osnivaju red đakonata, koji i danas postoji, opet radi siromašnih udovica, jer su se neke žalile da ih u darovima djelitelji nepravedno isključuju.

Pravo bogoslužje. "Čisto i neokaljano bogoslužje pred Bogom i Ocem, sastoji se u ovom: pomagati sirote i udovice u njihovoj nevolji i čuvati sama sebe čistim od ovoga svijeta". - Tko je prvi pozvan da se brine. Evo odgovora: "Ako koja udovica ima djece ili unučadi, neka ova najprije nauče udovoljavati dužnostima ljubavi prema svojoj obitelji, to jest za primljena dobročinstva uzvraćati svojim roditeljima, jer je to ugodno Bogu"... Ako se tko za svoje, osobito za ukućane, ne brine, zanijekao je vjeru; gori je od nevjernika. (1 Tim 5,5-9). Poznato je da žene žive u prosjeku sedam godina duže od muževa, te ostaju kao udovice prepuštene same sebi. Naročito je teško onima koje nisu uopće, ili nisu dovoljno, materijalno opskrbljene. No to nije jedino pitanje. kao jedna od najvećih sablazni na Zapadu, ističe se veliki broj onih koji svoje roditelje protiv njihove volje šalju u staračke domove. Naročito je teško udovicama koje imaju jedinu želju da svoju starost proživе uz sina ili kći, gdje će okružene ljubavlju unučadi dočekati kraj života. Psiholozi ističu obzirom na tu pojavu, da se svijet nalazi naprosto u "sramotnoj situaciji". Još više Apostol: "Zanijekali su (nezahvalna djeca) svoju vjeru; gori su od nevjernika!" - To bi bilo zadnje razmišljanje o čistoći prije braka, u braku i nakon braka. Mir i zadovoljstvo pojedinca, obitelji i cijele zajednice ovisi o njoj u ovom životu, i preduvjet je za drugi život.

"Blaženi čista srca, jer oni će Boga gledati!"

